DÆMONIACI,
Hoc est:
DE OBSESSIS A SPIRITIBVS DÆMONIORVM HOMINIBVS,

LIBER VNVS.

IN QVO DAEMONVM OBSIDENTIVM conditio: Obsessorum hominum status: Rationes & Modi, quibus ab Obsessis Dæmones exiguntur: Causæ item tum difficilis exitus ipsorum, tum signorum quæ exituri relinquunt: Loca denique, quò egressi tendunt, & his similia, discutiuntur & explicantur, denuò omnia repurgata & aucta.

AVCTORE PETRO THYRÆO,
SOCIETATIS IESV, DOCTORE
THEOLOGO.

LVGDVNI,
APVD IOANNEM PILLEHOTTE,
sub signo nominis IESV.

M. DCIII.

Cum Superiorum licentia.

13630223
224
X
En

TYPOGRAPHVS LECTORI.

CVM præclarum hunc de Dæmoniacis Tractatum, à Reuerendo P. Pet. Thyræo, quondam insignis Societatis Iesu Doctoris Theologi, in lucem editum, & antè aliquoties typis commissum, & ab ipso Auctore reuisum, iam denuò à me impressum absoluissem, duos alios non minus doctos quàm iucundos Tractatus, vnum quidem, de Locis Infestis, Alterum verò de Nocturnis terriculamentis non inconuenienter subiungere, in animo habuerim. Verum à proposito resilire debui, quod nimirum præter omnem exspectationem meam à Religiosis Societatis Iesu Patribus insignis ab eodem Auctore conscripti Tractatus de tribus aliis Noui Testamenti Apparitionibus, quarum prima in Particulari Iudicio fit: Altera in Sacramentis: Tertia denique in peregrinis personis exhibetur, oblati sint nunquam antea prælo excusi, quos quoque vbi cum aliis nonnullis scriptis aliàs non editis, ex eruditorum Virorum

commissione mihi imprimendos necessario existimarem: tempus mihi supradictos Tractatus, quorum mentio fit in huius libri inscriptione, typis excudendi adeò breue extitisse inueni, vt hisce Vernalibus nundinis paratos habere non potuerim: Coactus itaque illorum Tractatuum impressionem, vsque in futuras Autumnales Nundinas differre, velim vt sincerus & beneuolus Lector candido & pio animo interpretetur. Coloniæ ex Typographia nostra 5. April. Anno M. DCIII.

ISAGOGE IN QVADRIPARTITAM DISPVTATIONEM DE DÆMONIACIS.

Status & summa Disputationis.

INter hostes, quos humanum genus, nec paucos, nec paruos habet, haud postremus est Diabolus: ut non immeritò Apostolus Petrus, quodam loco, ipsum Leoni rugienti comparauerit: & dixerit circuire, ac studiosè quærere, quem deuoret. 1 1. Petr. 5.

Tantis autem is nos machinis oppugnat, ut nullæ quasi sint, & dicantur molestiæ quæ ab aliis, quamuis continuò nos infestantibus, afferuntur. Non est nobis, inquit, alius Apostolus, colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi Rectores, tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cælestibus. Ephes. 6.

Sæpe hic hostis homines afflixit: sæpe artibus suis circumuenit: sæpe potentia prostrauit, & ad miserrimas conditiones compulit. Id ex pluribus, unum illud exemplum clariùs demonstrat, quo primis humani generis, post Deum, authoribus, grauis ruinæ causa extitit. 3 Genes. 3.

Quantis enim in uno hoc congressu, primos illos homines, quinimo uniuersum hominum genus, bonis pri-

uauit? quanta mala aduexit? Et leuia illa damna censeri possent, si corporibus tantùm essent allata: at non corporibus solùm, etiam animabus plurimùm versipellis incommodauit.

5 Porrò veterator, vt est potentissimus, ita solertissimus. Non vno tantum, sed multis modis nouit imponere & incommodare: nunc quidem exterius, nunc verò interius. Nunc aggreditur arcem mentis, & vel praua suggerit, atque ad peruersa trahit, vel ne rectum sequatur impedit: nunc in bona externa, quæ fortunæ dicuntur, impetum facit, iisque spoliat: nunc sæuit in corpus & miseris modis illud affligit.

6 Hæc verò partim per se efficit, partim per socios, quos fidelissimos habet, & promptissimos. Modò noceat sufficit vtrum per se, an per alios, nec curat, nec ita magni facit.

7 In vno tamen, quo hominum generi admodum molestus est, nullius alterius opera vtitur; sed quidquid propemodum molestiarum percipitur, eius opera studio & industria affertur. In quo verò? Cùm hominem αὐτοπροσώπως ingreditur, obsidet, & miserum mortalibus spectaculum exhibet. De quo, quia haud pauca, non tam curiosam, quam vtilem habent quæstionem, præsens Disputatio instituitur.

8 Totum autem argumentum ad quatuor summa Capita reuocabitur. Primum ad ipsos Spiritus, qui homines obsident, pertinebit: Alterum ad eos, qui à Spiritibus obsidentur, & vexantur: Tertium versabitur circa modos & rationes, quibus ab hominibus Spiritus expelluntur, & profligantur. Quartum Spirituum eorundem egressum, & quæ cum eodem coniuncta sunt, discutiet.

PRIMA

PRIMA PARS

DISPVTATIONIS IN QVA DÆMONVM OBSIDENTIVM CONDITIO, OPERATIONES, atque in Obſeſſos poteſtas; modi item, quibus homines affligunt, & his ſimilia explicantur.

CAPVT. I.

Dæmones verè ingredi quoſdam homines, illoſque obſidere.

MAgnam admodum, & copioſam materiam primum Caput, quod in hac Diſputationis parte tractandum eſt, ſuppeditat. Quæritur enim, Veréne Dæmones obſideant homines; & quid illud ſit: Quæritur, quomodo obſideant; & quid in obſeſſis hominibus efficiant atque operentur: Quæritur, qua parte ingrediantur; & ingreſſi iam, latitent: Præterea, quorum ſint Ordinum, qui in hoc genere occupantur: quod item vnum hominem ingrediantur, cuiuſque imperio: Denique quos ob fines, miſeros mortales obſideant atque excrucient.

2 Quod maligni Spiritus homines ingrediantur, & obſideant, negare non poteſt, niſi qui ſenſibus, quos habet, non putat habendam fidẽ: & omnem præteritorum temporum negandam hiſtoriam; & quæ ſacris literis continentur, in dubium reuocanda.

3 *Videmus* haud raro quoſdam à Dæmonibus vexari; atque humanæ miſeriæ imaginem, & diabolicæ crudelitatis illuſtre exemplum præbere. Videmus eoſdem à Dæmonibus, Chriſti virtute liberari: Videmus ijs argumentis, & Diaboli in hominibus inhabitationem; & eiuſdem ex hominibus egreſſum confirmari, vt maiora homo prudens petere non poſſit.

4 Quot *præterita ſecula* hîc exempla ſuppeditant? Nulla referimus: quia, quæ præ aliis præferenda ſint, ignoramus. Vix Sanctus aliquis diuinorum prodigiorum patratione illuſtris eſt, qui huius, vel Dæmonum ex corporibus exactione, vel ſcriptis libris, vel alia aliqua ratione, argumentum non præbeat.

5 Sed egregiè hanc rem *Sacræ literæ* confirmant. Oſtendunt illæ hanc receptiſſimam apud Iudæos fuiſſe opinionem, vt crederent homines à Dæmonibus poſſideri poſſe. Docent non aliud ſenſiſſe Chriſtum Dominum, eumdemq; pro hac, magna argumenta ſubminiſtraſſe. Demonſtrant poſterioribus temporibus hac Diabolum poteſtate in homines vſurum. Denique probant Apoſtolos dæmonibus in obſeſſis hominibus terrori fuiſſe, exitumque imperaſſe.

6 *Iudæorum opinionem* prodit ipſorum oratio, qua Chriſto Domino, per ſummam contumeliam,

obii

obiiciunt;quod Dæmonium habeat, *Nonne bene dicimus nos*,inquiunt,*quia Samaritanus es tu & Dæmonium habes?* Ab hac non diſcedit illa ipſorum eorundem *In principe Dæmoniorum eijcit Dæmonia*, & illa: *Quid ipſum auditis,Dæmonium habet.* Atque ita Chriſti hoſtes, viri alioquin non ignorantes. Cum his ſentiunt, quicunque Dæmoniacos ad Chriſtum,vt curarentur,afferebant. Ioan.8. Luca 11. Ioan.10.

7 *Chriſti ſententiam* primùm declarat regula ſiue ratio,quam in quibuſdam Dæmonibus eiiciendis vult obſeruari:quæ eſt,vt cum oratione coniungatur ieiunium: *Hoc genus Dæmoniorum*, inquit, *non eijcitur,niſi in ieiunio & oratione.* Declarat deinde ad iam dictas calumnias & criminationes placida reſponſio. Neque enim negat fieri poſſe, vt Diaboli homines ingrediantur, (qua reſponſione omnem facilè à ſe contumeliam depuliſſet) admittit id fieri poſſe:ſe ab iiſdem obſeſſum & occupatum negat: negat ſe in *Principe Dæmoniorum Beelzebub Dæmonia eijcere.* Matth.17.

8 Maius his argumētum eſt:quòd plurimos Dæmones ipſius,dum communem nobiſcum in terra vitam ageret, profligarit ex humanis corporibus:Neque vno id,ſed pluribus locis: diuerſis etiã & nõ vna,apud omnes,ratione: ipſis quoque Dæmonibus clamantibus, & teſtificantibus vim ſibi fieri,& ſuis domicilijs atque ſedibus ſe pelli. Matth.12.15.17. Marc.1.5.5.7.9. Luc.4.8.9.11.

9 *Futurum etiam denunciat*,quòd poſterioribus,& ſequentibus temporibus hanc, in humana corpora, Dæmones poteſtatem eſſent habituri. Quando verò? Dum Apoſtolos mittit in orbem terrarũ,cũ *poteſtate Dæmones expugnandi*: dum docet vēturos in nouiſſimo die,qui ſibi aditum ad cælum patere Marc.3. Matth.7.

volent, propterea, quod *Dæmonia eiecerint:* dum asserit doctrinam suam, in vniuerso orbe, Dæmonum ab obsessis corporibus expulsione, confirmatum iri: *Signa*, inquit, *eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eijcient, linguis loquentur nouis, &c.*

Marc 16.

10 *Ad hunc Iudæorum sensum & consensum*: ad Christi facta, iudicium, & promissiones, accedit *exemplum Apostolorum*. Non semel ipsis à Domino data potestas *Dæmones eijciendi. Sed* & Dæmones per ipsos eiectos fuisse hæc eorundem declaratio: *Domine, etiam in nomine tuo subijciuntur nobis Dæmonia.*

Luc 10.

11 Plura pro hac re argumenta nemo desiderat. Forsitã etiã tot à nobis allata, præsertim in re clara, molesta sunt. Veruntamen molesta esse non debent: tum quia ex sacris literis, quarum authoritas maxima est, petita sunt: tum quia fortè necessaria sunt propter eos: qui, nescio quibus, naturalibus morbis homines laborare existimant, quando à Dæmonibus possidentur, & cruciantur. In horum numero non postremas obtinet Leuinus Lemnius, lib. 2. de Occultis naturæ, cap. 2.

12 Horum temeritas iam dictis argumẽtis potest redargui Possunt quoque iidem interrogari: quosnã morbos existimant: qui vt futura homines prædicant; absentia tanquam præsentia referant: peregrinis loquantnr linguis; efficere valeant. An morborum naturalium hi effectus? Nequaquam. Opera sunt Dæmonum; qui in hominibus latitant.

13 Et non solum hi turpiter errant quoque, qui animas quasdam hominum, iam olim defunctorum: Arreptitios & Energumenos inuadere credunt, eásque, quæcunque nos præsenti disputatione

ne Dæmonibus tribuemus, exiſtimant perficere. Horum turpem, & impium errorem multis demonſtrat Toſtatus Abulenſis, q. 124. in 8. Matthei. Nobis ſuffecerit indicaſſe, Neque animas, niſi per diuinam virtutem, ad corpora poſſe redire, poſtquam ſemel illa depoſuerunt: neque pollere ea cognoſcendi vi, qua qui in hominibus latent Spiritus, ſe pollere, rebus ipſis demõſtrant. Conſtitutum igitur ſic, poſſe Dæmones humana corpora ingredi. Nunc reliqua proſequamur.

Cap. II.

Ad hominum à Dæmonibus obſidionem duo eſſe neceſſaria.

QVod aliis in rebus accidit, vt ipſas *eſſe* ſciamus, ignoremus tamen plerunque *quid* ſint: 1
idem pluribus in hoc argumento contingit: vt ſcilicet ſciant Dæmones homines quoſdã obſidere, neſciant tamen quid illud ipſum ſit, ſiue in quo ratio, qua homines obſidere Dæmones dicuntur, conſiſtat. Hæc igitur inquirenda.

Ego verò duo *plerunque* neceſſaria eſſe dixerim. 2
Vnum eſt; vt in hominibus ipſis Dæmones ſint: Alterum; vt etiam poteſtatem quandam in eoſdẽ acceperint. Horum ſi alterum deſit, non bene homines à Dæmonibus obſideri dixerimus.

Vtrunque ex iis, qui in Sacris literis *Obſeſſi* le- 3
guntur, colligere licebit. Prius probat: quòd dicãtur Dæmonia homines *intraſſe*, & ex iiſdẽ *eiecta*: *Matth. 13. 15. 17. & 1.*
Poſterius; quod eoſdem *vexarint*: reddiderint *mutos, cæcos, ſurdos*; atque nunc in *aquam*, nunc in

ignem

ignem præcipitarint: nunc per *agros* atque *montes* agitarint: Illa non bene dicuntur, si non in hominibus Dæmones fuerunt: hæc omnino confirmãt ipsos in Obsessos potestatem aliquam habuisse.

4 Porrò ad prius illud non sufficit, vt eo modo in hominibus sint Dæmones, quo res quædam alicubi esse dicuntur, vbi aut ipsarum virtus est, aut ipsæ operantur. Multis rebus sic adsunt, & insunt Dæmones, quas tamen Obsessos esse nullus dixerit, requiritur, vt reuera, atque adeò αὐτοπροσώπως adsint, & insint.

5 Sed tamen quia modi, quibus quædam aliis insunt, varij sunt: (quædam enim insunt, vt accidentia suis subiectis: quædam, vt partes suis totis: quædam, vt tota quædam, & absoluta, alicui supposito: quædam, vt motores iis quæ mouent) quomodo Dæmones hominibus obsessis inesse credendi sunt?

6 Non insunt, vt *accidentia* suis subiectis. Neque enim accidentia sunt hi Spiritus, sunt veræ, & perfectæ substantiæ: atque adeò omnibus omninò his inferioribus perfectiores.

7 Non insunt, vt *partes* suis totis, & compositis, Hominisúe partem aliquam esse dicemus Dæmonium obsidens? Quam quæso? corpus, an animam? Tot enim, & non pluribus, partibus homo constat. Corporis locum supplere nullus dixerit: Vt animæ vices gerat fieri nequit: nisi animam prius è corpore migrare dicamus, atque adeò hominem ipsum esse desinere: quàm Dæmonium adueniat: quamuis nec tum verè hominis partem Dæmonium dixeris.

8 Credi etiam nõ debet, *duas* hìc *perfectas naturas*

concur

concurrere,atque in vna hypostasi recipi. In solo Christo Domino duas naturas,humanam & diuinam,vna hypostasis suscipit. Hoc ipse sibi; diuina dispensatione,proprium vendicat. Præterea, quæ hypostasis quam naturam præter suam propriam, hic sustentabit? An hominis Dæmonum? an Dæmonum hominis? At priusquam Dæmones hominem ingrediantur, & suam ipsi hypostasim habent, & suam habet homo: & quemadmodum nec homo vnquam suam,ita neque suam aliquando Dæmones deserent.

In hominibus igitur,quos obsident,Dæmones sunt,vt *motores* in corporibus,quæ mouent, ita scilicet,vt nullam corpori hominum qualitatem imprimant:nullum ipsi dent nouum esse:nec propriè vnum quid,cum obsesso homine,constituant. 9

Hoc vnum duorum,quæ necessaria diximus, vt à Dæmonibus homines obsessi dici possint. Verũtamen hoc non sufficit:requiritur deinde, *vt potestatem aliquam in eos, in quibus resident, acceperint:* eos possint affligere, torquere vel aliqua alia molestia afficere.Quoniã verò de hac potestate alias plura dicenda sunt, idcirco hoc loco præsens Caput concludimus: si duo Corollarij loco adiecerimus. 10 *Cap.5.6.7.*

Primum est,cõsequi ex dictis; Non omnes eos dici debere à Dæmonibus obsessos esse,qui graues ab iisdem patiuntur persecutiones; nõ dico in anima solùm, aut bonis externis: sed in ipso quoque corpore. Quanta à Dæmonibus in corpore perpessus est Sanctissimus Iob? Quanta Sanctus Anthonius? quanta plurimi Sanctorum aliorum? An idcirco hos à Dæmonibus obsessos fuisse dicemus? 11 *Iob.1.* *Athanas. vita Ant.*

imus? Quandoquidem primum eorum, quæ hîc necessaria diximus, desideratur; hoc est, quia in iis Dæmones sedes suas non habuerunt, sed extra ipsos positi, mala hæc inflixerunt, nequaquam Obsessos fuisse dicendum est.

12 Alterum est, multos Obsessos dici non debere, in quos etiam ipse Diabolus ingressus est. *Post acceptam bucellam in Iudam ingressus est Diabolus*, sacra attestante historia: sed tamen nō dixerimus facilè Iudam Obsessum fuisse. Quid ita? quia non satis est Dæmonium hominem intrasse, vt *Obscessus* dicatur: requiritur prætereà, vt in eundem sæuiendi, vel agendi à Deo obtinuerit facultatem. Quāquam quòd Iudam intrasse dicitur Satanas, ita intelligendum sit, quod Iudæ suggesserit pessimam cogitationem Christi vendendi, vt Euthymius, eo loco, & Didymus lib. 3. de Spiritu sancto, exposuerunt, quod ipsum quoque patet ex Ioanne 13. *Cum*, inquit, *Diabolus misisset iam in cor, vt traderet eum Iudas*, quasi idem sit *intrare* & *immittere in cor*, vt traderet.

Cap. III.

Dæmones non sub externa, & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorum & muscarum quandoq; conspiciantur.

1 DVo diximus requiri, vt à Dæmonibus homines *Obsessi* dicantur: vt, scilicet, in hominibus ipsi Dæmones sint: deinde, vt in homines Potestatem quandam acceperint. Quoniam verò vtrunque

que variis modis accidere poteſt,de vtroque quæſtio oritur. Ibi quæritur, *An ſub ſpectabili forma, & ſpecie corporea ſint in hominibus* hîc, *Quam & quantam poteſtatem in homines accipiant.*

Quamuis enim (vt primum illud priori loco abſoluamus) Dæmones *ſpiritus* ſint,& corpora nõ habeant: quia tamen corpora aſſumere valent, & nonnunquam ſub muſcarum, & araneorum forma, in obſeſſorum ore cõſpiciuntur: in alijs etiam corporis humani partibus quãdoque tuber quoddam excitant, ſub corporea forma homines obſidere quibuſdam exiſtimantur. 2

Verùm corpus hîc non neceſſariò aſſumunt Dæmones. Quam enim ob cauſam aſſumerent? Ingrediuntur, vt homines affligant & moleſti ſint: quid hic opus eſt aſſumpto corpore? Fortè non niſi in aſſumpto corpore poſſunt moleſtia parere? Nihil ipſos hic corpus iuuat. Quidquid poſſunt, & faciunt: virtute ſibi indita, abſque corporis ſubſidio, perficiunt. 3

Interim quamuis neceſſarium non eſt, vt corpora aſſumant; ſi tamen velint, aſſumere poſſunt. Poſſunt ſub ſpecie aranei, aut muſcæ in hominibus latere: paruitas corporis, quod aſſumerent, nihil hic impedit. Vt ſub hominis; ita ſub muſcæ atque aranei: ita ſub ſpecie cuiuſcunque animalis, etiam muſca aut araneo minoris, valent latere. 4

Nec latere nouum eſt. Cum ex quodam Cauponis filio (Petrus is dicebatur) Spiritum immundum eiicere Theodorus Archimãdrita: ille egreſſum ſuum, magno clamore edito, & in ſpecie *nigræ formicæ*, ex ore obſeſſi prodeuntis prodidit, teſte Georgio Presbytero, in vita Theodori. Sic de 5

S.Ger

S. Germano, Parisiensi Episcopo, refert in ipsius vita, cap. 27. Fortunatus, Pictauorum Antistes, quòd obsessæ mulieri manum imposuerit, crucem quoque impresserit: Dæmon verò, per nares, in specie *muscæ*, cum sanguine sit egressus. Idem Germanus, aliàs ab infestante Dæmone Diaconum liberauit: qui ab eodem visus est discedere, in specie *paruulæ auis*. Et hoc ortunatus, cap. 52.

6 Hæc igitur possunt Dæmones. Vtrum verò semper muscæ aut araneorum corpus assumpserint, dum animalcula hæc in Obsessorum ore conspecta sunt, definiri vix potest. Esto hæc ipsi animalia fecerint, & agant, necesse tamen non est, vt in illis semper latitent, possunt iis assistere, & extra ipsa positi, quò libet impellere.

7 Atque, vt, quod sentio, dicam, putarē has muscas, atque hos araneos, nec sponte à Dæmonibus fieri: nec ipsos, nisi inuitos & coactos iisdem sæpe, vel assistere vel inesse: sed Dei mandato cogi, vt similia animalcula & forment, & vel in ipsis latitent, vel præsentiam suam per illa testentur.

8 Huius rei illud non leue argumentum dixerim, quòd propemodum in solis Exorcismis, hisce suam præsentiam prodant, & suum ex hominibus egressum, horum recessu, testentur. Quid verò? An non, si aliàs vnquam, tum maximè, vt lateant, desiderare existimandi sunt? An fortè ab hominibus exire cupiunt, vt hac ratione discessum suum manifestare velint? Si aliàs vnquam, tum maximè latere desiderant. Ne pellantur suis sedibus: aut expulsi videātur, vehementer adlaborant. Quos igitur araneos aut muscas notamus: eos, quamuis

Dæmo

Dæmonum opera, Dei tamen mandato adesse credamus.

Eodem Dei mandato fieri crediderim, vt sordida hæc, & hominum generi inuisa animalcula assumant, & exhibeant. Facit hoc Deus ad Spiritus illos confundendos: Facit ad homines instruẽdos. Intelligunt illi peccato suo factum esse, vt sordidissimis animalibus conferantur: Intelligunt hi miserum esse illorum imperio subesse, qui non nisi cum *muscis* possunt esse molesti; aut cum *araneis* lethale venenum infundere. 9

Porrò si quando in dictis animalculis degunt, non credendum est, in nulla tum alia corporis hominis, qui obsidetur, parte, molestos esse posse, quàm vbi animalia illa conspiciuntur. Quamuis, verbi causa, supra, vel infra linguam musca se contineat, qui tamen in musca latitiat Dæmon non linguam solùm; verùm etiam alia corporis membra, potest mouere, agitare, affligere. Id in Obsessis probant nunc ingentes, quos excitant clamores; nunc oculorum in varias partes contorsiones; nunc brachiorum proiectiones: nunc totius corporis motus vehementissimi & inordinatissimi. *Maior est,* inquiunt, Theologi, *sphæra actiuitatis Dæmonum, quàm præsentia substantialis.* 10.

CAP. IIII.

Dæmones dum homines obsident in corpora potissimum potestatem habere & exercere, in animam verò non ita multum posse.

QVænam Dæmonum in homines, qui obsidentur, potestas, sit: & quanta illa sit; nunc 1.

inquirendum est. Ibi quæritur *ad quidnam hominis eorundem potestatis extendat*: hîc *Vtrum quantùm valent hominibus obsessis incommodent*, aut incommodare possint. Ad prius, Capite hoc: ad posterius, sequenti respondetur.

2 Habere Dæmones in obsessos potestatem, superius demonstratum est. quia verò duabus partibus illi constant, *anima* & *corpore*: vtrum ad animam tantùm, an etiam ad corpus; an ad vtrunque hæc se extendat, in quæstionem vocatur.

3 Constitutum hîc primò sit, Dæmones incommodare *Animæ, quatuor modis* posse intelligi. videlicet, in ipsa animæ substantia: in eius facultatibus: in habitibus, quibus animæ instructæ sunt: denique in operationib. In substantia animæ, si in bruti aut alicuius bestiæ transmutent: in facultatibus, si illas tollant: in habitibus, si ijsdeem animam spolient: in functionibus, si aut inuitum hominem ad aliquas cogant, aut in proprijs impediant.

4 Constitutum sit secundò, etiam *Corpori* incommodare multis modis posse intelligi. Potest siquidem corpus interfici: potest vsu membrorum priuari: potest destitui: qui in ipso resident, sensibus: potest deformari: potest affligi morbis: potest multis & varijs modis excruciari. Hæc sint constituta.

5 Nunc verò, cui parti Dæmones incommodant in misera mortalium obsidione? quæ mala afferũt Respondemus breuiter, quod res est: *In corpora potissimum ipsis potestatem datam esse: In animas nihil, aut parum, posse: Detrimenta tamen quadam animabus afferre.* Hæc tria explicemus:

6 In *corpora* Dæmonib. facultatem dari, eorum exemplis, qui obsessi aliquando leguntur, manifestũ est.

eſt. Quotus quiſq; eſt, cui non aliquod in corpore detrimentum allatum eſt? Conſulamus Sacras literas. Docent illæ alios ſenſibus orbatos: alios nunc in aquam, nũc in ignem præcipitatos: alios ita excruciatos, vt, relictis vrbibus & hominum ſocietate, in montibus & deſertis locis, veluti beſtiæ quædam feræ errauerint. *Matth. 13. 15. 17. Lucæ 4. 8. 6. & 16.*

7 Similia in Sanctorum Annalibus legimus. Miſerrimè Dæmon vexabat filiam Imp. Gordiani; quem S. Triphon eiecit, quemadmodum in eius Vita teſtatur Metaphraſtes, 1. Februarij. Spumabat ore, & dentibus frēdebat mulier, quàm profligato Cacodæmone, priſtinæ incolumitati reſtituit Laurentius Iuſtinianus, ſanctus Venetorũ Patriarcha, teſte Bernhardo Iuſtiniano, in eius Vita cap. 8. Item Dæmon grauem & diuturnum, viginti ſex annorum, morbum attulit filiæ cuiuſdam viri principis, qui expulſus tandem à Theodoro Archimandrita, quemadmodum de Theodoro ſcribit eius diſcipulus Georgius presbyter, apud Surium. Tom 2. Lacerabatur ab vltore Dæmone Folcardus quidã, homo magnarum per ſe viriũ, qui S. Arnolphum pacem ſuadentem arroganter contēpſerat. Scribit hoc in Arnolphi Vita, cap. 41. Liſiard. Simile quid refert Ionas Abbas, in Vita S. Columbani, de alio quodã Dæmoniaco, à S. Columbano reſtituto. De S. Bernado li. 2. cap. 3. ſcribit VVilhelmus Abbas, quòd à vexatione liberauerit mulierem quandam, cuius faciem Spiritus ita deformabat; vt monſtrum, non hominem dixiſſes.

Sed & ſuo ex hominibus egreſſu egregiè probant in *corpora* ſe poteſtatem habere. Docent hoc ſequentia exempla. Puer, ex quo Dæmoniũ eiecit

S. Macarius, supra quàm credi potest, toto corpore intumuit; &, qua parte potuit, maximam aquarum copiam effudit, cum ingenti vocis elatione: teste Palladio in vita Macarij.

Qui ad preces S. Catharinæ coactus est cedere Spiritus, inflauit guttur obsessi: ita Raimundus in Vita eius. Qui ad imperium Theodori Archimandritæ reliquit filiam principis, de quo Thesi 7, huius capitis, grauissimè eandem prius terræ allisit: quemadmodum & Nicomachum, à Christiana religione Apostatam, ille cuius 15. Martij. folio 298. Tomo 3. mentionem facit Surius.

Cum fœdo vomitu Obsessum reliquit, quem expulit S. Bernardus ex puero; cuius in Bernardi vita mentio fit lib. 2. cap. 3. Sic cum vomitu egressus est alius; quem S. Columbanus eiecit Parisijs; sed vomitu horrendo; quo obsessus ipsa viscera videbatur effusurus quemadmodũ in Vita Columbani testatur Ionas. Talis, si non fœdior, fuit vomitus, quo discessum suum testatum esse voluit, quem Romæ S. Dominicus ex Dæmoniaca eiecit. siquidem vix præter sanguinem magnamque vim carbonum, cum grauissima corporis distractione, quidquam infelix reddebat. Vide cap. 4. lib. 2. vitæ eiusdem Dominici. Denique, quæ liberata scribitur per S. Hupertum Espiscopum, primùm in terram veluti mortua concidit: mox fœdam saniem ex ore reddidit: & tandem quasi ad se rediens de libertate restituta sibi, per S. virum, gratulata est. In Vita S. Huperti, Tom. 6. fol. 49. apud Surium.

9 *1. Cor. 5.* Nec aliud docet Apostolus Paulus Cùm enim Corinthi quidam fornicationem commisisset; & talem quidem, qualis vix inter gentes reperitur;

tradi

tradidit eundem Sathanæ Apoſtolus *in interitum*, vt ipſe loquitur, *Carnis*, vt Spiritus ſaluus fieret.

10 Porrò *Animabus* hominum obſeſſorum propriè non incommodare Dæmones, inductione eorum quæ ad Animas pertinent, liquidum eſt.

11 Nunquam *animas* hominum, quos poſſident, in brutorum formas tranſmutant. quid quod nec tranſmutare valeant? Hoc quia aliàs (De prodig. Apparit. viuorum) demonſtratum eſt, hic longius perſequi neceſſe non eſt.

12 Nunquam poſſunt eaſdem *viribus & facultatibus*, ipſis congenitis & ingeneratis priuare. Vſque adeò altas illæ in animabus, & firmas, radices egerunt; vt propemodum tam ſit difficile eas tollere, quàm ipſas animas in nihilum redigere.

13 Sic tollere nequeunt *habitus*, qui in iam dictis ſunt facultatibus Non poſſunt animas priuare diuinis illis chariſmatibus; fide, ſpe, & charitate: Non poſſunt ſpoliare reliquis virtutibus; ſiue illæ in voluntate ſedes ſuas habeant; ſiue in intellectu. Ea animarum hominum ea facultatem earum, & qui in ipſis ſunt, habitutum conditio eſt; vt ſolius Dei merum & abſolutum admittant imperium; ipſéque ſolus hic ſummum ius habeat.

14 Nequeunt etiam renitentes animarum vires ad *operandum* impellere Dæmones. Norunt hoc omnes. inde verò clarum & manifeſtum eſt, quod alioquin ad peccatum, etiam inuitos, mortales, nequam Spiritus impellerent: contra illud B. Auguſtini, Serm. 197. qui eſt Sermo 2. in Dominica prima poſt Trinitatis, *Latrare*, inquit, *poteſt Diabolus. ſolicitare poteſt: mordere omnino non poteſt niſi volentẽ Non enim cogendo, ſed ſuadendo nocet, nec extorquet a*

nobis consensum, sed petit. Eadem est Cyrilli Hierosolymitani sententia, Catechesi 4. Illuminatorũ, *Liberum arbitrium habet anima. & potest quidem Diabolus incitare: cogere autem, præter voluntatem, non potest. Subijcit tibi fornicationis cogitationes: si vis, probas: si nolis, improbas.* Quocirca bene docet Cassianus. Coll. 7. cap. 8, Dæmones ita nostris profectibus aduersari, vt eos tantummodò *incentores malorum,* non etiam *impulsores* credamus.

15 Sed tamen (hoc tertio loco probandum erat) dum in *corpora* sæuiunt Dæmones. *quædam etiam ad animas detrimenta perueniunt.* Vt enim dum corpora bene habent, haud parua ad animas redundant emolumenta: ita afflictis, & malè affectis corporibus, sua etiam detrimenta sentiunt animæ.

16 Inter hæc primum est, quòd, quo tempore in corpora sæuiunt, animas *virtutum à studijs,* vacare sit necesse; cùm pleraque non nisi corporum ministerio adiutæ, aut profectò corporum molestijs non impeditæ, exercere valeant.

Deinde, quamuis hominum voluntates per se impellere nequeant; plurimum tamen possunt inclinare, & quoddam quasi pondus, vt malum sequantur, addere. Iidẽ nunc faciunt motus quosdam quibus facilè se voluntas accommodat; in corpore excitando nunc obiecta, quæ alliciant, sensibus tam internis, quàm externis proponendo.

Accedit tertium: quod quando sensuum officio priuant (quod haud raro fit) omnibus quoque *commodis priuent: quæ sensuum beneficio obtinentur.* Quot verò, & quanta hæc aliquando sunt? Docere hoc potest vnus Euangelicus surdus, magno suo detrimento.

Quar

Quartum eſt, quod etſi *habitus virtutum* non tollant; frequenter tamen ita *debilitent*: vt nullam, vel exiguam in hominibus functionē habeant. Quòd dicimus, in illis maximè habitibus, quos Intellectuales dicimus, liquet. Quamuis enim hi in animæ facultatibus ſedes ſuas habeant, phantaſmatum tamen egent miniſterio, ſi actus ſuos exercere debeant. At in phantaſmata plurimum poſſunt, qui homines occupant, Dæmones. Quid quòd omnia quandoq; confundant? quandoque etiam magna ex parte tollant? Hæc Dæmonum in obſeſſis corporibus poteſtas. Quanta vero? Hoc ſequenti Capite. 19

CAPVT V.

Finitam & certam poteſtatem dari Dæmonibus in obſeſſorum corpora: & hoc iuſtas ob cauſas.

MAgnam Dęmonum poteſtatem eſſe norunt, qui in Sacris literis, etiam modiocriter, ſunt exercitati. Alicubi ſic dicitur. *Non eſt ſuper terram poteſtas, quæ comparetur ei: qui factus eſt, vt nullum timeat Omne ſublime videt. Ipſe eſt Rex ſuper vniuerſos filios ſuperbiæ.*

Veruntamen hanc non ſemper permittuntur in eos, quos ingrediuntur, exercere. Niſi frenum tortoribus iniectum eſſet, nullus Obſeſſorum, ſalua vita, eorum tyrannidem effugeret. Neq; enim ipſis deeſt voluntas & libido, extrema damna mortalibus afferendi; neque poteſtas aut vires. Cur igitur extrema mala afferunt? quia afferre non permittuntur ligatæ ipſorum ſunt manus. 2

Vide Tostatum, quæst. 66. in 15. Matthæi, & Maldonatum, in 22. cap. Lucæ. super illud; *Ecce Satanas expetiuit.*

Et profectò pulchrè. Nam neque pro libidine possunt Mortales ingredi. Dei hic sententiam, & voluntatem expectant. Quemadmodum igitur non nisi Dei facultate obtenta, corpora ingrediuntur; ita quoque hominibus, quos ingressi sunt, incommodare plus non valent; quàm à Deo Opt. Max. permittitur, & præscribitur.

4 Hinc tanta in obsessis hominib. differentia. Quidam grauissima patiuntur tormenta; quemadmodum filia mulieris Chananææ. Quidam nō ita grauia; vt qui audiendi sensu vel facultate loquendi per Dæmones priuati leguntur. Et grauissima patiebatur mulier de qua in vita S. Bernardi, lib. 2. cap. 3. siquidem linguam insidens Spiritus, ad modum proboscidis elephantinæ protrudebat; & vultum mirum in modum deformabat: Illa quoque, quæ vrgente S. Dominico, pro eius sanitate solicito, cum Spiritu maximam & carbonum, & sanguinis vim euomuit. in Vita Domi. lib. 2. ca. 9. Nō ita grauia, puella quæ solùm auditu tēpli, ab inhabitante Dæmone, prohibebatur; quam curauit S. Germanus Episcopus Parisiensis teste Fortunato, in eius Vita, cap. 27. Præterea, quidam in se sunt crudeles: alij in alios. In se illi, de quibus Marci. qui *se concidebant lapidibus*: in alios, hi, de quibus Matth. 8. qui ita erant *sæui, vt nemo auderet transire per viam*: & de quibus Actorum. 19. qui *insilierunt in suos adiuratores, iisque dominabantur. ita, vt hi nudi profugerent & vulnerati, ex obsessorum manibus.*

Matt. 15.

Luc. 11.

Dæmon,

Dæmon, qui sanctissimi Iob felicitati inuidebat, non plus potuit, quàm à Deo fuit permissus. Sæuijt primùm in fortunas Iob; sed Sancti viri corpus attingere nequaquam fuit ausus. Sæuiit deinde, Deo permittente, in corpus: sed, ne quod damnum animæ afferret, prohibitus est. 5

Ipsa quoque molestia, quæ hominibus affertur, docet certas Dæmonib. leges præscribi. Cùm enim hic plerumque pœna quædam de peccato sumatur; cōuenit, vt quia hæc, Deo authore, exigitur; pro qualitate delicti exigatur; & patiatur homo, non quantum Dæmones desiderant: sed quantum æquitas postulat. 6

Finita igitur est Dæmonum, in obsessis hominibus, potestas: certis legib. astricta est. Tantum possunt, quantum ipsis à Deo permittitur. Quantum verò hoc? Norūt id, qui torquent, Dæmones. Nouit, à quo ipsi potestatem habent, Deus Opt. Max. Ignorant miseri mortales, qui dæmonum carnificinam sustinent. 7

Cæterùm, res hæc *singularem Dei erga humanum genus demonstrat prouidētiam*, & testatur charitatem: & quidem tum maximè, quando in eos sæuiunt Spiritus, qui hoc sibi malum suo vitio compararunt, quamuis enim extremam tyrannidem summo iure in hoc exercere possent; non tamen exercere permittuntur; Deo, pro amore, quo homines prosequitur, Dæmonum ferociam continente. 8

Addit deinde *animum miserè afflictis*, & obsessis hominibus: facit vt patienter ferant, quas sustinent molestias. Quia intelligunt non permittēte solùm Deo flagella immitti; sed etiam pro eius 9

volũtate tẽperari: nec plus in homines poſſe con-iuratiſſimos humanæ ſalutis hoſtes; quã magnis iuſtiſſimiſque de cauſis, à Deo Opt. Max. permittuntur.

10 *Declarat* tertiò *miſeram Dæmonum conditionem:* qui cùm plurimum incommodare valeant; incõmodare quoque vehementer deſiderent; non tamen permittantur incommodare; ſed prorſus ab eius, quem ſummè oderunt, pendeant voluntate & permiſſu.

11 Licet denique hinc intellligere, *iuſtam eorum querelam, qui Dæmonum ſe aſtutia & potentia circumueniri cauſantur*: & inuitos ad peccata trahi aſſerunt. Non permittit clementiſſimus Deus, vt quantum valent, in corpora ſæuiant Dæmones; permitteret, vt innocentes circumuenirent, & inuitos ad peccatum pertraherent? Vſque adeò voluntarium eſt peccatum, vt niſi voluntarium ſit, peccatum non ſit.

CAPVT VI.

Sextuplicia ferè mala obſeßis hominibus per Dæmones poſſe afferri.

1 VAria incommoda & mala humanis *corporibus* Dæmonum ſtudio & opera afferri nemo dubitat. Nos ſuperius (cap. 4.) horum ſex genera annotauimus. Nam vel mortem afferunt: vel membrorum vſu priuant: vel aliam homini minimè conuenientem formam procurant: vel ſenſibus ſpoliant: vel affligunt morbis; vel occultis rationibus & modis excruciant.

Et hæc

Et hæc partim perficiunt, dum homines obsident; partim dum extra homines sunt constituti. & nunc quidem per seipsos; nunc per eos, qui ipsis operas suas locant. 2

Quædam nihilominus frequētiùs, dum in hominibus latent, operantur: quædam frequentiùs extra homines positi: quamuis omnia, & in hominibus positi, & omnia, extra eosdem cōstituti, perficere, tam per se, quàm per alios valeant. 3

Nos, quæ obsessis mala afferunt, assignamus. Hîc primum frequentissimúmque est, quòd *occultis* quibusdam *rationib.* quibus medicorum arte remediū afferri nequit, *excrucient*, & torqueāt Vnde & *spiritus infirmitatis* dicuntur, Lucæ 13. Ita illorum quidam Virginem afflixit, cuius B. Hieron. in Vita Hilar. meminit. Ita alius Principis cuiusdā filiam, cuius in vita Theodori Archimandritę fit mentio, viginti annis, morbo grauissimo excruciauit; Qui tamen morbi author ignorabatur: donec puella ad Sanctum virum adducta, ipse se prodere coactus est. Ita tertius Petrum, filium cuiusdam cauponis, cuius in eiusdem Theodori Vita describitur curatio, vexauit. Grauissima enim ille cordis patiebatur tormenta: sed quòd à Dæmone illa afferrentur, ignorabat. intellexit autem confessione S. Theodori; qui & Obsessi faciem cruce signauit, & cor eiusdem pulsando, Dæmonium abegit. Vtrumque hoc in Vita Theodori recenset Georgius Presbyter, eius discipulus, apud Surium, Tom. 2. 4

Alterum est, quòd *sensibus priuent*. Illustre huius exemplum præbent Sacræ litteræ, in Dæmonio muto, 5 Luc. 11.

muto,& surdo; quod Dominus eiecisse legitur. Neque enim credendum est Dæmonium mutum fuisse & surdum. mutus & surdus fuit Dęmoniacus: & quidem Dæmonij opera, quod mutum & surdum appellatur. Sic sexennio vsu linguæ priuasse spiritum quãdam mulierem, testatur in Vita Abbatis Possidonij. Sect. 7. Palladius. Huc refero quòd sensus præstigiis fascinent, & ludificationibus miris imponant mortalibus: vt Obsessi credant se percipere, quæ reuera non percipiũt. Hoc forsitan in Nabuchodonosore locum habuit: si tamen in bouem se conuersum esse existimauit: de quo plurima Tostatus, quæst. 115. in octauum Matth. Similiter in Abbate Moyse: de quo Cassianus, Collat. 7. cap. 17. quod traditus Dæmoni,
6 *humanas* (vt loquitur) *egestiones ori suo ingesserit.*

Luc. 13. Tertium est, quòd *naturalem hominum formam interdum destruant*, &, nescio quam, peregrinam, humanis functionibus minimè conuenientem, inducant. Et huius exemplum Sacræ litteræ suppeditant, in muliere, quæ decem & octo annis ita inclinata incessit, vt sursum respicere prorsus nequiret. Tale malum, quemadmodum & secundũ illud, cuius præcedenti Thesi mentio facta, mulieri obsessæ attulit Dæmon, per S. Bernardum aliquãdo eiectus. Is siquidem miseram & auditu, & visu, & loquela priuata: & eiusdem linguam sæpe in modum probescidis elephantinæ protrudebat: vultum quoque ita deformabat: vt monstrum, non hominem referret. Vide caput 46 huius Disputationis.

7 Quartum est, quòd *imaginationem hominum*

coirum

corrumpant,& ad quãdam quasi rabiem adigant, crudelibúsque bestiis reddant simillimos: vt non rarò necesse sit vincula miseris adhibere,& compedes; ne vel sibi,vel aliis noceãt.Ita afflixit Dæmonium eos, quos Euangelista refert latitasse in sepulchris,& furore percitos sæuiisse nũc in prætereuntes, nunc in seipsos. *Marc.5.*

Quintum est, quòd eò quandoque redigant mortales,vt omnino sibi *mortem cõsciscere videantur debere*: neque id rarò tentent. Simili Spiritu vexabatur, quem S. Marcus refert allisum terræ fœdè spumantem,dentibus stridentem, arescentem: frequenter etiam in ignem & aquam præcipitatum. 8 *Marc.9.*

His sextum malum addiderim, *mortem ipsam*, quam interdum afferunt. Quid aliud moliebatur cuius iam dictus Marcus meminit? Procurauit eandem Dæmonium (vt Sigisbertus in Chron. testatur) quod Gundericum Vandalorũ Regem, postquam,capta Hispali, Dei templum illud prophanaturus esset ingressus, inuasit.mox siquidem iusto Dei iudicio, miserè Regem contrucidauit. Et Nicomachum qui in tormentis Christum negarat, Dæmonium ingressus est; nec vexandi finẽ fecit, donec linguam ille sibi dilanians, & præmandens,expirauit. Vide Surium, Tom. 3.fo.298. Sic crudeliter & miserè hanc vitam finiuerunt; qui,quod res Ecclesiæ inuasissent, à Dæmonibus fuerunt correpti: de quibus Cap.30. huius Disp. Et ex Cap.155.Prati spiritualis recitat Cæsar Baronius,Tom.7.circa annum Christi 586.fol.621. fuisse tres Sarracenos (ob crudelem mortẽ,quam adolescẽti cuidam Tyrio, per Idolorũ sacerdotes. 9

mac hi

machinabãtur) à Dæmonibus obſeſſos, qui mox in ſeipſos ſæuierint, ſeq; mutuis vulneribus confecerint.

10 Hæc præcipua ſunt, quæ *corporibus* obſeſſorũ mala Dæmones procurãt. Si quæ ſunt alia, ad hęc facilè reuocantur. Sed quibus rationibus & modis hæc efficiunt? Id ſequenti Cap. explicandum.

Cap. VII.

Quinque propemodum modis Dæmones Obſeſſorum corporibus moleſtias afferre.

1 QVemadmodum variis malis mortalium genus Dæmones ſolẽt affligere; ita varias habent rationes & modos, quibus affligunt. Nos, quia de obſidẽtibus Spiritibus tantùm diſputamus, illas ſolum perſequemur, quibus iis, quos obſident, nocent.

2 Mortalibus igitur, vel per ſe ipſos incommodãt, abſque vllius creaturę ſubſidio, vel opera ſeu miniſterio aliquarũ creaturarum, quibus libenter, vt tantò grauius affligant, vtuntur.

3 Per ſe illi incommodaſſe videntur, quorũ Sacræ Paginæ meminerũt: Per creaturas etiam, qui noſtris temporibus, poſtquam ex hominibus eiecti fuerunt; vel aciculas, vel crines, vel clauos, vel vitrorum partes, ſuæ crudelitatis argumenta, reliquerunt; quæ mox, Dæmonibus pulſis, illi, qui Obſeſſi fuerant, euomuerunt. Sed & præcedentia ſæcula hîc ſuggerunt exempla. Referimus vnũ ex Vita S. Dominici, lib. 2. cap. 9. Huius concionem, cum Dæmoniaca quædam, in frequentiſſima turba ſedens, magnis editis clamoribus,

interturbaret; silentium Spiritibus imperat vir sanctus(septem erant, & singuli suis se vocibus prodebant) & facto Crucis signo, in Christi nomine egressum imperat. quid verò? Mox magnam carbonum & sanguinis vim, per os euomit mulier, & vnà cum Spiritu animam credebatur exspirasse.

Posterior hæc ratio rariùs apud Obsessos locũ habet. vsitatior est apud eos, quorum opera Dæmones vtuntur; Magos loquor, & Maleficos: At prior in vsu hîc frequentiùs est. Ideò enim Spiritus nequam ingrediuntur homines; vt per se noceant; per se affligant; per se detrimenta humanis corporibus afferant. 5

Quæcunque verò mala afferunt, *quinque* modis efficere videntur. Phantasiæ & sensuum fascinatione: virium hominis infirmatione: corruptione organorum: aliquorum membrorum aut contractione, aut distractione: denique corporis depulsione siue impulsu. 6

Primò modo efficiunt, vt mortales sibi persuadeant, se suos hostes cernere: cernere cruẽtas bestias: cernere Dæmones, qui mortem & alia velint afferre, iudicent etiam se in bestias cõuersos, & ob id in alios, tanquam feræ crudelissimæ, sæuiant. Hic modus in illo Dæmoniaco locum videtur habuisse, qui gladio armatus vrbem peruolitabat, & quoscunque obuiam habebat, petebat; quẽ Arsacius curauit: teste Sozomeno. lib. 4. c. 15. 7

Virium infirmatio formam plerunque hominũ destruit & dissoluit. Quemadmodum enim si iilę integræ sint, singula suis locis membra consistunt, & officia exequuntur: ita si infirmentur, pulcher

pulcherrima hominis constitutio dissoluitur, & ad officia sua præstanda membra redduntur inepta. Hac effecit in puella quadam, ne templum posset ingredi. Eius meminit Fortunatus, cap. 27. in Vita S. Germani Episcopi Parisiensis.

8 *Corruptio organorum* sensus, qui in organis sunt, vel tollit, vel hebetat. Quoniam sensuum ea ratio est; vt non nisi mediis corporeis organis functiones suas exequantur: quæ cùm Dæmones perdāt, non mirum si sensus tollant. Ita sensibus priuauit *mulierem* (vt vocat VVilhelmus S. Theodorici Abbas, in Vita S. Bernardi. lib. 2. ca. 3.) *grādauam*, quæ nec videre quidquam potuit, nec audire.

9 Dolorum, quos Obsessi quādoque vehementissimos experiuntur, causam non malè dixerimus membrorum quorundam, quam Spiritus in certis partibus efficiunt, *contractionem & distractionem*. Maximos enim dolores hac ratione excitari, vel solæ parientes mulieres probant. Posse verò Dæmones membra contrahere, & distrahere non ignorant docti. at contrahere & distrahere id probat; quod non iidem semper dolores perseuerant: tum illud etiam, quòd nulla medicorum arte iis possit adhiberi remedium. Hac ratione vsus est Dæmon, qui puerum, à S. Macario curatum, discruciauit; cuius in modum vtri totum corpus intumuit: de quo Palladius in Vita Macarij.

10 *Depulsione* denique & *impulsu corporum* Spiritus mala afferunt. Exemplo is sit, quē nunc in ignem nunc in aquam Euangelista testatur præcipitatū. in quo vexando hanc solam rationem Dæmon obseruasse videtur.

Marc 9.

His

His modis à Dæmonibus detrimenta homi-
num corporibus procurantur. Et aliquando hos omnes adhibent: aliquando plures; aliquando pauciores. Prout nocere desiderant & possunt; ita modos nocendi assumunt.

CAPVT VIII.

Dæmones nec semper Obsessos molestare, nec iisdem semper adesse.

CVm iam dictis proximè coniuncta videtur Quæstio: *Vtrum semper, dum corpora obsident Dæmones, molesti sint & crucient: Semper etiam in corporibus eorum, quos obsident, resideant.* Quæstioni occasionem præbet diuersitas causarum efficientium, & agentium. 1

Duplicis enim generis agentia sunt. Quædam cum ratione agũt, & liberè; quædam sine ratione, & ex necessitate. Hæc ad vnum determinata sunt; illa possunt contraria agere. Hæc quoniam ex necessitate agunt, non possunt, non agere; illa, cùm agant liberè, possunt nunc agere, nunc actiones suas intermittere. 2

Si in posteriori agentium classe Dæmones essent, facilis ad propositam Quæstionem esset responsio. Nunc quoniam prioris sunt ordinis, & liberè agunt, non ita facilis: præsertim si de facto sit quæstio: Nã si de Spirituum potestate agatur, non ita magna difficultas. 3

Atque vt de *potestate* Dæmonum hoc obiter dicatur, dubium non est, quin omni, quo sunt in homine, tempore molesti esse valeant, & deside-

rent. Non ipsis deest nocendi libido: non desunt vires. & quæ in nobis exercitio atque actuum frequentatione fatigantur & franguntur, ne continuas actiones exerceat; illæ nequaquam in Dæmonibus languescunt, aut deficiunt.

4 Sic dubium non est, posse ipsos corpora, quæ inhabitant, ad tempus deserere. Tanta ipsorum cum corporibus vnio non est; quanta animarum cum suis corporibus. In corporibus nō nisi, vt motores quidam sunt, quocirca facilè ipsis est, tam corpora deserere; quàm ingredi.

6 Quod si de quibusdam legatur, quod exire ex hominibus desiderauerint, nec tamen potuerint; non hoc defectu fit virium ipsorum Spirituum; sed iusto Dei iudicio, & Sanctorum hominum summa, quam in Spiritus habent, potestate. Talis fuit, qui ad Theodorum Archimandritam adductus, certo loco hærere, nec ex eodem discedere iussus est: neque discedere, etiam post multas preces; potuit; nisi quando discedendi facultas ipsi per S. Theodorum est facta. Hoc Georgius præsbyter, in Vita Theodori.

7 Verum, quemadmodum diximus, de *potestate* præsens Quæstio non est; Quæritur, Vtrum quod possunt *faciant*; Vtrum, inquam, à cruciatu miserorum, in quibus sedes suas collocarunt, aliquando desistant: atque Vtrum eosdem nonnunquam ad tempus planè deserant, & postmodum domicilia sua repetant.

8 *A cruciatu quandoque desistere* certum est. Videmus nonnunquam nihil prorsus molestiarum Dæmoniacos perpeti: Videmus eosdem nihil ab ijs, qui à Dæmonum infestatione liberrimi sunt, differre.

ferre. Ipſi quoque nihil pati palam teſtantur haud rarò. Quocirca ſi noſtris ſenſibus nolumus, ipſorum confeſſioni fidem adhibeamus. Et exemplum Saul Regis egregiè nobis hic ſeruit: quem Sacræ literæ docent à malo Spiritu obſeſſum fuiſſe, 1. Regum 16. & tamen de eodem eædem ſacræ literæ teſtantur, quod aliquando *leuius habuerit, & ſit refocillatus*: Lege finem Capitis 16.

Confirmat hoc Obſeſſus, cuius in Vita S. Parthenii fit mentio. hic, quamuis multis annis Dæmonium habuiſſet, de Dæmonio tamen nihil, vel ipſe, vel alij ſuſpicati ſunt; donec prætereuns Sanctus Parthenium, ſe prodidit. Legendus Metaphraſtes in Vita Parthenij, 7. Februarij. Confirmat & puella Magnofledini cuiuſdam, cuius in Vita S. Germani meminit Fortunatus Epiſcopus, Cap. 27. Quamuis enim multis annis obſeſſa hæc fuiſſet: nullam tamen moleſtiam ſuſtinuerat à Spiritu: hoc ſolum nequam efficiebat; ne templum ingreſſura progredi poſſet. Aliud huius exemplum Theſ. 4. habes, cap. 47. huius diſputationis. 9

Sed neque Deus permittit, vt ſemper affligant. Sæpè ille iuſtitiam ſuam miſericordia temperat. Dum iuſtus eſt; non obliuiſcitur miſericordiæ. Adde, quod nec tantæ hominum vires ſunt, vt continuas Dæmonum infeſtationes, & moleſtias ferre valeant. Quid quod ipſi Spiritus non velint ſemper moleſti eſſe? ne, ſcilicet, continuata vexatione vitam obſeſſorum abbreuient; & ſedes ſuas, quod ægerrimè faciunt, relinquere cogantur. Hoc de cruciatu. 10

11 Difficilius fit, vt *ad tempus homines deserant* maligni Spiritus. sed tamen fieri quandoque subiecta historia docemus. Quo die Martinus Lutherus ex hac vita discessit, Dæmoniaci, qui Gheolæ (Brabantiæ oppidũ est) plurimi erant & patrocinio S. Dymnæ, (Quod iam multi multis annis experti erant) libertatem expectabant, omnes à Dæmonibus liberati sunt; & nõ ita multò post, ab iisdẽ rursus occupati. Res hæc obscura non est. Siquidem postera die, cùm miseros homines rursus crudeles Spiritus torquerent, interrogati; Vbi pridie delituissent; responderunt se mandato Principis sui, ad noui Prophetæ, & fidelis cooperarij, Lutheri, funus euocatos fuisse, eidémq; interfuisse. Confirmauit hanc rem Lutheri famulus, qui miserè morienti affuit, & cum per fenestram, auræ capiendæ gratia, aspiceret, non sine magno terrore vidit, nõ semel, plurimos teterrimos Spiritus, haud procul inde saltantes, choreas agentes. Confirmarunt corui, qui Lutheri corpus, cum Islebio VVittembergam deferretur, magno clamore comitati sunt. Vide Bredenbach. Collat. lib. 7. cap. 39.

Simile quid de Brunone, Pincerna Comitis de Monte, legimus, Nam & eius funeri Dæmones, qui Obsessos ad tempus reliquerant, interfuisse dicuntur. Vide Cæsarium, lib. 12. cap. 10.

Putarem & illos Spiritus reliquisse, ad tempus, homines obsessos, qui tempestatis authores fuerunt; quando cum suo socio S. Lupo in Britanniam profectus est, Euangelij seminandi causa, Germanus, Episcopus Antisidiorensis: & quidem eo tempore reliquisse, quo tempestatem in mari, vt profectionem impedirent, Spiritus excitabant.

Quid

Quid enim? An vno eodemque tempore in corporibus obsessis fuerunt,& mare turbarunt? Vide Constantium presbyterum in Vita Germani, cap. 22. apud Surium, Tomo 4.

Sic à puero aliquo, quem torquebat, recessisse Spiritum, quem Dominus eiecit, Apostoli autem eiicere non potuerunt, insinuat S. Lucas cap. 9. cum sic loquitur. *Et vix discedit, dilanians eum.* Notauit hoc Maldonatus in 9. Cap, Lucæ. Et Saul. non tantum leuius habuisse; sed etiam à Dæmonio prorsus fuisse liberatum, (qui tamen iteratò ad eundem redierit) docebitur Cap. 49. huius disputationis.

CAPVT. IX.

Per quam partem Spiritus Nequam homines obsessos ingrediantur.

QVi Dæmones corpora quædam, quamuis tenuia, habere credunt, necesse habent asserere, esse quosdam in homine meatus, per quos ingrediantur: & præterea certa quædā esse loca, vbi iam ingressi commorentur, & sedes habeant. Naturæ enim iure non permittunt, vt se duo corpora penetrent. Eadem etiam postulant, vt certum definitumque locum omnia obtineant. 1

Qui ipsis nulla corpora (quæ probabilior Doctorum sententia est) tribuunt; quamuis ad easdem; cum prioribus, leges non astringantur; quia tamen Dæmones in ipsis hominibus constituunt, qui aliquando in hominibus non fuerunt; qua via 2

ingressi sint, & quo in angulo jam ingressi latitant, etiam docere debent. Neque enim mens humana capere posse videtur, vt in homines Spiritus ingressi dicantur; & nulla ijs via fuerit, per quam ingressi sint: atque item, vt in hominibus esse dicantur; & nullus, vbi degant, locus assignari valeat.

3 *Ingressum* primum scrutemur. Sunt qui existimant ipsos per *os* corpora hominum ingredi: fortè hinc persuasi, quòd apud non ignobiles authores, haud rarò legamus, ipsos, vnà cum cibo aut potu, in quo latuerunt, haustos esse; & mox magna tyrannidis suæ in miseris hominibus exempla dedisse. Et de potu quidem nos plura exempla proferemus, partim Thesi vltima, Capitis 16. partim Thesi 10. cap. 32. de cibo vnum offert S. Gregorius, lib. 1. Dialog. cap. 4. quod ipsius verbis hic ascribimus. Quadam die, vna Dei famula hortum ingressa est; quę lactucam conspiciens, concupiuit: eamq; signo Crucis benedicere oblita, auidè momordit; sed arrepta à Diabolo protinus cecidit. Cumq; vexaretur, eidem patri Equitio (Abbas hic erat prouinciæ Valeriæ) sub celeritate nunciatum est, vt veniret concitus, & orãdo succurreret. Moxque hortum idem Pater vt ingressus est; cœpit ex ore eius, quasi satisfaciens, ipse qui hanc arripuerat Diabolus clamore, dicẽs: Ego quid feci? Ego quid feci? Sedebam ibi super lactucam: venit illa & momordit me. Cui cum graui indignatione vir Dei præcepit vt discederet, vt locum in omnipotentis Dei famula non haberet, qui protinus abscessit; nec eam vltra contingere præualuit. Hactenus Gregorius.

Nec

Nec desunt,qui hinc profectam volunt consuetudinem, quæ apud Catholicos est; vt si quando oscitent,*os* signo Crucis muniant: quasi hac crucisignatione Dæmonum in corpora ingressus prohibetur. 4

Hos confirmat, quòd in Exorcismis, quando Dæmones ex corporibus eiiciūtur: sæpè sub muscæ aut aranei specie *os* egrediantur. Ita enim indicans,quòd idem ipsis ostium ad ingrediendum, & egrediendum patere debeat. Exempli loco hic etiam nobis esse potestis,quem S.Remigius expulit; victus partim literis S. Benedicti, partim importunis precibus parentum, pro filiæ obsessæ incolumitate Benedictum solicitantium. De hoc siquidem Hincmarus in Vita S.Remigij: quòd cum ingenti vomitu, & graui fœtore, per idem *os*, quo ingressus fuerat,sit egressus. 5

Rationes hæ quamuis magnum robur non habeant;non prorsus tamen multæ sunt. Certum est, aliquando Dæmones per os in homines intrasse. Certum quoque est,reprehendi non debere,multis annis receptam Catholicorum crucisignationem: Certum denique per os sæpè egressos esse. Quapropter non omninò malè opinari dicendi sunt, qui eosdem per os in homines ingredi existimant. 6

Sed tamen aliam nullam viam Spiritibus patere credendum non est. Sicuti per os; ita per quemcunque meatum, atque adeò per tenuissimos,& vix perceptibiles poros, humana corpora possunt intrare,& ingrediuntur non raro. 7

Quid quod nec poris quidem,in ingressu, indigent? Quid quod etiã oppositis corporibus eorum 8

aditus non prohibeatur? Quid quod nihil possit esse tam vastum & firmum, quod non penetrare absque difficultate & molestia valeant? Hæc Spirituum (in quorum ordine Dæmones sunt) conditio est: vt objectis corporibus, nec virtus ipsorum, nec præsentia, nec operatio retardari aut impediri queat.

CAPVT X.

In qua hominum obsessorum parte Dæmones latitent, & sedes suas habeant.

1 QVA via Obsessos maligni Spiritus ingrediantur, constitutum est: *vbi*, ingressi, *latitent* inquirendum. Hîc vbi principio quid *fieri* possit exposuerimus, tum quid plerunque *accidere* putemus, aperiemus.

2 *Potest fieri*, vt totum hominis corpus obsideant Dæmones: ita videlicet, vt extra nullam corporis, quod obsident, sint partem; & in quacunque corporis sint parte: sint in capite, in brachiis, in ventre, in tibiis, &c. Mirum hoc non est. Quemadmodum, anima hominis; ita se Dæmones habent in corpore: quamuis interim alias Dæmones, alias anima habeat operationes: arctius etiam cum corpore anima, quàm Dæmones coniungantur.

3 *Fieri etiam potest*, vt in vno aliquo sint hominis membro, capite, scilicet, brachiis, tibia, pectore. Atque hoc ab ipsa, qua corpus viuit, anima differunt. Illa, quia omnes corporis partes viuificat: omni

omnibus debet eſſe coniuncta : Dæmones quoniam corporibus vitam non conferunt : ſed motum tantummodo : in vna aliqua corporum parte ſedes ſuas habere poſſunt. Sic in brachio Eutychij cuiuſdam oſtiarij S. Theodori Archimandritæ, ita latuiſſe Dæmonem: vt in nulla alia corporis parte fuerit: dubium non eſt. Poſtquam enim vir Sanctus Eutychij manum apprehendit, Dæmonémque per brachij meatus diſcurrere obſeruauit: mox Cruce humerum ſignat, aditúmque ad reliquum corpus prohibet: eodémque deinde ex brachio præſcripto, plena perfectáque incolumitas Eutichio reſtituta eſt. Ita Georgius Presbyter, Theodori diſcipulus in Magiſtri Vita. Et de Gloria Confeſſorum, cap. 9. ſcribit B. Gregorius Turonenſis, quendam ſedem ſuam habuiſſe in vngula cuiuſdam Energumeni.

Sed nec membris indigent, in quibus reſideãt. 4
Poſſunt ſub quacunque etiam minima atque adeo vix perceptibili, *hominis parte* latere; & quidem illi Spiritus, qui maxima aliquando vaſtiſſimáque corpora poſſederunt. Nec hoc nouum. Nónne eadem hominis anima eſt, quæ nunc minimo corpore, cùm primum vitam homo accipit, latet: nũc vegetat vaſtum, & per omnes maximi corporis partes, vt ita dicam, diffuſa eſt?

Hæc *fieri* poſſunt omnia. Quid porrò *fit? In qua* 5
hominis obſeſſi parte Dæmones latitant? Difficile id eſt aſſerere. Si ex aliquo, profectò ex operationibus, quas in hominibus exercent, poſſet deprehendi : Veruntamen hinc certum argumentum ſumi nequit. Quare? Quia neceſſe non eſt, vt vbi operantur, ibi ſint αὐτοπροσώπως ipſi Spiritus.

Possunt hoc loco existere, & alio operari. Alia est Sphæra actiuitatis Dæmonum, alia præsentiæ.

6 Igitur si tuber in aliqua hominis parte excitant: si Obsessorum linguam protrudant: si molestia hoc vel illud membrum afficiant: non mox ibi Spiritus esse necesse est dicere. Omnia hæc Dæmonum *virtute* fieri possunt: quæ ad plura, quàm ipsorum se præsentia extendit.

7 Similiter dum aranei, aut muscæ in obsessorum ore conspiciuntur, non ita iisdem Dæmones includimus; vt extra illa non sint. Possunt hæc animalcula producere, & in iis latere: possunt quoque extra ipsa subsistere, & nihilominus, quo libet, impellere.

8 Porrò quamuis hîc certo constitui nihil possit: non sine ratione tamen illos loqui dixerim: qui in *corde*, vel haud procul à corde, eos sedes suas *plerumque* habere arbitrantur.

9 Ratio huius ex duobus pendet: Ex Dæmonum fine, & cordis humani conditione. Finis Dæmonum est homines mouere atque exagitare: (Nam quæcunque in corpora possunt, illa propemodũ motu locali efficiunt.) Conditio cordis humani est, vt sit principium actionum omnium. Ergo, cùm sedes suas eò loci Dæmones constituere, credi possit, vbi facili negotio, corpus humanum, quocunque libuerit, valeant impellere: in *corde*, à quo omnis motus, aut certè, *haud procul à corde*, ipsos domicilium suum habere, dici non congruè videtur.

10 Nónne quod in naui est Nauclerus, id in obsessis corporibus sunt Dæmones? At verò Nauclerus in ea se nauis parte constituit, vbi nauis commo

commodissimè impelli potest. In illa igitur hominis parte Dæmones erunt, in qua constituti, hominis corpus, quo lubebit, poterunt facilius impellere.

11 Præterea non hoc propositum tantùm Dæmonibus est, vt pro libidine hominum corpora cieãt: etiam in proprijs, sibique naturalibus operationibus eosdem impedire conantur, atque adeò impediunt. Vbi igitur iustiùs sedes suas habebunt, quàm vbi operationes impedire commodissimè possunt? At possunt commodissimè, si *cor*, quod operationum omnium principium est, possideant.

12 Norunt omnes & hoc Dæmonum esse studiũ: vt Deo, quantum fieri potest, sint similes. Petent igitur, quòd Deus maximè desiderat. quid illud? *Cor* hominis. *Fili*, inquit alicubi, *præbe mihi cor tuum*. Hoc sensisse videtur S. Laurentius Dublinensis Archiepiscopus: in cuius Vita, capit. 28. apud Surium, Tom. 6. legitur, quòd curaturus quãdam Dæmoniacam, primùm pectori eius crucem impresserit: deinde aquam benedictam bibendam dederit: quasi illo loco putauerit medicinam prodesse, vbi malum, quod pulsum cupiebat, suam sedem habere crederet. Sensisse quoque idem iudicandus est Theodorus Archimandrita, cuius iam Thesi 3. meminimus. Curaturus enim quendam Energumenum, de quo, vtrum Obsessus esset, non certò constabat, *cor* ipsius cæpit pulsare primùm, & Dæmoni, vt se proderet, imperare.

13 Dicuntur hæc, vt videtur, cum ratione. Et forsitan ita se plerunque res habet. Interim tamen, *præter cor, Dæmones alias habere latebras* id argumento est,

est, quod, in libris Ritualibus, iisdem præcipiatur, in virtute sanctissimæ Trinitatis, ne se occultent in quatuor humoribus, in carne, ossibus, neruis, medull s, venis, suris, tibiis, renibus, ventre, stomacho, intestinis, gutture, collo, &c. Vide Exorcismũ 2. Sacerdotalis Romani.

14 Putauerim quoque frequenter fieri, vt qui in vno aliquo homine sunt, stationes suas quandoque mutent: & nunc sint in hac corporis parte, nunc in alia: nunc etiam plures simul hominis partes possideant: nunc pauciores.

15 Vbicunque verò Spiritus latitant: non ita loco quemadmodnm corpora concluduntur, aut circumscribuntur: neque locorum, quæ occupant partibus, partes Dæmonum respondent. Dæmones partes nullas habent. In quacunque corporis parte toti sunt. In toto, quod possident, corpore, toti sunt; non secus atque in homine, hominis anima.

CAPVT XI..

Dæmones aliquando signis quibusdam ijsdem quadruplicibus declarare suos in humana corpora ingressus, & hoc iustas ob causas.

1 ALia signa sunt, quibus demonstrant, quòd in hominibus latitant, ipsóque inhabitant. de posterioribus Capite 22. & sequentibus agetur: priora hoc loco inuestigamus.

Duo autem hic quæruntur, Alterum est: *Sempernè Spiritus aliquibus signis declarent, quod homines ingre*

ingrediantur. Alterum, *quænam potissimum illa sint signa*.

Quod ad prius attinet, dubium non est *plerumque suum in homines ingressum prodere*. Potest hoc exemplis multorum, qui aliquando obsessi fuerunt, demonstrari. Quidam eorum, prius quam obsiderentur, se Spiritus, sub specie canis, aut nigri Æthiopis conspexisse asserunt: quidam quodam strepitu atque tumultu fuêre perculsi: quidam, nescio quas, in somno habuerunt graues, & molestas imaginationes. 2

Hæc & facta esse, & quotidie adhuc fieri clarum est: Veruntamen quas ob causas non ita. Quemadmodum plurima alia sunt, quorum vix rationes assignantur: ita, cur non nisi post aliqua signa quidam Dæmones humana corpora ingrediuntur, ratio certa vix dari potest. 3

Fortè vna est, quod hac re Deum imitari possint videri Spiritus: vt quemadmodum ille aduentum suum in, vel ad, homines externis quibusdam, magnisque argumentis testatur & indicat: ita quoque Spiritus suum velint innotescere: ne hac in re Deo videantur inferiores. Et de Deo quidem res est clara iis, qui in Sacris literis sunt versati. Nam & quando primos generis humani parentes accessit, ipsos reprehensurus, ob diuini præcepti præuaricationem, *vox ipsius deambulantis in paradyso ad auram, post meridiem*, audita est; Genes. 3. & daturus legem, cum Moysen esset cõuenturus, *mons*, ad quem descendebat, *fumabat, & sonitus buccinæ audiebatur*: cæperunt quoque *audiri tonitrua, atque micare fulgura*, Exod. 20. Et descensum suum in Apostolos, ipso Pentecostes die, 4

testatus est *sono repentè de cælo facto tanquam, aduenientis Spiritus vehementis*, Actuum, 1. Quòd verò Deum æmulari cupiant Spiritus: non minus certum est: cum ob hanc causam etiam Dei Simiæ nuncupentur: & ibi sua velint habere sacella, vbi Deus sua habet templa: vt est in prouerbio.

5 Fortè etiam hac ratione bonos Angelos volũt imitari. Nam & illi, vt plurimum: externis signis præsentiam suam prodiderunt. Potest hoc multis, & claris sacræ scripturæ locis doceri. Nos vno contenti sumus Angelo, Dominicæ Resurrectionis teste: de quo Euangelista Matthæus, cap. 28. quòd *magno terræmotu edito* suam præsentiam sit testatus. *Ecce*; inquit, *factus est terræmotus magnus: Angelus ENIM Domini descendit de cælo.*

6 Fortè diuinæ prouidentiæ ratio idem postulat. Neque enim raro ij à Dæmonibus possidetur, qui in grauibus versantur peccatis, & quasi ostium, vt se ingrediantur, ipsis aperiunt: ad quorum maiorem pœnam (iustissimam tamen) permittit Deus, vt carnifices suos, priùs conspiciant, quam tyrannidem sentiant, & experiantur.

7 His addiderim, quòd turbatum hominem Spiritus nequam requirere videantur: quem ingrediuntur. Contraria ipsorum, & bonorum angelorum sensa. Cupiunt illi quieto esse animo omnes, ad quos diuertunt: hi turbis gaudent & tumultu. Hinc esse dixerim, vt sub *horrenda* se prius forma spectandos præbeant: nunc insolitos quosdam strepitus excitent: aliquando etiam colaphos infligant, vel ad terram deiiciant prius, quàm miseros homines inuadant. Hæc cum suo malo expertus est adolescens, cuius in vita B. Arnolphi Suuessionensis

sionensis Ecclesiæ mentio. Postquam enim ab eodem Episcopus Dæmonum legionem eiecisset: restitutum iam pristinæ sanitati interrogat, quamnam ob causam Dæmonum tam grauem carnificinam incurrisset, & qua ratione ipsum essent ingressi. Ad quæ adolescens: Vindicta, quam in alio probaui, præcipua mali, quod passus sum, fuit causa. Porrò fugientem me Dæmones primum insecuti: post assecuti, circumsteterunt: & vbi vehementer terruissent, ingressi fuerunt infelicem. Hæc Lisiardus Episcopus Suuessionensis, in Vita S. Arnolphi.

Hæ signorum, quibus aduentum suum Dæmones produnt, rationes. Sed tamen *his atque similibus opus non habent.* Nihil omnino esse videtur, quod ipsos ad hæc adigat & astringat. Quemadmodum necesse non est, vt sub spectabili forma in hominibus sint: ita necesse non est, vt si homines ingredi velint, id externis argumentis significent. 8

Addo, quòd persæpe ingrediuntur, quando id ij, qui obsidentur, nullo signo deprehendere possunt. Seruit pro hoc quod B. Grego. lib. 1. Dialog. cap. 4. refert, exemplum virginis illius, quam sub lactuca latens Diabolus ingressus est: quem illa sub lactuca esse, aut quod se ingredi tentaret, nullo argumento potuit obseruare. 9

Addimus huic secundum, puellæ: de qua quòd Dæmonem haberet, nulla fuit suspitio: habuisse verò tum proditum est, quando eidem manus imposuit S. Germanus, Parisiensis Episcopus, de hac Fortunatus Pictauorum Episcopus, in Vita, S. Germani, cap. 27.

Addimus tertium Petri, cuiusdã Cauponis filij: qui

qui quamuis grauiſſimos cordis dolores pateretur, ignorabat tamen eoſdem eſſe ab inhabitante Dæmone, donec hoc edoctus eſſet à Theodoro Archimandrita, teſte Georgio Presbytero, in Theodori Vita.

Hìc & quartum ſuppeditat puellæ annorum viginti octo: quæ incurabilem, quo laborabat, morbum tum didicit, primùm Dæmonis inhabitantis malitia allatum: poſtquam impoſtor Spiritus ſe prodidit ad impoſitionem manuum eiuſdem Theodori.

10 Porrò, (vt ſecundæ quæſtioni reſpondeatur) quoniam neceſſarium non eſt, vt ſignis ſuum aduentum Dæmones teſtentur: & ſi quando illa adhibent, id præcipuè (vt eſt veriſimile) ex ipſorum pendet voluntate; hinc eſt, quòd *ipſorum aduentus certa atque determinata ſigna non aſſignentur.*

11 *Quadruplicium* ſacerdotale Romanum (vt vocatus liber Ritualis) meminit, Cap. 1. de Exorciſmis. Docet interdum Dæmones ſe ſub forma externa, quæ terrorem incutiat, exhibere, priuſquam homines inuadant: interdum vento & tumultu præſentiam ſuam teſtari: tertiò prius affligere, vel aliqua moleſtia afficere: quartò, aliquando ſomniantibus mirabiles rerum ſpecies ingerere.

12 *Forma*, qua terrent, duplex eſt: quædam humana: quædam brutorum animantium. Humana haud raro defuncti alicuius eſt, aut qui violentam mortem difficilémque ſuſtinuit. Si brutorum eſt animantium; vel eſt nigri canis, vel hirci, vel alicuius beſtiæ ad terrorem incutiendum compoſitæ.

13 *Ventus & tumultus*, qui in hac re Dæmonibus ſeruiunt, mox obſeruantur peregrini eſſe, & ex

non

non prorſus naturalibus cauſis orti. Hinc & vix alijs locis, quàm vbi is, quem Dæmon ingredi parat, producti, Cum tumultu & vento ſtrepitus coniunxerim; qui, dum audiuntur, ex veſtib, quæ vel colliduntur, vel per terram trahũtur, excitari vidẽtur.

Moleſtia, quæ obſidendis affertur, fit per colaphos, per attractiones, per propulſationes, per caſus, & his ſimilia. Hæc à dæmonibus, quamuis ſub ſpectabili ſpecie non appareant, procurari facili negotio poſſunt omnia. 14

Species rerum, quæ ſomniantibus obuerſantur, variæ ſunt. Ferè tamẽ fit vt quos Spiritus ingreſſuri ſunt, ſomnient ſe à Dæmonibus vexari, agitari, moleſtia affici, aut etiam occidi, ſiue iugulari: qui deinde à ſomno excitati, ſomnij veritatem magno ſuo detrimento, & calamitate experiuntur. Hæc ferè Sacerdotale Romanum. 15

CAPVT XII.

Quorum ordinum ſint Dæmones, qui homines poſſident & vnde id cognoſci valeat.

NOn vocamus iu controuerſiam, Sintne inter ipſos Dæmones, *Ordines* quidam, & claſſes: ponimus eſſe. Quærimus, *Ex quibus Ordinibus ſint*, qui homines obſident: & *Vnde hoc poſſit deprehendi.* 1

Primum enim illud ex bonorum Angelorum conditione colligimus. Inter ipſos, *certos Ordines eſſe*, natura docet, Patres conſtanter affirmant, & Sacræ literæ haud obſcuris argumentis inſinuant. Cùm igitur ex bonorum Angelorum numero 2

& classibus Spiritus nequam deciderint; etiam inter ipsos aliquis erit ordo: & proculdubio is ipsus, qui antequam ad suas miserias prolapsi sunt, fuit.

3 Maius pro hac re argumentum, ex Domini verbis colligitur, & primum quidem Lucæ 1. vbi ipsos testatur habere Regnum. *Si Satanas*, inquit, *in seipsum diuisus est, quomodo stabit Regnum eius?* Regnũ enim non confusam quandam, inordinatamque multitudinem significat; sed principatum excellentissimum, in quadam coordinatione, præsidentium atque subiectorum, in vnum finem tendentium, consistentem. Deinde Matthæi, 25. vbi damnatos in extremo iudicio docet relegandos in ignem æternum, *qui paratus sit Diabolo, & Angelis eius; Diabolo* scilicet, tanquam Principi, & capiti, *Angelis*, tanquam eius ministris.

4 Idem Iob atque Euangelista Ioannes insinuant. Iob. 41. quando Leuiathan (nomen hoc Dæmonem significat) docet esse *Principem super omnes filios superbiæ*, ipsos etiam, qui superbissimi sunt, Dęmones. Ioannes, quando. Apocalip 12. asserit *Draconem cum suis Angelis*, ducem, scilicet; cũ subiecto grege, *pugnasse contra Michaelem eiusque Angelos*. Quòd idem iudicium fuerit Iudæorum: vel ipsorum calumnia probat, qua Christum in *Principe Dæmonum Beelzebub* asserebant eijcere Dęmonia. Neq; enim rectè *Princeps* dicitur, qui in nullos habet principatum: nullos habet sibi subiectos.

5 Tribus verò de causis conuenit, vt hic inter Nequam Spiritus sit Ordo. Prima sumitur ex ipsorum natura, quam non omnes habent æqualem, sed alij alijs perfectiorem. At conueniat, vt qui naturæ dignita

nitate præstant, ijs quorum inferior est conditio, dominentur;& eos quasi in suos fines, ob quos creati sunt,deducant. Altera ex diuina sapientia petitur, quæ omnia voluit esse ordinatissima, *Quæ à Deo sunt*,inquit Apostolus,Rom. 13.*ordinata sunt*. At à Deo est potestas Dæmoniaca: etiam qua in homines sæuiunt Spiritus;ordinata igitur & illa erit.Sed & ipsorum malitia atque nequitia(quæ tertia fit causa)postulat,vt Ordo inter ipsos sit & seruetur.Omnino enim,quia hoc omnium vnum studium est, hominibus nocere: vt id consequantur, ordinem volent obseruare:cùm hominibus nocere ita commodè non possint,si inter se mutuis atq; intestinis bellis dissentiant. Nec his aduersatur, quod in *terra miseriæ & tenebrarum nullus dicatur esse ordo*. Iob. 1. *sempiternus sit horror*. Ordo inter ipsos est nullus,qui ad æternam beatitudinem perducat:est nihilominus ordo *potestatis*,qui & naturę inæqualitatem consequitur, & quem ad bonos exercendos,& malos torquendos Deus Opt. Max. vult ijs seruire.

At (quod alterum est Caput) An qui homines infestant & obsident; ex omnibus sint ordinibus, difficultatem aliquam habet: propterea quod nō quas functiones si in gratia perstitissent, Nequam Spiritus habuissent; easdem habeant, postquam à gratia exciderunt,& infernalibus pœnis deputati sunt. 6

Neque enim beati Spiritus se omnibus negotijs immiscent,Sunt quidam,quorum omnis quasi occupatio cum Deo Opt. Max.est:vt illi, qui supremi sunt ordinis. Sunt alij, qui quasi administrant res humanas,&,vt Dei mandatis fiat satis procurāt 7

vt qui ſunt medij. Tertio ſunt, qui mandata hæc exequuntur,& ſingula perficiunt; vt qui ſunt ordinis tertij.

8 Si has leges maligni Spiritus ſeruarent, facilis eſſet, & expedita ad propoſitam quæſtionem reſponſio. Quemadmodum enim ijs, qui ſunt infimi ordinis Spiritibus bonis, ſingularium rerum adminiſtratio, & cura commiſſa eſt; ita poſſet dici Spiritus, qui hominibus moleſti ſunt ex infimo Ordine eſſe: eſſe, inquam, ex numero Angelorum, aut certè Archangelorum.

9 Verùm, qui à gratia, propria malitia exciderunt Dæmones nec omnino iam, quas natura poſtulat leges obſeruant: nec tam attendunt quid facere ipſos, pro naturæ dignitate conueniat, quàm vt ſuæ libidini faciant ſatis: quò fit, vt hinc certò cognoſci nequeat, ex quibuſnam Ordinibus ſint, qui homines obſident.

10 Interim ex dictis duo videmur nobis non perperam colligere. Alterum eſt, dubium non eſſe, quin, *qui ex infimo ſint Ordine homines ingrediantur, & moleſtent.* Neque enim indignum eſt, vt ad priuata & particularia negotia deſcendant: naturæ eorum conditio hoc poſtulat. Neque alienum ab ipſorum voluntate, vt graues ſint & torqueant. Ad hoc ipſos vrget propemodum ſumma & inueterata nocendi libido.

11 Alterum eſt, *etiam eos, qui altiorum ſunt Ordinum hic operas ſuas locare. & moleſtos hominibus in obſeſſis corporibus eſſe.* Quamuis enim natura ipſorum grauiora & altiora ſtudia poſtulet: ſtudium tamen nocendi tantum eſt, vt etiam ad minima officia ſe lubentes demittant.

Fortè pro hac ſententia, Chriſti oratio eſt. Nam

cum Dæmonium quoddam eiecisset, quod Apostoli eiicere nequiebant, mox docuit quosdam esse Spiritus, qui maiorum sunt virium, & apud quos communis exorcizandi ratio non sufficit: ad quos exigendos maiores machinas: *orationem & ieiunium*, adhibere oporteat.

Fortè eandem sententiam probat Christi silen- 12
tium. Obijciebant ipsi alicubi Scribæ legis, quòd in Dæmoniorum Principe, Beelzebub eijceret Dæmones. Quid ad hoc Dominus? Non negauit Principem Dæmoniorum Beelzebub homines obsidere posse: id suo silentio probat: Negauit se Principem Dæmoniorum habere, & in eius nomine Dæmonia eijcere.

Fortè potestas Apostolis super *omnia* Dæmo- 13
nia collata, Lucæ 10. idem confirmat. Cur super *omnia* Dæmonia Apostolis potestas confertur: si non *omnia* mortales interdum ingrediuntur?

Maius robur ad hanc sententiã constituendam af- 14
fert Apostolus Paulus, dum sic loquitur: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem: sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi Rectores tenebrarũ harum, contra spiritualia nequitiæ in cælest ib.* Nunquid si non singulis verbis superiorũ Ordinum Spiritus notauit, notauit dictionib. *Principum* & *Potestatum?* quos contra, dum colluctationem nobis asserit, insinuat profectò ipsos etiam corpora ingredi, & magnas molestias afferre Obsessis.

Atque hoc agnouisse videtur S. Antonius. Cùm 15
enim ad ipsum aliquando adductus fuisset Energumenus, intellexit *Principalem* (vt loquitur Palladius) esse *Spiritum*, qui miserum obsideret. quo-

circa nec per ſe,ſed per S.Paulum Simplicem, cuius poteſtas,quam ſua,maior eſſet,poſſe eijci. Vide Palladium Sect. 15 Hiſtor. Patrum.

17 Ex *omnibus* igitur *Ordinibus* Dæmones humana corpora ingredientur. Nullus in Ordine erit, qui mortales ingredi, ſi ita Deus permittat, recuſet. Verùm, *cuiuſnam Ordinis ſint*, qui in hominib. lateant,non ita facilè dictu eſt.

18 Nam ſi qua regula vtimur,vt cognoſcamus,ſint ne homines obſeſſi, eadem hac in re voluerimus vti;procul à veritate aberrauerimus. Quid ita?quia illud ex *operationibus*,quæ homini minimè conueniunt, deprehendimus,*at operationes* non ita Ordines Dæmonum diſcriminant:Vix in obſeſſis operationes notabis,quas non minimus quiſque Dæmonum,ſi modò velit,& ſuperioris poteſtate non prohibeatur, perficere valeat.

19 Haud tamen falli multum dixerim,qui ſuperiorum Ordinum Spiritus ex *duobus* deprehendi poſſe exiſtimant: Ex magnitudine *grauitateq́ue* malorum, quæ Obſeſſis afferunt, & præterea ex *difficultate*,quam in ipſis, ex hominum corporibus, exigendis experiuntur Exorciſtæ. Maiora illi damna inferre videntur: difficilius ex humanis corporibus eijci.

20 Et alios quidem alijs grauiora mala afferre,paſſim docet præſens Diſputatio , eorum exemplis, qui Obſeſſi leguntur: difficilius verò quoſdam expelli , ſequentia confirmant. Adducitur ad S. Benedictum puella, Dæmonium habens, adhibet ipſe,quas poteſt machinas,vt eijciat,ſed fruſtra omnia,hoc ſolũ conſequitur:intelligit Spiritũ nonper ſe,ſed per S. Remigium eijci poſſe,itaHincmarus

in Vi

in Vita Remigij. Sic aliquando eodem tempore, tres adducti sunt ad Theodorum Archimandritam quorum duobus ille statim subuenit: tertio non; nisi post aliquot dies, teste Georgio presbytero in eius Vita. Idem Theodorus puer adhuc, eodem teste, quem non potuit, primo die, flagellis eiicere Spiritum, eiecit die tertio.

Quantum laboris in Dæmoniaca quadam curanda suscepit S. Bernardus Mediolani, cùm sacrificium Missæ celebraret? Et pijs orationibus adiutus populi, & loci sanctitate, insolentiorem semper expertus est Satanam. Rem totam latius prosequemur, 46. Capit. Eodem modo difficilem admodum se exhibuit, quem ex Artemia, Diocletiani Imper. filia eiecit S. Cyriacus. Siquidem post tertiò adhibitum Exorcismum, primùm discessum parauit. Hoc apud Surium Tom. 4. Et quem eiecit Patroclus, eremi cultor, triduanam orationem, eamqúe ardentem requirebat, teste Gregorio Turonensi, cap. 9. in Vita Patrum. Sed maius his robur habet, quod sacræ literæ docent, fuisse Dæmoniacum, in quo eijciendo Apostolorum vires succubuerunt, quodqúe *oratione tantùm, & ieiunio* fugari docuit Dominus. Verùm de hoc argumento, Parte 4. Hoc nunc conclusum sit, duo ferè esse, quę superiorum Ordinum Spiritus prodant.

Certius vtroque argumentum, est ipsorum vi, per Exorcistas, extorta confessio. Quamuis enim vltrò multa asserentibus credi non debeat, quod plerumque mentiantur, & hominibus imponant, quemadmodum tamen vi Exorcismorum coguntur, vt alia fateãtur; ita cogi credẽdũ est, vt Ordines suos, atq; classes prodãt. Ita se inferioris Ordinis 21

esse prodidit: quem Triphon ex filia Gordiani Imperatoris eiecit. Coactus enim à viro sancto dicere, cuius imperio miseram esset ingressus, se à Patre suo Dæmone missum esse respondit. Metaphrastes in Vita Triphonis.

CAPVT XIII.

Plures quandoque in vno homine Dæmones esse, atque vnde id cognosci queat.

1 VNum aliquem hominem ab vno Dæmone possideri, pluribus exemplis, tam sacris, quàm profanis doceri potest: & manifestum est: quamuis, teste Tostato in 8. Matthæi, q. 136. quidam id negent. An verò *in vno eodemque plures esse possint an semper sint plures:* atque *Vnde id deprehendi possit,* hoc Capite inquirendum est.

2 *Et plures quandoque in vno homine esse* sacrarum Scripturarum prodit grauissima authoritas. Cùm quodam tempore Dominus in Dæmonio eiiciendo occuparetur, & quod ipsi nomen esset interrogaret, mox responsũ hoc tulit, *Legionem* dici, quia vt Euangelista adiungit, *multa Dæmonia intrauerant in hominẽ.* Idem alio loco his verbis insinuatur. *Cùm immundus.* inquit Dominus, *Spiritus exit ab homine, pera mbulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inueniens, dicit, Reuertar in domum meam, vnde exiui: Et cùm venerit, inuenit scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios Spiritus, nequiores se, & ingressi habitãt ibi* Sic Marci 16. & Lucæ 8. dicitur quod Dom. ex Magdal. sep. expulerit Dæmonia: Sed & nihil est, quod prohibeat

Lucæ 8.

Lucæ. 11.

beat cur minus plures in eodem homine Spiritus esse queant. Nó ea Spirituũ, quæ corporũ, conditio est, vt vnus alteri cedat. Vbi vnus Spiritus; ibi mille esse possunt, quinimò 6666. quemadmodum exemplo eius, cuius supra meminimus, perspicuum est.

Sicuti autem nihil prohibet, cur minus plures eundem hominem obsideant: ita nihil propemodum est, quod omnino persuadeat plures semper esse, qui vnum obsideant: Quod per plures fit, id per sæpe vnius opera potest confici. Vnus aliquis ex ipsorum grege, tot & tantas molestias homini potest afferre, vt pluribus & maioribus ferendis nequaquam miser par esse valeat. 3

Fit nihilominus *plerumque vt in eodem homine sint plures.* Docent hoc exempla eorum, qui nostris temporibus Obsessi inueniuntur. Vix vnum aliquem deprehédas, qui non plurium Spirituum tyrannidem patiatur. 4

Addo, quòd hac societate Dęmones gaudeāt: quódque illam desiderēt. Esto, inter se dissideant; in vna tamen hominum salute oppugnanda mirum est, quàm sit consentiens studium & cócors voluntas: vt prorsus credi possit expetere ipsos, qui secum in hominibus cruciandis, conspirent. 5

Est pro hac assertione Christi oratio. Docet ille, quòd si quando Dæmon *exierit ab homine*, sit solitus *perambulare per loca arida, & requiem quærere:* & si minimè inueniat, *reuerti in pristinam domum:* ita tamen, *vt septem secum se nequiores Spiritus assumat.* An assumere socios Dæmon putandus est, qui in homine vexando socios non desiderat? non potest ferre? 6 *Luca* 11.

7 Sed nec paterentur in eodem homine se Dæmones; nisi voluntate eorum fieret, vt essent plures. Cùm enim earundem virium non sint: sed quò Ordinibus & classibus sunt superiores, eò etiam viribus potiores: omnino, qui Ordinum essent superiorum, viribúsque præstarent, mox eos qui minus viribus valerent, sedibus suis pellerēt: quod quia non faciunt, se in socios torturæ consentire significant.

8 Hinc sequitur non esse contrariorum studiorum Spiritus, qui in eodē sunt homine: sed idem velle, idem conari, idem moliri. Qui consortes imperij in hominem admittunt; illi, nisi regnum suum dissolui velint, omnino, vt conspirent, necesse est.

9 Cæterùm, *quandonam sint in vno homine plures, & quotnam sint, haud ita facilè deprehenditur.* Certiorem hic regulam dare nō possumus, quàm pręcedenti Capite assignata est. Quemadmodum vi Exorcismorum coguntur, vt prodant, quorum sint Ordinum: ita cogi possunt, vt fateantur vtrum sint plures, atque quot sint.

10 Non tamen mox eorum orationi fides adhibenda est. Nam cùm difficulter sedes suas deserant: quas possunt, effingunt amphibologias, vt Exorcistis imponant, & socios non prodant.

11 Quocirca si omnino eorum numerus constare debet, non solum compellendi sunt, vt dicant, quot sint: sed etiam interrogandi, num plures sint. Possunt siquidem verè affirmare decem esse, qui in homine sunt: quamuis viginti & plures sint, qui hominem obsideant.

CAP

CAPVT XIV.

An plures Spiritus plus torqueant, & singuli eadem vel diuersa tormenta afferant.

QVid pluralitas Dæmonum in Obseßis faciat: atque Vtrum communia omnes habeãt officia: eorundem sint studiorum, inquirimus. Ibi explicandum est. Maiúsne malum plures afferant, quàm pauciores: hîc, An sicuti diuersi sunt, qui in hominibus degunt, Dæmones, ita diuersa subeant & sustineant munia. 1

Multitudine obsidentium Dæmonum augeri malum obsessorum hominum dubium nullum est. Si enim ab vno obsideri malum est: quomodo non maius malum obsideri à pluribus? 2

Nec malum hoc molestia caret. Est coniunctum cũ maiori cruciatu eius, qui obsidetur. Nec mirum. Cùm enim obsidendo molesti sint Dæmones, & vexent: aut plures vnum aliquem hominem obsidere dicẽdi non sunt: aut confitendũ, quod obsidendo affligunt & cruciant. 3

Seruit huic argumẽto pulchrè exemplum, cuius Euangelista Marcus meminit: vbi, quia plurimi vnum hominem obsidebant, plurima quoque tormenta & molestias afferebant. Habebat miser *domicilium in monumentis: non poterat eum quisquam catenis constringere: die & nocte in montibus vagabatur, lapidibus se concidebat, &c.* 4

Seruit præterea, si afferre licet, hîc praua prauorum hominum consuetudo: qui, cùm aliis plura & grauiora mala desiderant, non vnum, sed plures iis Dæmones imprecãtur, quia scilicet credunt 5

dunt plura detrimenta plures, quàm vnum aliquem procurare.

6 Et Dæmones, cur homines ingrediuntur, si nocere nolunt & esse molesti? Neque enim ex eo leuamen aliquod habent suorum tormentorum, quòd in hominibus resideāt: Neque voluptatem aliquam ipsis hic locus, atque hoc domicilium affert. Si quam voluptatem capiunt: ex eo, quòd mortalibus incommodent, hauriunt.

7 *Tribus* verò modis intelligi potest, quòd *omnes* sint molesti, Vel, vt omnes & singuli, quæ miser homo mala patitur, afferant: vel, vt singuli propria habeant, quæ tamē in eadem hominis parte efficiant: vel denique, vt singulis certa quædam distinctáque in homine deputentur loca, in quæ tyrannidem exerceant, & libidinem expleant.

8 *Primum fieri posse* haud negauerim. Veruntamen Spiritus tum vices suas aliquando mutare, & non omnes vno eodémque tempore ad hominem vexandum incumbere, admodum est verisimile. Quid enim omnium opera necesse? Potest hic vnus sufficere, cessabūt igitur cæteri: &, quando ad ipsos ordo torquendi redierit, sua rursus subibunt munia.

9 Verisimile quoque est, *aliquando singulis certa, quæ afferant mala proposita esse.* Varia enim sunt quæ à Dæmonibus mortales patiuntur: nunc hęc patiuntur, nunc illa. Quapropter ita officia sua distribuisse ipsos credi potest, vt vni hæc, alteri alia procurandi prouincia commendata sit.

10 Multo verò probabiliùs illud dicitur, quod tertio loco afferebatur: *Vt singulis certa dicantur esse loca,* in quæ vires suas & tyrannidem exerceant.

Nónne

Nónne in optimè constituta Repub. fieri obseruamus; vt, si quando per plures aliqua effici debeant, quo commodiùs faciliúsque illa expediantur, suæ singulis quasi prouinciæ designentur? quidni igitur etiã has leges seruabunt Dęmones.

Cæterùm quæ diximus, apud eos maximè, qui II
vnius Ordinis sunt, locum habent: Si inter plures vnius classis, aliquis sit, qui superioris sit Ordinis (quemadmodum semper esse admodum probabile est) hunc ad has leges non astrinxerimus. Ille, vt Superior in domo, non per se quidquam administrabit: sed omnibus intendet, atque, vt singuli suis officiis bene fungantur, aduigilabit.

CAPVT XV.

De finibus, ob quos ipsi Dæmones ingrediuntur, & obsident homines.

CAusæ obsessionis hominũ, vel ex parte Dei I
peti possunt; vel ex parte *hominum* qui obsidẽtur, vel ex parte *Dæmonum*, qui obsident. Nam & Deus est qui iustas ob causas Spiritibus potestatem facit, vt mortales ingrediantur: & homines, si non semper, sæpe miseriarum suarum sunt authores: & Dæmonibus in hac carnificina aliquid propositum esse licet colligere, tum ex eo, quod libenter homines ingrediuntur, tum quoque inde, quòd has suas sedes difficulter deserant.

Hoc capite, non quid *Deo* propositum est, in- 2
quirimus: neque etiam quæ ex parte *hominũ* causæ dari possint, sed *quidnam Dæmones potißimum moueat*, vt hîc operas suas cõmodent. Priora illa aliis

aliis locis executientur, hoc ad præſentem Diſputationem pertinet.

3 Sunt, qui arbitrantur Dęmones hac hominum miſeria idcirco delectari; quòd propriarum miſeriarum, & cruciatuum ſit leuamen: quaſi, cùm in hominibus ſunt, illóſque affligũt, ab infernalibus pœnis reſpirent: eaſdem verò in inferno ſuſtineant, extra homines conſtituti.

4 Hi in duobus errant. Primò quòd non alium locum Spiritibus, vbi pœnas luant, attribuant, quàm infernum. Sit ita quòd infernus meritis eorum debeatur: Si quoque certum plurimos in inferno degere: ſed tamen non omnes inferorum carceribus concludũtur. Multi ſunt, qui nec concluduntur inferno; nec in humanis degunt corporib⁹: qui in aëre verſantur, & ad homines exercendos, magna Dei prouidentia, relicti ſunt.

5 Secundò in eo errant; quòd hanc vexationem, & hominum cruciatus, cenſeant pœnarum Dæmonum eſſe leuamen. Quocunque loco ſint Dæmones; ſuum ſecum infernũ circumferunt: Quoſcunque aliis afferant cruciatus; ſuis non liberantur: Quantumcũque aliis noceant; nullum hinc ad miſeros lucrum.

6 Cruciantur, dum in inferno ſunt: Cruciantur, dum in hominibus ſunt: in quacunque etiam, vel hominum parte latitent. Adde quod in hominibus conſtituti, à grauiſſimis cruciatibus *ignis infernalis* non ſint abſoluti. Vt ſuum ſecum ſemper infernum; ita ſemper ſecum infernalis ignis circumferunt grauiſſimos cruciatus.

7 Interim licet pœnarum & tormentorum, quæ pro meritis patiuntur, leuamen nullum habeant Dæmones, dum in obſeſſis ſunt corporibus; volupta

luptatem tamen quandam hauriunt : inde, quod hominibus incommodant, ipſis obſint, ipſos vexent. *Et hanc præcipuam cauſam dixerim*, cur mortales ingrediuntur, & ſemel obſeſſos cum tanta difficultate deſerant.

Voluptas verò hæc & nocendi voluntas, ex *odio*, quo erga humanum genus flagrant, princi- 8
pium ſumit. Neque enim hoc leue eſt. Docet id Apoſtoli oratio aſſerentis, in modum *rugientium Leonum truces circuire, & quærere, quos deuorent*, id eſt, quibus extremam calamitatem afferant.

Quemadmodum igitur fieri videmus, vt qui 9
odia fouent; ſi iis, quos odio perſequuntur, incommodent; voluptatem quandam capiant, & quaſi miſeriarum aliquod leuamen ſentiant: ita voluptatem Nequam Spiritus percipiunt; dum nobis, capitalibus ſuis hoſtibus, nocent, & moleſti ſunt.

Odium hoc erga genus humanum ex *triplici* 10
cauſa proficiſcitur. Prima eſt *auerſa* ipſorũ à Deo, ſummo bono, *voluntas*. Cùm enim Deum ferre nequeant Nequam, nil mirum, ſi eos odio proſequantur, qui cum Deo ſe cõiungunt; quos Deus diligit, & qui viciſſim Deum diligunt.

Altera eſt, *humanæ felicitatis inuidentia*. Inui- 11
dent, miſeri, hominum generi, quòd angelica relicta humanam naturam in vnitatem hypoſtaſis diuinæ aſſumpſerit Dei filius : atque illam ipſam naturam ad cœlum euehere, & ſuper omnes Angelorum choros voluerit collocare.

Inuidẽtia etiam *ſalutis ſingulorũ* huius odij ma- 12
gna cauſa eſt. Qui felicitatẽ humanæ naturæ, diuina gratia, collatã mortalib. inuidẽt; illi ęgerrimè

ferunt

ferunt homines iis in ſedibus collocati, quibus ipſi, iuſtiſſimo Dei iudicio, peccatis ſuis poſtulantibus, eiecti ſunt.

13 Hæ cauſæ odij Dæmonum in humanũ genus. Hinc tot omnibus locis hominibus, ab ipſis, poſiti laquei: tot ſtructæ inſidiæ. Hinc prima & præcipua ipſorum cura: vt à Deo mortales auertant, & ad ſua caſtra pertrahant. Quod quidem ſi conſequantur, præclaros ſe putant agere triumphos: ſi aſſequi deſperant, pro lucro habent, ſi vel corporibus, vel fortunis incommodent.

14 Porrò præterdictam ſuperius cauſam, etiam aliæ ſunt, quæ Spiritus Dæmoniorum ad homines ingrediendos, & torquendos inuitant. Inter has Toſtatus in cap. 8, Matthæi. q. 121. ponit propriam cuius ſunt appetentiſſimi, excellentiam, S*uperbia eorum aſcẽdit ſemper.* Quia verò ad ſuam dignitatem pertinere putant, ſi homines obſideãt & in eos quoddam quaſi imperium exerceant, vt id poſſint, vehementer expetunt.

15 Cùm hac, tertia habet affinitatem: vt, præter dignitatem, quam in hoc conſiſtere exiſtimant, etiam diuinus ipſis honos deferatur. Neque hîc ſpes fefellit illos. Voti facti ſunt compotes: ſi non apud Chriſtianos, certè apud Ethnicos: qui quẽadmodum alios diuinis honoribus ſunt proſecuti, à quibus beneficia ſpetabant: ita eoſdem aliis impenderunt: vt ab ipſorum vexatione & moleſtia eſſent liberi. Et hanc rationem habet Toſtatus Abulenſis, eodem loco.

16 Ex dictis ſoluitur quæſtio, qua, *Síntne feliciores illi, qui in humanis corporibus ſunt Dæmones, iis, qui detinentur in inferno*, quæritur. Feliciores nõ ſunt, ſi quas

si quas pro peccatis pœnas luant, attendas. Quia tamen duo habent, vnde voluptatem quandam capiunt; fortè hac ratione feliciores dici possent. Horum alterum est, quòd carceribus inferni, quos oderunt, non concludantur: alterum, quòd voluptatem quandam ex hominum vexatione & molestia capiant; quorum vtroque carent alij.

Caput XVI.

An & qui homines possint Dæmones hominibus immittere.

1 DEi imperio & voluntate Dæmones in homines immitti posse; & quandoque immitti, certum est. Quemadmodum omnis Creatura, ita Dæmones sunt Deo subiecti, eiusque imperio parent, in quacunque etiam re ipse illorum opera voluerit vti. *Columnæ cœli*, inquit Iob, *contremiscunt; & parent ad nutum eius: Spiritus eius ornauit cœlos, & obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus.*

2 Certum etiam est inferiorum Ordinum Dæmones, pro *superiorum voluntate*, si ita Deus permittit, immitti. Hoc multorum confessione edocti sumus. Nec ratio suadet contrarium. Quid quòd necesse sit, vt aliorum imperia Spiritus libenter excipiant, & mandatis pareant, si regnum suum tueri, propagare, & conseruare volunt?

3 De *hominibus* quæstio est, Vtrum illi quoque Dæmonibus valeant imperare, & potestatem facere, vt alios ingrediantur, & affligant. Et quoniam hominum non vna omnium conditio est, quæstio

est de iis primùm, qui sanctitatis, & pietatis sunt cultores, & plurimùm apud Deum possunt; tum de his, qui se Dæmonibus deuouerũt, & ipsis operam in detrimentis hominibus afferendis, locarunt; quos Sagas, siue Maleficos dicimus.

4 Neutris potestatem hanc esse quidam inde colligunt: quòd par in parem, multo minus in superiorẽ inferior, imperiũ nõ habeat. Quapropter cũ spiritualis creatura, quacunq; corporea sit superior, nihil cũ authoritate Dæmonib. qui Spiritus sunt, præcipere posse volunt homines corporeos.

5 Et quamuis (addunt) diuina auctoritate priores illi in Dæmones ius habent; finitum tamen illud est. Habent, inquiunt, potestatem exigendi ab hominibus Dæmones; non ad eosdem in corpora immittendi. Posteriores verò quemadmodum diuinitus potestatem non habent eiiciendi, ita nec imperare valent, vt humana corpora ingrediantur. Sic illi.

6 Veruntamen, vt de prioribus primùm dicatur, *omnino illorum quidem ius illud habere videntur.* Quamuis enim, si spirituum naturas attẽdas, præstantiores ipsi hominibus sint; conditio tamen status eorum, ad quam, peccatis ipsorum ita exigentibus deuenerunt, multò est multorum hominum inferior: Et licet *credentibus* in se Dominus dederit *potestatem eiiciendi Dæmonia*, Apostolis tamen alicubi absolutum plenumque, in Dæmonia, ius videtur contulisse. *Conuocatis*, inquit, S. Lucas ca. 9. *duodecim Apostolis, dedit illis virtutem & potestatem super omnia Dæmonia*: & Lucæ 10. dicitur: *Dedi vobis potestatem super omnem virtutem inimici.*

7 Ad hanc rem confirmandam maius robur

affe

afferunt exempla ex Sacris literis deprompta. Tradidit Apostolus Paulus Corinthium quendam Satanæ, *in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret.* Eidem Satanæ, alio loco, tradidit Himenæum & Alexandrum, ob blasphemias. Et S. Parthemius rogatus à Dæmone, quem iam erat profligaturus, quonam expulsus diuerteret: *Hominem humilem*, respondebat, *ingredere*; *En*, addebat, *ingredere me.* ita Metaphrastes 7. Februarij.

Ad hæc accedit, quòd ipsi Dæmones, penes homines potestatem hanc esse, agnoscere videntur. Quomodo? quia si quando ex hominibus diuina virtute eiiciuntur, petunt, vt eorum, à quibus pelluntur, voluntate & facultate, alios ingredi liceat; quemadmodum & ille petiit, quem ex Artemia Diocletiani Imp. filia eiecit S. Ciriacus. Apud Surium Tomo 4. Et qui à Christo eiecti rogauerunt, vt in *porcos* mitterentur; non crediderunt se à Christo in homines mitti potuisse.

9 Veruntamen quamuis potestas hæc sit in Christi Ecclesia: apud paucissimos tamen est. Sed & rarissimè illa vtendum. Vnde & paucissima eorum, qui potestate hac vsi sunt, reperiuntur exempla. Olim, quando aliæ rationes deerant rebelles coercendi, & in officio continendi, admitti facilius potuit: nunc, quando commodiores rationes suppetunt, vtilius intermittitur.

10 Atque ita de prioribus sit definitum. *De posterioribus* idem dixerim. Refert B. Hieronymus in Vita Hilarionis, arte Vatum Aesculapij, Dæmonem in Virginem, quam iuuenis quidam perditè amabat, fuisse immissum; & miris modis illam dementasse. Refert Anastasius Nicænus quæst. 23. Simo-

nem Magum eos, qui ipsum præstigiatorem dicerent, Dæmonibus subiecisse; postquam eos esset allocutus, bouem sacrificasset, & conuiuio excepisset. Et qui arte Dæmonis spiritus exigebat, Apollonius Tianæus, Spiritus immittere non potuisset; Vide Baronium Tom. 1. Anno Christi 88.

12 Addo dictis Dæmonum, qui in hominibus sunt, & Maleficorum publ. confessionem. Confitentur illi, si quando Exorcismis eiiciuntur, se à Sagis & Maleficis immissos esse: Testantur hi, dum quæstionibus subiiciuntur, se Dæmones aliquando immisisse. Fides vtrorumque, etsi forsitan in aliis rebus, hîc suspecta esse non debet; cùm legitima de vtrisque fiat inquisitio. Exemplum pro hac re recenset Theodorus in historia Sanctorum Patrum quod ipsius verbis adscribimus: Cùm quædam puella, *inquit*, thalamo adhuc contineretur, & repente cœpisset vexari à malo Dæmone, accurrit pater ad diuinum hominem (Macedonius is erat) orans, & vociferans, & postulans, vt curaretur filia. Is autem, precatus, iussit vt Dæmon statim abiret à puella. Hîc Dæmon dicebat se eam non sua sponte fuisse ingressum, sed magnis coactum prestigiis, prodebat quoque nomen eius qui coegerat; & amorem esse causam incantationis. Hæc cùm audisset Pater; non tulit iræ impetum; nec expectauit, vt curaretur puella: mox omnium Magistratuum summum adit: accusat hominem. Rem negabat, & accusationem nominabat calumniam. Hîc autem non alium citabat testem, quàm ipsum Dæmonē, qui minister fuerat incantationis: orabatque iudicem, curreret ad virum diuinum (Macedonium) atque eius acciperet

testi

testimonium. Cùm verò is diceret non esse fas, nec iustũ, vt in loco monasticæ exercitationis haberetur quæstio: dixit pater puellæ, se in iudicium ducturum Macedonium, & currens persuasit, & duxit: Magnus igitur Macedonius fungebatur officio Iudicis, vtens ea, quæ intus habitabat, potestate. Iussit igitur Dæmoni, vt consuetum mitteret mendacium, & tota rei veritate narraret tragœdiam. Ille à maxima adactus necessitate, & virum ostendit, qui ei magicis carminibus vim attulerat; & ancillam, per quã illa potio puellæ data fuerat. Hactenus Theodoretus Sect. 13. in Macedonio.

Nec mirum, si aut ipsi Malefici, dum hominibus incommodare student, Dæmonum operas postulent: aut operas suas ipsis locent Dæmones. Nunquid, non grauiora illi à Dæmonibus efflagitant? Nunquid non etiam grauiora, quam hîc afferuntur, ipsis promotoribus, dãna Dęmones procurãt? 12

Porrò non eadem hi posteriores cum prioribus potestate in Dæmones vtuntur. Quid quod posteriorum nulla sit in Dæmones potestas; priorum autẽ sit summa? Illis non possunt obsequium suum negare Spiritus, quamuis fortè hac in re sint prompti, & faciles: his, quamuis non negent, negare tamen si vellent, possent. Ibi mandata, quæ cum potestate dantur, vt serui exequuntur: hîc propter pacta, quæ cum miseris habent, seruitutẽ simulant. 13

Atque ita de *hominũ* in Dęmones imperio constitutum sit: Vnum addimus, antequam hoc Caput cõcludamus: alia, videlicet, ratione aliquãdo fieri, vt homo homini huius diabolicę tyrãnidis sit causa. Qua verò? *mala Superiorum imprecatione*. Neque enim nouum est, vt à Dæmonibus mox occupati 14

sunt, quibus alij Dæmones essent imprecati. Possemus argumenti huius recentia exempla producere; sed contenti erimus vno atque altero Cæsarij. Refert ille Lib. 5. cap. 26. iratum patrem filiæ quinquenni, cùm lac comederet, imprecatum esse; vt vna cum lacte Diabolum voraret. Vix verbum ille effatus, à Diabolo occupatur puella, miseramque seruitutem, vsque ad maturam ætatem perpetitur.

Similia duo idem Cæsarius habet cap. 11. & 12. eiusdem libri, Alterum de vxore, cui maritus: alterum de filio, cui pater Dæmoniũ imprecatus fuerat. Et in vita S. Parthenij legitur, apud Metaphrastem 7. Februarij quòd difficilem se ostenderit in illo Spiritu eiiciendo: qui immorigerum & rebellem filium, ad iustam parentum indignationem ingressus fuerat. Vide egregium pro hac re exemplum in Vita S. Zenobij apud Surium. Tom. 3. 25. Maij, & B. August. lib. 22. de Ciuit. Dei cap. 8.

15 Atque, vt mala aliorum imprecatione Dæmonibus quandoque ingressus in hominem patet: ita possunt quidam à Deo rectè postulare; vt, in peccatorum iustam vindictam; Dæmonum torturæ quosdam subiiciat: qui hac ratione carnificinæ huius diabolicæ quædam causæ dicentur, Qui benedicebat, Psalm. 108. *Diabolus stet à dextris eius*: nonne similiter benedixisset: Diabolus ipsum ingrediatur: Est & hac ratione vsus S. Eligius Nouiomẽsis Episcopus, quemadmodũ in ipsius Vita, c. 20. li. 2. refert Audoenus, Rhotomagensis Præsul. Nam cum impios quosdam, & superstitiosos ritus, quos in Natali S. Petri, sui celebrant, abrogatos vellet; & imperata facere illi recusarent, imò inso

lentiores redderentur; à Deo, vt in eoſdem animaduerteret, petiit. Quid verò? Mox amplius 30. obſeſſi ſunt à Spiritibus immundis. Rogantibus tum, pro, ſociis, aliis, *Experiantur*, reſpondit, *prius cui ſeruire elegerint*, perdurauitque vexatio per annum integrum: & recurrente eodem D. Petri Natali, priſtinæ incolumitati ſunt reſtituti.

CAPVT. XVII.

De variis operationibus Dæmonum, in obſeſſis corporibus; & quæ ex iis, hominibus poſſint tribui, quæ non.

OPerationes, quas Dæmones, in obſeſſis corporibus, exercent, ſunt *duplices*: quaſdam exercent in obſeſſis corporibus, ſed non per obſeſſa corpora: quaſdam & in obſeſſis, & per obſeſſa corpora. Prioris generis ſunt, quæ ipſis ſunt propriæ, vt intellectus atque voluntatis actiones; quæ ſub nullum ſenſum cadunt. Poſterioris, quæ aliquo ſenſu percipiuntur, & cum corporibus, aliquid commune habent. 1

Hæ rurſus ſunt *duplicis* generis. Quibuſdã cruciantur & torquentur Obſeſſi: Aliæ ſunt, quibus nullum tormentum Obſeſſis afferri videtur. In illo genere ſunt, quarum Capite ſeptimo meminimus: in hoc partim ſermones, quos in obſeſſis corporibus habent Dæmones; partim labores, quos Obſeſſi ſubire, & perferre videntur: vt ſunt vinculorum diſruptio, onerum, quibus humanæ vires non ſufficiunt, tranſlatio, &c. 2

Qualeſcunque verò operationes habeant, & 3

exerceant Dæmones; quamuis in humanis corporibus fiant, ab humanis tamen plurimùm differre dubium non eſt. *Primæ* illæ, voluntatis & intellectus hoc differunt; quòd neceſſe non ſit volentibus intelligere ad phantaſmata, quæ in hominis imaginatione ſunt, attendere. Huius in promptu cauſa eſt, quia non quemadmodum in corpore anima eſt, ipſi corpora inhabitant Spiritus.

4 Sic nec quicquam corpora ipſos in his operationibus impediunt nec vt vel plura, vel facilius intelligant, iuuant, quas res poſſunt, & quot res poſſunt, dum ab humanis corporibus expediti ſunt, percipere: eaſdem, & quidem omnes, poſſunt in corporibus latitantes.

5 Ratio *ſecundarum* operationũ ſuperius explicata eſt. hîc repeti non debet. Id ſolum addiderim, nullo modo humanas eas dici debere: propterea quòd eas homines concurrere non videantur; ſed ad patientium tantum modum ſe habere. Huius generis fuit totius corporis in modum vtri inflatio; & maxima aquæ per omnes meatus cum ingenti vocis intenſione effuſio; quam in puero, à quo Dæmonium expulit S. Macarius, præſentes ſunt admirati: de quo Palladius in Vita Macarij: Diſtortio item & volutatio Eutychij cuiuſdam, quem Theodorus Archimandrita ab obſidente Spiritu liberauit: cuius in eiuſdem Vita fit mentio, apud Georgium presbyterum, eiuſdem diſcipulum.

6 De *tertius* dubium non eſt, quin illæ, ad quas ſubeundas humanæ vires impares ſunt, Dæmonibus adſcribẽdæ ſint. Ad has etiam ſaltum refero, velo-

ceinque

cémque cursum mulieris,à S. Bernardo Mediolani curatæ: de qua in Vita Bernardi libr. 2. cap.4. quòd saltu scamnum,in quo S.Bernardus sedebat, transilierit:&,tantæ agilitatis causam interrogata, responderit, se pernicitate etiam posse superare velocissimos equos.

At de sermone,atque oratione, quam Obsessi habent, quæstio est: Dæmonúmne sint.Hoc nostrum iudicium est, quòd quamuis multa per se Obsessi loquantur, ad quæ Spiritus nihil conferunt: sæpissimè tamen fit, vt totus sermo sit Dæmonum, tum maximè, quando terribiles rugitus atque inconditos clamores exercitant: quando, quæ ab hominibus cognosci nequeunt, futura prædicunt:quando reuelant, quæ Obsessorum cognitionem fugiunt:quando linguis loquuntur peregrinis: quando de rebus altissimis sermonem habent, & à vexatione Spirituum liberi, quæ dixerunt, ignorant: quando in potestate Obsessorum non videtur esse,vt taceant. 7

Hinc ex *quinque* potissimum signis Tostatus Abulensis,in 8.Matthæi, quæst.114. putat posse deprehendi, Vtrum Dæmonum sit oratio, quæ ex Obsessorum ore proficiscitur.Primum,*inquit*,est, si loquantur, quæ aliàs nescierunt: vt si omnino rusticus lingua loquatur Hebraica. 2. si voce consueta loquantur, sed de rebus altissimis, quas scire non possunt. 3. si postquam cessant abripi, & sibi restituuntur, nesciant respondere de his,de quibus sermonem habuerunt. 4. si de rebus secretis, quas nulli mortalium valent cognoscere, loquantur. 5. si in ipsorum potestate non est, vt taceant, vel loquantur. Hæc Tostatus. 8

Quocirca non obſeſſorum hominum : ſed obſidentium Dæmonum opera erant rugitus, vlulatus, mugitus: quos obſeſſa mulier ad corpus S. Liborij Cenomanenſis Epiſcopi edebat: de quibus Tom. 4. Surius fol. 338. Ingens item clamor, quem cum maxima aquæ effuſione edidit puer, à S. Macario curatus: de quo Theſi 5. Oratio etiam, qua à filia Gordiani Imper. dicebatur, à ſolo Triphone ſperandam incolumitatem : quemadmodum in Vita Triphonis 1. Febr. refert Metaphraſtes: & illa quoque, per Obſeſſum ſignificabantur aduentus S. Germani, cum ſocio Lupo, in Britanniã : de qua Conſtantinus presbyter, in Vita S. Germani, cap. 22. Conuitia præterea, quæ Obſeſſi coniecerunt, partim in S. Columbanum, de quibus Ionas Abbas, cap. 27. Vitæ eiuſdem partim in S. Bernardum, de quibus, Lib. 2. cap. 4. in Vita Bernardi, Denique vociferationes importuniores, quibus quædam interturbarunt S. Dominici Concionem, quarum in eius Vita, lib. 2. c. 9. fit mentio.

10 Sed quamuis Dæmonũ omnia hæc ſint voces: multo tamen hic plura habent præſidia, quàm aliàs: dum loquuntur, aut in brutis animantibus, aut in effictis, ipſorum opera, corporibus. In his poſtremis, cùm nec animata ſint, nec viuentia: nulla apta ſunt organa, ad locutionem vocémque formandam. In brutis animantibus organa quidem ſunt locutionis, veruntamen non ita perfecta, vt in hominibus. In hominibus completa ſunt perfectáque.

11 Hinc non malè doctiſſimus Toſtatus, in 8. Matth. quæſt. 114. triplices Dæmonum locutiones in corporibus diſtinguit. Dæmones, *inquit*, poſſunt,

possunt loqui per corpora tripliciter. Primò in iis rebus, quæ nec per se possunt loqui: nec habent organa ad loquendũ. Secundò in iis, quæ per se nõ possunt loqui: habẽt tamẽ omnia, vel prima locutionis organa. Tertiò per res, quæ organa habent, & per se quoque possunt loqui. Hæc Tostatus.

Quandocunque verò hæc fiunt, nõ verè voces sunt, quæ audiuntur: quemadmodum nec veræ voces sunt, quas in assumptis corporibus formant Spiritus: licet ibi viua sint hominis organa, quibus vtuntur: hic non viua: sed vel ex aëre condensata, vel aliunde assumpta. 12

Sed nec tum norunt Obsessi, (quemadmodum diximus) quæ dicuntur. Vt soni, qui formantur, Dæmonum sunt opera, ita, quæ per sonos repræsentantur, non cogitationes aut cõceptus sunt obsessorum hominum, sed obsidentium Dæmonũ. 13

Hinc fit, vt nec vllum sit hoc Obsessornm peccatum; si aut peierent, aut blasphement, aut secreta, contra iustitiam Christianámque charitatem reuelent. Quemadmodum in gladio, quo latro ad trucidãdos homines vtitur, peccatum nullum est; ita nullum hic in Obsessis peccatum. Dæmones hic delinquunt; vt ibi latro. 14

Sed quid si suo peccato ad hanc miseriam venissent mortales; nũquid, quæ per ipsos committuntur peccata, ipsis imputabuntur: quẽadmodũ ebriis homicidia? fornicationes? blasphemiæ? &c. Respõdeo non imputanda: nec horũ nomine supplicium de ipsis à Deo sumptũ iri. *Alia ratio ebrietatis, quam sequuntur homicidia, & fornicationes: alia carnificina Dæmanũ, propria culpa contracta. Ebrietas peccatũ est: carnificina hac nõ peccatũ, sed peccati pœna.* 15

Omnis

Omnis culpa quæ secũ alia peccata trahit, illos omniũ sequentium peccatorum reos constituit, qui culpa sunt authores, at pœna, si qua talis est, vt ad peccata inducat, reatum horum, ad eum, cui pœna inflicta est, non trahit. Ita Tostatus quæst. 119. in 8. Matth. Nec malè. Quid enim; Si furtum alicui causa incarcerationis sit, idcirco idem dicemus causam esse omissionis omnium officiorum, ad quæ legibus Christianæ iustitiæ tenetur? Sed nec per se peccata, quæ obsessi homines committunt, coniuncta sunt cum Dæmonum carnificina: aut mox illam sequuntur, atqui in hominem, ob delictum aliquod, Dæmon potestatem accepit. quocirca quemadmodum peccata, quæ ebrietatem sequuntur, quæ tamen nullo modo possunt præuideri futura, ebriis non imputantur: ita neque illa, quæ per obsessos homines committuntur. Et hæc bene Tostatus.

***

Finis primæ partis Disputationis de Dæmoniacis.

SECVNDA

SECVNDA PARS

DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

QVI SINT OBSESSI: EX QVIBVS signis Obſeſſi deprehendantur: quæ ipſorum conditio, & quas ob cauſas Dæmonum tyrannidem patiantur, &c. explicantur.

CAP. XVIII.

An Catechumeni, & qui Baptiſmatis Sacramento nondum ſunt initiati, à Dæmonibus obſideantur.

QVEMADMODVM de obſidẽtibus Dæmonibus multa fuerũt, 1
quæ difficultatem habuerunt magnam: ita haud pauca ſunt, quæ de Obſeſſis hominibus diſputantur, & in controuerſiam vocantur. De his altera præſentis Diſputationis pars erit.

Ad quatuor autem ſumma Capita reuocari 2
poſſe omnia videntur. Quorum primò, de certis quibuſ

quibusdam hominibus differitur,& quæritur,sintne verè Obsessi,secundò, inquiruntur signa, quæ Obsessos produnt:tertio explicatur miseria & infelix Obsessorum conditio: quarto causæ inuestigantur, ob quas tyrannidem hanc in mortales exerceant Spiritus.

3 Primò Capite de quatuor hominum generibus præcipuè disputatio est. Principio sunt *Infantes*,atque omnes,qui Baptismatis sacramento nondum sunt initiati.Deinde *Sagæ* atque *Malefici*, qui hominum generi,Dæmonum opera, maxima detrimenta afferre solent. Tertio *Diuinatores*, qui futura prædicunt,atque occulta reuelant. Quartò *Hæretici*,& à Christiana religione, siue fide *Apostatæ*.De singulis inquirimus.

4 Contra *primos* grauissimum argumentum præbent Exorcismi,quibus Catholica Ecclesia, antequam eos Baptismi sacramento initiat, vtitur. Primum enim Sacerdos,eos afflando,sic loquitur: *Exi ab ijs immunde Spiritus,Satana,& da locum Spiritui sancto paraclito.* Mox deinde oratio ad Deum instituitur, qua rogatur,vt *disrumpat omnes Satanæ laqueos, quibus miseri alligati sunt.* Adiungantur & hæ Orationes: Exorcizo te immunde Spiritus, in nomine Patris,& Filij, & Spiritus sancti; vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipse enim imperat tibi,maledicte, damnate, atque damnande: qui pedibus suis super mare ambulauit, & Petro mergenti dextram porrexit.*Item*:Ergo maledicte Diabole,recognosce sententiam tuam: & da honorem Deo viuo & vero,da honorem Iesu Christo, filio eius, & Spiritui sancto; & recede ab hoc famulo Dei,&c.Vide Agendam Salsburg.

In

In hac causa, vt illud primùm dicatur, certũ est 5
Dæmones in *infantes* hos, atque adeo omnes, non baptizatos, ius & potestatem aliquam habere. Disertissimis id verbis docet sacra Tridentina Synodus, Sess. 5. dum asserit omnes homines, cùm in præuaricatione Adæ innocẽtiã perdidissent, factos esse immũdos: natura filios iræ, seruos peccati, atque adeo venisse in potestatẽ Diaboli, & mortis.

Sententiam Concilij confirmant sacræ literæ. 6
Docet Saluator *Principem huius mundi venisse, & in se non habere quicquam.* Dum *Se* excipit: in reliquos aliquid habuisse insinuat. Idem docet non semel homines per ipsum *à potestate Dæmonum liberandos.* An à potestate Dæmonum liberari potuerunt, qui sub Dæmonum potestate non fuerunt? Ioan. 14.

Cum Saluatore consentit Gentium Doctor 7
Paulus. Sic enim loquitur: *Christus eripuit nos de potestate tenebrarum: & transtulit in regnum dilectionis Filij sui.* Docet idem Christũ *tulisse de medio Chyrographũ decreti quod erat contrariũ nobis: & affixisse illud cruci, sicq; expoliasse Principatus & Potestates:* Colos. 1.

Non desunt etiam ad hanc rem confirmandam 8
Prophetarum Oracula, qui Christum, vt liberatorem & redemptorem nobis commendant. Proferimus ex multis vnum. *Confitemini*, inquit Regius Propheta, *Domino, quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt à Domino: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos.* Psal. 106.

Pluribus opus non est, Doctorum omnium, 9
post Apostolos (vt Ecclesiæ hostis Petrus Abailardus, apud Bernardum, Epist. ad Innocent. testatur) hæc sententia est: *Diabolum Dominum, & potestatẽ*

super

super homines habere, & iure eos possidere: propterea quòd ex libertate arbitrij, quam habebant, sponte Diabolo consenserint.

10 Duo autem potissimum hac potestate in miseros mortales possunt Diaboli. Primò, possunt omnes, si quidem ex hoc sæculo, non per Christum redempti, discedant, in infernum detrudere. Deinde possunt viuentibus plurimùm incommodare: frequentius ipsos decipere: ad idololatriam, superstitionem, aliáque grauia & enormia crimina potentiùs inflectere. Ob hanc causam non immeritò à Domino, *Principes mundi*, ab Apostolo *Rectores mundi*: ab Hilario *Mundi potentes* dicti sunt. Vide Andream Vegam, lib. 2, cap. 3. & 4. de Iustificatione.

11 Veruntamen, quamuis hanc in *Infantes*, & omnes, nondum regeneratos, potestatem Dæmones habeant: non tamen illos *obsidere*, aut *possidere* dicendi sunt. Neque enim idcirco nobis homines *obsidere* Dæmones dicuntur, quia in ipsos potestatem aliquam habent, sed quia in ipsis corporibus latitant: &, vt in iis hominibus molesti sint, facultatem à Deo acceperunt.

12 Sed nec quisquam adeò desipit, vt vel *Infantes*, vel nondum baptizatos in obsessorum numero habeat. Quantus, Deus bone, Obsessorum foret numerus? quot opus ad omnes constringendos catenis? quot vinculis? præsertim si potestate sua vti Dæmones vellent?

13 Adde quod omnes omnino peccatores à Dæmonibus obsideri, liceret dicere. Quid ita? quia in hos, non minor (ne maiorem dicam) ipsorum, quàm in nondum baptizatos potestas est. Cui verò, vel

vel per somnium, in mentem venit; vt omnes peccatores pro Obsessis habeat?

Solet certis signis deprehendi, quòd in hominibus lateant Nequam Spiritus. Hæc sunt: si futura prædicant: vel si certa reuelent; si diuersis loquantur linguis; si labores humanis viribus superiores perferant, &c. An hæc in Infantibus? Quandiu hęc in Infantibus, in infidelibus, in quibusque peccatoribus non deprehendimus; nequaquam Obsessos dicemus: quamuis, propter peccatum, summam etiam in ipsos potestatem habeant Dæmones. 14

Quorsum igitur Exorcismi? Cur *exire* ab Infantibus iubetur Diabolus? cur *discedere & locum dare* Christo? Ridet, vt pleraque alia Christianæ Religionis exercitia, hanc, ab Apostolorum temporibus receptam in Ecclesia, exorcizandi Dæmonia, consuetudinem Ioannes Caluin. Lib. 4. cap. 19. §. 24. Vult esse prorsus inanem & fictitiam: Ac cum Sanctissimorum Patrum haud leui iniuria: quorum pro hoc ritu sunt grauissima testimonia. Audiamus ex pluribus vnum aut alterum. Chrysostomus sic loquitur. Hom. de Adam & Eua. Cùm ad regenerationis veniunt sacramentum, non prius fontem vitæ ingrediuntur: quam, Exorcismis & exufflationibus Clericorum, Spiritus ab illis immundus abigatur, & deinceps vasa illius eripiantur. In eandem sententiam loquitur Cyrillus, Hierosolymorum Episc. Catech. 2. Insufflationes Sanctorum, & nominis diuini inuocatio, tanquam vehementissima quædam flamma, vrit Dæmones, & in fugam conuertit. Hi Græci sunt. Addamus ipsis ex Latinis tres: primus sit Optatus Milleuitanus. Is sic habet, Libr. 4. contra Parmen. Omnis homo, qui nascitur, sine 15

Spiritu, mundus esse non potest. sub potestate Dæmonis est: quem necesse est ante salutare lauacrum excludi. Non aliud habet Rabanus Maurus, lib. de Institut. Clericorum. Exorcizatur, inquit, Diabolus, vt suam nequitiam agnoscens, & iustum super se Iudicem timens: recedat ab homine: nec iã con tendat eum arte sua subuertere, ne baptismum cõsequantur. Consentit cum omnib. B. Augustinus, qui hęc habet, lib. 1. de Symbolo, ca. 1. Sicut nostis fratres charissimi, paruuli exsufflantur, & exorcizantur; vt pellatur ab ijs Diaboli potestas inimica; quæ decepit hominem, vt possideret homines: Non ergo creatura in Infantib. exorcizatur, aut exsufflatur: sed ille, sub quo sunt, qui peccato nascuntur. Ita Patres.

16 Quæramus etiam ex Caluino, Quidnam, sit, quod hic damnãdum censeat? An, quòd credamus Diabolum in Energumenos, & non baptizatos pueros, potestatem aliquam habere: An, quod ipsi, vt hos relinquat, imperemus? Primùm, iure damnare nequit. Id Ecclesiæ Doctores: id D. Paulus: id Christus ipse astruit. Si secundum damnat: omnino fateatur oportet, in Christi Ecclesia, in Dæmonia potestatem nullam esse.

17 At forsitan existimat ridiculum esse, vt ab homine *exire* dicatur, qui in homine αὐτοπροσώπως nõ fuit? Ridiculum hoc non est. Non præcipitur, vt ex corpore, quod obsidet, discedat Præcipitur, ne potestate, quam in hominem habet, vtatur: hoc est: præcipitur, vt exeat effectu, atque operatione, qui extra hominem est autoprosopia. præcipitur, vt suum ius, quod in hominem habet, resignet & illud Christo, qui per proprium sanguinem homi-

nem

nem redemit, tradat.

Noua non est, nec inusitata hæc loquendi forma. Nunquid à Pharaone dicitur *egressus* Moyses? Nunquid, vt à se *exiret* Dominus rogauit Petrus? An igitur aut Moyses in Pharaone, aut Dominus fuit in Petro? Ibi etiam res esse dicuntur: vbi imperium habent, & potestatem exercent. Inde *exire* dicuntur, vbi imperio & potestate priuantur. Sed ad secundos. 18

Caput. XIX.

An Sagæ atque Malefici à Dæmonibus obsideantur.

De *Sagis* atque *Maleficis* etiam quæstio est. Hos à Dæmonibus possideri quidam sibi prorsus persuaserunt. Argumentum sumunt ex *purgatione aqua frigida*. Existimant enim, quòd si de *maleficio* suspectæ mulieres in aquam coniiciantur, & supernatent: maleficij sint reæ: si subsidant: sint innocentes, Et ita quidem maleficas, aut innocentes deprehendi volunt. sed tamen, quòd supernarant, accide putant ex: abolum, à quo obsessæ sint, habeant: qui cum sit igneæ, aut aëneæ. vt dicunt, naturæ, efficit: vt maleficarum corpora nequaquam subsidant, sed in aquis supernatent. Ita nuper quidam edito in lucem libello. 1

Verùm in hac sententia, & multi sunt errores, & magni. Primus est, quòd *purgationem aquæ frigidæ* probet. Nullo modo illa licita est: non sine Dei summa contumelia admittitur. Optimè Stephanus Romanæ sedis Episcopus, sic statuit: Ferri cādētis 2

vel aquæ feruentis examinatione confessionem extorqueri à quolibet, sacri non censent Canones, & quod Sanctorum Patrum documento sancitum non est, superstitiosa adinuentione non est præsumendum. 2.q.4. Consuluisti.

3 Secundus error est, quòd *Dæmones credant aërea esse natura*, & ob id leues, atq; in aquis supernatare. Neque aëreæ, aut igneæ naturæ sunt Dæmones: neq; graues, aut leues, Spiritus sunt, & quia omnis, quæ ex corporibus est, concretionis expertes, nullas earum quali tatum, quæ in corporibus sunt, admittunt.

4 Tertius error est, quòd *eos, in quibus Dæmones sunt, putent supernatare*. An non in porcorum gregem immissi Dæmones, (quos ex homine quodam Dominus expulit) mox vniuersos in profundum maris præcipites egerunt? Et si leuitas Dæmonum non permittit, vt in aquis subsidant, qui fit vt tot ipsorũ millia intimis terræ viscerib. includãtur?

5 Quartus est, quòd *Maleficos & Sagas definiunt, qui supernatant*. Supernatarunt Sanctorum plurimi qui ob Christi fidem, post alias, quas sustinuerunt, grauissimas pœnas, in maria præcipitati sunt; nec quamuis maximis onerati saxis, mergi potuerunt: an fortè hos in Maleficorum numero reponent? Ex horum Sanctorum numero est Cethæus, aliàs Peregrinus dictus, qui B. Gregorij tempore claruit teste Baron. 13. Iunij. Hic cùm ab Vmblone Longobardo capitis damnatus esset; nec decollari posset, in flumen submergendus præcipitatur: & ne enataret, magni lapidis mole grauatur: sed quid? corpus in profundo contineri non potuit, ad littus peruenit. egregia à Christianis sepultura hono-

nora

noratum est. An fortè hic Magus? Sanctitatis ipsius præclarum argumentum sunt mors pro Christo obita: & quæ mortem secuta sunt prodigia. Cùm Peregrino coniunxero SS. Martires Crispinum & Crispianum, viros nobiles genere, & pro Christo factos Sutores: de quibus Surius Tom. 5. & Mombrit. Tom. 1. similia referunt.

Quintus error est, quod *innocentiam probent ex eo si in aquis mergantur.* Quasi perditissimus Magus esse non possit, qui in aquas coniectus subsidat. An non grauia per se inferum locum petunt? aut homines in numero grauium corporum non sunt? Possunt innocentes supernatare. Possunt nocentes, & maleficij rei profunda aquarum petere. 6

Hi errores. Sed quid ad Quæstionem? Hoc breuissimè. *Nequaquam omnes eos, qui his artibus incommodant, à Diabolis possideri.* 7

Ad assertionem hanc confirmandam nullis alijs præsidiis opus est; quam quæ superiori Capite sunt allata. Non eos pro *Obsessis* habent, qui norunt, quid sit homines à Dæmonibus *obsideri*: non vinculis eos, vt Obsessos, constringimus: non oneramus catenis, sed neque in ipsis argumenta deprehendimus, quæ Dæmones in hominibus sedes suas habere, demonstrare solent. 8

Adde, quòd iusta de illis supplicia nequaquam sumi possent. Quis vnquam Iudex de Obsessis sūpsit? quando etiam alijs vel mortem, vel damnum in fortunis attulerunt? Et cur afferrent? Neque enim homines horum malorum, quæ fiunt, causa sunt, & auctores; sed qui in hominibus degunt, Dæmones. Illi sunt, qui corpora impellunt, cædes faciunt: dant strages, damna afferunt, &c. 9

10 Veruntamen quamuis à Dæmonibus obsessi non sunt malefici & Sagæ: multò tamen deterior plerumque eorum, quam Obsessorum est conditio ob maximam, quam cum Dæmonibus habent, cõiunctionem: ob abnegatæ Christianæ Religionis, & fidei sacramenta: ob horrendæ, quæ Dæmonib. litant sacrificia: ob incredibilem, quam Sacramentis Christi inferunt, contumeliam: ob turpissima, quæ cum Dæmonibus habent commercia: ob maxima, quibus se cum grauissimis hominum damnis, implicant, crimina. Sed hæc alium requirunt locum.

Capvt xx.

An Diuinatores sint à Dæmonibus reipsa obsessi?

Maior fortassis difficultas est, de *Diuinatorib.*
1 Difficilius hos ab eorum ordine videmur posse absoluere, qui *Obsessi* dicuntur: propterea, quòd argumenta, quæ Obsessos produnt, apud hos certiora & maiora deprehendamus.

2 Neque enim dubium vllum est, hanc certam satis regulam, qua Obsessi dignoscuntur, esse: si ea, quæ humana industria nequeunt cognosci, prædicant, & annuncient. Qua in re, cum videantur excellere Diuinatores: nulla fortassis illis iniuria, facta dicetur, si inter Obsessos numerentur.

3 Sed tamen in Obsessorum numero Diuinatores esse, dici non debet; nisi alia argumenta, quæ à Dęmonibus possideri conuincant, producantur. Esto vtrique occulta reuelent, sed tamen alio modo

Obses

Obsessi, alio Diuinatores. Loquuntur in Obsessis Dæmones, dum occulta reuelant: in Diuinatoribus non item. Quæ referunt Diuinatores, loquuntur ipsi, licet, quæ loquuntur & referunt, à Dæmonibus habeant.

Præterea, quæ per Obsessos loquuntur Dæmones, ignota prorsus sunt ipsis Obsessis: quæ Diuinatores annunciant, Dæmonum relatione ipsis innotuerunt, & perspecta sunt: non minus, atqui ea, quæ hominum relatu, aut alia aliqua ratione perceperunt. 4

Accedit, quod Diuinatores, nisi prius Dæmones, conuenerint, & occulta expiscati sint: nulla sciant, aut reuelare valeant. At hac consultatione Obsessi opus non habent: Ipsis, tanquam quibusdam instrumentis, Dæmones vtuntur, dum occulta reuelant. 5

In Diuinatione igitur homines opera Dæmonum vtuntur: in obsessis, hominibus vtuntur Dæmones. In diuinatione Dæmones agunt Præceptores: in Obsessis rectores & motores. Diuinatio non est sine peccato hominum, qui diuinant: reuelatio secrerorum, quæ per Obsessos fit, sine peccato eorum, qui sunt obsessi accidit. 6

Hinc fit, vt (quemadmodum præcedenti Capite dictum est) deterior conditio est Sagarum & Maleficorum, quàm obsessorum, ita quoque deterior sit Diuinatorum, propterea, quòd malum à Dæmonibus pati, malum non sit (quod in Obsessis accidit:) grande autem malum sit, Dæmonum, in quacunque re, opera, auxilio, aut consilio vti: quod in Diuinatione locum habet. 7

Hinc, item fit, vt iusta sint, quæ de Diuinato- 8

ribus ſumuntur ſupplicia: quæ profectò, ſi à Spiritibus obſeſſi eſſent, iuſtè ſumi non poſſent: quemadmodum iniuſta eſſent, ſi de obſeſſis, ſi quando futura reuelant, ſumerentur.

9 Veruntamen quamuis, Diuinatores *omnes* Obſeſſi non ſint: ex ijs tamen *aliquos* obſeſſos inueniri aliquando, dubium non eſt. Probat hoc exemplum puellæ (cuius in Apoſtolorum Actibus Lucas meminit) habentis Spiritum Pythonem, & magnum quæſtum dominis ſuis facientis, diuinando. Hanc enim verè à Dæmone Obſeſſam fuiſſe, inde colligitur, quòd in nomine Domini IESV CHRISTI, Apoſtolum ab eadem Spiritum ei eciſſe referat idem Euangeliſta.

Eodem modo pro obſeſſa habita eſt, cuius Cæſar Baronius mentionem facit, Tom. 8. hiſtoriæ Eccleſ. quæ tempore Maximini Imperat. circa annum Domini, 237. & miris rebus editis homines dementabat, & multa prædicebat: multos quoque eò perduxit, vt ſe ſequerentur: ſuo baptiſmate initiarentur: auſteritatem vitæ quam ſimulabat, imitarentur. Vide apud Cyprianum de Hæreticorum Baptiſmo paulo poſt medium. Denique & illa pro Obſeſſa habita, cuius in Vita S. Hugonis, Epiſcopi Liconienſis, fit mentio: quæ præterquam, quòd multa prædiceret, etiam importuna ſua loquacitate, & quòd ad nullius imperium ſileret, omnibus erat grauis: quam tandem S. Hugo ab inhabitante Spiritu liberauerit, Vide apud Surium, Tom. 6.

10 Hoc modo olim Dæmon multùm dementauit ſuperſtitioſos gentiles, per Delphicam Apollinis virginem, Sacerdotem. Ad hanc enim cum ignota

peti

petituri accederent:ipsa primùm,antrum,ingressa,Dæmonem consulebat:mox in terram ruebat, & quasi furebat, inde egressa ad homines responsa dabat,quamuis non tam ipsa,quam per ipsam inhabitans Spiritus.*Ita* obsessam fuisse Sibyllam dixero,de qua Vergilius,quod antrum ingressam,

Quò lati ducunt aditus centum,ostia centum.
Vnde ruunt totidem voces,&c.mira forma corripuit.Quoniam

——Non vultus: Non color vnus:
Non comptæ mansêre comæ:sed pectus anhelum.
Et rabie fera corda tument,maiórque videri,
Nec mortale sonans: afflata est numine,quando
Iam propriore Dei:&c.

Quæ cum ita sint : duo Diuinatorum genera possumus constituere : vt quidam inhabitantem dicantur habere Spiritum:quidam *aßistentem*, siue familiarem,Priores propriè ignota nō cognoscunt, quamuis reuelent.Posteriores multis modis Dæmonum opera percipiunt : vnde & tot diuinationum species,Chyromantia, Hydromantia , Nigromantia & similes ; quas quoniam ad præsentem Disputationem non pertinent, pluribus persequi necesse non est. Legēdus inter alios Tostatus in 1.Reg.cap.28.quæst.9. 11

Cæterum Diuinatorum distinctio, quam assignauimus,inepta non est. Sacrarum scripturarū nititur authoritate:quæ 1.Reg.28.duo genera distinguit illorum , qui *Spiritum* habent *Pythonem*. Quidam enim simpliciter dicuntur illum *habere*: quidam *in ventre habere*,priores familiares & assistentes Spiritus habent,à quibus multis modis,de occultis,instruuntur : posteriores in corpore siue 12

ventre.

ventre.& in prioribus homines loquuntur atque referunt, quæ à Dæmonibus acceperunt: in posterioribus plerunque ipsi in hominibus Dæmones.

CAPVT XXI.

An Hæretici verè à Dæmonibus obsideantur.

1 HÆreticos passim malè audire, extra omnem controuersiam est. Magnam etiam eosdem cum Dæmonibus habere coniunctionem vel communionem, hinc licet colligere, quòd Marcionem Hæreticum D. Policarpi. vocarit *Primogenitum Diaboli.* Hieronymo descrip. Eccles. teste: quòd Apost. Paul. dicat eos, *Attendite Spiritibus errorũ, & doctrinis Dæmoniorum*: quòd B. Ambrosio, l. 2. de Cain. c. 4. comparet *Iudæ Iscariotæ*, qui Satanæ fuit domicilium: quod ministri sint mendacij *cum parte est Diabolus.*

1. Tim. 4.

Ioan. 8.

2 Sed & quàm plurimi eorũ cum Diabolo egerunt, vel ab eodem, tanquam à Magistro, sua dogmata acceperunt. Hoc docent de Simone Mago Egesippus, & Cyrillus: de Basilide Theodoretus: de Marcione Innocẽtius; de Menandro Epiphanius: de Theodoro Eusebius: de Carpocrate Tertullianus: de Buda Cyrillus: de Mõtano rursus Eusebius: de Massiliano Theodoretus de Eutyche idem: de Berengario Polydorus Vergilius.

Lib. 3. de Excid. Catech. 6. Li. 7. 1. Fabul. lib. 3. cap. 3. Hæres 22. lib. 6. c. 16. Lib. de anim. Catech. 6. lib. 5. c 33. lib. 4 fub. ibid. lib. 9. hist. Anglo.

Nostro etiam tempore id de iis, quos ex se proceauit, ipsemet Lutherus testatur: de Carolstadio, inquam, libro contra Corolstadium: de Oecolampadio, libro de Missa angulari: de Anabaptistis, libro contra ipsos.

Testan

Testantur idem de Dauide Georgio Basilienses Prædicantes, in Historia de ipso: de Andrea Osiandro Erasmus Alber. libro contra Carolstadium: de Ioanne Knopæo Archibaldus, libro de Confessione Caluin. de Marco Kuuikano, Lutherus in Sympos. cap. 37. de Campano Lindanus, libro de fugiendis Idolis: de Bucero Lutherus. in Colloquio VVitemb. anno 1537.

Idem hoc de seipsis duo, omnium præcipui, co- 3
ryphæi memoriæ prodiderunt: Nam Zvvinglius clarè scripsit, teste Erasmo Alber. libro contra Carolstadium, se suum, de Eucharistia, placitum *à Spiritu quodam accepisse; de quo dicere nequeat albúsne fuerit, an niger.* Lutherus verò pluribus foliis persequitur (libr. de angular. Missa) quemadmodum Diabolus *ad se venerit: se honorificè salutarit: sibi argumenta plura, quibus ad Missam, aliáque veteris disciplinæ dogmata deserenda commotus sit, grandi & terribili voce proposuerit.*

Et duo summi Imperatores, Maximilianus I. & Carolus V. diabolicæ consuetudinis non obscurè Lutherum notarunt. Ille quidem, dum eum procul à se abduci iuberet, quòd in eius humeris insidentem Diabolum videret: hic verò, dum eum non hominem, sed Diabolum, qui hominis personam induerit, in publico & solemni Edicto appellauit VVormatiæ, anno 1521. Bredemb. lib. 7. Collat. cap. 47.

Hæc forsitan cuipiam suspicionem generabũt 5
& facilè persuadebunt, vt Hæreticos inter Obsessos numeret. Confirmabitur etiam, quãdo intelliget olim quosdam, vt Eusebius insinuat, lib. 5. cap. 15. in ea fuisse sentẽtia, vt iudicauerint Exor-

cismis

cismis tentandos esse Montanistas hæreticos.

6 Sed tamen, quamuis cum Diabolo cõmunionem & consuetudinem habeant hæretici (imprimis ipsorum Duces & capita) *Obsessi tamen omnes nec possunt, nec debent dici*: propterea, quod vera in ipsis signa, quæ Obsessos produnt, desiderentur, quod quoniam certum est, probatione non eget.

7 De vno tamen ipsorum genere, *Anabaptistis quibusdam*, vehementes sunt suspiciones, Nec sine ratione. Hæc est grauissimum obsessi hominis, in quibusdam ipsorum iudicium. Quidam enim, vbi deserta religione Catholici, huic sectæ se deuouent; mox, post haustũ poculum, aut sumptam buccellam, norunt sacras literas legere, & de diuinis rebus disserere: &c. quidam etiam mox sacram Scripturam memoria tenent: rursus iidem omnium obliuiscuntur, & penitus norunt nihil; quàm primum resipiscunt, & ad Catholicorum castra redeunt.

8 Non potuit aliquando doctissimus vir, Guillelmus Lindanus, sibi persuadere hanc rem ita sese habere: sed postquam fide dignissimorum testimonio confirmatus est, dubium animum deposuit: Dialog. 3. Dubitantij Coloniæ 60. Et nos oculati huius testes sumus. Audiuimus huius sectæ Sartorem Scripturas sacras crepantem: vidimus rusticum easdem legẽtem: & tamen neuter vllo Magistro fuerat vsus, anno 60. Coloniæ.

9 Quis verò dubitare potest ab inhabitante maligno Spiritu rẽ hãc proficisci? Neque enim *esca*, vel *potus* sumptus hanc virtutem habet; vt diuinarum Scripturarum scientiam instillat, res per se clara est. Neque Deus est, qui hanc illis doctri-

nam

nam confert: cùm fidei atque Religionis eius sint hostes, agántque vitam impurissimam. Cùm igitur eandem labore non habeant, nec vllius hominis institutione; à quo, nisi ab inhabitāte habebunt Spiritu? & Spiritu Nequàm?

Præterea quæ causa est, vt mox, postquam ad 10
Catholicorum castra redierint, ne verbum illorum, quæ antea nouerant; teneant? nesciāt etiam legere, qui prius, quando in hæresi degebant, cum quibusuis legendo poterant certare? Scilicet tum ipsos Dæmon deserit: tum se relinquentes, sibi relinquit:

Hinc est, vt non immeritò in suspicionem qui- 11
dam veniant, vt putent non Anabaptistas propriè esse, qui *per se* loquantur Scripturas; sed Dęmones in Anabaptistis loqui; quemadmodum,
dum Obsessi peregrinum idioma sonāt; non ipsi; 12
sed Dæmones sunt, qui voces & sonos formant.

Sed forsitan, quia barbara, in Anabaptistis his, signa, cruciatus, quos alij Obsessi patiuntur, quidam non obseruant, in Obsessorum loco ipsos non habent. At non necesse est, vt hæc signa *omnes* edant: non necesse, vt *omnes* tormenta à Spiritibus patiantur: etiam illi, qui omnium opinione Obsessi sunt; in suis quandoque cruciatibus respirant, & à tormentis sunt liberi. Etiam in illorum quibusdam vix vllæ obseruatæ sunt molestiæ. In horum numero puella fuit, quam S. Germanus curauit. Hanc enim solùm templi aditu prohibebat Dæmon: & proditus versipellis non fuisset, nisi adductæ ad se S. Germanus manum imposuisset: & impostor, edito clamore, sibi vim inferri clamasset. Vide Fortunatum Episcopum

Picta

Pictauorum vita S. Germani, Cap, 27.

Qui hanc sententiam fuerint complexi, *nouum*
13 *quoddam Obsessoram hominum genus* constituent,
quod ab aliis, quos *communiter* Obsessos dicimus
his rationibus differret. Primò, Illi plerumque inuiti Diabolum recipiunt, atque sæpe in peccati pœnam: hi eundem vltro admittunt, cùm maxima Dei offensa. Secundò illi ferè cruciatus patiuntur à Dæmonibus hi à cruciatibus sunt prorsus liberi. Tertiò, Hi, quamuis à Dæmonibus obsessi; non tamen sibi videntur Obsessi, quin imò se felices arbitrantur illi miseriam suam deplorant, & ad commiserandum sibi, elios excitant. Quartò, Illorum opera, quæ in speciem peccata sunt, vetè peccata non sunt: horum verè peccata sunt, & Deum offendunt. Quintò, potest in hos Magistratus iure animaduertere, & pœnas exigere: illos non potest. Sextò, ab illis Dæmones Exorcismis pelluntur, hos relinquunt, quando ad Catholicorum castra redeunt, & dignos pœnitentiæ fructus edunt.

14 Et profectò, si diligentiùs omnia perspiciantur, omninò tale genus Obsessorum constituere oportebit: non solùm propter iam dictos Anabaptistas: verùm etiam propter eos, quorum præcedenti capite facta est mentio, Diuinatores: in quibus, quamuis communia illa, quæ in aliis Obsessis argumenta, & torturæ non inueniantur, Dæmones tamen inhabitasse, extra omnem est controuersiam.

CA

Cap. XXII.

De signis duodecim, quæ non sunt certa, & indubitata argumenta, latentium in hominibus. Dæmoniorum.

EX numero Obsessorum excludimus *Catechumenos, Maleficos, Sagas, Diuinatores, & Hæreticos*: de quibus maior, quàm de aliquibus aliis potuit esse suspicio: restat nunc quæramus, *quænam signa sint*, vnde Obsessi deprehendantur. Hoc est alterum huius secundæ partis Caput. 1

Reiiciemus hoc loco primùm illa, quæ vera Obsessorum signa non sunt: quamuis vera à quibusdam habeantur: tum deinde quæ verè Dæmones in hominibus esse probant, assignabimus. 2

In priori genere primum signum est *Confessio* quorundam, qui omninò sibi persuadent, se Obsessos esse: &, vt à Dæmonibus liberentur, etiam vltro se ad plagas, & virgas offerũt. Persuasio hæc non facit, vt Obsessus quis dici debeat: quemadmodum nec Rex habetur, qui omninò persuasus est se Regem esse. Multos persuasio decepit. Infinita fanaticorum hominum id docent exempla. 3

Nec *vitæ quantumuis improba*, certum argumentum est Obsessi hominis. Multos reperias, etiam in grauissimis criminibus, qui non magis, quam qui inculpatè viuunt, Obsessi dicẽdi sunt: quamuis in hos summam; in illos nullam potestatem Dæmones habeant.

Sunt qui ex *feris, & agrestibus moribus* putant colligi posse Dęmones in humanis operib. latere. Verùm nec hi sunt sine errore. Quamuis enim 4

quan

quandoque in Obſeſſis inueniantur; non tamen quotieſcunque inueniuntur, produnt Obſeſſos. Quàm barbari, & agreſtes fuerunt mores Regum quorundam Turcarum? an idcirco à Dæmonibus obſeſſos fuiſſe dicemus?

6 Grauis quoque; atque *diuturnus ſomnus*; morbi præterea *nulla medicorum arte curabiles*: *internorũ etiam viſcerum dolores*, certa hîc argumenta non ſunt. Alias illa, quàm in hominibus latentes Dæmones, poſſunt habere cauſas. Poſſunt viribus naturæ: poſſunt arte Maleficorum: poſſunt opera aſſiſtentium Dæmonum procurari.

7 Peſſima quorundam hominum eſt conſuetudo, vt *in ore ſemper Dæmonem habeãt*. Et fortè hos quis Obſeſſor dixerit; propterea, quòd alicubi dicatur: *Ex abundantia cordis os loquitur*. Sed tamen quamuis haud procul à talibus Dæmones abſint (quemadmodum exemplo egregio alicubi docet B. Gregorius) non tamen neceſſe eſt Obſeſſos dicamus. Non omnes qui malè agunt, à Dæmonibus poſſidentur.

8 Similiter à Dæmonibus obſeſſi non ſunt, qui *relicto vero Deo, ſe totos, quanti quanti ſunt, Dæmonibus conſecrãt*: eorum mãdatis in omnibus, etiam fœdiſſimis & crudeliſſimis, rebus parent. Sagarum iſta & Maleficorum officia ſunt, quos inter Obſeſſos numerandos non eſſe, ſuperius demonſtratum eſt, Cap. 19.

9 Reperiuntur, qui *nullo loco ſunt tuti*, vbique ſe moleſtãtes Spiritus, quandoq; etiam crudeliter in corpora ſæuientes, experiuntur: an fortè hi Obſeſſi dicendi ſunt? Non ſunt. Eſto non minus graues, imò grauiores etiam quãdoq;, quàm Obſeſſi

patiantur moleſtias? illæ tamen non ab inha-
bitantibus, ſed aſſiſtentibus Spiritibus afferun-
tur.

Et qui præſentis vitæ pertæſi *crudeles ſibi manus* 10
afferunt;& ſe vitæ huius vſura priuant, ad Obſeſſo-
rum ordinem non neceſſariò pertinent. Si pertine-
rent, non illis ipſa, quam ſibi inferunt, mors vitio
verteretur; non graues eius nomine in futura vi-
ta luerent pœnas: tribueretur mors Dæmonibus:
nulla ipſorum hic culpa eſſet. Iam verò & mors
ipſis tribuitur: & grauiſſimos, meritò, in futura vita
ſuſtinent cruciatus.

An, qui *inuocatorum à ſe Dæmonum præſentiam* 11
percupiunt;& ſibi, vt ab iiſdem abripiantur, impre-
cantur, *moxquè abripiuntur*; ab ijs, à quibus abri-
piuntur, poſſidentur? Poſſent, haud dubium, tales
Diaboli obſidere; veruntamen non ſemper obſi-
dent. Non opus eſt, vt corpora ingrediantur, ſi illa
aliò debeant transferre: Sed nec ingredi deſidera-
re credendum eſt illa, quæ mox relinquere opor-
tet.

Furia fortaſſis latentis in homine Dæmonis ar- 12
gumentum eſt? Eſt aliquando: ſed non ſemper. Fu-
ria non à Dæmonibus ſolùm excitatur: cauſas
quandoque in homine habet naturales: quando-
que etiam opera perditorum hominum, adlabo-
rantibus Diabolis, procuratur: denique & herba-
rum quarundam fit virtute.

An *oblinio rerum cognitarum*? Dæmonum ope- 13
ra quandoque hæc affertur: verùm etiam extra
homines exiſtentes Spiritus huius poſſunt eſſe au-
tores. Sed & hæc cauſas quoque poteſt habere na-
turales.

14 Quid quòd nec *occultorum reuelatio* ſatis magnum hîc argumentum præbeat? Diuinatores occulta reuelant: ſed tamen non à Dæmonibus poſſidentur omnes. Verùm de hoc aliâs, cap. 20.

15 Addo, quòd nec ipſa ſigna, quæ in Obſeſſis ijs reperiũtur, quorum Euangelica hiſtoria meminit, certa & ſufficientia ſint Obſeſſorum hominum argumenta. Fuerunt quidam illorum cæci: alij ſurdi: alij muti: quidam in ſe, quidam in alios fuerunt crudeles. Obſeſſorum illa videbantur opera: at Obſeſſorum non erant ſigna, niſi fortè omnes cæcos, mutos, & ſurdos: omnes item barbaros, & crudeles homines ad Obſeſſorum claſſem reuocare velimus.

Capvt XXIII.

Quæ & qualis Occultorum Reuelatio prodat latentes in hominibus Dæmones.

1 Post hæc, vera ſigna, ex quibus, *Vtrum à Dæmonibus homines obſeſſi ſunt*, deprehenditur, aſſignanda ſunt, *Duplicia* autem hæc eſſe videntur. Alia enim ſunt, quibus Spiritus *agere* videntur: alia quibus quippiã *pati*. Priora ſunt, vel intellectus; vel corporis: Poſteriora, vt plurimum rebus ſacris extorquentur. Intellectus ſunt Reuelatio occultorum, & Scientia linguarum: Corporis magnæ vires, grauiora tormenta, atque his ſimilia. Sacræ res ſunt, Euangelium S. Ioannis: Sanctorum Reliquiæ: Exorciſmi: &c Diſcutiamus ſingula.

2 Primum locum obtinet *Occultorum Reuelatio*; quæ hominum, qui ea reuelant ſcientiam latent. Cùm enim hac à mente, ſiue Spiritu ſuggeri neceſſe

cesse; sit à priuato hominis spiritu non est: & si Deus, atque bonus Angelus huius causa non sunt; necesse omninò est à malo Spiritu ipsam proficisci.

Occulta hæc *duplicis sunt generis*. Quædam latent quidem ipsos, qui reuelant; sed tamen talia non sunt, vt nullo modo ab ijsdem possint cognosci: quædam sunt, quæ impossibile est humano ingenio, & viribus assequi. 3

Priora tribus temporum differentiis continentur. Nam aut præterita sunt; vt res gestæ: aut præsentia; quæ tamen ob locorum distantiam homines nequeunt scire: aut futura; quæ totum esse, quod habent, in suis causis habent. Posteriora sunt, quæ ex hominum pendent voluntate, & libero arbitrio. 4

In his omnib. Dæmones multa, quæ vel homines non cognoscunt; vel non possunt cognoscere, norunt optimè. Norunt res gestas ab orbe condito. Norunt, quæ modò in remotissimis à nobis regionibus geruntur; quamuis hîc nobis sint præsentes. Norunt, quæ post plurima tempora euenient. 5

Norunt quoque plurima, quæ à voluntate & libero pendent arbitrio; & homines cognoscere, propemodum est impossibile. Et quid mirum? Cùm enim illa voluntatis nostræ sit conditio, vt affectus sequatur corporis; moueatur etiam obiectis bonis; & ad naturæ pondus se accommodet sæpe, non nouum est, si Dæmones quæ à voluntate pendent norint; cùm & hominum affectus probè cognoscant; & sciant, quæ menti obiecta sint, bona; & singulorum propensiones longa experientia obseruarint. 6

7 * Occulta igitur hæc, si per homines reuelentur; hoc est, si referantur res gestæ: si manifestentur futura: si, quæ in remotissimis fiunt regionibus, significentur: si hominum studia & conatus occulti patefiant: omnino oportet dicamus Spiritus alicuius hic operam adesse.

8 Veruntamen non necesse est *semper* à malis Spiritibus hæc perfici; aut ijs, qui in hominibus, per quos hæc reuelantur, suas sedes habent. Possunt hæc à bonis Spiritibus reuelari: possunt reuelari à malis; & quidem ijs, qui in hominibus nullum habent locum. Non minor, si non maior, est bonorum Angelorũ, quàm malorum hic solertia, & sagacitas; non minor cognitio. Quidquid possunt mali; possunt boni. Et mali, quemadmodum nec boni, non ad vnam aliquam, qua hæc faciunt legem astricti sunt.

9 Prophetæ homines fuerunt, reuelârunt secreta; nunc præterita, nunc præsentia, nunc futura; qualiacunque tandem illa fuerunt; siue humanam cognitioné omnino excederent, siue humana cognitio ad illa pertingere potuerit, dictante Spiritu hæc reuelarunt? Quo verò? Nequam. Nequaquam *Spiritu sancto inspirati, locuti sunt Sancti Dei homines*, inquit D. Petrus.

10 Quando igitur *hæc prauos Spiritus produnt*? Quando nulla honesta, vt hæc reuelentur, subest causa. Quando etiam quæ reuelantur, nunc in Dei cedunt contumeliam, nunc in proximi iniuriam, quæ vt cauent diligenter boni Spiritus; ita studiosè quærunt Spiritus Nequam.

11 Quòd si interdum in hac Occultorum Reuelatione, Dei honorem, aut proximi commodũ quærere

rere vidẽtur. Dęmones (vt exemplũ puellę, quæ B. Paulũ tanquã veri Dei, & salutis præconẽ proclamauit, insinuat) profectò non tã hæc illis proposita sunt: quàm vt specie boni illudant, & fallant.

A malis igitur Spiritibus hæc fient, si absit ratio honestatis: si ad Dei contumeliam, aut proximi iniuriam cedat Reuelatio. Veruntamen non mox necesse est ab *inhabitantibus* Spiritibus fieri. A familiaribus, quos habent quidam, hæc accipere possunt, & in homines spargere. 12

Quod verò ab inhabitantibus, & homines obsidentib. fiãt, ex *duobus* videtur rectè colligi. Primũ est, si qui hæc reuelant, nullũ cum Dęmonibus pactum habeant. Alterum, si in iisdẽ signa obseruata sint alia: quæ quòd à Dæmonibus obsideantur, insinuent. Talia plerunq; sunt interni cruciatus, vagi motus, proximis, & sibi allata detrimenta, &c. 13

Et certè hac ratione plurimi innotuerunt, quidam etiam iam aliis signis proditi de se certiora dederunt indicia, sed maximè illi; qui vel se non, nisi per Sanctos homines, eiiciendos dixerunt: vel Sanctorum hominũ præsentiam ferre non potuerunt: de quibus tamen Obsessi nihil scire potuerunt. In horum genere fuit, qui Gordiani Imperatoris filiã obsidebat; & non, nisi per S. Triphonem, se eiiciendum affirmabat: de quo Metaphrastes 1. Februarij: Item ille, qui per Artemiam filiam Diocletiani Imperatoris, & per Iobiam filiam Saporis Imperatoris Persarum, vnum clamabat esse Cyriacum, cui cedere cogeretur, apud Surium in Vita eius, Tom. quarto: & Ille qui Romæ cedere noluit ad imperium S. Benedicti, sed ad Remigium Rhemensem Episcopum, quasi, appellauit; 14

cuius in Vita Remigij meminit Hincmarus: Ille etiam, cuius tyrannidem deſcribit Marcellinus, cap. 20. in Vita S. Svviberti; qui cùm à Paganis vrgeretur, vt diſcederet; tum ſe diſceſſurum affirmabat; quando Svvibertus, VVerdenſis Epiſcopus, exitum imperaret: prætereà Ille, qui cùm Turonum ingrederetur S. Genouefa, per Obſeſſum cœpit clamare, gemino ſe incendio torqueri: de quo Surius, Tom. 1. Denique Ille, qui Aredo, Sancto viro animam agente, per Obſeſſum clamare cœpit & dicere: *Currite ciues: excilite populi, exite obuiam Martyribus, Confeſſoribuſque, qui ad exequium B. Aredij conueniunt.* de quo vide Turonenſem, lib. 10. Franc. Hiſto. cap. 29.

15 Eadem Occultorum Reuelatio prodidit Spiritum Treuiris. de quo Gregorius Turonenſis, lib. 8. Hiſtor. cap. 13. & poſt eum Cæſar Baronius, Tom. 7. ann. Domini 588. Res ſic ſe habet. Cùm Theodorum Maſſilienſem Epiſcopum (quem Guntheranus Rex captiuum adducere cupiebat) Treuiros veniſſe intellexiſſet, Magnericus Treuirorum Epiſcopus, ad Templum S. Maximini ſe contulit; pro fratris Epiſcopi libertatè Deum precaturus. Et ecce, mox eidem ab oratione ſurgenti Dæmoniaca occurrit, hiſce verbis aures eius diuerberans: *O ſceleſte, & inueterate dierum: pro inimico noſtro Theodoro orationem ad Deum fundis? Nos quotidie laboramus, & quibus rationibus eum Gallia pellamus, ſolliciti ſumus, & Tu eundem in Gallia ſeruare contendis?*

CAP.

CAPVT XXIV.

SCientia etiam *peregrinorum Idiomatum*, & *linguarum notitia* latentes in hominibus Spiritus produnt. Et meritò Res clara erit, si tria constituantur. *Primum* est, fieri naturaliter non posse; vt quam quis ignorat, vtatur lingua, aut idiomate. Alterum, Nullum idioma esse, quod ignorent, aut mox scire non valeant Dæmones. Tertiũ, Omnem actionem, quæ in hominibus obseruatur, causam aliquam, à qua fiat, habere. 1

De *primo* nulla controuersia est. Communis hîc omnium est sensus & consensus. Hunc confirmat magnus, quem in addiscendis linguis suscipimus, labor: Vt taceatur inter beneficia, quæ singulari Dei munere Apostolis olim collata sunt, numerari donum linguarum. 2

Sic nec dubium est *idiomata omnia nosse Dæmones*. Discant illa homines consuetudine eorum, cum quibus viuunt: quid ni igitur Dæmones discerent, qui semper inter homines versantur? obseruant quæ loquuntur? notant, quæ agunt? 3

Certissimum quoque est, *omnem: quæ in hominibus deprehenditur, actionem causam aliquam habere*. Cùm enim actio affectus & opus sit agentis: agens autem in numero causarum constituatur, fieri nequit, vt aliqua, cuius nulla causa dari possit, detur actio. 4

Ab aliquo igitur est sermo peregrinus in hominibus, qui illum sonant. At à quo? Omnino à spiritu siue mente. Quid ita? quia sermo omnis, eius quod in mẽte, siue spiritu latet, nũtius est: Quaprop- 5

ter prorſus neceſſarium eſt, vt, ſicut fumus ignem, ita mentem prodat & ſpiritum ſermo.

6 A quo verò ſpiritu erit? profectò non ab humano. Homo non eſt, qui peregrinum format ſermonem. Quod non didicit, non loquitur homo: Peregrinum ſermonem non didicit, Peregrinum ergo ſermonem non loquitur. Hoc ſuperiùs conſtitutum fuit.

7 A Spiritu igitur *externo* eſt? Omnino eſt, & quidem Angelo, vel bono, vel malo. Angeli, vt cætera hominis membra; ita poſſunt impellere linguam, ita partes omnes, quæ ad vocem formandam ſunt neceſſariæ.

8 Verùm quemadmodum ſuperiùs, Cap. 23. demonſtratum eſt; ex fine bonos & malos Spiritus deprehendi, & diſtingui in Occultorum Reuelatione; ita hîc finis eſt, qui loquentes peregrina lingua in hominibus Spiritus prodit.

9 Loquebantur olim variis linguis Apoſtoli: ſed diuino Spiritu inſtructi. quia ſic Chriſti regnum propagandum erat, & amplificandum: ſic Gentes ad Chriſti fidem conuertendæ. Non hoc propoſitum eſt, in Obſeſſis, malis Spiritibus, propriã gloriam, cum Dei iniuria, & hominum interitu quærunt verſipelles.

10 Eſt & hîc diſcrimen. Non poterant vlla externa vi cogi Apoſtoli, vt variis linguis loquerentur: Cogi poſſunt, & coguntur haud rarò, ab Exorciſtis, Obſeſſi, ſeu potius latentes in ipſis Dæmones, vt etiam inuiti loquantur.

11 Sed & Apoſtoli linguas, quibus loquebantur, reuera norunt: intelligebant etiam ſignificationes vocum. Loquuntur varijs linguis Dæmoniaci

niaci; ſed nec linguas norunt; nec, quid vocibus ſignificetur, intelligunt.

Hoc ſigno noſtris temporibus ſæpius Dæmones deprehendũtur. Deprehenſus eſt eodem olim ille; qui Candidatum quendam Conſtantij Imperatoris poſſedit. quamuis enim Candidatus Francam tantùm, & Latinam noſſet: tamen B. Hilarioni Syro, quo ipſum rogabat, ſermone reſpondebat: & quidem ita perfecto, teſte Hieronymo, vt nõ ſtridor, non aſpiratio, non idioma aliquod Palæſtini deeſſet eloquij. Hiero. in Vita Hilarionis. Sic deprehenſus & ille, qui in muliere Mediolanenſi, ad S. Bernardum adducta, latebat, quæ nunc Italica, nunc Ibera lingua loquebatur. Vide c. 4. li. 2. Vitæ S. Bernardi. Et Noberto Præmonſtratenſi apud Ningellam verbum Dei prædicante, & puellam Dæmoniacam coram adductam exorcizãte: Dæmon, irridens, Cantica Canticorum à principio vſque ad finem per os puellæ edidit: & ad verbum, in Romana: deinde in Teutonica lingua interpretatus eſt. Ita Sigebertus circa annũ Domini 1122. 12

13 Quocirca audiendus non eſt Leuinus Lemnius: qui lib. 2. cap. 2. de Occultis naturæ, docet Melancholicos & phreneticos ex frequentiſſima humorum ebullitione, & vehementi ſpirituum exagitatione poſſe variis linguis loqui: quamuis ante earum nullam norint. Quomodo, quæſo, in ore eſt, quod non fuit in mente? Et in mente quomodo erit, quod non aliquando fuit in ſenſu?

14 Ad hoc Idiomatum ſignum referuntur, quæ cũ ipſo magnam habent aſſinitatem. Primum eſt, *Scientia legendi*, nullo ſtudio comparata. Quemadmodum Linguarum cognitio ſine ſtudio non ha-

becur;ita nec legendi Scientia:quocirca vt illa,ita quoque hæc inhabitantes Dæmones prodit.

15 Alterum eſt, ſine ſtudio atque labore parta, *Scientia ſcribendi.* Eadem huius, atque præcedentium duorum ratio eſt; quocirca non errant, qui hinc Obſeſſos homines definiunt.

16 Tertium eſt, *Cognitio rerum naturalium,* nec propria inuentione comparata; nec ab vllo magiſtro accepta. Sicut peritia linguarum:ita Scientia rerũ naturalium, operam noſtram, ſtudium atque diligentiam requirit: quæ ſi deſint, non ſine ratione ipſa Dæmones authores habere putatur.

17 Quartum eſt, *Peritia cantandi* in eo, qui cãtum non addidicit. Cum hac fortè non malè coniunxerim *Arithmeticam:* cùm magnam inter ſe coniunctionem habeant. Neutra hæc hominibus cõgenita eſt, qua propter ſi in hominibus inueniantur, nullo præcedente ſtudio: & nec Deum, nec bonos Angelos authores habeant; opera latentiũ in hominibus malorũ Spirituũ æſtimari poſſent.

CAP. XXV.

De ſex generibus corporalium ſignorum, quæ quamuis non omnino prodant latentes in hominibus Spiritus:magnas tamen ſuſpiciones generant.

1 IN hominum *corporibus etiam ſigna quædam ſunt,* ex quibus latentes Spiritus deprehenduntur. Quanquam enim priora illa Spiritibus magis propria ſint:in corporibus tamen aliquãdo quædam efficiunt, quæ vix alios, quàm Dæmones, authores habere poſſunt.

In

In his primum est, *barbaræ & inconditæ voces:* 2
clamores item,& vlulatus prorsus belluini. Quē-admodum enim,quos certò Obsessos esse scimus, has voces,clamores & vlulatus scimus edidisse:ita ex his in suspicionem latentium Dæmonum non sine ratione venimus. Sic ex latratu deprehēsi sunt vtriusque sexus multi esse Obsessi in Alexandria: quorum meminit Sigebertus circa annum Domini 517.sui Chron.

Alterum esse potest *horribilis & truculentus vul-* 3
tus,quem qui de Dæmonio suspecti sunt, referūt. Quales enim ipsi sunt Dæmones:tales formas ple rūque affingunt.Quocirca cùm truces sint & crudeles:vultum humanum ita interdum deformant, vt summum intuentibus horrorem incutiat.Talis vultus prodidit Dæmonem,latentem in muliere, cuius Capite 46.mentionem faciemus: & quem sanctissimus Bernardus eiecit. Siquidem ita miseræ vultum deformabat, vt monstro, non homini esset similis. Huc referrem os spumans, & stridorem dentium,quæ Spiritum prodiderunt,à S.Laurentio Iustiniano, Venetorum Patriarcha, profligatum,de quo Bernardus Iustinianus, in Laurentij Iustiniani Vita,cap.8.

Sit tertium,*membrorum*,vt ita dicam ,*stupor qui-* 4
dam & functionum ferè omnium vitalium priuatio, atque perpetua quædam q.somnolentia. Quēadmodū aliquando se furia, atque nimia corporis agitatione;ita interdum hac contraria tarditate, & stupore Spiritus manifestant.Et muti ferè atque surdi sunt Spiritus,qui hoc signo deprehenduntur. Potuit & ille deprehendi, qui puellam quandam templo prohibebat,de quo Thes.5.cap.sequentis.

Ad hæc accedit *summa inquietudo*, qualis eorum est, qui vno aliquo loco nequeunt consistere: & solitudines quærunt: & desertis locis delectantur. Neque enim pauci, etiam nostris temporibus, inueniuntur, quos his modis Dæmones exercent. Exercuerunt autem olim illos, quorum Euangelista Matthæus, cap. octauo, meminit, qui sæui nimis vias obsidebant, transeuntibus molesti erant.

6 Potest his quintum addi: *vires*, scilicet in *corpore humano non humanæ*. Tales sunt eorũ, qui quasuis lacerant vestes: vincula disrumpunt, frangunt catenas, onera item ad quæ hominum robur non sufficit, gestant. Vix hæc minorem, quam quæ superioribus Capitibus allata sunt, obsessi hominis fidem faciunt.

Ad has vires refero agilitatem, & currendi pernicitatem, humanas vires superantem. Talis indicauit Spiritum mulieris cuiusdam Mediolanensis vetulæ, quæ ad S. Bernardum adducta, scamnum, in quo ille sedebat transilijt, addidit quoque se quoscunque equos cursu æquare posse, eorúmque dorsa sine adminiculo transilire. Vide c. quarto, lib. 2. Vitæ Bernardi.

Refero & robur illius, qui à Nicetio Treuirensi Episcopo iussus ex templo extrahi, columnam ita validè apprehendit, vt loco moueri non potuerit, etiam à decem viris. Historiam vide cap. 32. Thesi vltima.

Refero voracitatem illius, cuius in Historia Sãctorum Patrum, Sect. XIII. meminit Theodoretus, qui quamuis in die triginta gallinas comederet, *appetitionem tamen*, vt ipse loquitur, *non poterat extinguere satietate*, & post à S. Macedonio aqua

benedi

benedicta curatus, parua aliqua gallinæ particula,
fuit contentus. Tanta, si non maior fuit voracitas,
cuius Palladius mentionem facit in Vita Abbatis
Macarij, Sect. 17. qui trium modiorum panes co-
medere solebat, & eosdem mox eructans resolue-
bat in vaporem: sæpe etiam, si panes deessent, co-
medebat sua excrementa, & lotium bibebat, &c.

Denique *persecutiones, cruciatus atque tormenta,* 7
quæ quidam patiuntur magnum hic argumentum
faciunt, vt si, verbi causa, nunc in ignem deiician-
tur homines; nunc in aquam: nunc ex alto loco a-
gantur præcipites: nunc se cultris lacerent, nunc
laqueo atque aliis rationibus vitam sibi adimere
conentur. Huius generis Obsessum sacra Scriptu-
ra proponit, Marci 9. 8

Hæc atque his similia signa à Dæmonibus *ex-
citari posse* dubium non est: Paret illis ad nutum, vt
in scholis loquimur, materia corporalis, cùm igi-
tur in materia corporali hæc fiant omnia: opera
Dæmonum fieri non temerè creditur.

Veruntamen omnino *certa*, & *indubitata hæc* 6
signa non sunt. Quoniam non Dæmones tantùm,
verùm etiam, præter Dæmones, alios authores &
causas habere possunt: quemadmodum de pleris-
que Cap. vigesimo secundo demonstratum est: &
sequentibus aliquot exemplis docemus in signis,
quorum Thesi 6 & 3. mentionem fecimus.

In Maximino Imperatore: qui Alexandro Mã-
meæ filio successit, tantum virium fuit, vt equum
pugno percussum, nudaret dentibus: & maiuscu-
las arbores diuideret manibus. C. Iunius tanti fuit
roboris, vt carpenta vna manu comprehensa, ob-
nixus contineret, iumentis contra nitentibus.

Celeri

Celeritatis summæ fuit puer nouem annorum, Romæ, Coss. Fonterio & Vipsano; quoniam à meridie ad vesperam, perpetuo cursu, conficiebat octoginta millia passuum. Sic Romæ sub Cæsaribus inter spectacula populo exhibita productus est, qui per aduersum parietem felis modo reptãdo scanderet. Hi quamuis magnarum virium: summi roboris, & celeritatis atque agilitatis stupendæ fuerint: non tamen pro Obsessis habiti sunt.

Nec habiti sunt, qui ob edacitatem atque ingluuiem celebres facti sunt; scilicet, supradictus Maximinus Imperator, qui quadraginta libras carnis vno die esitabat (alij 60. scribunt) potabátque vini amphoram, adeò vbertim sudante corpore, vt calice sudor colligeretur; impleueritque vno die collectus sudor tres sextarios. Hæc Sabellicus Tom. 4. Exemplorum libro 2. cap. 9. & 10.
Sic truculentus vultus & facies diabolica nõ semper obsidentem Dæmonem indicat, vt 3. Thesis docet: vehementi imaginatione matris concipientis quis eundem potest habere, aliáve de causa. Quidam Buscoducensis (teste VVairo, de Incantationibus, lib. 1. cap. 12.) nondum deposita Cacodæmonis persona, quam in fabula paulo ante adumbrauerat, vxorem suam cognouit, & illa grauida facta, talem postea partum edidit, qualem ipsa maritum personatum conspexerat.

Narrat Petrus Mess. part. 2. variarum lectionum, cap. 7. de Cippo quodam Rege, quòd inter dormiendum è fronte nata sint illi cornua, cùm commissos interdiu tauros, somnians altius animo agitasset. Similia de aliis signis dici possunt, quo cir

quocirca id dictum. *Certa atque omninò indubitata hæc signa esse.* 10

Si tamen non ex infirmitate,aliáve causa naturali;aut tristitia aliqua,profecta esse constaret; nec hominum quorundam nocendi libidine allata: multa quoque ex iis concurrerent:denique accederent illorum pleraque,quorum Capitibus præcedentibus mentio facta est, haud leue argumentum subministrabunt.

Capvt xxvi.

De signis,quæ ad Rerum Sacrarum vsum in Dæmoniacis obseruantur,& latentes in ipsis Spiritus produnt.

Præter signa, quæ Dæmonum quasi *actiones* 1
sunt,de quibus hactenus,alia inueniuntur,quæ ipsos ex eo produnt,quòd ad verba quædam prolata,aut res aliquas adhibitas *pati* videantur:& ij, qui Obsessi sunt,trepident,concutiantur, in voces prorumpant, & omnino sibi vim inferri, magnis argumentis demonstrent.

Ad hæc signa elicienda, quamuis sint, qui res 2
quasdam profanas valere velint;nos tamen *Sacras* vtilius & rectiùs adhiberi credimus: de quibus etiam hoc Capite.

Sacrarum autem rerum hic duplex est vsus. 3
Nunc Obsessi quædam iubentur proferre: nunc quædam ipsis silentibus adhibentur. Prioris generis sunt Inuocatio diuini nominis, aut alicuius Sãctorum Dei: Nominis Iesu prolatio: Psalmi,aut alicuius piæ orationis recitatio. Si enim hæc facere recusent,de Dæmonio,nõ sine causa suspecti sunt.

Poste

Posterioris generis sunt, si concutiantur, terreantur, impatientes fiant, blasphement, postquam Sanctorum ipsis adhibitæ Reliquiæ: aut admotæ cereæ imagines, quas Agnus Dei dicimus: aut Crux frõti fuerit impressa: aut Aqua lustrali aspersi: aut sanctissimum Christi corpus, in Eucharistiæ Sacramento, exhibitum: aut etiam in aurem ipsorum, peregrina, quam non norunt, lingua, insusurratum fuerit illud: *Deũ, qui te genuit, dereliquisti: & oblitus es Domini Creatoris tui:* Denique, si exorcismos intentatos, vel non ferant, vel impatienter ferant.

4 His & similibus signis. Dæmones prodi dubium nullum est. Exemplum huius in vita S. Bernardi legitur, lib. 2. cap. 3. apud Surium, Tom. 4. fol. 800. Adducebat Pater filium, puerum adhuc, ad S. Virum, significans grauiter ipsum torqueri, quotiescunque vel Ecclesiam ingrederetur: vel Aqua consecrata aspergeretur: vel Cruce signaretur: vel Euangelium audire compelleretur: vel diuinis cogeretur adesse Sacramentis. Astabat tum fortè viro Sancto F. Gerardus. Hic volens experiri eius, quod à Patre dicebatur, veritatem: occultè obsessum filium, in dorso, signo Crucis signat. Quid verò? Mox puer infremuit; & latens Dæmon proditus est.

Idem confirmat, quod refertur de Hugone Linconiensi Episcopo, in eius Vita, apud Surium, Tomo 6 videlicet, quod ex Obsesso Spiritum eiecerit, recitando initium Euangelij sancti Ioannis.

Pro hac re exemplum aliud suppeditat B. Cyprianus, Sermone de Lapsis, quod ipsius verbis hic adscri-

adſcribimus. Præſente, ac teſte me, inquit, accipite, quid euenerit. Parentes fortè fugientes (*perſecutionem intellige*) dum trepidi minus conſulunt, ſub nutricis alimento paruulam filiam reliquerunt. Relictam nutrix ad Magiſtrum detulit. Illic ei ad Idolum, quo populus confluebat (quòd carnem necdum edere poſſet per ætatem) panem mero mixtum (quod tamē & ipſum de immolatione pereūtium ſuperat) tradiderunt. Recepit filiam poſtmodum mater: ſed facinus puella commiſſum tam loqui & indicare non potuit: quàm nec intelligere priùs potuit, nec arcere Ignoratione igitur obreptum eſt, vt ſacrificantibus nobis eam ſecum mater inferret. Sed enim puella mixta cum Sanctis, precis noſtræ & orationis impatiens; nunc ploratu cōcuti, nunc mentis æſtu fluctu abunda iactari, velut torrente cogente, quib. poterat indicijs, conſcientiam facti in ſimplicib. adhuc annis rudis anima fatebatur. Vbi verò ſolemnibus adimpletis, calicem diaconus offerre præſentibus cœpit, & accipientibus cæteris locus eius aduenit, faciem ſuam paruula inſtinctu diuinæ majeſtatis auertere, os labijs obturantibus premere, calicem recuſare: Perſtitit tamen Diaconus, & reluctanti licet, de ſacramento Calicis infudit: Tunc ſequitur ſingultus & vomitus. In corpore & ore violato, Euchariſtia permanere non potuit. Hactenus Cyprianus. Lege item Bedam lib. 3. cap. 11. Hiſtor.

Ad hoc genus rerum Sacrarum refero *contactum ſanctorum hominum*. Talis fuit S. Germani, Epiſc. Pariſienſis; ad quem adducta puella, de qua, vtrum Obſeſſa eſſet, dubitabatur. (Obſeſſā eſſe, erat ſuſpitio: Propterea quod templum ingredi non 5

valeret) nam adductæ ad ſe vbi manum impoſuit: confeſtim latens Spiritus ſe prodidit. ita Fortunatus, Pictauorum Epiſc. in Vita ipſius. Refero preterea ſanctorum hominum præſentiam, pro quo vide cap. 39. præſentis Diſputat.

6 Sed & his atque ſimilibus ſignis Dæmones prodi conſtabit, ſi doctum fuerit. *Hæc ipſis inuiſa & moleſta eſſe:* & præterea. *Non poſſe fieri, vt aut exhorreſcat Chriſtianus homo. vbi hæc adhibentur; aut difficilem ſe præbeat,* ſi vt ipſis religiosè vtatur; vel orationes quaſdam recitet, imperatur.

7 Et quidem Dæmones illa non ferre certum eſt. Neque enim ſolùm trepidant ad has machinas ipſis admotas; verùm etiam (quod inuiti admodum faciunt) quandoque ſedes ſuas relinquunt, & ſe grauiter torqueri, haud obſcuris argumẽtis ſignificant. Pulchrum huius exemplum refert Rupertus Tuitienſis, in Vita S. Heberti, Colonienſis Epiſcopi. Accidit Dæmoniacum quendam per varia Sanctorum loca, recuperandæ priſtinæ incolumitatis cauſa circumduci: ſed fruſtra. Tandem ad S. Herebertum venitur. Hic eum iubet adeſſe ſupplicationi, quæ in palmarum Domini ſolemni ritu apud Catholicos, peragitur. In hac eum Antiphona de Chriſti triumpho contra Diabolum cantatur, Dęmoniacus clamare atque vociferari. Iubet Antiphonam repeti Antiſtes: ſed repetitam non ferens Spiritus, obſeſſum reliquit hominem. Verùm de hoc argumento cap. 44: & ſequentibus.

8 Vt verò homines horreant, quis credat? Horrebit forſitan Chriſtianus homo, ſi Pſalmum Miſerere; vel dicat, vel dici audiat? Si orationem recitet Dominicam, vel quamcunque aliam? piam tamen?

Si videat aut tangat ſanctorum Reliquias? Si ipſo præſente legantur Exorciſmi? Si Diabolo obiiciatur, quod Deum creatorem ſuum reliquerit?

Reperiantur hoc tempore tam deploratæ ſalutis Mortales, vt ex iam dictis quædam ferre nolint, putentque eſſe ſuperſtitioſa; quis tam eſt perditus, vt non ferat Dæmonib. improperari, quod *Deum creatorem ſuum reliquerunt?* Cùm igitur ad hanc orationem exhorreſcant Obſeſſi: cùm hanc adhibentes mendacij arguant; quis dubitabit, quin trepidatio, &, quæ mox audiuntur, blaſphemiæ, latentes Dæmones prodant? 9

10 Non leue dixerim hoc ab his *Signis* petitum argumentum. forſitan etiam tale, quod cùm quibuſuis alijs conferri compararíue valeat. In alijs enim qui Dæmones ſunt, qui agunt: poſſunt illa, quæ in corporibus fiunt, dici non ab inhabitantibus, ſed aſſiſtentib. Spiritibus fieri: hîc quia patiuntur; omnino in ipſis corporibus reſidere dici videtur debere, in quibus, quòd patiantur, ſignis quibuſdam demonſtrant.

11 Porrò, quemadmodum ſigna hæc Dæmones produnt, ita Dæmonum non hominum, in quib. ipſa notantur & obſeruantur, ſunt opera. Dæmones ſunt, qui in hos tremores & trepidationes excitant. Dæmones, qui vociferantur, & vlulatus edũt. Dæmones, qui in aurem inſuſurrantes ſacra verba, mendacij arguunt. Obſeſſi nihil hîc, niſi membra, ſua, inuiti, & quandoque ignorantes, accommodant. Et hactenus de Signis.

12 Et hactenus quidem de his ſignis, ex quibus, vt plurimùm Dęmones deprehenduntur. Non negauerim interim Sanctis quibuſdã hominib. aliunde

obsidentes Dæmones innotescere: & imprimis *diuina reuelatione*. De S. Parthenio refert Metaphrastes 7. Februarij, quod cùm quidam ipsum transeundo salutasset, salutantem non resalutarit, idcirco, quòd in eodem occultum cognosceret latere Spiritum. Quare alia, nisi *diuinitus sibi facta reuelatione?* Sic rogatus aliquando Theodorus Archimandrita, vt Principis cuiusdam filiam, quæ 28. annis ex graui morbo decumbebat, iuuaret, malum primùm dixit (diuinitus scilicet institutus) à latente cacodæmone allatum: deinde sanitatem profligato Spiritu restituit. Testis huius est Georgius presbyter in eius Vita apud Surium Tom. 2. Forsitan & sanctissimus Paulus hac ratione agnouit Spiritum, in puella, cuius B. Lucas meminit, Neque enim sola confessio eius, qua Apostolum Apostolique socium, *Dei seruos: qui viam salutis annuntiarent*, confitebatur, sufficiens signum Spiritus obsidentis esse potuit: & Apostolum potuit latere, quòd eadem *quæstum ma num suis dominis diuinando fecerit*. Lege cap. 16. Actuum Apostolorum.

CAPVT XXVII.

De Obsessorum hominum misera conditione, ob mala, quæ Dæmones partim corporibus, partim animabus afferunt.

1 MIseros esse homines, qui à Spiritibus Nequam obsidentur, dubium non est. *Vnde* miseria hæc sit, siue accidat, inquirendum est. In priori enim omnes consentiunt, qui vel sciunt, quid sit homines

mines esse obsessos:vel aliquando Obsessos viderunt.Quis vnquam fuit, qui Obsessis non condoluit?ipsorum non misertus? Hinc non immeritò Dominus cuidam, quem à legione immundorum Spirituum liberauerat,præcepit,vt ad suos reuersus *narraret, quanta ipsi Deus fecisset*,quando à miseria, quam Spiritus Nequam afferebant, absoluit, Lucæ 8.

Miseria vero ex *duorum altero* semper est.*Ex malis*, quæ hominibus afferuntur: *bonis*, quibus priuantur.Vbi vel nullum affertur malum:vel nullius boni iactura fit quamuis sibi *miseri* quidam videantur,reuera tamen *miseri* non sunt. 2

Nunc quoniam *reuera miseri* sunt Dæmoniaci, videndum est,vtrum vel mala patiantur,vel bonorum faciant iacturam,vel simul cum bonorum iactura,aduersa & mala sustineant. 3

Nec opus multis.*Mala* Obsessis afferri certum est *Bonis* ipsos priuari certum est:duobus igitur nominibus sunt *miseri*. 4

Verùm,quoniam & *malum* multiplex est:& *bonorum* varia sunt genera:quot & quibus *bonis* miseros homines priuant Dæmones? Quot etiam, & quæ *mala* sunt,quæ adportant?Hoc secundũ priùs discutiamus:postea alterum persequemur. 5

Mala igitur vel corporum sunt,vel animarum. quæ & quanta Dæmones corporibus afferant, superiùs demonstratum est Capite sexto. dicamus igitur,quibus rebus incommodent *animabus*: siue quæ ipsis mala inferant. 6

Et quidam duplicia afferri fortassis dixerint,qui mores atq;studia Obsessorũ diligenter expendent. Vnum erit internus animi dolor: qui ex tanta, 7

quan tam Obſeſſi perpetiuntur, miſeriã inpercipi-turalterum diuina offenſa,quam peccando Obſeſſi videntur incurrere.

8 Ita forſitan quidam. Sed tamen, *vtrunque* hoc malum Obſeſſis Dæmones non afferunt. Eſto cauſa ſint doloris,& triſtitiæ,quam non paruam,ex tanta ſua miſeria homines percipiunt:ſed tamen *diuinam offenſam hominibus conciliant*.propterea,quod hominibus,vt peccent,cauſa non ſint:nec hominibus peccatum vllo modo poſſit aſcribi, quod in ipſis reſidentes operantur Dæmones.

9 Non negamus hoc loco, plurima peccata per Obſeſſos committi. Nunquid audimus blaſphemias?detractiones?conuitia? calumnias? Nunquid videmus mortem aliquibus interdum afferri? vulnera infligi?An forte hæc non peccata?Vti que Diuinam quoque hæc iram prouocant: ſed quamuis per Obſeſſos:non tamen ab Obſeſſis committũtur.

10 Hæc omnia Dæmonum ſunt opera. Quapropter non miſeris Obſeſſis:ſed infelicibus Dæmonibus tribuenda,quemadmodum alias tribuimus ijſdem Reuelationem occultorum, Sermonem ignotum, Linguam peregrinam, Membrorum tremorem,atque his ſimilia.

11 Vnum eſt,quod Obſeſſorum dicere poſſumus, quod,ſcilicet, ipſorum membris atque corporibus Nequam Spiritus vtantur : lingua ad formandam vocem:ore ad euomendas blaſphemias: manu ad mortem & vulnera afferenda,&c.

12 Sed tamen, nec tum ita membris hominum illi, quemadmodum ijſdem ipſi homines vtuntur. Dum ſuis vtuntur homines, actiones verè mẽbris poſſunt tribui.ipſi illa ad agẽdum mouent: & verè

mem

membra agunt. Dum ijs in Obſeſſis vtuntur Spiritus, nec propriè ijs operationes poſſunt tribui: nec verè ipſa ſunt, quæ agunt membra: ſed aguntur potius, & impelluntur ab inhabitantibus Dæmonibus.

Hæc cauſa eſt, vt *peccatum hominum non ſit*, quodcunque tandem hîc committitur: ſed nec hominibus vitio vertatur, aut dedecori, qualecunq; etiam flagitium committitur: quemadmodum vitio non datur ſecuri, quod illa latro ad homines trucidandos vtatur. 13

Hæc cauſa eſt, vt *ad reſarcienda damna non teneantur Obſeſſi*: ſi quæ per illos allata ſunt. Sicuti nõ ipſi ſunt qui peccant: ita nec ipſi damna afferunt, aut corporibus, aut fortunis. Quod ſi qui ad damnorũ reſtitutionẽ, enquę per Obſeſſos afferũtur: illi tenentur, ad quos Obſeſſorum cura, quouis modo, ſpectabit; & quorum negligentia (quam cauere poterant, & debebant) damna allata ſunt. 14

Hæc deniq; cauſa eſt, cur *de Obſeſſis ſupplicia non ſumantur*, quamuis maxima per ipſos committantur flagitia. An fortè iuſta ſunt ibi ſupplicia, vbi nulla delicta? Si pro quantitate delictorum quantitas debet eſſe ſuppliciorum; nulla erant ſupplicia, vbi nulla (quòd hîc accidit) ſunt delicta. 15

Porrò quamuis à peccatis Obſeſſos liberemus non liberamus tamen ab *omnibus*. Quædam ſunt, quæ ipſi committunt, à quibus non minus, quàm non Obſeſſi, ſunt excuſandi. Talia ſunt, quæ & per ipſos, & ab ipſis fiunt, & propria ipſorum voluntate perpetrantur. 16

Neque enim ſemper moleſti ſunt Obſeſſis Dę- 17

mones. Quandoque ſibi relinquũtur, & moleſtias nullas patiuntur. Tunc quemadmodum poſſunt apud Deum mereri bene, ita & diuinam iram proprijs peccatis prouocare poſſunt.

18 Ex auctore igitur operum peccata Dæmonum & Obſeſſorum diſtinguenda ſunt. Si Dæmones habent auctores, Dæmonum ſunt: non hominum peccata. At hominum ſunt, non Dæmonum, quorum ipſi homines cauſa exiſtunt.

19 Errant igitur plurimùm, qui quæcunque ab Obſeſſis hominibus flagitia fieri conſpiciunt, illa mox ipſis Obſeſſis tribuunt, hincqúe Obſeſſorum miſeriam metiuntur. Quàm eſſet miſera ipſorum cõditio, ſi quæcunque per Obſeſſos fiunt, ipſorum culpa fiunt? Quomodo Deum à peccato excuſabimus, qui iuſtiſſimas ob cauſas Mortales huic miſeriæ, vt à Dæmonibus poſſideantur, ſæpè ſubiicit.

Et ſancti quidam viri, Deoqúe chariſſimi inueniuntur, qui Dæmonum carnificinam, in ſuorum peccatorum vindictam, à Deo poſtularunt: an fortè etiam poſtularunt, vt Deum peccatis offenderẽt & hæc illis pro peccatorum expiatione exercitatio & vexatio tribueretur; quam ſine Dei grauiſſima offenſa ſuſtinere non eſſet poſſibile?

20 Errant quoque, qui omnia, quæ per Obſeſſos fiunt Dæmonibus obſidentibus tribuunt, omnibus cenſent veniam dandam. Non omnia Dæmonibus tribuenda. Non omnibus venia danda. Pleraque contriti cordis ſignificatione, ſacramentali confeſſione, digniſque pœnitentiæ fructibus ſunt expianda.

21 Errant, qui culpas ipſas partiuntur, partimque cenſent Dæmonibus, partim Obſeſſis tribuendas.

das. Quamuis fortè in aliquibus partitio hæc locum habere possit: nó tamen habet in omnibus. Quædam totæ Dæmonibus sunt tribuendæ: quædam Obsessis totæ.

Dictis addendum est, quod quamuis peccatorum Dæmones in Obsessis hominibus causa non sint, nec vllam per se culpam ipsis affricent, ad peccata tamen multum eosdem possint promouere, & impellere. Nec mirum. Si possunt, quos non possident, quidni poterunt, quos possident? 22

Quot verò impellunt ex iis, quos non possident? id Christi satis supérque docet oratio; dum *Principes huius mūdi* ipsos vocat. Docet oratio B. Pauli, qui & *Principes vocat potestates aëris*, & operari dicit, *in filios diffidentiæ*. Docet sanctiss. Augustinus, qui appellat *cupiditatum Principes, quibus concupiscitur omne, quod transit*. De agone Christ. cap. 1. 23 *Ioan. 12.* *Ephes. 1.*

Et ad quot, quámque diuersa impellunt peccata? Excitant in aliis odium fraternum quoniam, vt Apostolus loquitur: *qui odit fratrem suum, homicida est: & diabolus homicida fuit ab initio*. In aliis studium mētiendi: hinc Diabolus *mendax* dicitur à Domino, *& pater eius*. In aliis libidinem: ob quam causam ab eodem Domino dicitur, *Spiritus immundus*. In aliis superbiam: hinc Dæmon dicitur, *Rex super omnes filios superbiæ*. In aliis auaritiā propter quod de Iuda auaro dicitur; *vnus ex vobis Diabolus est*. In aliis iracundiam: vt ob id optimè admonuerit Apostolus curandum, ne *sol occidat super iracūdiam, ne sit locus datus Diabolo*. In aliis dolum & deceptionem, vt Apostolus indicat, cùm *Elymam Magum* vocat *filium Diaboli*. 24 *1 Ioan. 3.* *Ioan. 1.* *Luc. 11.* *Iob 41.* *Ioan. 6.* *Ephes. 4.* *Act. 13.*

25 Hæc possunt in non Obsessos Spiritus. Poterunt eadem in miseros Obsessos. Non minor est in hos, vt diximus. quàm in non Obsessos, ipsorũ potestas. Quid, quod in hos plus posse videri debeant? tum quia à pluribus & maioribus bonis possessos à se, impedire valent: tum etiam, quia in vires illas, quas peccando voluntas sequitur, maiores possunt facere impressiones.

26 Vtroque enim modo ad peccatum calcar addi, dubium nullum est. Priori quidem, quia virtutum officia haud parum impediunt peccata: quapropter dum in his homines impediuntur, ad vitia quasi incitantur. Posteriori verò, quia arduum est, & difficile volũtati, vt aliã ingrediatur viam, quàm ad quam apparentis boni specie, aut appetitus atque affectuum impulsu inuitatur.

27 Iam verò dictis rationib. in Obsessos plurimũ possunt Dæmones. Possunt in virtuũ studio impedire. possunt in illas facultates, ad quas se voluntas accommodat, magnos impetus facere. Prius illud sequẽti capite demonstrabitur: posteriùs intelligit, qui eas meminerit Dæmonum esse vires, & specie apparentis boni possint facultates, quas *Cognoscitiuas* dicimus, dementare; & mirabiles in corpore atque appetitus facultatibus motus ciere.

28 *Tribus* igitur *modis* ad peccata Obsessos promouebunt Dæmones. Vno indirectè; duobus directè. Indirectè, dum à bonis vel auocant, vel impediunt. Directè, primò, dum specie fallacis boni inuitant: deinde dum, vt voluntatem ad peccandum inclinent, potentias inferiores appetitiuas, & prauos in homine motus in subsidiũ assumũt.

Sed

Sed tamen ita promouent, vt ſuam voluntati 29
libertatem nunquam demant: nullam etiam ei-
dem neceſſitatem imponãt. Valeant viribus Im-
poſtores quàm maximis; tantis non valent, vt ho-
minũ voluntates, quò delectat, poſſint impellere.

Et quamuis maximas ex omni parte machi-
nas adhibeant: plena tamen eſt libertas volũtati:
non ea tantum ratione, quod cogi non poſſit: ſed
etiam, quod conatibus Dæmonum valeat nõ aſ-
ſentiri: valeat ſe opponere: valeat ſuperior eſſe:
valeat contraria virtutum ſtudia exercere.

Hinc ſequitur ex hac Dæmonum vexatione 30
Dæmoniacos poſſe quæſtum facere. Quomodo
vero? ſi in potentibus Dæmonum conatibus reſi-
ſtant; & dum ad peccata vrgentur, in peccata non
conſentiant. Hic, vt difficilior victoria; ita ſpecio-
ſior triumphus, & merces copioſior. Atque hoc
de *malis*, quæ per Spiritus Nequam Obſeſſis ho-
minibus afferuntur, dictum ſit. Nunc quibus *bo-
nis* per eoſdem priuantur, videamus.

Caput XXVIII.

De Obſeſſorum miſera conditione, ob bona, quibus per Dæmones priuantur.

QVamuis *bonorũ* genera multa ſunt, de qui- 1
bus tamen præſentis Capitis inquiſitio eſt,
ad duo prima poſſunt reuocari. Quædam enim
ſunt futuræ vitæ, quædam præſentis. Futuræ vitæ
ſunt gaudia regni cælorum; huius, quæcunque ad
futuræ illius vitæ conducunt.

Poſte

2 Posteriora in hoc triplici sunt ordine. Primò sūt habitus Theologici, *Spiritus S.* dona atque imprimis fides, secundò sunt exercitia virtutum, quæ bona opera dicimus. tertiò, est vsus Sacramentorum, præcipuè verò, sacrosanctissimæ Eucharist.

3 De his quæstio est. Quæritur, *Vtrum hu omnib. Obsessos homines priuent Spiritus*: ita scilicet, vt ad vitam æternam aditus ipsis sit præclusus: orbentur Christiana fide: non possint quidquam boni, quod illis cōducat ad vitam æternam: Non etiam sint admittendi ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, atque alia Christianæ religionis mysteria. Quod res est, breuiter definimus.

4 *Spe vitæ æternæ non priuant Dæmones dæmoniacos.* Non idcirco, quia aliquis Obsessus est, à regno cælorum est exclusus. Assertioni facilè credunt, qui regni illius norunt illas esse leges, vt nullum repellat, nisi quem cōscientia peccati alicuius lethalis grauat: à quo cum liberi esse possint ij, quos Dæmones inhabitant; omninò credendum est, non iis aditum ad cælum esse præclusum.

5 *Fide Obsessos priuat* Daniel Tossanus Professor Heydelbergensis (Epist. ad Petrum Thyreum) sed *malè*. Si saluari non possunt, qui fide carent (*sine fide enim impoßibile est placere Deo*) saluari autem possunt Dæmoniaci, dum ex hac vita discedunt; quomodo dici potest, ipsos carere fide?

6 Et quid est, quod fide priuat? An Spirituū tanta est in homines potestas; vt & corpora, quæ ingrediuntur possint vexare, & mentem suo decore, atque lumine spoliare? Possint quiduis in corpus; in animam possunt nihil. Solus Deus est, qui in animas quemadmodum & Spiritus omnes,

plenum

plenum abſolutúmque habent imperium.

Quæ fidei,eadem *aliorum habituum*,qui in anima ſunt,ratio eſt.vt non fide; ita nec iis priuare poſſunt Dęmones.Quod ſi quando horum iacturam Obſeſſi faciunt,propriis hoc ipſorum ſit demeritis;non vi atque efficacitate Spirituum. 7

In *virtutum exercitio* quoque eadem Obſeſſorum, atque non Obſeſſorum conditio eſt. Non peccant ſemper non Obſeſſi. Nec peccāt ſemper Obſeſſi.Poſſunt tam hi,quàm illi virtutum Theologicarum,atque Moralium exercere officia.Poſſunt actus edere, quibus diuinam ſibi miſericordiam concilient;quibus gratiam augeant; quibus gloriam eiúſque augmentum acquirant: prout conditio ſtatus eorum,à quibus opera hæc proficiſcuntur, permittit.

An fortè ab Altaris Sacramento arcendi ſunt Dæmoniaci?Non ſunt. Patrum pro ipſis eſt ſententia.Eis,inquit,Caſſianus,teſte D. Thoma 3.p. q.80.ar.9.qui ab immundis vexantur Spiritibus, Communionem ſacroſanctam, à ſenioribus noſtris nūquam inuenimus interdictam.Hîc locum habet,quod in Arauſicano Concilio habetur, canone 3. Amentibus quæcunque pietatis officia conferenda ſunt 26.46.cap. Qui recedunt. Nec deeſt hîc exemplum Virginis, quæ,porrecta Euchariſtia, etiam à malo,quod Dæmon afferebat, eſt liberata. Aſcribimus illud hic ad longum ex Proſpero Aquitanico: quia pluribus locis in hac Diſputatione ſeruire poteſt.Noſtris,inquit,temporibus Aſparo V. C. Conſule Carthagini conſtituto,hoc ſignum diabolicum menſtruoſumq; quod illic accidit,quis ignorat? Quædam iuuencula 9

cula, Araba natione, ancillæ Dei habitum gestãs, eùm in balneo lauans, simulachrum quoddã Veneris impudicè respiceret, & seipsam; eíq; se consimilans, domicilium se Diabolo præbuit. Statim ille Leo, qui rugiens circuit, quam qnærebat inuenit. Meatus igitur gutturis ipsius occupãs, nullum cibum, nullum potum, traiiciens, per septuaginta fermè dies, totidémque noctes ieiunium sibi Diabolus ex capto possessóque vase exhibuit. Hoc monstrum parentes puellæ per tot dierum spacia auferri posse sperantes: dum iuge malum vlterius tolerare non possunt; simul cum filia se ingesserunt Sacerdoti: quæ acta erant fideliter indicantes. Hoc tantùm puella fatebatur, auem quandam noctis medio comparere, quæ sibi ore, nescio, quid infunderet. Stupor tunc inerat cunctis videre puellam nullis indiciis diurni ieiunij fœdatam: nullo pallore seu tabe, vel debilitate confectam; quin potius robustam succo viscerũ, mole membrorum. Cumque incredibilia viderentur, quæ dicebantur: habito consilio in monasterio puellarum, in quo Reliquiæ S. Stephani sitæ sunt, sacerdos puellam simul & Præposito cõmendauit. Illic prima tãtùm die apparuisse illam auem asseruit, sibíque increpasse, quò neque fame, neque siti compulsa illum appeteret locum, quò sibi accedere non liceret: Per duas sanè hebdomadas nihil cibi vel poculi sumens in monasterio mansit: Accidit autem, vt quintus decimus Dominicus illucesceret dies, ascendente nobiscũ sacerdote, vt matutinum illuc Sacrificium solito offerretur. Puellã Præpositus ad altare perduxit; eo incessu & habitu, quo solent rubore perfusæ

ex

ex epulis poculísque mulieres aduenire. Sed vt se illa prostrauit altari, clamore fletus sui cunctis astantibus gemitus lachrymásque induxit, quib. tantum offerendum malum præsens plebs Dominum exorabat: erat enim iam indecens murmur in populo. Peracto igitur Sacrificio, cùm eadem inter cæteras breuem particulam corporis Domini tinctam à Sacerdote perciperet, semihora mandens traiicere non valuit, nondum illo fugato, de quo Apostolus dicit (1.Cor.10.) Quæ consonantia Christi ad Belial? & iterum (2.Cor. 6.) Non potestis calicem Domini bibere, & calicem Dæmoniorum. Manu igitur faciem eius sustentante Sacerdote, ne Sāctum proiiceret: à quodam Diacono suggestum est, vt Calicem salutarem gutturi eius Pontifex applicaret. Quid factum est? Statim locum illum, quem Diabolus obsederat: Saluatoris imperio reliquit: Sacramētum, quod ore gestabat, cū laude Redemptoris trāsglutiuisse puella clamauit. Hinc lætitia: hinc voces in gloriam Dei, quod post octoginta & duos dies diabolo expulso, puella de potestate fuerit eruta inimici. Hactenus Prosper, de Promissis & Prædicationibus Dei dimidio Tempor. Capite sexto.

Aliorum mētionem facit Cassianus, iam à nobis citatus, & Collat. 7. cap. 30. cùm ostēdisset sacram Communionem Obsessis non negandam, sic loquitur: Hoc namque modo (porrecta scilicet Eucharistia) curatum & Abbatem Andronicum nuper aspeximus, alióque quàm plures. Sacrosancta Communio, inquit ibidem, ad purgationem ac tutelam corporis animæq; prouenire credenda

credenda est: quæ ab homine percepta eum qui in membris eius insidet Spiritum, seu in ipsis latitare conatur, velut quodam exurēs fugat incendio. Ibidem ostēdit obesse Obsessis dilatam Communionem. Magis namque magis, inquit, inimicus insultabit offenso, cùm enim à cælesti medicina viderit segregatum: tantóque durius ac frequentius attentabit: quanto eum à Spirituali remedio longius senserit abdicatum, Ita Cassianus.

9 Verùm quamuis obsessis Communionem sacram porrigi posse dicamus: non dicamus tamen *omnibus* porrigēdam; sed nec *quouis tēpore*, quibus alioqui permitti potest, porrigendam. Obsessorū quidam sunt, quos ab ineunte ætate Dæmones possederunt, & molestare nunquam desierūt, qui præter externam hominis formā, vix quidquam hominis habent: hos quia à bestiis non multùm dixerimus differre, a Communione censemus arcendos. Adultorum est hic cibus. Postulat; vt nullus, nisi probatus, accedat. quòd cùm in Obsessis desideretur: non iudicamus ad Dominicā mensam illos admittendos.

10 Sunt alij, qui tantas molestias à Spiritibus non patiuntur: sed quandoque requiem habent: sibi interdum relinquuntur, sibi sunt præsentes. Hi, quia hunc cibum ab alio valent discernere: & ad eundem se cum reuerentia suscipiendum præparare, libere possunt ad ipsum, cum fructu, percipiendum accedere: veruntamen tunc temporis, quando Dæmones molesti non sunt, nec vlla Sacramento irreuerentia timetur. Hinc Timotheus Alexandrinus in suis Resp. capit. 3. dicit Obsessos cōmūnicandos esse, *non singulis diebus, sed statis temporibus.*

Quocirca quòd Dionysius Areop. cap. 3. de Eccles. Hier. dicit *Energumenis non dandum hoc Sacramentum*; de non baptizatis intelligendum est ex sententia S. Tho. 3. p. q. 80. a. 9. ad 2. Et quod Can. 39. Concilij Elibertini habetur. *Energumeni, qui ab erratico Spiritu exagitatur, nec nomen quidem ad altare cum oblatione esse recitandum*, accipiendum est de eo, qui propter publica scelera, publicè etiam à Dæmonibus vexatur, & ab Ecclesia excommunicatur; iuxta illud D. Pauli Corinth. 5. *Iudicaui tradere huiusmodi Satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus fiat in die Domini*, ita Soarez ad ar. 9. q. 80. 3. p. S. Thomæ.

Minor est de *aliis Sacramentis* difficultas. Si de peccatis commissis dolere possunt; si facere propositum melioris vitæ: si coram Sacerdote facere peccatorum confessionem; quidni absolutionis beneficium, in Pœnitentiæ Sacramento percipient. 12

Sic, si *baptizati* nondum sunt Obsessi; possunt baptizari: præsertim, si, dum sibi præsentes fuerunt, Sacramentum Baptismi petiuerunt. Possunt quoque baptizari, etsi baptismum nunquam petiuerunt; modò Christianis parentibus nati sint, & ratione tātùm nunquam valuerunt, vt Baptismum petere potuerint. Si Christianorum infantibus Baptismus conferri potest, his non potest? 13

Ex dictis sequitur Conditionē Obsessorum non esse omniū miserrimā. Multi sunt, qui; quāuis non videantur, multò tamen sunt Obsessis miseriores. 14

Deterior est Conditio *Infidelium*; siue illi Hæretici sint, siue Pagani, siue Iudæi. Destituti sunt hi summo maximeque necessario bono, fide, quo *sine* 15

impossibile est placere Deo: hoc Obsessi destituti non sunt.

16 Deterior quoque eorum conditio est, *qui in peccatis sunt lethalibus*. Nullum hi ad vitam æternam ius habent. Omne, quod habuerunt, per peccatum amiserũt. Hoc priuati non sunt Obsessi. Possunt Dei gratia esse instructi, atque, vt filij Dei, hac ratione castigari, absque vlla salutis æternæ, & humanæ felicitatis iactura. Vide Cassianum collat. 7. cap. 25.

17 Deterior etiam est eorum, *qui per Ecclesiasticam Censuram à Christi corpore seiuncti sunt*; non idcirco solum; quia ad Sacramenta percipienda non admittuntur; quæ Obsessis negata non sunt; verùm etiã, quia bonorum, quæ in Christi Ecclesia omnibus fidelibus communia sunt, fructu priuantur, & in salutis discrimine, nisi ad Christi Ecclesiam redeant, versantur; quæ in Obsessos non cadunt.

18 Parua igitur, vel nulla, est Obsessorum miseria, dicit aliquis, si ex *bonorum* iactura, quam Obsessi faciunt, illa peti debet. Quid ita? quoniam hactenus demonstratum est, & nullo *bonorum* triplicium quæ posuimus, ipsos priuari; & præterea multò meliorem esse conditionem Obsessorum, quàm aliorum aliquorum; quos tamen nos omnino infelices iudicamus.

19 Esto, sint alij Obsessis infeliciores; sed tamen non idcirco ipsorum nulla miseria. Etsi minor sit, aliqualis tamen est. Non etiam Obsessos priuant Dæmones ijs *bonis*, quorum meminimus; priuant tamen *bonis*, *&* priuant *multiplicibus*.

20 Duplicia, præcedenti Capite, mala distinximus, Corporis & Animæ distinguimus iam *dupli-*

cia bona: nam & Corporis quædam ſunt, & quædam Animæ. Si Dæmones animæ bonis non priuant; profectò *Corporis* priuant. Res clara eſt eorum exemplis, quos Obſeſſos accipimus.

Sed & in *Animæ* bonis miſeri detrimenta patiuntur: & quidem illis ipſis, de quibus initio præſentis Capitis quæſtio fuit inſtituta. quod qua ratione fiat ſequentibus demonſtramus. 21

Non eſt adempta *Spes vitæ æternæ* per Dæmones Obſeſſis: ita ſuperius Theſi 4. Sed tamen, qui propter grauia crimina ipſi ſibi, cauſa fuerunt, vt hanc Dæmonum carnificinam ſuſtineant; & iuſto Dei iudicio Spiritibus Nequam relinquuntur; nec tantum ſpacij à vexatione liberum habent, vt ad ſe aliquando redeant, & de commiſſis peccatis pœnitentiam agant; in præſentiſſimo ſalutis diſcrimine verſantur. 22

Fide non priuant Obſeſſos Dæmones. ita Theſi 5. Veruntamen quoſdam ne ad fidem animum adiiciant, impediunt: alios etiam, qui fide inſtructi ſunt, ne fidei actus, cum ſuo emolumento, eliciant, retardant. 23

Quæ fidei, eadem eſt *aliorum habituum* ratio. Nam quibus impedimento Dæmones ſunt, ne fidem Chriſtianam complectantur; illos quoque, ne reliquos, qui vel fidem ſequuntur, vel cum fide coniuncti ſunt, habitus obtineant, impediunt. Et quemadmodum quoſdam retardant, ne fidei actus exerceant; ita reliquarum virtutum qualeſcunque etiam illæ ſint. 24

Quod igitur diximus, Theſ. 7. *in virtutum exercitio* Obſeſſorum & nõ Obſeſſorũ eandẽ conditionem eſſe; ea ratione dictum eſt, ne hoc ipſo, quia

Obsessi sunt, hominibus virtutũ officia interdicta crederentur, quoniam, nó quicunque Obsessi sunt, à virtutum schola sunt exclusi, quamuis magna detrimenta persæpe patiantur.

25 Quid, quòd præcipua *bonorum* iactura, quam patiuntur Dæmoniaci, ex *virtutum officiis* petatur? Norunt qui in Catholica religione probè instituti sunt, haud parua ad animas lucra ex virtutum studio prouenire. Norunt magnam messem in animarum horrea inuehi, per Iustitiæ Christianæ officia. Quando igitur ab his Dæmoniacos Dæmones auocant: quando in his impediunt, vel retardant; magnis bonis mortales, Dæmonum malitia, priuari negari non potest.

26 Sed fortè virtutum studia non valent impedire Spiritus. Quidni valerent? Valent optimè, & valent non vno, sed multis modis. Nã *principio* multa sunt, quæ non nisi corporum ministerio exercentur hæc, quoniam corpora in sua potestate habent Dæmones, ipsorum opera & posse impediri, & frequenter impediri, extra omnem controuersiam est. *Deinde*, mentem præsentem eadem postulant, &, vt cum ratione atque iudicio fiant, requirunt. At mens, cum ad phantasmata (in quæ haud parum possunt Spiritus) in suis operationibus recursũ habere debeat; tã facilè perturbabitur, & impedietur; quã est facilè à Spiritibus hominis phantasiam perturbari. Requirunt *tertiò* operam voluntatis, sine qua nihil prorsus in homine rectè peragitur. An in hanc quidem per se nihil possunt Dæmones: sed tamen, quia ipsa in corpore est; corporis commodis iuuatur, & detrimentis retardatur. quapropter, qua ratione corporibus incommodant

modant Spiritus,eadem voluntatem impediunt.

Ex dictis perſpicuum eſt quæ in tertio bonorum genere, *Sacramẽtorum* inquam *vſu*,detrimenta Dæmoniaci capere poſſunt.Cùm enim hæc, vt plurimùm,ſint vel actus virtutum;vel cum virtutibus coniũcta;eadem in Sacramentorum vſu detrimenta patientur Dæmoniaci;quæ in ipſis ſentiunt virtutum officiis. Hæc de *bonis*,quibus Obſeſſi priuantur. 27

CAPVT. XXIX.

An ſemper ſuæ miſeriæ & tyrannidis,quam patiuntur,Obſeſſi à Dæmonibus,ſint cauſa.

DE cauſa , ob quam homines à Dæmonibus obſidentur, quæſtio eſt;atque, *Vtrum ipſimet ſuorum malorum authores ſint*,in controuerſiam vocatur , quanquam propriè non tam hoc , quàm Vtrum *ſemper* authores ſint, quæritur: & ſi non ſemper ipſi;quibuſnam cauſis ipſorum miſeria adſcribenda ſit. 1

Vnum igitur eſt, quod hoc loco quaſi ponitur; alterum,quod in controuerſiam vocatur:tertium, quod ſe vltro quaſi inſinuat, & reſponſionem poſtulat.Ponitur Obſeſſos quandoque malorum ſuorum eſſe cauſam.Quæritur,An etiam ſine ſuo merito hæc aliquando patiantur. Ad hæc accedit, vt, quoniam ſine Dei prouidentia hîc nihil fit , explicemus,quantũ conſequi poſſumus,eiuſdem prouidentiæ cauſas , quando abſque vlla ſua culpa mortales Dæmonum tyrannidem patiuntur. 2

3 *Hypothesis* certa est. Constat frequentissimè ac-
1. Corint. 5. cidere, vt *propter peccata sua Dæmonum carnificinam*
1. Tim. 4. *sustineant homines.* Tradidit *Sathanæ Corinthium* quendam D. Paulus, propterea quòd incæstum commisisset. Idem Paulus *Satanæ tradidit* Hymenæum & Alexandrum, ob blasphemias.

4 De Maria Magdalena testatur historia Euan-
Marc. vlti. gelica, pluribus locis, Dominum *septem Dæmonia*
Ians. c. 54. eiecisse: & quamuis disertis verbis causam nō aperiat, ob quam fuerit Obsessa: peccatis tamen suis id ipsam meruisse, insinuat, dum *peccatricem* compellat: vt de Patrum sententia hîc nihil.

5 Non obscurè idē docet Christi Oratio; quando his verbis Dæmonum studium explicat: Cùm immundus Spiritus exierit ab homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui. Et cùm venerit, inuenit scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi. Cur redit in domum Spiritus, vnde exiuit? Quia quam in locis aridis non inuenit; in illa inuenit requiem. At requies illi summa est, in impiorum cordibus. ibi igitur sedes figet; ibi habitaculum eliget.

6 Sententia B. Hieronymi est (In Danielem) atque Epiphanij (In Vita Dan.) Assyriorum Regem Nabuchodonosor à Dæmonibus obsessum fuisse. Nec displicet sententia. quoniā non parua Obsessi hominis exhibuit signa. Quis verò potest dubitare hoc malum peccatis eius accidisse? Si non id consiliū Danielis, *eleemosynas* suadentis; profectò probat, quæ in auribus eius insonuit, oratio: *Tibi dici-*

tur

tur Nabuchodonosor Rex: Regnum transibit à te, & ab hominibus eiicient te: & cum b.stiis feris erit habitatio tua: fænum, quasi bos, comedes: & septem tempora mutabuntur super te: donec scias quòd dominetur Excelsus in regno hominum, & cuicunque voluerit, det illud. 7

Si Saul Regem Obsessum fuisse dicamus, quemadmodum verè Obsessum fuisse grauissimorum authorum est sententia, egregiè nostram Assertionem confirmabit. An non sua culpa fuit Obsessus? Cur enim toties reprehēditur? cur Regnum, quod humilitate obtinuit, superbia dicitur amisisse.

Profana exempla hîc plura sunt. Sufficient sequentia. A Dæmone correpta est Geilana Franconiæ Ducissa; quòd S. Kilianũ, qui Duci, vt ipsam, (fratris coniugem) dimitteret, persuadebat, interfici curauerit. Sigibertus circa ann. domini 697. Correptus latro quidam Lōgobardus, ob furtum, quod commiserat; & quia S. Mennæ piis admonitionibus non acquiescebat, vt testatur B. Gregorius, Lib. 4. Dial. Correptus Gundericus VVandalorum Rex, quando templum, vt illud spoliaret, ingressus est. Et ad preces Eligij Nouiocomensis, quinquaginta fuerũt Obsessi, quòd nefandas quasdam choreas, impiásque superstitiones relinquere noluerint, quãuis vt relinquere grauiùs ab eodem Eligio admonerentur, teste Audoeno, Rhotomagensi, lib. 2. cap. 11. in eius Vita. 8

Dictis vnum addimus ex B. Hieronymo, in vita 9
Hilar. &, quia pluribus locis, in hac disputatione, seruit, ipsius Hieronymi verbis: Gazensis Emporij oppido, *inquit*, Virginem Dei vicinus iuuenis deperibat. Qui cùm frequenter tactu,

iocis,nutibus ſibilis,& cæteris huiuſmodi,q̄ ſolent morituræ Virginitatis eſſe principia, nihil profeciſſet;perrexit Memphim;vt confeſſo vulnere ſuo, magicis artibus rediret armatus ad Virginem.Igitur poſt annum doctus ab Aeſculapij Vatibus,ſubter limen domus puellæ,tormẽta quædam verborum,& portentoſas figuras,ſculptas in æris Cyprij lamina, defodit. Illico inſanire Virgo, & amictu capitis obiecto, rotare crinem, ſtridere dentibus, inclamare nomen adoleſcẽtis.Magnitudo quippe amoris eã in furorẽ verterat. Perducta à parentib. ad Monaſterium,Seni(Hilarioni)traditur, vlulante ſtatim, & confitente Dæmone: Vim ſuſtinui, inuitus ſum adductus.Quàm bene Memphis ſomniis homines deludebam?O cruces, O tormenta, quæ patior?Exire me cogis,& ligatus ſubter limen teneor.Non exeo,niſi me Adoleſcẽs,qui tenet,dimiſerit. Tunc Senex, Grãdis,ait,fortitudo tua;qui lino,& lamina ſtriſtus teneris.Dic,Quare auſus es ingredi puellam Dei?Vt ſeruarem,inquit,eam virginem. Tu ſeruares proditor caſtitatis?Cur nõ potius in eum,qui mittebat,es ingreſſus?Vt quid,reſpondit, intrarẽ in eũ,qui habebat collegã meum, amoris Dæmonem?Noluit autem Sanctus iubere ſigna perquiri, ne aut ſolutis incantationibus Dæmon receſſiſſe videretur; aut ipſe ſermoni eius accommodaſſe fidem. aſſerens fallaces eſſe Dæmones,& ad ſimulandum callidos,Seuerè autem, reddita ſerenitate, increpuit Virginem, cur feciſſet talia, per quæ Dæmon intrare potuiſſet. ita B. Hieronymus.

10 Egregiè Hypotheſin hæc exempla confirmant. ſed non minus ratio.Quid mirũ, ſi per Dæmones, in præ

in præsenti vita, Deus peccata vindicet: quæ per Dæmones, in futura vita est vindicaturus?

Quid mirum, si in homines immittat Spiritus Nequam, qui pœnas, ob malè actam vitam exigant: quando non rarò Spiritus excitauit, vt (quãuis non in hominibus, sed extra homines positi) extrema mala, atque adeò mortem infelicibus afferret? Optimè dictum est à Psalmographo, quòd *mittat indignationem iræ suæ, per Angelos malos.* 11

Non vna ratio peccata vindicandi Deo est, varias habet. Nunc pugnant pro ipso elementa & cælum: nunc armat sæuas bestias. Vtitur etiam Spiritibus aliquando bonis, aliquando malis. Et quidni? *Nónne pro ipso pugnaturus est totus terrarum orbis?* 12

Hinc bene B. Augustinus 4. Ciuit. c. 34. *Dæmones*, inquit, *nisi quos fallendo deceperunt, possidere non possunt*, & rursus: *Potestas inimica vincit, aut subiugat neminem: nisi societate peccati.* lib. 10. de Ciuit. Dei. c. 22. Bene quoque Dæmon, qui Gordiani Imperatoris filiam torquebat, interrogatus à Triphone, viro sancto: Cur puellam intrasset, respondit: Dæmones in illos habere potestatem, qui opera iisdem grata exercent: qualia sunt, inquit, cultus simulachrorũ, blasphemiæ, adulteria, veneficia, inuidiæ, cædes, &c. Metaphrastes in Triphone 1. Februarij. 13

Idem confirmat B. Augustin. ad obiectionem, quam sibi facit: responsio: Dicit aliquis, inquit, si ligatus est Diabolus, vt est: quare adhuc tantum præualet: sed tepidis & negligentibus, & Deum in veritate non timentibus dominatur. Alligatus est enim, tanquam canis catenis innexus, & ne- 14

minem poteſt mordere:niſi eum, qui ſe illi mortifera ſecuritate coniunxerit. Ita B. Auguſtinus, Serm.197.de Tempore. Idem Caſſianus, Coll.7. cap.24. Conſtat,inquit,immundus Spiritus non aliter poſſe in illos,quorum corpora obtẽturi ſunt, penetrare:niſi prius eorum mentes cogitationéſque poſſederit. Quos cum timore ac memoria Dei, vel ſpirituali meditatione nudauerint, velut exarmatos omni præſidio,ac munitione diuina nudatos,facilè vincendos audenter inuadunt:domicilium deinceps in iis veluti in poſſeſſione ſibi tradita præſumentes. Ita Caſſianus.

CAP. XXX.

Ob quas ſuas culpas Obſeſſi patiantur tyrannidem Dæmonum.

1 CVlpæ aliæ Lethales ſunt,aliæ Veniales. Illæ diuinam vindictam prouocant: & *Mortales,* quia mortem animæ afferunt,dicuntur: hæ nomẽ à venia,quam facilè obtinent ſortiuntur. Vtrumque genus varium eſt,& multiplex: prout contingit Deum variis multisque modis offendere.

2 De his quæritur, *Quænam ſint, quæ Dæmonibus oſtium,vt homines ingrediantur,patefaciunt:* an Lethales tantùm,an etiam Veniales: Et ſi vel alteræ,vel vtræque; *Omnéſne* illius generis id præſtent: an potius in ſingulis generibus *certæ ſint,* & determinatæ. Res,quia difficultatem non ita magnam habet breuiter expedienda eſt.

3 Certum eſt *ob Lethales homines à Dæmonibus poſſideri.* Docent hoc omnia propemodum ſuperioris

tioris Capitis exempla: tam illa, quæ ſacræ literæ: quàm, quæ prophanæ Hiſtoriæ ſubminiſtrant: quocirca longiori probatione opus non eſt.

Certum quoque Veniales culpas Dæmonibus homines ingrediendi occaſionem præbuiſſe. *Corporaliter traditas Satanæ, inquit Caſſianus*, Coll. 7. ca. 25. vel infirmitatibus magnis, etiam viros ſanctos nouimus, pro leuiſſimis, quibúſque delictis. Fortè hoc probat exemplum puellæ, quòd alias cap. præcedente ex B. Hieronymo adduximus. Fortè etiam alterius, cuius Proſper Aquitanicus meminit; quæ cùm in balneo quoddam Veneris ſimulachrum nimis impudicè intuita eſſet, ſéque eidem aſſimulaſſet; mox à Diabolo obſeſſa eſt; & ita vexata, vt Nequam Spiritus gutturis meatus occuparet, facultatem ſumendi cibum & potum ad ſeptuaginta dies adimeret. Vide cap. 28.

Quod ſi de harum Veniali culpa dubium eſt: 4
certè dubium non eſt de Abbatis Moyſis, & Virginis cuiuſdam monialis: quorum ille, teſte Caſſiano, libr. 7. Coll. cap. 27. poſſeſſus fuit, propter impatientiam, & duriùs prolatum verbum: hæc propter leuiorem gulam, vt habet B. Gregorius libr. 1. Dialog. cap. 4. Sed exempla non noſtris, verùm ipſorum verbis aſcribimus. De Moyſe igitur ſic Caſſianus, Coll. 7. cap. 27. Cùm eſſet, *inquit*, Moyſes ſingularis & incomparabilis vir, ob reprehenſionem vnius ſermonis, quem contra Abbatem Macharium diſputans, paulo durius protulit, quædam ſcilicet opinione præuentus, tam diro confeſtim eſt traditus Spiritui, vt humanas egeſtiones ori ſuo ab eo ſuppletus ingereret. Quod flagellum purgationis gloria

gloria se Dominus intulisse; ne scilicet in eo vel momentanei delicti macula resideret, velocitate curationis eius, atque aucto remedio demonstrauit. Nam continuo Abbate Machario in oratione submisso, dicto citius Nequam Spiritus ab eo fugatus abcessit. Hæc Cassianus.

5 De Virgine sequentia B. Gregorius, 1. Dialog. cap. 4. Quadam die, inquit, vna Dei famula hortum ingressa, quæ lactucam conspiciens concupiuit, eámque signo Crucis benedicere oblita, auide momordit. sed correpta à Diabolo, protinus cecidit. Cúmque vexaretur, eidem P. Equitio sub celeritate nunciatum est, vt veniret concitus, & orando succurreret. Móxque vt hortum idem Pater ingressus est, cæpit ex eius ore, quasi satis faciens, ipse qui hanc arripuerat Diabolus, clamare dicens: Ego quid feci? ego quid feci? Sedebam ibi super lactucam: venit illa & momordit me. Qui cum graui indignatione vir Dei præcepit, vt discederet: & locum in omnipotentis Dei famula non haberet: qui protinus abscessit: nec eam vltra contingere præualuit. Hæc Gregorius.

6 Et quamuis Venialia, leuia peccata sint: & à venia, diximus, quã facilè obtinent, nomen habeant: nulla tamen fit hominibus iniuria, quando etiam hæc propter, Dæmonum carnificinæ traduntur: quoniam quæ comparatione Lethalium leuia sunt: comparata cum pœnis quibuscunque magna sunt, & illas longissimè post se relinquunt.

7 Nec nouum videri debet, quòd ob Venialia carnificinam Dæmonum mortales sustineant: quoniam iustissimo Dei iudicio fit, vt etiam, absque vllo suo demerito, quidam eandem subeant.

Verùm

Verùm quoniam hoc argumentum pluribus indiget, ſequenti Capite explicandum eſt.

Nunc quoniam diximus multiplices eſſe, tam Veniales, quàm Mortales culpas, *Vtrum certa quædam peccatorum genera ſint, quæ iuſtius Dæmonum patiantur vindictam, & faciliùs ijs aditum patefaciant*, inquiramus. Quid igitur? Quod res eſt, breuiter dicimus. *Certum hic conſtitui poſſe nihil.* Quēadmodum Veniales, & Mortales culpæ aditum Dæmonibus ad ingrediendum homines patefaciunt: ita quæcunque illæ ſunt, ita Deus permittat, & velit: patefacere poſſunt. 8

Veruntamen non negauerim *quaſdam* eſſe, quæ faciliùs aditum præbeant: vt quas vel Deus iuſtiùs hac ratione vindicare videtur: vel ob quas ipſi Dæmones in homines ingreſſum magis poſſunt affectare & deſiderare. Et quæ illæ?

Prima eſt infidelitas, ſeu *agnitæ veritatis Impugnatio atque abnegatio.* Ita docet ex Cypriano Stapletonus. In Dom. 3. Quadra. multos olim à Dæmonibus idcirco obſeſſos fuiſſe, quòd à fide receſſiſſent. Ex Sermone de Lapſis hoc adſcribimus exemplum. *Alia*, inquit, mulier in balneis conſtituta, ab immundo Spiritu immunda correpta, laniauit dentibus linguam, qua fuerat vel paſta impiè, vel locuta. Poſtquam ſceleratus cibus ſumptus eſt, in perniciem ſuam rabies oris armata eſt. Ipſa ſui carnifex extitit, nec diu ſupereſſe poſtmodum potuit: doloribus ventris & viſcerum cruciata, defecit. Hactenus Cyprianus. 9

Sed & pro hoc argumento teſtis hîc eſſe poteſt Nicomachus quidam, de quo Surius Tom. 3. fol. 298. quod poſtquam Chriſtum in tormentis 10

negaſ

negaſſet,& Idolis ſacrificaſſet: mox ab immundo Spiritu fuerit occupatus: à quo & in terrã proiectus, & miſerè dilaniatus. Fuiſſe quoque Romæ magnam Arreptitiorum multitudinem,quo tempore Paganiſmus floruit,docet Tertullianus,Apo. cap.37.Et Nónne dignum, vt in eos Pater mendacij poteſtatem habeat; qui veritatis Migiſtrum reſpuūt?Poſſideantur à poteſtatibus tenebrarum: qui in ſuis cordibus nolunt ſplendere lumen veritatis?

11 Altera eſt *Sacroſanctæ Eucharistiæ abuſus.* Pro hac ibidẽ afferet exempla Cyprianus: referens & viros,& mulieres à Spiritibus malis obſeſſos fuiſ-
1.Corint.11 ſe:quòd ſine Confeſſione, atque Pœnitentia peccatorum,ad menſam Domini acceſſiſſent. Fortè cùm his quidam Corinthiorum coniungẽdi ſunt, quos infirmatos & morbis ſubiectos recenſet Apoſtolus, idcirco quòd non probati Sacramentis altaris communicarent.

12 Tertia eſt *Blaſphemia*,Hæc Dæmonibus oſtium aperuit, qui Alexandrum & Hymenæum ſunt ingreſſi. Refert quoque Gregorius Turonenſis, de Gloria Confeſſorum,cap.67.Maurum fuiſſe, qui cum ſeruum ſuum ad Baſilicam S.Lupi(apud Tricaſſinorum Campaniæ vrbem ſepultus iacet) fugientem inſequeretur, & iam eſſet aſſecutus blaſphemias euomuerit in S.Lupum:ſed exemplo diuinam vltionem ſenſerit.Nam & lingua,qua blaſphemias effudit, obriguit, & (vtique à Dæmone poſſeſſus) horrendo mugitu totam ædem compleuit,tertiáque die,cum grauiſſimo cruciatu, vitam finiuit.

Addimus huic aliud, quod ex Cedreno paucis verbis

verbis repetit Cæſar Baronius, Tom. 7. circa annum Chriſti, 630. Eo tempore, inquit, Græci quidam in domo cuiuſdam prandentes, eò prolapſi ſunt; vt in Virginem Deiparam, conuitia & execrationes iacerent. Horum reliqui ilico à malis Spiritibus correpti, pœnas dederũt. Eandem blaſphemiam ex aliis cauſis vnam recenſet Dæmon, qui per Triphonem eſt eiectus: de quo Theſ. 12. c. 29. Certè blaſphemi digni ſunt, vt à Spiritibus Blaſphemiæ occupentur.

Quarta eſt *peccatum Superbiæ*, Nônne conuenit, 13
vt qui eſt *Rex ſuper omnes filios Superbiæ*, in ſuperbis *Iob. 14.*
ſedem habeat? in ipſos poteſtatem exerceat? Conuenire docet magno ſuo malo ſuperbiſſimus Aſſyriorum Rex, Nabuchodonoſor, vt alios innumeros prætermittam. *Daniel. 4.*

Ad Superbiam referrem, quæ ex illa ſequitur, *Inobedientiam*: quæ & ipſa aditum Dæmonibus præbuit. Teſtis eſt vir profeſſione religioſus: ſed moribus admodum difficilis: quem mox Spiritus Nequam ingreſſus dicitur, poſtquam Popponis Stabulenſis, Abbatis ſui mandatum implere contempſit: quemadmodum in Popponis Vita ſcribit Euerhelmus, Abbas Altimontenſis, cap. 18.

Quinta eſt *Luxuria*. Ob hanc Corinthius ab 14
Apoſtolo traditus eſt Satanæ. Fortè ob eandem *1. Cor. 5.*
ſeptẽ Dęmoniorũ tyrannidẽ paſſa eſt Magdalena. *Marc. vlt.*
Ob eandẽ, ſi non Obſeſſi, profectò interfecti viri *Tob. 3.*
ſeptem, qui Saram expetierunt. Sed & puella quædam, quia impudentius Veneris ſimulachrum aſpexit, eidémque ſe conformauit, à Dæmonio obſeſſa eſt: vt notauit Proſper Aquitanicus. Hiſtoriã ſuperi⁹ recẽſuim⁹. Et in Vita Simeonis Sali refert Leontius

Leontius, Neapoleos Cypri Episcopus; quòd quidam ob consuetudinem stupri à Dæmone fuerit arreptus: quem Simeon inflicta alapa curauerit.

Fortè hic locum habet matrona nobilis, cuius B. Gregorius, lib. 1. Dialog. cap. 10. meminit, quam Dæmon in publica supplicatione inuasit, quòd *carnis*, vt ipse loquitur, *voluptate victa, à viro suo non abstinuerit*, quando sequenti die Oratorium S. Sebastiani processionem cum aliis peractura intrauit. Commodum Dæmonum domicilium sunt Luxuriosi. Sunt enim & dicuntur *Spiritus immundi*: amant *loca humida, non inueniunt requiem in aridis*. Virtus eorum in *lumbis* & *vmbilico*.

Luca. 11. Iob. 40.

15 Sexta *Liuor & Inuidentia*. Testis huius est primus gentis Isacidæ Rex, Saul: qui quoniam in innocentissimum, optiméque de Rep. meritum Dauidem ira inuidiáque flagrauit; à Domini Spiritu relictus est, & à Nequam possessus. Et, si *inuidia Diaboli peccatum intrauit in mundum*, ab inuidis abhorrere possunt Dæmones? Vide pro hac re exempla apud Lisiardum Episcopum, in Vita Arnolphi, capitul. 24. 38. 41. 42. apud Surium Tom. 4.

1. Reg. 16. Sap. 2.

16 *Auaritia* etiam inter culpas est, ob quas Dæmones facilem aditum habent. Posset hoc forsitan recentibus nouisque exemplis doceri; sed his opus non est, cùm magnum argumentum Apostolus præbeat: tum, quando docet Auaritiam *esse Idolorum seruitutem*; tum, quando asserit in *laqueos Diaboli, atque varias tentationes incidere*, qui diuitiis student, & sectantur pecunias.

Ephes. 5.

17 Ad has accedit, quæ *Sanctis hominibus affertur persecutio*. Ob hãc à Dæmonibus Obsessi plurimi inter

1. Tim. 3.

inter alios etiam Geilana Franconiæ Ducissa, ob necem S. Kiliano procuratam. teste Sigeberto circa annũ Domini 697. Et, quid ni Diabolos socios habeant, & hospites: qui sanctos viros, Dæmonum hostes, cane peius & angue oderunt? Huc pertinet calumniosa eorundẽ accusatio, & maledictio, quæ similibus modis sunt vindicata, vt patet in Vita B.
Gregorij Agrigentini, apud Surium, mense No- 18
uẽb. & Danielis Stilitæ, apud eundẽ mense Dec.

Addiderim dictis *filiorum in parentes impietatem.* Verisimile est hos facilè perpeti obsidentes Dęmones: quoniam sępe extra se positos experiũtur carnifices. Rẽ vno exemplo Alexandri ab Alexandro verbis probamus. *Res admiratione digna est, inquit, libr. 4. Genial. dierum ca. 19. quam recenti admiratione comperimus Romæ.* Quippe nota res est Cùm apud Gabios quidam infimæ sortis, & obscuris natalib. Adolescens, vesanus & furiosus (cuius praui mores & vita facinorosa fuerat) in parentẽ grauib. iurgijs conuiciatus foret; post iurgia immodica, cum furijs agitatus, aduocato Dæmone, cui se deuouerat homo ille improb. & impurus; furore cæcus & amens discessisset, & Romã petere cœpisset, eo consilio: vt aliquod dirum facinus in patrẽ moliretur; dũ iter faceret. Dæmonem facie hominis truculenta, sordida barba & capillo, vesteque obsoleta & squallida, obuiam habuisse. quò cùm simul pergerent, illum interrogasse iuuenẽ (quem animo anxio & sollicito videbat) quid iam tristis incederet; atque ille, cùm quid iurgij cum patre fuisset, quodq; aliquid scelesti facinoris patrare cuperet, respondisset; Dæmonẽ ille se quoq; simili casu percitum fuisse dicere: proinde pergerent, & suas iniurias vltum irent.

Cumqúe nocte appetente ad vrbem applicuissent, in proximo hospitio diuertisse, atque cubiculum, quod à caupone vtriq; exhibitum fuit, haud multò post, cubitum iuisse. Cumqúe vna cubarent, pestē illam immanem: cùm illum somno oppressum videret, infestis manib. iugulum hominis apprehendisse, vt elisis faucib. necaret, quem iam oppressisset, ni expergefactus ille, Dei opem & auxiliū aduocasset: quo audito furiam illam deterrimam stridore & tumultu maximo, tantoq; impetu cubiculum, vnde euasit, dicitur collisisse, vt tigna & tectū euerterit, teguláfq; penitus perfregerit. Ita Alexād.

Sed magis ad rem facit exemplum, quòd in Vita S. Parthenij refert Metaphrastes, 7. Februarij. Ad hunc enim cùm parentes filium suum, qui grauem Dæmonis carnificinam patiebatur, adduxissent, & pro eiusdem incolumitate instantius precarentur: Sinite, dicebat Parthenius, torqueatur, parricida est. parentibus vobis sæpe molestus fuit, & quam eidem optastis, iustam sustinet castigationem. Et de Carolo Iuniore Ludouici Germanorum, Regis filio refert Sigibertus. circa annum Domini 873. quod à Dæmonio grauiter in præsentia Patris, & optimatum eius sit vexatus: & in vexatione confessus; hoc sibi ideo contigisse, quia contra patrem suum conspirationem facere moliebatur.

21 Decima culpa est *Iurgium atque Conuitium.* Hæc enim cùm sine irato animo non sint, & quandam quasi coniunctam furiam habeant, optimè homines ad Dæmonum domicilium disponere videatur, Quid, quod inter furiosum atque Obsessum vix vlla videatur esse distantia: Quidquid sit: ab his non ita procul abesse Dæmones alio exemplo idem

idem Alexander idem demonſtrat, quod eiuſdem quoque verbis adſcribimus. *Author eſt*: inquit, Thomas monachus, homo minimè malus, cuius ego fidem authoritatémque pluribus in rebus expertus didici, qui ſerio mihi retulit, quòd cum in monaſterio & ſacris ædibus, quæ in Lucanis montibus ſunt, cum pluribus, iurgatus foret, & poſt immodica conuitia & rixas animo perturbatio inde ſe proriperet: cùm per nemora iter ſolus intenderet, ſpeciem hominis vultu tetro, nigra barba, promiſſis tunicis, vultu aſpectuqúe deformi, & ſæuo, obuiam habuiſſe quem cum compellaret, quid ipſe ſolus per deuia errabundus incederet, dixit: equum, quo vectebatur amiſiſſe: atque in proximos campos illum euaſiſſe credere: cumqúe per ſinus inuios equum vnà quæſitum pergerent: ad profluentem, in cuius alueo gurgites magni, & formidabiles redundabant, deueniſſe. Et cum monachus vt aquam traijceret, calceos ſibi eximere appareret, illum magnopere coëgiſſe, & tandem peruiciſſe, vt ſuper ſpatulas ſuas aſcenderet, potiúſque à ſe, qui corpore maior erat, vectaretur, qui aquieſcens cùm ſuper illius ſpatulas, vt ſuccollaretur, monachus aſcenderet, illeque iam aquam ingredi appararet, dum vada exquirit, illius pedes non humana, ſed tetra & deformi ſpecie conſpexit; quo animaduerſo horribili terrore percitus, Deum, vt ſibi præſto eſſet, acclamauit. Mox Dæmonem & diram illam ſpeciem, diuino audito verbo, ſtridore querulo, & vi maxima, quanta dici poteſt, ita è conſpectu abijſſe dicit, vt imminentem quercum ingenti impetu colliſerit, ac perfractis ramis funditus euerterit. Et hoc Alexander.

Vndecima culpa eſt, *Dei contemptus: ſine Religio-*
20 *nis, & Pietatis neglectus.* Cùm enim duo ſint Domini, quibus ſeruire neceſſe eſt; Deus & Dæmon: ad Dæmonis caſtra accedunt, quicunq; Deum: ſummum bonum, deſerunt. Pro hac re facit exemplum quod iam ſecundò citatus affert Alexander de Iuuene quodam, quem horribili ſpecie infeſtis manibus Diabolum inuadere quærebàt, quia, vt verbis Alexandri vtar, conſtabat prauis illum moribus & inciuilibus cum Dei contemptu diu vixiſſe.

Cùm Dei religioniſque contemptu coniungo *iniuriam rebus Eccleſiæ, quæ Dei dicere poſſumus, illatam:* Pro quo quamuis multa dari poſſint exempla, nobis tamen ſufficiunt duo, quæ Gregorins Turonenſis ſubminiſtrat. Refert lib. 3. cap. 12. de rebus geſtis Francorum, accidiſſe ſub Theodorico Francorum Rege, quod pars exercitus eius ad Briuatenſem quandam viam infeſta proruperit: & quia in templo magnam hominum multitudinem cum facultatib. ſuis reſidere intellexit, ſpe prædæ, nulla templi religione prohibita, eò aduolarit, vim in templum fecerit, feneſtras confregerit, populi bona diripuerit: veruntamen haud impunè. Nam Rex quidem de multis iuſtum ſupplicium ſumpſit: & qui primus corruptionis author fuit, manus quidē Regis, ſed non Dei effugit. Vltio diuina fugientem ſecuta eſt: & igne diuinitus delapſo miſerè conſūptus eſt. cætera turba, ad quàm prædæ aliqua pars peruenerat, à Dæmonibus correpti, diuerſis, ſed miſerandis modis[c] perierunt. Hoc primum ex Gregorio exemplum.

Alterum recitat lib. 1, cap. 105. de Gloria Martyrum. hoc docet inuaſores Eccleſiæ. S. Vincen-

tij à Dæmonibus tortos expiraſſe, Erant hi de exercitu Regis Galliarum Chilperici, qui contra Gundebaldum Ducem arma ſumpſerat, Cum verò Eccleſiam S. Vincentij, in qua plebs ſe cum rebus ſuis tutam confidebat, vallaſſent, & aditum ad illam non haberent: primùm oſtiis templi ignem ſubiiciunt, ſed conatu irrito: mox deinde ſecuribus viam ad templum ſibi faciunt: illudquê ingreſſi, omnia cæde & rapina miſcent. ſed nec hi impunè. *Alij*, inquit Gregorius, à Dæmonibus correpti miſerandum ſpectaculum dederunt: alij in flumine Garumnæ necati: multi etiam à frigore occupati, diuerſis in partibus diuerſorum membrorum genere vexati ſunt. Qui tertium Exemplum ex eodem Gregorio deſiderat, legat lib. 7. Hiſt. cap. 21.

Timere etiam Dæmones poſſunt, *qui ſe Dæmonibus deuouent, & , vt abripiantur ſibi precantur*. Nec 21
immeritò. Nonne iuſtè quis illius carnificinæ poteſt ſubijci, quem ſuum carnificem efflagitat? Et ſi plurimos obſiderunt Dæmones, qui non ſibi, ſed quibus alij, Dæmones ſunt imprecati: quid nouum ſi eos ingrediantur, qui eundem & ſibi precantur, & precando grauiter diuinam maieſtatem offendunt? Vide Cap. 16, Habet pro hac re egregia exẽpla Ioannes Nider lib. 5. formicarij.

Ad hos proximè *Magi & Diuinatores accedunt*, 22
qui, ſi non ſe Dæmonibus deuouerunt, magna profectò & ſacrilega cũ ijs habent pacta, & fœdera. Dæmones ijſdem miſeram aliquando mortem attuliſſe certum eſt. Eoſdem à Dæmonibus etiam interdum fuiſſe obſeſſos, probat hiſtoria ex B. Hieronymo. aliàs allata. Verùm quidquid de his ſit, ſi

iustum est,vt quo quis peccauit,eo puniatur,nullā his dicemus fieri iniuriam,si tortores experiantur, quorum simulata habuerunt obsequia.

23 Dictis adiungo Sacramenti *Confirmationis contemptum*,vel neglectum.Nouimus non vnum, sed plures:qui graues Dæmones molestias & persecutiones sustinuerunt, antequam Sacramento Confirmationis essent initiati,à quibus mox, percepto Sacramento,fuerunt liberati.Quidni verò vel tales ingrediatur Diabolus,vel ingredi postulabit, quibus alioquin est molestus?

24 Possunt iam à nobis recensitis peccatis plura addi: sed quoniam hæc præcipua existimamus: & reliqua ad ipsa reuocari possunt,finem facimus,atque, *Vtrum etiam absque culpa sua homines à Dæmonibus possideantur*, inquirimus.

CAPVT XXXI.

Homines quandoque non ob proprias: sed aliorum culpas Dæmonum tyrannidem perpeti.

1 ALiquando homines absque vlla sua culpa à Dæmonibus possideri, clara est confessio Beatorum Augustini,& Hieronymi.B.August. sic loquitur,lib. 21.de Ciuitate Dei,ca. 18.Graue iugum filios Adam à die exitus de ventre matris eorum,vsque in diem sepulturę matrem omnium,vsque adeo impleri est necesse;vt ipsi paruuli,per lauacrum regenerationis ab originali peccato, quo solum tenebantur vinculo iam soluti, multa patiētes, nonnulli incursiones Spirituum malignorum

patian

patiantur S.Hieronymi hæc oratio eſt, Epiſtola ad Paulam, de dormitione Bleſillæ. Quæ cauſa eſt, inquit, vt ſæpe bimuli, trimuliue: & vbera materna lactentes, à Dæmonio corripiantur? Inuiſibilia hęc addit inſcrutabili Altiſſimi iudicio ſũt relinquẽda.

His B.Hieronymi bimulis & trimulis, & Augustini infantibus adiungimus Puerum, cuius Hiſtoriam pluribus retulimus Theſi 4.cap. 26, Puerum quoque, quem à ſæuiſſimo Dæmone liberauit B. Macarius, de quo Palladius in Vita Macarij: illum quoque, cuius in hiſtoria S.Parthenij fit mentio: in quo quamuis poſt multos annos ſe prodidit: à pueritia tamen latuit occultus Dæmon: teſte Metaphraſte. 7. Februarij: Præterea Toloſenſẽ Puellam, à qua Dæmonium expulit S.Remigius, à S. Benedicto rogatus, de qua in Vita S. Remigij Hincmarus, apud Surium. To. 1. fol. 83. Infantem quoque, Dominicum nomine, quem Bertholphus, Abbas Bobienſis ab infeſto Spiritu liberauit, teſte Iona, in Bertholphi Vita, apud Surium Tom. 4. Denique illum, cuius meminit S. Marcus Euangeliſta, cap. 9. hiſtoriæ Euangelicæ, qui Dæmonis grauiſſimam vexationem ab infantia ſuſtinuit, quemadmodum Pater pueri Domino interroganti eſt confeſſus. 12

Cum B.Hieronymo dictiſque exemplis conſentit, D.Chryſoſtomus. Nam in libris, quos de prouidentia ſcripſit, etiam in hoc diuinam prouidentiam cognoſcit, quòd *Sanctiores homines* aliquando Dæmones poſſideant; quos dum in peccatis volutarentur, & vitijs indulgerent, nulla aduerſitas moleſtabat. qua ratione quoque Theodorum quendam, quem Dæmonium poſſidebat, conſolatur. 13

4 Res hæc dubia non est: primò exemplo puerorum, quos ob rationis defectum non est possibile peccare, & tamen quandoque à Dæmonibus obsideri, non solùm quotidiana probant exempla: verum etiam per suos trimulos bimulosque & materna vbera lactentes. B. Hieronymus.

5 Deinde huic ratio suffragatur. Neque enim in alio genere malorum est hoc, quòd à Spiritibus affertur; quàm quæ *Pœna* mala dicimus. At non necesse est hæc proprijs meritis irrogari. *Neque hic peccauit, neque parentes eius.* loquebatur Dominus de quodam *qui orbitatem oculorum, grauissimum pœnæ malum, patiebatur.*

6 Accedit ad hæc Eremitæ cuiusdam iudicium. Dicitur à Deo postulasse & impetrasse: vt per mẽses aliquot eius corpus ab inhabitante Dæmonio affligeretur propter periculum peccati, quod timebat, superbiæ. Cognouit, profectò, vir pius non semper præteritis & commissis peccatis tribui Dęmonum torturam, sed quandoque admitti; ne in peccata homines incidant, Deumque offendant. Vide Sulp. in vita Martini dialog. 1.

7 Quanta sanctissimo Iob mala attulit Diabolus non in fortunis solùm: verum etiam in corpore? An fortè ipsius culpa omnia? *Sanctum & rectum* fuisse docet Scriptura. Et qui hæc potuit, extra Iob corpus constitutus, Dæmon: eadem non posset, Iob inhabitans, quamuis sine vlla Sancti viri culpa?

8 Scimus dixisse B. Augustinum, *Dæmones non possidere homines, nisi quos fallendo deceperint.* Dixisse quoque *inimicum neminem subiugare nisi societate peccati:* (Vide Thesin. 12. ca. 29) Sed attendit Sanctissimus

ſimus Pater, non quid fieri neceſſe eſt: ſed quid, vt plurimum, fieri aſſolet. Atque ita intelligendus eſt locutus fuiſſe Dæmon, quem S. Triphon coëgit cauſam dare, cur Gordiani Imperat. filiam ingreſſus eſſet. Quando enim docuit Dæmones in eos poteſtatem non habere, *qui in Deum ſunt* pij, quid, vt plurimum accidat, ſignificat. Quanquam & dici poſſet B. Auguſtinus de ea poteſtate Dæmonis locutus, quam in homines accepit, ratione peccati, quod committunt: quam profectò magnam habent, quãuis corpora ipſa non poſſideãt. Ex his patet quid ad Caſſianum reſpondendum.

Interim, quam non ob propriam culpam tyrannidem Dæmonũ, ſemper Obſeſſi patiuntur: illam non patiuntur ſemper ſine culpa. Quemadmodum aliorum in culpa aliis, malorũ pœnæ poteſt eſſe cauſa ita poteſt aliis Dæmonum tyrannidem & carnificinam accerſere. 9

Quod dicimus, non violat leges iuſtitiæ. Nonne in bonis, quæ quis poſſidet: iuſtè poteſt puniri? Et homines quidam, nonne quorundam hominũ ſunt bona? filij parentum? ſerui dominorum? inferiores ſuperiorum? 10

Sed vtrum quod Iuſtitiæ leges non violat, ſi fieret; etiam aliquãdo fit? Dæmonum ne quidam, non ob ſua, ſed aliorũ peccata vexationes experti? Experti. Rem exemplis docemus. Superius, cap. 6. tria ex Cæſario attulimus; his quartum addimus ex Vita Zenonis Martyris deſumptum: Ibi mater cùm febrienti filio poculum aliquoties præbuiſſet, nec filius petere deſiſteret; impatientia victa; eidem poculũ offert, & cum poculo Dæmonium imprecatur: móxque ille à Dęmone miſerè cæpit 11

torqueri. Vide Surium 25. Maij. Addimus quintũ celebris illius Dæmoniacæ Laudanensis, Galliæ, an. 1566. liberatæ; & sextum alterius Motensis in Hannonia, ann. 1584. quæ ambæ in potestatem Dæmonum, mala parentum imprecatione venerunt. Septimum licet petere ex Vita S. Reginæ Hungariæ Elisabeth per Iacobum Spirensem descripta, Cap. 30.

12 Constitutum igitur sit, & *posse* homines absq; sua: sed tamen ob aliorum culpam, Dæmonum tyrannidem perpeti: & præterea sæpe *reipsa* perpeti. *At qui ob quorum*? Difficile hoc fortè explicatu. Ita tamen, ni fallimur, se res habet; quod quãuis quibusuis in quibusuis Deus exẽpla suæ vindictæ possit ostendere; possit etiam quosuis perquorumcũque supplicia à peccatis deterrere: nullos tamen propriè hoc supplicij genere, tanquam iusta pœna, ob aliorum culpas afficere iudicãdus est: nisi qui cum ipsis, qui culpas dederunt, quadam ratione coniuncti sunt.

13 Vindicabit parentum peccata in filiis: Dominorum in seruis: Superiorum in subditis: Mariti in vxore, & cõtra *Deus noster Deus est Zelotes, vindicans peccata parentum in tertiam, & quartam generationem.* *Exod. 20.*

CAPVT XXXII.

Fieri quandoque, vt absque vlla sua Dæmonum cruciatus in obsessis corporibus sustineant Mortales: *sed tamen non sine magnis diuinæ prouidentiæ rationibus.*

1 IN huius Capitis ingressu B. Hieronymi superiori Capite allatam constituimus sententiam.

Qua

Quæ causa est, inquit, vt sæpe bimuli trimulive, & vbera materna lactantes à Dæmonio corripiantur? Inuisibilia hæc inscrutabili altissimi Dei iudicio sunt relinquenda. Docet Sanctissimus vir, hac sententia; non tantùm aliquando accidere, vt absque vlla sua culpa Mortales à Dæmonibus possideantur; verùm etiam absque *omni* culpa. Hinc non iudicat multũ cogitatione hîc fatigandas: diuinam potius vult prouidentiam admirandam & prædicandam.

Et ita se prorsus res habet. Et haud rarò, vt *absque vllo hominum demerito patiantur homines*, *non hanc solum, de qua agimus, Dæmonum carnificinam; verum etiam alia quæcunque mala*, quæ vel corporibus possunt incommodare, vel fortunis. In quibusdam malis vix alias causas: quam diuinã prouidentiam possumus inuenire. 2

Et profectò multas hic diuina prouidentia potest habere causas; quãdo nulla hominum culpa, hanc carnificinam Dæmonibus vel permittit, vel præcipit. Scilicet, vel hic propositum est homines instruere: vel à vitiis deterrere, & ad virtutũ studia incitare: vel statuere exemplum patientiæ: vel maioribus bonis aptos & capaces ad futuræ vitæ reddere, gaudia. 3

Instruit duobus modis. Nam principiò hinc intelligũt, præter corpora, *Spiritus quosdam esse*, omnis concretionis expertes; quòd Sadducæi inficiabantur. Deinde colligunt mirum non esse, si *animam corporis expertẽ possideant*, quæ etiam quemadmodũ Spiritus immortalis sit & æterna; & post hanc vitam, aliam viuendi rationem sit ingressura. Vide Tostatum Abulens. in 8. Matth. q. 12. 4

Deinde hic, in imagine quasi, ob oculos ponuntur *extremi illi cruciatus atque tormenta*, quæ post hanc vitam reprobos manent: fitque ipsorũ consideratione: vt mortales fugiant peccata, quibus Dæmonum imperium & carnificinam olim in futura vita demerentur.

6 Agnoscunt etiam, *quantum Spirituum immundorum erga humanum genus sit odium*: cùm tanta in miseros homines, atque innocẽtes etiam, barbatie faciunt. quæ meditatio hoc habet emolumẽti, vt prorsus animos Mortalium (nisi fortè deploratæ sint salutis) à Spiritibus auertat, & omnẽ cum iisdem societatem, atque cõmunionem dissoluat.

7 Possunt & hinc homines discere: *quidnam in anima eorum, qui Lethalia peccata perpetrarunt, Dæmones efficiant.* Quæ in corporibus fiunt, indicia eorum sunt, quæ in anima accidunt. An non rupta vincula in obsessis Euangelicis, argumentum sunt, eos qui cum peccatis fœdus habent, rumpere omnia honestatis vincula: quæ, ne p[illegible]t, prohibere possunt? Et quòd quidam hominũ societatem fugiant, atque in montibus cum feris degãt: nonne communione Sanctorum, quæ in Ecclesia est, ipsos demonstrat priuari? Quod verò alios lædere dicantur: nonne magnum argumentum est, peccatores non sibi solùm: sed aliis quoque detrimenta afferre; si non aliis rebus, saltem malo, quod præbent exemplo?

8 Denique hac ratione bonos exercet Deus: De hoc dubium est nullum. Vt aliis rationibus, ita hac suos Deus potest probare. Qui potestatem Dæmonibus facit, vt extra ipsos cõstituti, ipsos affligãt: potest etiam facultatem dare, vt corpora ingre

ingrediantur,& ſuam tyrannidem exerceant.

Et quemadmodum ſuos, hac ratione, probat Deus:ita & ipſorũ auget merita,& maioribus atque pluribus modis ſe iiſdem obſtringit. Vt taceam, quod vniuerſo mundo virtutis Suorũ præbeat egregia exempla, atque imprimis patientiæ. 9

Præter iam dictas, alias poteſt diuina prouidentia habere cauſas.Hoc ex Gregorij Turon.deſumpta,ſequenti Hiſtoria docemus. Theodorico (inquit) Francorum Rege defuncto,Theobertus filius eius ſucceſſit:qui cùm multa iniquè exerceret, multa etiam permitteret,quę impedire oportebat,à S.Nicetio,Treuirenſi Epiſcopo,arguebatur.Aduenit autem dies dominicus. Et ecce Rex cum his, qui à Nicetio,communione abeſſe iuſſi erant,Eccleſiam eſt ingreſſus.Lectis igitur lectionibus,ait Sacerdos : Non hîc Miſſarum ſolennia conſummabũtur,niſi communione priuati prius abſcedant. Hîc,Rege renitente,ſubitò exclamat vnus ex populo arreptus à Dæmone,iuuenis adhuc puer,cœpitque valida inter ſupplicia torturę ſuæ,& Sancti virtutes, & Regis crimina proclamare.Epiſcopũ aſſerebat caſtum,Regem adulterum. Epiſcopũ Chriſti timore humilem : Regem gloria regni ſuperbum. Epiſcopum ſacerdotio impollutum à Deo in poſterum præferẽdum:Regem ab auctore ſceleris ſui velociter elidendum, Cúmque Rex timore perculſus pereret, vt puer Energumenus ab Eccleſia eiiceretur, dixit Epiſcopus:Prius illi,qui ſecuri ſunt,id eſt,inceſti,homicidæ,adulteri ab hac Eccleſia extrudantur : & hunc Deus ſilere iubebit.Et ſtatim rex iuſſit omnes hos,qui Sacerdotis ſententia damnati fuerãt, 10

egredi

egredi de Ecclesia. Quib⁹ expulsis iussit Sacerdos Dæmoniacum foras extrahi: sed cùm apprehensa columna, euelli à decem viris non posset; Sanctus Dei sub vestimento suo (propter iactantiam videlicet euitandam) faciens Crucem relaxari præcepit. Qui protinus corruens cùm his, qui eum trahere nitebantur, post paululum sanus erectus est. Deinde post acta solennia requisitus, nunquã reperiri potuit: nec vllus sciuit, vnde venerit, aut quò abierit. Hæc Gregorius in Vita Nicetij, & post eum Cæsar Baronius, Tom. 7. anno Christi, 530. fol. 146.

11 Cæterùm ex his omnibus (quæ 30. 31. & 32. Capitibus dicta sunt) manifestè perpenditur, inquit Cassianus Coll. cap. 28. non debere eos abominari, vel despici: quos isti Spiritibus nequitiæ tradi videmus, quia duo hæc credere nos immobiliter oportet. Primò, quòd sine Dei permissu nullus ab iis omnino tentetur. Secundò, quòd omnia quæ à Deo nobis inferuntur sine tristitia ad præsens, seu læta videãtur; velut à piissimo patre clementissimóque medico pro nostris vtilitatibus irrogentur: & idcirco eos, veluti pædagogis traditos humiliari, vt discedentes ex hoc mundo purgatiores ad vitam aliam transferãtur, vel pœna leniore plectantur. qui secundùm Apostolum traditi sunt in præsenti Satanæ, in interitum carnis, vt Spiritu salui fiant, in die Domini nostri Iesu Christi. Ita Cassianus.

Finis secundæ Partis.

PARS

TERTIA PARS

DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

DE VARIA POTESTATE, ET multiplicibus modis Dæmones ex humanis Corporibus eiiciendi, eorúmque efficacitate & his simlibus agitur.

CAP. XXXIII.

Esse aliquam potestatem & virtutem, qua ex hominum corporibus eiiciantur Dæmones.

TERTIA Disputationis Pars circa
modum,& rationem Spiritus Ne- 1
quam , ex humanis corporibus,
profligandi versatur. In hac, si generatim loquaur, *tria* potissimum quęruntur. Primum est, Sitne aliqua *potestas*, qua ex hominibus Dæmones exigi valeant. Alterum, *penes quos* hęc potestas resideat. Tertiũ, *Quibus* potissimum *rebus* nitatur.

Primum Caput, quemadmodum & alia, partes continet plures. Neque enim tantùm demonstrandum est, *Esse* aliquam talem potestatem; verum etiam definiendum, *Vnáne* sit illa, an multiplex:&

plex:& si multiplex, *Eadémne* omnium conditio, siue, quod inter illas discrimen: Quam etiam ob causam Ecclesiæ illa relicta, &c.

3 Et quidem *esse aliquam talem potestatem*, nemo debet dubitare, qui vel mediocriter in Sacris literis est versatus. Illæ siquidem, & à *quo* ipsa collata sit, demonstrant: & *quibus* collata sit: & *quam ob causam* collata sit: & præterea, *quam non frustra* collata sit: haud leuibus argumentis insinuant. Marc. vlt.

4 Docent *collatam esse à Christo Domino*. Nã quos ille in vniuersum mundũ misit, vt nouam in mũdum lucem inferrent, cœlestémque doctrinã docetẽt: hac voluit potestate esse munitos, & instructos: vt quandocunque ita expedire iudicarent, Dæmones ex humanis corporibus eiicerent.

5 Docent *omnibus fidelibus, sed tamen imprimis Apostolis, atque Christi Discipulis esse cõmunicatam. Dedi* (loquitur suis Dominus) *vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem potestatem inimici.* & profectò, si vllis, his imprimis illa erat communicanda; qui & pluribus modis se Domino obstrinxerant: & socij operis tam excellẽtis, quod ipse perfecturus in mundum venerat, erant futuri. Luc. 10.

6 Docent ob *quem finem* sit collata: vt, scilicet, hac ratione authoritatem sibi apud infideles facerent: & veritatem doctrinę, quam afferrent virtute miraculorum, & præcipuè Dæmonum profligatione, astruerent.

Docent *non frustra* hanc Apostolis collatã fuisse potestatem. Nũquid nõ plurima, ex hominum corporibus Dæmonia eiecerunt? Infinita pro hac re, exempla suppeditant, qui eorum res gestas descripse

descripserunt. Verum illa referre necesse non est: *Act. 19.*
cum sacra suppetant. Nouimus à S. Paulo eiectum *Acto 15.*
esse Spiritum Pythonem ex puella, quæ haud *paruum quæstum suis Dominis diuinando faciebat*. Nouimus omnium Apostolorum hanc communem esse vocem: *Domine, etiam in nomine tuo nobis subiiciuntur Dæmonia.* *Luc. 10.*

8 Potestas hæc Apostolis collata, cum Apostolis extincta non est: *mansit sequentibus temporibus*, Neque enim ad Apostolos tantantùm pertinet, quod *Mar. vlt.* dicitur: *Signa eos, qui crediderint, hæc sequuntur, In nomine meo Dæmonia eiicient*: Omnes Christi fideles hæc oratio comprehendit. Tamdiu hæc à Christo collata potestas perdurabit; quamdiu erunt, qui Christi fidem profitebuntur.

9 Quanquam & aliud pro hac potestate argumentum Sacræ literæ subministrent; dum docent futuros sequentibus tẽporibus, qui Dæmonia sunt *Matth. 7.* expulsuri, & tamen longe à Christi amicitia alieni. de quibus his verbis Dominus. *Multi dicent: Domine; Nonne in nomine tuo Dæmonia eiecimus, & virtutes magnas fecimus?* quibus dicitur: *Nescio vos.*

10 Si patrum pro hac re sententias omnes proferre voluerimus, haud dubium, molesti erimus. Sed tamen non omnes prætereundi sunt. Ex multis igitur paucos referimus. *Dæmones*, inquit Tertullianus. Ad Scapulam, cap. 2. non tantùm respuimus; verum etiam reuincimus, & quotidie traducimus, & de hominibus expellimus; sicut plurimis notum est. Cyprianus ad Demetr. ita habet; O, si audire velles (sic compellat Demetrianum Africæ Proconsulem) & videre quando à nobis adiurantur & torquentur spiritualibus flagris: & ver-

borum tormentis de obsessis corporibus eiiciuntur: quando eiulantes, & gementes voce humana, & potestate diuina flagella & verbera sentientes, venturum Iudicem confitentur. Veni, & cognosce vera esse, quæ dicimus. Ita Martyr Cyprianus. In eandem sententiam loquitur Iustinus, de veritate Religionis Christianæ. Eius, inquit, nominis (IESV) potentiam Dæmones tremunt, & reformidánt, & hodie quoque illi, per nomen Iesu Christi, crucifixi sub Pontio Pilato, qui Iudææ procuratorem egit, adiurari nobis parent. Cum vtroque consentit Lactantius; Libro enim 4. cap. 27. sic loquitur. Sicut Christus, cùm inter homines ageret, vniuersos Dæmones verbo fugabat: ita nunc sectatores eius, in nomine Magistri sui, & signo passionis eius eos ab hominibus excludunt.

11 Nostris quoque temporibus, in Christi, apud Catholicos, Ecclesia, hæc potestas est; & eadem illa, quæ à Christo suis primùm collata fuit Discipulis: & sequentibus seculis perdurauit: quod quamuis quidam sine ratione negent, probari tamen haud obscurè inde potest; quòd eadem est apud Catholicos, quæ in Apostolis fuit & maioribus nostris, orthodoxa fides: quòd idem Catholicis, quod olim illis fuit propositum, denique, quòd non aliæ ferè modò, quàm olim, ad Dæmones expellendos adhibeantur machinæ, & tormenta. Sed de his aliàs.

Cap.

CAPVT XXXIV.

De quadruplici potestate, qua Dæmones ex hominum corporibus eiiciuntur.

ESse potestatem aliquam, qua Dæmones ex humanis corporibus pelli possunt, probatum est: *Vtrum vna illa, eadémque omnibus locis atque temporibus fuerit*; atque *Vtrum si multiplex, æquales omnium vires, omnésque probari debeant*, nō temerè quæritur: Quocirca nec sine ratione hîc definitur. 1

Et præter illam, quam Christus Ecclesiæ reliquit, de qua præcedenti Capite actum est, fuisse *aliam aliquam*, Dominus docere alicubi videtur. Cùm enim per summam contumeliam, quòd *in nomine Beelzebub Dæmonia eiiceret*, ipsi obiiceretur, hanc à se calumniam, exemplo filiorum Iudæorum, qui apud ipsos Exorcistas agebant, & Dæmonia eiiciebant, remouit. *Filij*, inquit, *vestri, in quo Dæmonia eiiciunt?* 2

Scio per *filios* hos, quosdam Christi Apostolos intelligere, & putare; non alterius, quàm Christi Exorcismi hîc fieri mentionem: sed rectius sentiunt, qui non Apostolos, sed Exorcistas Iudæorum, qui Christū etiā multo tempore præcesserūt, & Dæmonia eiecerunt, intelligunt. Neque enim, cū aduersus Iudæorū calūnias se Dominus defenderet, iā cum hac Dæmones eiiciēdi, potestate ad Euangeliū prædicandū missi erant Apostoli. postmodum hæc ipsis cōcessa fuit. Accedit, quòd similem calumniam Apostolos passuros Dominus significauerit. *Si patrem familias*, inquit, *Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius?* 3 Matth. 10.

4 Sed fuerint hi, quicunque voluerint, fuisse præter illam, quam suis Dominus contulit, *aliam,* qua Dæmones pellerentur, potestatem, ex Iosepho, Iudæorum Scriptore, clarum est: Is sic loquitur, li. 8. Antiq. cap. 2. Præstitit autem Deus etiam Salomoni, vt contra Dæmones, artem, ad vtilitatem hominum, & eorum curas, edisceret: & incantationes instituit, quibus adstricti Dæmones, ne denuò redeant, effugantur. Et hæc cura hactenus apud Nos multũ præualere dignoscitur. Vidi enim quendam Eleazarum, de gente nostra, præsente Vespasiano, & eius filiis, & tribunis, alioque simul exercitu, curantem eos: qui à Dæmonibus vexabantur. Modus autem medicinæ fuit huiusmodi. Intulit naribus eius, qui à Dæmonio vexabatur, annulum habentem sub signaculo radicem à Salomone monstratam, deinde per nares odoratis Dæmoniũ abstraxit, & repente cecidit homo. Postea id adiurauit, ne amplius rediret: Salomonis interim mentionẽ faciens, & incantationes ab illo inuentas recitãs. Volens autem satisfacere, ac probare præsentibus Eleazarus, hanc se habere virtutem, ponebat antẽ eos aut calicem, aut peluim aqua plenu m: & Dæmoni imperabat, vt ab homine egressus, ea euerteret, & videntibus præberet indicium, quod hominem reliquisset: quo facto sapientia Salomonis cunctis innotuit. Hæc Iosephus.

5 Addo, quòd nomen tantùm his à Salomone acceptis artibus Iudæi ad profligandos Dæmones vsi sint; verùm etiam ad eandem rem adhibuerint *nomen Tetragrammaton.* Cui enim illud scire, aut fari licuisset, quemlibet eam facultatem, aduersus Dæmonia, assecutum esse testatur Epiphanius, agens

agens aduersus Ebionæos. Cap. 30.

Præter has *Dæmones eiiciendi*, iam recensitas rationes, *quartam* possumus constituere, qua per Dæmones Dæmonia expelluntur: Hac Appollonius Tyanæus vsus est, & tot sibi discipulos conscivit, vt Eusebius octo libros aduersus Philostratum, Apollonij præconem coactus fuerit conscribere. Hac vsi Magi, de quibus apud Leonem Africanum legimus, qui post ductos aliquot circulos, & characteres in fronte Dæmoniaci, interrogatumque *Dæmonem*, eundem ab hominibus exigebant. Hac etiam illi vsi videntur, quorum Iustinus meminit, Oratione ad Gentiles. De similibus locutus videtur Vlpianus, (lib. 1. ff. de var. & extraord. cognit.) cùm negat ijs, *qui incantarunt, qui imprecati sunt, & qui exorcizarunt; de eorum mercede ius esse dicendum.* Non enim Christiani erant, qui gratis, absq; aliqua conuentione stipendij, huiusmodi officiũ impendere consueuerunt; sed gentiles, impostores, & circulatores; qui vrbes circuibant, & superstitionibus vtebantur: eoque exercitio instar medicorũ curãtium corpora, quæstum faciebant, & pecunias colligebant: teste Baronio, Tom. 1. Annal. Denique hac vsi illi, quorum B. Gregorius lib. 1. Dialog. c. 10. meminit: qui adductã ad se nobilem fœminã magicis suis incantationib. à Dæmonio liberare tentârunt: & ab illo quidem liberârunt; sed interim integræ legioni immundorum Spirituum ostium ad eandem ingrediendum aperuerunt. Miro enim Dei omnipotentis iudicio, inquit idem Grego. dum arte peruersa vnus ab ea repellitur, in eam legio subitò intrauit. Cœpitq; ex hoc illa tot motib. agitari: tot vocibus, clamoribus 6

perstrepere, quot Spiritibus tenebatur.

7 De hac quarta ratione dubium nullum fuit, apud Iudæorũ Scribas & Pharisæos. Hinc Christi miraculosa, & Dæmonum expulsionem eleuantes: *In principe Dæmoniorum Beelzebub*, inquiebant, *eiicit Dæmonia*. Sed nec res noua videri debet: cùm constet non æquales omnium Dæmonum vires esse; sed alios alijs potentiores, & ob id facilè fiat, vt hi inferiores sedibus suis pellant.

8 Et quamuis Dominus alicubi probari videatur fieri non posse, vt Dæmones Dæmonia pellant; nisi suum regnum velint dissolutum; non tamẽ omninò negasse Dæmones hanc potestatẽ habere quin imò indicasse hanc exceptionem aduersus rationem à se allatã produci posse inde potest colligi, quòd illa, non tanquam satis firma, non contentis; alias, quæ non ita facilẽ exceptionem haberent, in medium proferre voluerit. Quanquam & hoc dici potest, significare voluisse Dominum inuitos Diabolos per socios nunquam pelli. Quãdo enim ad sociorum imperium cedunt; non tam expelluntur; quàm sponte egrediuntur.

9 Et posterior hæc responsio magis placet: quod ita sua vis constet Domini argumento; quo insinuat Regnum Diabolorum diuisum non esse; & in hominum perniciem conspirare omnes. Tertiam quidam responsionem, pro robore Domini argumenti, afferunt; quasi de actu, non de potentia locutus sit Dominus; docuerítq; Dæmonem non expelli opera Dæmonis, non verò expelli non posse. Verùm vel hi exemplis superantur, quæ aliàs attulimus: vel quam nos secundó loco dedimus probare debent responsionẽ: & admittere, vnũ alteri nullam

nullā vim afferre, aut inuitū domicilio ſuo pellere.

Quam quæſo ob cauſam alter alterum reniten- 10
tem pellet? An fortè, quia fortior hominē, quem inferior torquet, diligit? At omnium. Vatinianum eſt erga mortales omnes odium? Nullus eſt, qui cuiquam bene velit. An quia malè vult inferiori, eumq́; perſequitur? At eſto, non ſibi bene velint: minus tamen hominibus, quàm ſociis fauent. An quia placet, vt per ſe torqueatur potiùs miſer homo, quam inferiorem Spiritum? At poſſunt multi eundem ſimul torquere, nec vnus alterum in hominis tortura impedit. Vide Abulenſem. qu. 61. in 12. Matth.

Ex dictis ſequitur *quadripartitam poteſtatem* 11
Dæmones pellendi poſſe diſtingui. Vna poteſt dici *Chriſti*: altera *Dei*: tertia *Salomonis*: quarta *Diabolica*. Et hæc quidē ab ipſis, ferè, authorib. diſtinctio ſumitur. Alia eſſe poteſt, quæ ex ratione pellendi Dæmones accipitur. Ita dicimus aliam *Diuinam* eſſe, aliam *Naturalem*. Naturalis eſt, qua Dæmones vi Dæmonum pelluntur: Diuina, qua Dei munere & beneficio: vt in illa *Dei*, *Chriſti*, atque *Salomonis* contingit, &c.

Capvt. XXXV.

De multiplici differentia inter quadruplicem poteſtatem expellendi Dæmones.

MVltiplex eſt *differētia* inter rationes, quibus, 1
ſuperiori Capite Dæmones expelli diximus, & alia ab ipſarum authoribus: alia à forma: alia à ſubiectis: alia à finibus: alia ex aliis cauſis & circunſtantiis petitur.

2 Priores tres, quas diuina authoritate niti diximus, *Deum habent authorem*, si tamē vnde primùm illæ profectæ sint, velimus attendere. Hoc de illa, quam Christus suis communicauit, dubium non est; cùm Christum omnes verum Deum profiteamur. Constat quoque de illa, qua per inuocationem nominis Tetragrammaton Dæmonia pulsa sunt. Nec possumus de illa Solomonis dubitare, cum & diuinitùs illam communicatam esse testetur Iosephus: & omnis omnino potestas, qua Dæmones pelluntur, si modo licita sit, diuina sit. Ad hoc Diabolica ab his differt. Hæc enim, vt à Dæmone nomē habet, ita Dæmonē agnoscit authorē.

3 *Forma* in omnibus alia atque alia. *Dei*, nominis Tetragrammaton constabat inuocatione. *Salomonis* postulabat annulum habentem, subter signaculum, radicem à Solomone monstratam; quem naribus eius, qui Obsessus erat, oportebat inferri. *Christi* olim præcipuè habebat eius nominis inuocationem; aut res tales, quæ ad eius diuinitatem astruendam, aut doctrinam cōfirmandum facerent. Nihil horum habuit *Diabolica*.

4 Etiam *subiectis* siue *ministris* differunt. *Diabolica* non penes quoscunque; sed illos, qui se Dæmonib. vouissent, fuisse videtur. *Dei* apud eos, quibus permissum erat vti nomine Tetragrāmatō, vt Epiphanius insinuat. *Salomonis* certos habuit Exorcistas. At *Christi* quāuis præcipuè Apostolis, omnibus tamen omnino fidelibus initio communicata fuit.

5 *Fines* diuersos fuisse in his diuersis modis nemo dubitat. Neque enim vnquam idem Deo & Dæmonibus propositus est finis. Itaque in potestate, quæ à Deo est, diuini nominis gloria, & augmentum;

tum;hominum incolumitas & salus: & à miseria libertas quæritur:in Diabolica,si fortè hoc postremum confertur,priora frustra expectantur.

Quòd si primordia atque *principia* potestatum harum inquiramus;etiam hinc aliquod discrimen licebit accipere. Postrema omnium est, quam Dominus suæ Ecclesiæ cōtulit:hac aliæ sunt priores.Inter has, si ordo constituendus, poterit præponi illa Dei.Neque enim verisimile est Salomonis præcedere: cùm ante Salomonem à Dæmonibus Mortales obsessos fuisse dubium non sit: & credi debeat non fuisse iis subsidia, quibus iuuarentur.Diabolicam autem Dei posteriorem esse, idcirco videmur posse asserere;quòd Dæmon Dei simia dicatur: qui Dei in rebus omnibus opera imitetur,& effingat. 6

Efficacia omnes superare videtur illa Christi.Id non inde solùm colligimus, quod in propria persona illam Dominus exercuerit:& nullo labore,leuissimis etiam adhibitis machinis, multitudine propemodum innumerabiles Dæmones expulerit:verùm etiam ex eo; quod suis promiserit maiorem,quàm ipse in edendis miraculis habuit,virtutem & potestatem. Annon quod dicimus probant D. Pauli cingula? Petri vmbræ? Dæmonia etiam ab ijs pulsa,qui quamuis Christo non crederent: Christi tamen inuocationem in Dæmonum eiectione adhibebant? 7

Differunt quoque *duratione*.Constantior multò est illa Christi, profligandi Dæmones, ratio. Aboleuit,quæ per nominis Tetragrammaton inuocationem Spiritus pellebat.Perdidit suas vires illa Salomonis. Christi perdurabit, quamdiu 8

eius in terris Ecclesia ſubſiſtit. Si Diabolica manet:non viribus ſuis, ſed Dei permiſſione manet.

9 Licet hinc aliud diſcrimen petere. Quod illud? quòd priores, hoc eſt, *Diuinæ* illæ, *abſolutæ* ſint: *Diabolica* non item. Sint quantæcunque vires Dæmonibus ſuperioribus: ſint inferiores promptiſſimi ad ſuperiorum mandata exequenda: niſi ita Deus permittat:illi hos per Magos humanis corporibus pellere non poſſunt: quemadmodum neutri,id eſt,tam inferiores,quàm ſuperiores, niſi Deo permittente, homines poſſunt ingredi, & poſſidere.

10 Addimus dictis,*vltimam*,qua *Diabolica* à cæteris diſtat,differentiam. Non debent damnari illæ tres,quæ diuinam habent authoritatem:Diabolica probari nulla ratione poteſt. Quodcunque hic propoſitum ſit bonum: quodcunque malum caueri poſſit: permitti non debet, vt opera Dæmonum in Dæmonibus pellendis quis vtatur.

CAPVT XXXVI.

Ob quem finem Eccleſiæ ſuæ Dominus contulerit poteſtatem Dæmones ex hominum corporibus eijciendi.

1 NOn tam hîc,quæritur. Quare Dominus,miſſurus Apoſtolos ad Euangelium prædicandum,ipſis Dæmonia eiiciendi facultatem tradiderit;quàm,*Propter quam cauſam voluerit in ſua Eccleſia,perpetuis temporibus,eſſe hanc poteſtatem.* Prioris forſitan pauciores; huius plures ſunt cauſæ: quæ, quia illas ſuo ambitu complectuntur, hoc loco ſolùm referendæ ſunt.

Poſſunt

Poſſunt autem hæ, vel ex parte eius, qui hanc poteſtatem Eccleſiæ contulit: vel eorum, qui poteſtatem exercent: vel eorum, qui à Dæmonibus liberantur: vel etiam ipſorum, qui ex Obſeſſis eiiciuntur, Dæmonum conditionibus peti. 2

Chriſto potiſſimum erat propoſitum initio naſcentis Eccleſiæ Euangelium ſuum mūdo perſuadere. Ad quod cum maximis machinis opus eſſet: non debuit Dæmonum eiectio, quam magni miraculi loco omnes habent, (quemadmodum alias oſtendimus,) prætermitti. 3

Et quamuis aliis etiam rationibus; ſed tamen imprimis Dæmonum eiectione, Euangelij virtus erat confirmanda: vt vel hinc intelligerent mortales, Dæmonum regnum Chriſti doctrina diſſolui; & à Dæmonum poteſtate credentes in filios Dei vindicari. 4

Quocirca mirum videri nō debet; quòd in hoc miraculi genere ſe plus Dominus occupauerit; 5
pluribus etiam hic rationibus ſit vſus. Et quibus quæſo? Quoſdam ſibi vltro oblatos liberauit, nihil ab ijs exigendo: ab alijs exegit fidem. Quoſdā itē abſentes, ad aliorum petitionem, curauit, vt filiam Chananææ: Nōnullos ſibi per occaſionem obuios factos. Sic alijs cum ipſorum aliquo incommodo ſubuenit: quibuſdam cum aliorum detrimento. Nonnullos etiam Dæmones eiecit imperando ſilentium: alios exigendo nomen ipſorum, &c. *Lucæ 4. Marc. 6. Matth. 15. Matth. 8. Marc. 9. Matth. 8. Luc. 4. Luc. 8.*

Voluit etiam hac Spirituum eiectione Dominus Virtutem ſuam mundo probare: atque ſe eſſe verum Deum demonſtrare. Hinc ipſe quodam in loco: *Opera*, inquit, *quæ facio, illa teſtimoniū perhibēt de me*. Nec leue hinc argumentum ſumitur. Cum 6

enim

enim ſumma Dæmonum poteſtas ſit;nec vlla quę cum ipſorum conferri valeat: profectò, quando ad Chriſti imperium profligantur: ipſe omnibus ſuperior eſſe conuincitur.

7 Et Chriſti diuinitatem egregiè confirmabant partim modus, quem in Dæmoniis eiiciendis ſeruabat; eiiciebat plerunque verbo, partim multitudo expulſorum; qui aliquando 6666. fuerunt. Præterea Dæmonum trepidatio atque anguſtiæ, qui ſe torqueri magnis clamoribus teſtabantur: & quòd non per ipſum ſolùm; ſed & per alios, in ſuo tamen nomine Dæmonia eiicerentur. Denique quod vel ſola ſudaria atque ſemicincta eorum, qui ipſius eſſent Diſcipuli,ad Spirituum expulſionem valerent.

8 Et profecto mirabiles de Chriſto, in Iudæorum animis, opiniones excitabat Dæmonum per ipſum facta proſcriptio. Nam & hanc obſtupeſcebant: & cæteris eius, quantumuis magnis operibus præferebant:& ex eadem Chriſtum eſſe Meſſiam ſibi bene videbantur concludere. Quæ dicimus, populi acclamationes, haud obſcurè indicant.primum illud, hæ: *Quid eſt hoc? quod eſt hoc verbum? quænam doctrina hæc noua?* alterum ſequentes: *Nunquam ſic apparuit in Ilſrael.* tertium iſtæ:*Nunquid hic eſt filius Dauid? Meſſias?* Marc.1. Luc.4.&c.

9 Hæ præcipuè Chriſti temporibus fuerunt cauſæ. Ad has accedit, quòd hac ratione *ſuorum amicorum ſanctitatem & integritatem mundo voluerit innoteſcere Dominus.* Neque enim paruum ſanctitatis teſtimonium eſt,quod ex Spirituum eiectione ſumitur: præſertim ſi in vita,quod reprehendatur,

depre

deprehendatur nihil: multa etiam ſint: quæ laudem & commendationem mereantur. Hæc ratio in ſancto Hilarione locum habuit: de quo ſic B. Hieronymus in Vita eius: *Latebat*, inquit, in Cypro inſula Hilarion. Cæterùm vix ad plenum viginti tranſiere dies, cùm per omnem Inſulam, quicunque immundos habebant Spiritus, clamare cœperunt, veniſſe Hilarionem, ſeruum Dei, & ad eum ſe debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & vrbes reliquæ conclamabant. Inter triginta igitur, nec multo amplius, dies, ducenti fermè tam viri, quàm mulieres ad eum congregati ſunt, qui omnes ab eodem curati. Hæc Hieronymus.

Eadem ratio locum habuit in Triphone, cuius res geſtas deſcribit Metaphraſtes 7. Februarij. Nullo loco is habebatur, Paſtor erat anſerum. At poſtquam per Dæmonem, qui Gordiani Imper. filiam torquebat, ſignificatum eſt, ſe nullo modo, niſi Triphone imperante, domicilium ſuum deſerturum, Triphon qui latuit, cœpit innoteſcere; ad Imperatoriam aulam vocari: tum hoc nomine haberi in honore; tum magis illo, quòd etiam ante eius aduentum fugam obſidens Dæmon cœperit.

Eadem locum habuit in S. Remigio. Voluit hunc mundo celebrem reddere Deus, ſed quomodo reddidit? depulſione maligni Spiritus, quem S. Benedictus profligare non potuit: Rem totam breuibus in Vita Remigij Hincmarus deſcribit.

Eadem in S. Ciriaco, cuius virtutem agnoſcere publicè profeſſi ſunt Dæmones, quemadmodum

dum docet Surius, Tom. 4. in Vita ipſius.

Eadem denique locum habuit in S. Geneuoſa, cuius tum imprimis cœperũt mirari & prædicare virtutem; poſtquam ipſi Turonũ ingredienti ſi Energumenorum occurrit multitudo, magnis vocibus clamantium, *gemino ſe incendio torqueri*: ſcilicet: & præſentia S. Virginis, & Reliquijs S. Martini. Apud Surium Tom. 1. in eiuſdem Vita.

Sed quod dicimus clariùs demonſtrat exemplũ S. Sabini, qui S. Marciani fuit diſcipulus. Oſtenſus eſt hic in viſione cuidã mulieri Antiochenæ prædiuiti; ſed & nobili; ſed quæ ob filiam à Dæmonio obſeſſam, nõ parùm affligebatur. Ita verò oſtenſus eſt: vt intelligeret per hunc filiæ poſſe reſtitui incolumitatem. Quid igitur? aduolat ad Monaſteriũ: viſionem exponit; virum ſibi exhibitum poſtulat; nihil de ſanitate filiæ dubitans. Prodit primũ Monaſterij præfectus: ſed vbi alium (quem deſcribebat) ſibi exhibitum dixiſſet, & is vocatus accederet: (Sabinus is erat) protinus illa faciem agnouit; & filiam obſidens Dæmon reliquit. Vide Theodoretum, Sect. 4. Hiſtoriæ ſanctorum Patrum.

10 Cùm hac cauſa, alia affinitatẽ habet; quòd Sãctorũ virorũ honorẽ Dominus rem hanc valere velit. An ignoramus Deo propoſitum eſſe: vt in hac etiam mortali vita, honoribus proſequatur eos, qui ei miniſtrant, & voluntatem promptè exequuntur? Quantus verò hinc ad Sanctos honor redit: dum nunc ad ipſorum imperium (quando in viuis erant) Dæmonia profligata: nunc (poſtquam ex hac vita diſceſſerunt) ne puluerem quidem ipſorum illa ferunt? nunc etiam ad ſolum Sanctorum nomen exhorreſcunt, & trepidant?

Voluit

Voluit etiam hac potestate Deus *Obsessis hominibus consultum esse*. Quamuis enim animarum præcipuè sit medicus, & animarum salutem ante omnia quærat: corporum tamen curam non omnino deponit: (etiam quæ illis aduersa sunt molestiæ à Spiritibus allatæ) pro humanitate sua, & erga humanum genus beneuolentia, tollit: & tantò magis ab ipso hic auxilium erat expectandum, quòd solus ipse iuuare posset. 11

Hominis dignitas quoque hinc potest deprehendi, & summus Dei erga ipsum amor & beneuolentia. Quomodo verò? Subiecerat homini, initio conditi orbis, vniuersam corpoream creaturam. In orbis recreatione, & restitutione eidem etiam in spiritualem creaturam confert potestatem: *potestatem*, inquam, *calcandi super serpentes, scorpiones, Dæmonia*. Nonne hæc magna hominis dignitas? 12

Præterea ad *splendorem atque ornatum Ecclesiæ*, quam maximopere Christus dilexit, facit hæc Ecclesiæ communicata potestas. Sic scilicet nullum armorũ genus ipsi patitur deesse. Non tantũ voluit instructam esse spiritualibus illis præsidijs, quibus animorum lucra & commoda habentur; (Sacramēta loquor) voluit quoque ornari potestate, qua Dæmonia valeret ex humanis corporib. exigere. 13 *Ephes. 5.*

Possunt & hinc mortales intelligere, si quando peccant, *non Dæmonibus peccati culpam tribuendam esse, sed sibi*. Esto circumeant, *Vt Leones*, Dæmones: retia vbique ponant: struãt insidias: superior tamē ipsis est homo, cuius hoc magnum argumentum; quia etiam inuitos suis sedibus pellere potest. 14

Denique valet hæc potestas *ad confundēdos Spiritus*. Quàm est grauis ignominia, si potentissimus 15 *1. Pet. 5.*

Dux

Dux à sordido, & pannoso vincatur? arce sua atque domo pellatur? priuetur possessione & bonis? Quantà verò Dæmonum potentia? Sed tamen Christianus aliquis miles, quamuis nullo loco, in mundo, habeatur, versetur cum bestiis terræ, ieiunio & inedia sit exhaustus, potestq; nihilominus verbo Dæmonibus exilium imperare: potest inuitos sedibus suis pellere.

16 Atque hanc ego causam esse existimo, cur plurimi Dæmonum, ne hanc confusionem sustinerent, ex hominum corporibus prius discesserint: quàm ad Dæmoniacos, Sancti Dei homines, expulsuri Spiritus, accesserint. Ita ille, qui Gordiani Imper. filiam torquebat, quamuis assereret à nullo se, nisi Triphone, expellendum; postquam tamen Triphonē ex vico Phrygiæ, Camsade dicto, aduentare intellexit, in fugam vltro conuersus est: teste Metaphraste. 1. Februar. Ita de integra Spirituum legione, quæ adolescentem torquebat (eius in Vita S. Arnolphi fit mentio) refertur: quòd quamuis miserum agitaret; vt vinculis necesse esset constringere; ne vel sibi, vel alijs crudeles manus inferret: mox tamen, viso Sancto viro, euanuerit, hominémque liberum reliquerit. Vide Lisiandrum, Episcopum Svvessionensem, in Vita Arnolphi, cap. 24.

17 Et hanc causam etiam esse dixerim: cur alij graues quidem fuerint mortalibus miseris, eósque mirum in modum cruciarint: si quando quod expellendi essent, sibi timerent: in præsentia autem Sanctorum hominum à quibus eiiciendi erant, silentium simularint, summámque pacem Obsessis reliquerint: quia, scilicet, homines obsidere

vide

videri nolebant:ne proditi, cum ignominia pellerentur. Quàm fuit nobili viro molestus ille, cuius in Vita S. Svviberti meminit Marcellinus? cap. 20. Lacerabat vestes: morsu, quos poterat, petebat: ore spumabat: dentibus frendebat. Verùm postquam ad eundem appropinquauit Svvibertus: nullam molestiam afferebat. dixisses Obsessum, Obsessum non esse: lupum sub ouina pelle.

CAPVT. XXXVII.

Penes quos sit potestas Dæmones eiiciendi; quam suæ Ecclesiæ Christus Dominus reliquit.

SEquitur vt *penes quos sit potestas Dæmonia eijciẽdi* definiamus, Quod dum facimus: simul, quid in ijs, qui hac potestatę legitimè, & cum fructu vti volunt, requiratur, discutiendum est. 1

De sola verò *Christi*, quam ille mortalium generi in Ecclesiæ suæ commodum reliquit, sermo est. Etenim si de vniuerso genere loquendum sit dubium non est, quin & penes Deum illa sit. & penes Angelos: & etiam penes quosdam ex ipsismet Nequam Spiritibus.

De *Deo* res clara est *In manu eius sunt omnes fines terræ, In ditione eius omnia posita.* Omnia eius imperio parent. Qui factus est vt nullum timeat, Deum timet. Quemadmodum Deus omnes res ex nihilo creauit: ita omnes in nihilum potest redigere: ita loco mouere: ita sedibus suis exturbare. 2

Angelos bonos in malos habere imperium docent B: Augustinus: & B. Gregorius. Augustinus 3

ſic loquitur, Lib. 3. de Trin. cap, 4. Spiritus vitæ deſertor, atque peccator regitur per Spiritum vitæ rationalem, pium & iuſtum. Georgius docet virtutis aduerſas (quarum nomine Dæmones intelligit) *ſubiectas eſſe Angelis, qui Poteſtates dicuntur*. Quod ſi ita eſt, quidni poſſent eoſdem ſedibus ſuis eijcere? Sed & Raphael Aſmodæum in AEgypti fines fugauit, atque, ne vnquam ad Saram rediret: mandauit. & alius quidam deterrimum Spiritum miſit in deſertum, vbi nulla hominum frequentia: quemadmodum in Vita S. Thomæ refert Abdias.

4 Et omnes quidem, etiam inferiorum Ordinum Angeli, quoſcunque Ordinum ſuperiorum Dæmones eijcere valent. Qui inferiores ſunt ordine naturæ, inquit S. Thomas. 1. p. q. 109. art. 4. ad 5. præſunt Dæmonibus, quamuis naturæ ordine ſuperiorib. quia; addit, virtus diuinæ iuſtitiæ, cui Angeli boni inhærent, prior eſt, quam virtus naturalis Angelorum.

5 Poſſunt & *mali* malos Spiritus pellere: ſocij ſocios, Nequam Nequam. Neque enim omnes æqualium ſunt virium. Qui ſuperiores ſunt Ordinibus: ſuperiores ſunt viribus. Qui ſunt inferiores, viribus minus valent. Quocirca & hi illis coguntur cedere & illi hos poſſunt, ſi modò volunt, ſedibus deijcere vt ſuperius aſſertum eſt. cap. 16.

7 Cæterùm de his noſtra diſputatio non eſt. *De hominibus* eſt quæſtio. Quærimus, *Quibus hominib. poteſtas, quàm Chriſtus in mundum inuexit, communicata ſit*: omnibuſve, an certis? Et ſi certis, quibuſnam illis? Atque hoc præcipuum hic caput eſt.

8 Porrò, ſi ex vſu poteſtatis rem voluerimus definire, atque exemplis niti, quæ Nouum Teſtamentum

tum ſuppeditat *tres* hominum claſſes conſtituere neceſſe erit, iam ſæpe dicta facultas communicata eſſe videri poſſet: Si verò non exempla, ſed Chriſti orationem conſulamus, duas tantùm reperiemus.

9 Expulerunt Dæmonia Apoſtoli, & Diſcipuli
Domini. Id ipſorum oratio teſtatur: *Domine*, in- *Lucæ 10.*
quiunt alicubi, *etiam Dæmonia ſubijciuntur nobis.* Expulerunt, qui Chriſti fidem complexi erant, quãuis in Chriſti, vel Diſcipulorum, vel Apoſtolorum non eſſent ordine, Neque enim fruſtra à Domino dictum eſt: *Signa eos, qui crediderint hæc ſequentur:*
In nomine meo Dæmonia eÿcient. Expulerunt etiã, qui *Marc. vlt.*
nec in diſcipulorum eſſent numero: nec inter fideles haberi vellent: vt Apoſtoli Ioannis hæc oratio probat: *Præceptor, vidimus quendam nomine tuo eÿ-*
cientem Dæmonia, & prohibuimus eum quia non ſequi- *Luc. 9.*
tur nobiſcum.

10 Verùm his omnibus, Chriſti oratione, aut promiſſione, poteſtas collata non erat. Hoc in tertio horum genere manifeſtum eſt; qui quamuis Chriſti nec diſcipuli eſſent, nec doctrinã profiterentur; cum Chriſti tamen nominis inuocatione, vt alios factitare videbant, Dæmonia expuliſſe videntur.

11 In horum numero fuerunt Exorciſtæ, quorum Actuum Apoſtolicorum Hiſtoria meminit: qui circumeuntes, ſuper eos, qui Spiritus malos habebant, *nomen Domini Ieſu, quem Paulus prædicabat, inuocabant.* Sed tamen non eandem hi cum prioribus illis fortunam experti. Illis paruerunt Dæmonia; & ſedes ſuas reliquerunt: hos veſtibus ſpoliatos, & egregiè pulſatos conuerterunt in fugam.

12 Duobus igitur hominum generibus hanc à Chriſto Poteſtatem dicamus eſſe communicatam viris Eccleſiaſticis, ſiue Deo conſecratis; quos Chriſti diſcipuli referunt,& hominibus Laicis,ſiue qui nullis ſacris Ordinib. ſunt initiati, quales haud pauci initio naſcentis Eccleſiæ fuerunt.

13 Pro vtriſque ſunt Sacrarum Spripturarum teſtimonia.Pro priorib. dicitur:*Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes,& ſcorpiones, & ſuper omnem poteſtatem Inimici.*Pro poſterioribus quod inter *ſigna quæ credentes dicuntur ſecutara*,numeretur Dæmonum eiectio.

14 Atque ita ſe res habuit initio naſcentis Eccleſiæ. Id multis exemplis Apoſtoli; id multis,quicunque ferè Chriſti fidem ſuſceperunt, demonſtrârunt. De Apoſtolis res certa eſt: reliquis Chriſtianis teſtimonium dat Tertullianus;qui & à *militibus* teſtetur eiectos immundos Spiritus: De Cor. Mili. cap. 11. &*parentes* docet ſolitos exorcizare proprios filios: de Idol.cap.11.

15 Sed & multa paſſim exempla inueniuntur in Maiorum Annalib. Triphon paſtor fuit anſerum, ſed Dæmonibus terribilis, quinimò, qui Gordiani Imperatoris filiam obſidebat, auſus eſt dicere,non ſe à filia exiturum,niſi Triphonis exorciſmis cogatur: Metaphraſtes in Triphone. Sic celebris ille Archimandrita Theodorus :cùm puer adhuc eſſet modum etiam Dæmones exigendi ignorares; flagello,vt docebatur, eoſdem expellebat: quemadmodum de eodem ſcribit Georgius Præsbyter, ipſius diſcipulus,in Vita Theodori.

16 Voluit,ſuſpicor,initio naſcentis Eccleſiæ Dominus hanc eſſe communiſſimam poteſtatem: vt

ſic

ſic plurib.argumentis,veritas fidei Chriſtianæ,quę mundo,tanquam noua lux,inferebatur, commendaretur:vt intelligerent homines, Dæmonum regnum Chriſti aduentu diſſolui : & omnino neceſſitatem ſibi incumbere, deſerta infidelitate Chriſtianam complectendi fidem.

Fuiſſe tamen peculiare munus ordinis Eccleſiaſtici ad hoc opus inſtituti,ſanctorum Patrum aſſertione exploratiſſimum eſt; & imprimis Ignatij Apoſtolorum diſcipuli, qui inter cæteros Eccleſiaſticos ordines,& officia, recenſet Exorciſtas. Et Cornelius Papa, ſcribens ad Fabium Antiochenũ in Romana Eccleſia dicit eſſe inſtitutos Exorciſtas,& Lectores;vnà cum Oſtiarijs, quinquaginta duos:Concilia præterea Romanum,ſub Syluestro Laodicenum,Carthaginenſe IIII.inter Eccleſiaſticos enumerant Exorciſtas; ſicut & B. Hieronym. in Epiſtola ad Titum., cap. 3. ſcribens. Inſuper in prædicto Laodiceno ſtatutum eſt.Ne,qui non ſunt ab Epiſcopis ordinati, tam in Eccleſijs, quàm in domib.exorcizare præſumant: Imò,ne quid ſuperſtitionis in Exorciſmos irreperet,conſtitutum eſt: vt ordinandus exorciſta,de manu Epiſcopi, libellum acciperet. in quo ſcripti eſſent exorciſmi, dicente ſibi Epiſcopo:Accipe,& commenda memoriæ:& habeto poteſtatem imponendi manus ſuper Energumenum ſiue baptizatum,ſiue catechumenum:vt patet ex antiquis Eccleſiæ Ritualib.libr.& Cõſilio Carthag.4.cap.7,Vide Baron.To.1.Anno Chriſti 56. 17

Porrò non ita fuit initio naſcentis Eccleſiæ hæc poteſtas apud Laicos,vt poſteriorib.ſeculis illa ijdem caruerint:quemadmodum nec ſolùm propa- 18

grandæ fidei caussa potestas illa collata fuit. Quibusdam est tributa in signum excellentis sanctitatis vitæ, morumque integritatis: quæ quia posteriorib. temporib. etiam in hominib. laicis claruit: mirum non est, si posteriorib. temporib. quoque potestatem Spiritus Nequā exigendi habuerint homines, sacris ordinib. non initiati. Possunt pro huius confirmatione exempla plura produci; sed clarissima quædam sūt sexus fœminei, in quib. sacer Ordo locum non habet. Hic primùm se offert S. Brigitta vidua: quæ in inuidia primò Ioannem Scoborinū, qui apud Ostrogottos iuridicendo præerat: tum deinde suum cursorem, tertiò etiā quandam fœminā, ab infestatione Dæmoniaca liberauit. quemadmodum videre est apud Surium To. 4. fo. 350. Est deinde Catarina, Virgo Senensis: quæ teste Raimūdo, in eius Vita, signo Crucis Spiritū eiecit. Est tertiò S. Genouefa; quæ & plurimos curauit: & à Dæmonib. testimonium accepit, quòd grauem sua pręsentia ipsis afferret torturam. Surius To. 1. in Ianuario. Est quartò Anatolia Virgo: quæ Demoniacum, Anianum nomine, Diodori, viri consularis filium, qui se eius precibus incendi clamabat, afflauit, & à Spiritu obsidente liberauit. Surius To. 4. fol. 154. Plures referre necesse non est.

CAPVT XXXVIII

De Exorcistarum varijs conditionibus.

1 MAgnum est, & arduum opus Dæmones ex humanis corporib. eijcere. Omnium id opinione, & consensu certum est. Hinc Apostoli: *Domine*

mine, inquiunt admirabundi: *etiam Dæmonia subijciuntur nobis*. & ad Apostolos Dominus: *Ecce*, inquit *dedi vobis* (rem non vulgarem & leuem) *potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & super omnem potestatem inimici*. Et in magnam suspitionem sanctitatis atque diuinitatis Christi, plerią; Iudæorum venerunt ex eo; quòd obseruarent ipsum Dęmonia verbo expellere. Lucæ verò. 9. in hanc vocem, cum stupore, proruperũt: *Nunquid hic est filius Dauid?*

Itaq; quemadmodum ad res omnes arduas perficiendas, multa necessaria sunt: ita haud pauca ab his requiruntur, qui humana corpora à Dæmonib. liberare tentant. Quæ verò hæc sunt? quibus hic opus machinis? quibus præsidijs? 2

Si vrbes essent expugnandæ, aut arces: tormenta bellica adhiberi possent: Si regno pellendus Tyrãnus aliquis: militum copia opus esset: verum quoniam non hic arces expugnandæ; nec Tyranni, qui sub aspectum veniunt, pellendi, sed cum Spiritib. potentissimis bellum suscipitur, aliæ adhibendæ sunt machinæ, alia tormenta: quam quibus muri quatiuntur: aut Tyranni pelluntur. 3

Sed tamen hoc cum illis commune habere debent Machinæ, quæ ad profligandos Dæmones adhibentur: vt hosti sint aduersæ, & contrariæ: illas ipse oderit: non sustineat. Etiam hic locum habet quod dicitur: *Contraria contrarijs pelluntur*. 4

Hinc intelligimus iustissimas esse, quæ in exorcistis, si quando hoc certamen ineunt, postulantur cõditiones. Petitur, vt conscientiã exomologesi peccatorum mundent, vt orationi instent: vt corpus ieiunio affligant: vt magnam animi submissionem ad hoc opus afferant; vt Dei amore flagrent 5

& bene de diuino adiutorio ſperent, &c.

Iuſtiſſimæ hæ ſunt conditiones. Nam & Dæmonibus inuiſæ ſunt, & magnum ipſas robur habere ad Dæmonum vires frangendas operáque diſſoluenda: tum exemplis: tum rationibus: tum
7 etiã Chriſti grauiſſima authoritate poteſt probari.

Confeſſio peccatorum mundam parit conſcientiam & vitæ affert ſanctitatem. His quid magis immundis Spiritibus inuiſum? An non hoc exempla eorum probant, ad quorum prẹſentiam, nunc in Idolis obmutuerunt; nunc ſe torqueri confeſſi ſunt nunc etiam, quæ multis annis Idola inhabitarunt, reliquerunt?

8 *Oratione* fugari authoritate docetur Chriſti: qui
Ioan. 10 orationem ad *omnia* à Deo obtinendum, maximũ certiſſimumque præſidium eſſe aſſeruit. Sed tamen
Luca. 9. Orationis in hoc negotio neceſſitatem & virtutem maximè declarat: quòd dicitur *quoddam Dæmoniorum eſſe genus, quod niſi Oratione, non eijcitur*. Hinc eſt, quòd quando ad Dæmones profligandos Sancti viri accedebant, & ipſi ſe ad Deum per orationem conuerterint: & aliorum pro Obſeſſorum incolumitate preces poſtulauerint, quemadmodum poſtulauit præſentis populi S. Bernardus: cum Mediolani in templo, ſub ſacrificio Miſſæ, expulit illũ, cuius cap. 46. fit mentio: & ſociorum ſuorum S. Svvibertus; quando Edelherum, virum potentem, in nomine Chriſti à Spiritu liberauit, teſte Marcellino in eius Vita, cap. 20. Omitto alios: Quid quod ipſe Diabolus in Aniano filio Diodori, viri conſularis clamauerit ſe incendi precibus Anatoliæ? Apud Surium Tom. 4. fol. 154.

Non minores ſunt vires *Ieiunij*, & hoc Chriſti

pro

probat auctoritas. Orationi enim *Ieiunium* adiunxit, & vtrunque docuit eſſe medium neceſſarium ad illos Spiritus propulsãdos; quos ex miſeri cuiuſdam hominis corpore Apoſtoli eiicere nequiuerunt. Neque enim Apoſtoli tum, vel ob multã orationem, vel ob frequens ieiunium, erãt commendandi. Probat hoc Phariſæorum apud Chriſtum expoſtulatio. *Quare*, inquiunt, *Diſcipuli Ioãnis ieiunant frequenter, & obſecrationes faciunt, tui autẽ diſcipuli non?* Hoc ieiunij præſidium aſſumpſit S. Nicetius Lugdunenſis Archidiaconus. Vocatus enim ex Galliis Romã, vt Leonis Romani imperatoris filiam ab obſidente Dæmone liberaret, opus hoc arduũ aggredi noluit, niſi poſt continuatum, cũ vigiliis & orationibus, triduanum ieiunium. Itaque quarta die per inuocationẽ diuini nominis: & Crucis vexillum, immundũ Spiritum feliciter à corpore puellæ depulit. Ita Gregorius Turon. de Gloria Confeſſ. cap. 63. Luc. 9.

Sic vt in aliis rebus omnibus, ita hîc plurimũ valet *animi ſubmiſſio & humilitas*. Cùm enim ſuperbiſſimi ſint Spiritus; eos, qui de ſe humiliter ſentiunt, ferre nulla ratione poſſunt. Sed & Deus eorum vult confundi ſuperbiam: dum potentiſſimos arrogãtiſſimóſque per eos, qui ſe nihil poſſe, & eſſe exiſtimant, profligat, & ſedibus pellit. Egregiè hoc quidam probauit victus humilitate & patientia S. Iordani. Poſtquam enim huic Dęmon per Obſeſſum alapam inflixiſſet, & ille alteram maxillam ſubitò præbuiſſet; confuſus ſuperbus Spiritus, mox reliquit Obſeſſum. Ita in Vita Iordani Dominicani, per Leandrum Albertum Bononienſem, apud Surium Tom. 7. 10 Prouer. 8. Pſal. 144.

Sed & Dæmonum nobis hic suffragatur confessio. Adduxerant quidam Obsessum adolescentem, ad S. Antoniũ, spe incolumitatis recuperandæ. Hic vt cognouit potentiorem esse Spiritũ, quàm vt à se possit eiici; cum eodem ad Paulum Simplicem, virum magnarũ virtutũ properat:& postquã afflictũ Sãcto cõmẽdauit ad propriã cellã reuertit. Quid Paulus? *Imperat tibi Antonius* (dicebat immundo Spiritui) *vt egrediaris.* Mouetur dictis nihil Spiritus. Tũ melotã, qua inditus erat, assumens,& illa dorsum Obsessi verberans: rursus priorem orationẽ repetit, inquiens: *Dixit Abbas Antonius: Egredere ab homine.* Sed nec quicquã mouetur Diabolus. imò insolescit magis. Tãdem ille Paulus. *Aut exibis, aut abeo, vt id dicam Christo isque faciet, vt tibi sit væ.* Et ad orationem conuersus, Christum pro adolescentis incolumitate precabatur. Mox Spiritus magnis vocib. *Recedo: discedo ab homine: non amplius ad eum accedo. Pauli Simplicitas & Humilitas me expellit.* Hæc Palladius in Sanctorum Patrum Historia: Sect. 25.

Hinc est quoque, quòd humiles aliquando ingredi reformidarunt Spiritus. Permittebat Dæmoni, quem iam erat expulsurus, S. Parthenius, vt aut se, aut humilem ingrederetur: verùm neutrum tentauit superbus: sed edito magno clamore discessit.

11 Habet etiam hic locũ *flagrans Dei amor*: Quid potest Deus negare amore sui flagrantibus? *Diligentes se diligit. Voluntatem timentium se facit.* Quantus igitur amor Dei affertur: quanta reuerentia: dum quis Dæmones tentat eiicere: tanta vis Dæmonibus videtur afferri.

Deni

Denique omnibus necesse est, vt *spem* habeant 12
Exorcistæ, & de Dei præsentia, eiúsque auxilio piè præsumant. Quid, quæso, quis aggreditur, qui omnem rei conficiendæ spem abiicit? At vbi hostis magnos aduersariorum animos obseruat; & trepidat, & spem victoriæ aduersariis præbet. Et quia hac spe atque fiducia aliquãdo destituti fuerunt Apostoli: frustra Spiritum quendam ab homine eiicere tentârunt: illum scilicet, cuius mentio fit Matth. 17. Docet id Domini responsio ad ipsorum interrogationem facta. *Quare*, inquiebant, ***nos non potuimus eiicere illum*** ? Respondet Dominus: ***Propter incredulitatem vestram.*** Vide Tostatum quæst. 152. in 17. Matth.

Cæterũ spes atque fiducia hæc nõ nostris meritis & viribus: sed Dei potentia & bonitate niti debet: fieri alioquin posset, vt expulsurus Spiritum immundum, non modò parum efficeret, sed se quoque præsenti periculo vexationis diabolicæ obiiceret. Certè Beatus Gregorius, libro primo Dialog. cap. 10. ostendit à Dæmonio obsessum esse, qui, vt ipse loquitur, ***aliquid vltra vires suas*** in Dæmonis expulsione tẽtare est ausus. 13

Hæc cùm ita sint, optimè dixisse iudicandus est B. Antonius: Mihi credite, fratres, pertimescit Satanas piorũ vigilias, orationes, ieiunia, voluntariam paupertatem, misericordiam, & humilitatem; maximè autem ardentem amorem in Christũ Dominũ. Hęc de Anton. Athan. in ipsius vita.

In eandem sententiam, & iisdem propemodũ verbis locutus est Sanctus Remaclus, Episcopus Traiectensis, qui Anno Domini 850. claruit. Satanas, inquit, pertimescit initia rectè viuere institu-

tuentium vigilias, orationes, ieiunia, mansuetudinem, patientiam, volũtariam paupertatem, vanæ gloriæ contemptum, humilitatem, misericordiam: sed præcipuè purum erga Christum amorem. Hæc in eius vita Notgerus.

14 Ex dictis colligitur iustas ob causas, viros etiam sanctitate illustres difficulter adduci potuisse, vt operam suam miseris, & obsessis hominibus in Dæmonum eiectione, locarent: quia scilicet, illa, quæ in hoc genere plurimum possent, nõ sentiebant in se esse, præsidia. Sanctus vir fuit Laurentius Iustinian⁹, Patriarcha Venetus: sed rogatus, vt Dæmonem à muliere expelleret: *Ne petatis*, inquit, *à me, quod præstare non possum*. Ita Bernardus Iustinianus in Laurentij Vita, cap. 8.

Eodem modo respõdit Gregorius Lingonensis, & ipse sanctissimus Episcopus, teste Gregor. Turon. in Vita ipsius, cap. 7.

Eodem modo B. Remigius iis, quos ad ipsum cum Energumena misit S. Benedictus: quemadmodum in vita S. Remigij scribit Hincmarus.

Eodem modo Nicetius Lugdunensis Archidiaconus, teste Turonẽsi Gregor. de Gloria Confessorum, cap. 63.

15 Colligitur ex iisdem omnem leuitatem procul, ab hoc Dæmonia eiiciendi opere, abesse oportere: nec conuenire, vt Exorcistæ quidquam aut agant aut loquantur, quod risum excitare valeat, & ad rem non pertineat. Doceri aliquorũ exemplis potest obfuisse ipsis plurimum verbum leuiter prolatum. Vide cap. 11. Formicarij Ioannis Nider.

CAPVT XXXIX.

Num puritas conscientiæ in Exorcistis necessaria sit: si Spiritus ex humanis corporibus eiicere debeant.

EX iam dictis haud obscurè colligitur, *plurimū expedire, vt qui Exorcistarum officio funguntur, & Dæmones eiicere tentant, vitæ sanctitate polleant*, & nulla lethalis peccati conscientia grauentur. Nam si iam dictæ machinæ per se magnum impetum facere possunt; quantum poterunt cōiunctæ cum sanctitate, & vitæ innocentia? 1

Et hoc egregiè probant exempla eorum per quos Dęmonia legimus esse eiecta. Plerique omnes egregia sanctitate claruerunt. Et in virorum genere hic seruiunt Triphon, Laurētius Iustinianus, Bernardus, Columbanus, Gregorius Lingonensis, Remigius Remensis, Benedictus, & alij in genere mulierum Genouefa, Catarina Senensis, Euphrasia, Brigitta, Hildegundis, &c. 2

Quid quòd ipsi Spiritus conquesti sint se Sanctorum pręsentia torqueri? Cùm S. Genouefa virgo Turonum, S. Martini Reliquias visitatura, ingrederetur; turba Energumenorum, quā obuiam habuit, clamare cœpit, se *gemino incēdio* torqueri: eò quod Sancta Sancti Antistitis aulam (ecclesiā S. Martini) ingrederetur. Surius Tom. 1. Sic se *torqueri* clamabat, adeóque facultatem egrediendi precabatur Ille, qui ad Theodorum Archimandritam adductus fuit; & ne loco se moueret, ab eodem mandatum accepit. Hoc Gregorius presbyter, in Vita Theodori. Et quando S. Germanus Antisiodorensis Episcopus, Italiam est ingressus, 3

ex con

ex cõferta turba clamabat Dæmoniacus: *Cur nos in Italia, Germane, persequeris, sufficere debuit, quòd propter te pacem in Gallia habere nequiuimus.* Ita Constantinus presbyter, in eius Vita, lib. 2. c. 20, Et qui in muliere loquebantur Treueris Magnetico, Treuirensi Episcopo (de quo nos cap. 24.) conquerebantur, quòd *quotidianis S. Theodori incendiis* cõflagrarent: quocirca & plurimum laborasse, vt eundem Galliæ regno excluderent, Similiter cum ad basilicã S. Victoris Massiliẽsis Martyris, adductus esset Aureliani Patritij seruus à Dæmonio obsessus, Martyris virtute se *exuri* magnis vocibus affirmabat: & postquam per ædem triduum esset debachatus, miserum reliquit. Ita Gregorus Turonens. cap. 77. libro primo Miraculorum.

4 Quid quòd nec præsentiam Sanctorũ quidam expectare voluerint: sed fuga priùs sibi cõsuluerint, quàm à sanctis hominibus, cum ignominia, eiicerẽtur? Certè qui filiam Imperatoris Gordiani vexabat: & se nõ nisi per S. Triphonem eiici posse iactitabat: antequam S. vir accederet, sede sua relicta, aufugit, teste Metaphraste in Triphone. Et Legio Spirituum, qui miserrimè torquebãt adolescentem, cuius in vita S. Arnolphi, cap. 24. mentionem facit Lisiardus Svvessionensis Ecclesiæ Episcopus, mox in fugam conuersi fuerant, vbi sanctum virum sunt cõspicati. Similia lege apud Theodor. lib. 7. cap. 37. Histor. Eccles.

5 Quid quòd nec ad illa loca voluerint reuerti; vbi Sancti aliquando fuissent? De S. Gregorio Taumaturgo refert Gregorius Nissenus, in ipsius Vita: quòd cùm ad vrbem ex solitudine tenderet: & nocte

& nocte præuentus aliud hoſpitium non haberet ad fanum quoddã Idolorum diuerterit. quo quãuis frequentes Dęmones comparere ſoliti eſſent, redire tamen noluerunt:poſtquam ibidem vnam noctem ſanctus vir egiſſet.

Quocirca mirum videri non debet, quòd ad ſanctos homines olim confugerint: qui vel ſibi, 6
vel ſuis libertatem à Dæmonis carnificina poſtularunt: quoniam quemadmodum Deo hos ſciebant eſſe chariores, ita ſperabant eoſdem Dęmonibus magis eſſe terribiles. Omnium ferè exempla, quæ hac Diſputatione adduximus, quod dicimus, probant: ſed præcipuè parẽtum puellæ Toloſanæ (quorum in Vita S. Remigij fit mentio apud Hincmarum) qui cùm Romæ agerent, ſolliciti pro ſanitate filiæ:& multa de inſigni ſanctitate, vitæque, integritate S. Benedicti audiſſent: hunc præ cæteris, vt ſui miſereretur, importunis precibus rogauerunt.

Poteſt & hic nobis ſeruire ipſorũmet Spirituũ 7
confeſſio, vtique diuinitus imperata: qua ſæpe ſe non niſi per excellẽtis ſanctitatis viros expellendos teſtati ſunt. Ethelherus quidam Paganus in villa Velſemberk fuit, vir nobilis: ſed ob Dæmonis tyrannidem, quam patiebatur infelix. Cùm in eo à Dæmone liberando plures fruſtra laboraſſent: reſpondit Spiritus, ſe non niſi per Svvibertum, VVerdenſis Eccleſiæ primum Epiſcopum, & Saxonum Apoſtolum expelli poſſe. Ita Marcellinus cap. 20. in vita Svviberti. Eodem modo reſpondit is, qui Gordiani Imperatoris filiam obſidebat. *Niſi*, dicebat poſt multos adhibitos Exorciſmos, acceſſerit Triphon, non recedam.

Metaphr.

Metaphr. 1. Februarij. Quod sequitur, ad verbum refert Gregorius Turonensis, de Gloria confessorum, ca. 63. Leonis Imper. filia, cùm à Spiritu vexaretur immundo, & per loca sancta duceretur, assiduè clamabat Nequam Spiritus: Non hinc egredior, nisi Archidiaconus Lugdunensis adueniat: & ipse me, de hoc vasculo, quod acquisiui, eiiciat.

8 Veruntamen *omnino necessaria non est vitæ sanctitas. Multi venient in extrema illa die, & dicent: Domine, Domine, Nónne in nomine tuo Dæmonia eiecimus?* &c. num idcirco hos ad cælestem Curiam admittendos censebimus? Sine errore non possumus. Dicetur illis: *Nescio vos.* Si Sācti essent, excludi è regno Dei non possent.

9 Optimè dixit B. Cyprianus, de Vnitate Ecclesiæ circa medium, prophetare & Dæmonia excludere, & virtutes magnas in terris facere, sublimis vtique & admirabilis res est: non tamen regnum cælorum consequitur, quisquis in his omnibus inuenitur, nisi recti & iusti itineris obseruatione graditur.

10 Quocirca, & in sacris Scripturis legimus, fuisse quosdam, qui in Domini nomine Dæmonia eiiciebant: *nec tamen Dominum sequebātur*. At hoc prorsus erat necessarium; si vitæ sanctitas omnino necessaria est. An qui Dominum non sequitur sanctus esse potest?

11 Quapropter nequaquam, tāquam paradoxum, reiici debet, quod Epiphanius aduersus Ebionitas scribens, Hæres. 30. refert de Iosepho, homine de Iudæo, quòd *necdum credens, in nomine Iesu à Dæmonio obsessum hominem liberauerit.*

Itaque

Itaque & Dominus non iudicabat gloriandum, 12
& gaudendum in hoc Apostolis: *quod ipsis Dæmonia subiicerentur*: tum ipsos iustam materiam gloriæ existimabat habere; quando constaret: ipsorum *nomina scripta esse in cœlo*: significabat scilicet, fieri posse, vt etiam à regno Dei excludantur, qui Dæmonia eiicerent.

Scio magnum & prorsus diuinum esse opus, 13
Dæmonum eiectionem: sed diuinum quoque est opus donum linguarum: diuinum, donum sanitatum: diuinum, donum prophetiæ. An verò omnes à peccati laqueis absoluemus, quibus hæc diuinitus dona collata sunt?

Scire non potest homo, *Vtrum amore vel odio* 14
dignus sit. Ita, cum vniuersa antiquitate, tota per totum orbem profitetur Ecclesia. Quid verò? Si ad Dæmones ex hominum corporibus profligandos vitæ sanctitas necessaria est, quomodo non ijs, de gratia sua atque vitæ sanctitate certò debet constare; quibus constat quod Dæmones eiecerint?

Qui diuinorum Sacramentorum sunt adminis- 15
tratores, non necessario omnes puras habere debent conscientias. Verè Sacramenta administrare possunt, atque adeo verè administrant; quorum grauibus criminibus rea cōscientia tenetur. Quidni igitur Dæmonia valerent eiicere?

Sit ita, Dæmonum potestati sint subiecti, qui 16
in peccatis versantur: sed tamen quemadmodum iniquus Iudex non amittit potestatem iudicandi: ita iniqui Exorcistæ non facultatem Dæmones profligandi. Sunt subiecti Dæmonibus, qua peccatores: sunt Dæmonibus superiores, qua di-

uina virtute sunt instructi.

17 Non priuata est, nec mortalibus congenita Dæmones eijciendi potestas, diuina est: Dei beneficio collata est. Quocirca multò est omni Dæmonum potestate superior. Quando igitur Exorcistis parent, & cedunt Dæmones, non Exorcistarum cedunt virtuti & innocentiæ; sed Dei imperio, voluntati, & potentiæ.

18 Non illa peccati vis est; vt mox, vbi cœperit habere locum, omnem potestatem destruat; & priuet omni, quam quis in alios habet, iurisdictione. Quid quæso, si hoc semel constituerimus, certum in Christiana Republica habebimus? quanta mox omnium rerum sequetur coufusio? Priuet peccatum Dei amicitia: indignos reddat omnibus diuinis & humanis beneficiis: his priuilegiis non priuat.

19 Hinc consequitur certum argumentum sanctitatis & innocentiæ alicuius ex hac re sumi non debere: atque plurimùm errare eos, qui ob hanc solùm causam Sanctorum Catalogo ascribendum aliquem censent, quòd in Dæmonibus eiiciendis excelluerit; Etiam in peccatis constitui Dæmones possunt eiicere.

20 Magnum nihilominus, *aliquando*, hinc sanctitatis argumentum sumitur: tum scilicet; quando non desunt alia sanctitatis indicia; casti integrique mores: vitæ austeritas; orationis studium; animi profunda submissio; & excellens diuinæ bonitatis amor. &c.

CAP.

CAPVT XXXX.

Num Exorcista Hæreticus siue qui aliam, quàm Catholicam Religionem profitetur, Dæmones valeat eiicere?

FAcilè credet fieri posse, vt Hęreticus Dęmonia ex humanis corporib. eiiciat, qui ad Domini verba attendet. *Sic* enim quodam in loco loquitur; *Surgent Pseudochristi, & Pseudoprephetæ, & dabunt signa magna, & prodigia; ita vt in errorem, si fieri posset, ducantur etiam electi.* 1

Sed contrarium iudicabit, qui finem, qui in patrandis Miraculis Deo propositus est, velit attendere. Cùm enim hic sit Veritatis confirmatio; hostes verò Veritatis sint Hæretici; nulla ratione Deus ad Dæmonum expulsionem (quæ inter Miracula reponi potest) concurrere dicendus est: & ob id Hæretici nunquam Dæmonia eiicient.

Et ita se res habet. *Nunquam ab hominum corporibus, pellent Dæmones Hæretici, quandocunque, & quotiescunque, hoc tentabunt, vt doctrinam suam, quam profitentur, confirment.* Quod dicimus, præter iam expositum argumentum, *quatuor* ferè sunt, quæ probare videntur. 3

Primum *Christi oratio*, quæ Dæmonum electionem insinuat fidelium esse signum: *Signa*, inquit, *eos qui crediderunt hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eiicient*, &c. at in fidelium numero Hæretici non sunt. Dæmonia igitur, ex Christi sibi communicata potestate, profligare non valebunt. 4

Alterum est, *quod eos nunquam Dæmonia expulisse legamus*. Cũ igitur illa vix fieri posse dicamus; quæ pręteritis temporibus nunquã facta sunt; Hæ-

reticos Dæmonia posse eiicere, idcirco, videmur rectè negare; quia nullo vnquam tempore illa eiecisse probatur.

6 Tertium est, quod sæpe *in Dæmonum eiectione ipsos illusos fuisse certis historiis doceatur.* Pro multis duas referimus. primam Staphilus in absoluta responsione, contra Iacobum Schmidelinũ, his verbis recenset, pag. 404. Possum ego, inquit, redigere mihi in memoriam, anno 1545. Dæmoniacam quandam puellam, è Misniæ ditione adductam VVittēbergam, ad Lutherum, ea spe; quòd Lutherus, ceu tertius Elias, puellam istam à malo Dæmonio liberaturus esset. Quamuis autem Lutherus ad hoc admirandum, & magni momenti opus, initio non parum difficilem se ostenderet; at tandem tamen iussit puellam adduci in parochianæ Ecclesiæ VVittenbergensis Sacrarium: illicque coram aliis plerisque Doctoribus, & eruditis viris, (inter quos ego, tum quoque Magister iuuenis aderam) Dæmonem cœpit adiurare, & exorcizare, sed id tamen more suo, non eo, qui apud Catholicos receptus & vsitatus est. Cùm autē ille diu multumque adiurasset Dæmonem; cedere ille noluit: sed eas in angustias, sit venia verbo, Lutheri caligas redegit, vt is quam primum è Sacrario se proripere vellet. *At* quid accidit? Malignus ille Dæmō vsque adeò fores Sacrarij obstruxerat; vt neque forinsecus, neque intrinsecus aperiri possent. Quæ res Lutherum in maiores etiam angustias adduxit; ita vt iam ad fenestram properaret, sperans per eam se posse effugere, & exilire. Verum obstabant illi Cancelli ferrei: sicque compulsus est vna nobiscum tantisper inclusus hærere, donec per cancel-

los ferreos ab Aedituo nobis oblata securis; mihi-
que, ceu iuueni viro, tradita vt ea fores affringerẽ:
quod equidẽ tum conatus sum, & ad effectũ per-
duxi. Interea verò visu admirandum erat: vt Luthe-
rus angoribus correptus, sursum deorsumque cur-
sitaret, atque, instar ouis parturientis, huc illucque
se inuerteret. Hactenus Staphilus. Eandem rem
post Staphilum, habet VVilhelmus Lindanus, Dia-
logo 3. ca. primo Dubitantij & Bredenbach. Col-
lationum. libro septimo, cap. 40.

Altera historia Augustæ VVindelicorum acci-
dit anno Domini, 1563. in filia Michaëlis Rossi-
manni ciuis Augustani, quam Theologiæ Doctor,
& apud sanctum Mauritium parochus, Simon
Scheibendardus Catholico ritu liberauit; post-
quam multa frustra tentassent verbi Ministri. Rem
pluribus persequitur Bredenbachius lib. 6. Col-
lat. cap. 42.

Quartum est, quod non in Dæmonum solùm 7
eiectione, verùm etiam *in aliis; si quando quædam
perpetrare voluerunt. Miraculis, nihil efficere potue-
runt, & egregiè confusi sunt iidem Hæretici.* Pro hac
re & vetera, & noua suppetunt exẽpla. Vetera pri-
mum adducimus. Sub Honorico Catholicorum
hoste, Cirola quidam Arianus Episcopus fuit; qui
cum Catholicos, pro fidei suæ confirmatione.
Miracula edere cerneret; ne ipsis inferior ha-
beretur, hominem quendam quinquaginta aureis
inducit, vt se cæcum ad tempus simulet; & post-
quam à Cirola iussus fuerit respicere, visum sibi
beneficio Cirolæ restitutum esse publicè teste-
tur. Quid verò? fiunt omnia. verum non fit. Ius-
sus non respicit fictus cæcus. Iusto Dei iudicio

ex vidente fit cæcus; magno cum Cirolæ, & omnium Arianorum dedecore. Ita Gregorius Turonensis, de gloria Sanctorum li.1.cap.3.

Alius quidam Episcopus Regis Leuuildi imperio inductus, idem tentauit; & eodem quoque euentu. vt idem habet Gregorius de gloria Sanctorum, lib.2.cap.12.& 13.

Ausus etiam est Polichronius, ad confirmationem sectæ suæ, vltro apud sextam Oecumenicam Synodum, in Trullo, polliceri; se mortuum vitæ restituturum: & non multo post allato cadauere, cùm virtutis suæ specimē esset editurus,& diu mortuo inclamasset frustra, ab omni concione, vt vanissimus nebulo, exclusus est. Idem, frustra, tentauit Simon Magus, teste Egesippo, lib. 3. cap. 2. de Excid. Hier.

Voluerunt etiam Ariani, Valentis imperatoris infirmum filium sanitati restituere; Verum tantum abest, vt restituerint; vt ex viuo mortuum fecerint: teste Nicephoro, li. 11. cap. 29. Idem Manichæo accidit, cùm Persici Regis filium præsumeret curare, vt Theodoretus docet, lib. 2. Fabul. cap. 21. Hæc vetera sunt.

Adiungimus noua. Ioannes Caluinus Burlæum quendam Ostunensem, promissis vitæ subsidiis, induxerat, vt mortuum se simularet: Quid tandem? cùm ex composito per Caluinum resuscitandus esset; diuina vltione percussus, verè mortuus aparuit. hoc Hieronymus Bolsecus, in Vita Caluini, cap. 13.

Simile in Polonia accidit in Matthæo quodam, homine paupere, qui & ipse lucri, quod Hæreticus Minister promiserat; ad infelicem &

impiam simulationem inductus fuit, teste Francisco Turriano, lib. 1. de dogmat. charact. verbi Dei. Et VVilhelmum Nesenum in Albi submersum ad vitam voluit reuocare Lutherus; sed frustra, vt Lindanus in Dubitantio, Dialog. 3. c. 1.

8 Hinc optimè antiquissimus Scriptor Tertullianus, lib. de Præscript. Hæret. hoc ab Apostolis Apostolicisque viris differre dicebat Hæreticos; quòd *illi de mortuis viuos facerent; hi de viuis mortuos*. Addamus nos, quod illi ex hominum corporibus Dæmonia eiicerent: hi in homines illa immitterent.

9 Quid igitur est, dicet aliquis, quod *Pseudoprophetæ* dicuntur *daturi signa & prodigia*: Respondemus; Signa dabunt, sed falsa, non vera signa: qualia sunt, quæ Magi fecisse leguntur, & quæ patraturus dicitur Antichristus cuius signa & prodigia, *mendacia* vocat Sanctissimus Paulus, 2. Thess. 2.

CAPVT XLI.

De quinque diuersis modis, quibus in Christianismo, siue apud Catholicos, Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur.

VArijs modis homines ab immundis Spiritibus liberatos esse nemo ignorat: Neque enim, vna eademque oratio seruata est ab ijs, qui olim in Veteri lege Dæmonia eiecerunt, & ijs, qui idem in Noua lege præstiterunt. Quod dicimus, ex Capite 42. & sequentibus præsentis Disputationis perspicuum. 2

2 Sed & in Veteri lege aliam rationem seruarunt, qui à Solomone instituti erant; aliam qui Tetragrammaton nomen adhibebant. Et in Noua, non vna apud omnes ratio fuisse videtur. Alia vsus Christus: alia Apostoli: alia Apostolorum successores. quamuis nec semper diuersa vsi sint Apostoli, & Apostolorum successores; nec vna semper eademque fuerit omnium Apostolorum.

3 Christus etiam Dominus non eundem semper modum secutus est. Nunc Dæmonia verbo expulit; nunc quosdam quasi Exorcismos adhibuit. Sanaturus enim quendam Dæmoniacum, surdum & mutum; primò omnium ipsum *apprehendit*, tum à turba *adduxit*; mox *mittit digitos in auriculam*; hinc *expuit*. & *linguam Obsessi tetigit*; denique *suspiciens in cœlum dixit, Epphata.*

4 Rationes illas Veteris Testamenti persequi non est necesse. iam vetustate, si non alia de causa, antiquatæ sunt, & abolitæ. Nec illam discutiemus, qua Christus vsus est. Reliquæ, quia magnos, à quibusdam nostra ætate, patiuntur insultus; & præter omnem rationem traducuntur, à calumniis sunt vindicandæ: si tamen, *quæ illæ rationes sint, & quibus & olim expulsi, & nostris temporibus Dæmones expellantur, prius assignauerimus.*

5 Prima igitur ratio est, per *Nominis Domini nostri Iesu Christi inuocationem*, de hac Iustinus Disp. cum Tripho. in hunc modum: Per Nomen, inquit ipsius filij Dei, & primogeniti Creaturæ omnis, Dæmonium omne adiuratum vincitur, & in ditionem redigitur. & paulo ante: Eius nominis (Iesu) potentiam Dæmones tremunt, & formidant: & hodie quoque ipsi per Nomen Iesu Christi crucifixi, sub

ſub Põtio Pilato, qui Iudeæ procurationem egit, adiurati nobis parent. Hæc Iuſtinus. Prudentius ſimilia habet, in Apoth. contra Iudæos.

———————torquetur Apollo.
Nomine percuſſus Chriſti: nec fulmina verbi
Ferre poteſt: agitant miſerum tot verbera linguæ,
Quot laudata Dei reſonant miracula Chriſti.

Secunda ratio eſt, per *vſum Reliquiarum, Ea eſt* 7
Sanctorum poteſtas, inquit Chryſoſtomus, Orat. de Babil. vt illorum ſuperſtitũ ne vmbras quidem aut veſtes ferre poſſint Dæmones; vita autem functorũ & loculos quoque reformident. Itaque (inquit idem Hom. 7. de 7. Machab.) vt audaces latronũ duces, ſiue impij ſepulchrorum effoſſores, ſi fortè dum prædas agunt, aut ſpolia capienda conquirunt, in arma vel ornamenta Imperatoris incurrerint, quamlibet cupidi prædarum; tamen ita, agnitis Regis inſignibus, terrentur: vt fugiant, neque cominus accedere vel attingere audeant, vnde ſibi compendium non procedere, ſed periculum prouident imminere, ſi quid inde audeant vſurpare: ita profectò, & Dæmones, qui verè latronum & principes & Magiſtri ſunt, vbi coronatorum Martyrum viderint corpora poſita, longè ilico à conſpectu illorum pauidi fugiunt & abſiliunt.

Ad hunc modũ referrem illum; quo S. Clarus, Abbas Viennenſis, Dæmonium ab ancilla eiecit, digitis ſuis in os Obſeſſæ immiſſis: quemadmodũ legere licet apud Surium, in vita eius Tom. 1.

Referrem & manuum impoſitionem, qua B. Germanus, Pariſienſis Epiſcopus plurimos curauit, de quo in eius Vita Fortunatus, Pictauorum Epiſcopus, Cap. 30.

8 Tertia ratio eſt,per *Sanctæ Crucis impreſſionem*: de hac Lactātius,Lib.4.c.27.Sicut ipſe (Chriſtus) cum inter homines ageret, vniuerſos Dæmones verbo fugabat,hominúmque mentes emolliebat, & malis incurſibus feriatas, in ſenſus priſtinos reponebat;ita nunc ſectatores eius eoſdē Spiritus inquinatos de hominibus & nomine Magiſtri ſui, & Signo Paſſionis excludunt. Verba ſunt Lactantij.

Quarta eſt,per vſum *Rerum Conſecratarum*. Antiquiſſima in Chriſti Eccleſia conſuetudo eſt; vt res quædam conſecrentur, & benedicantur; quibus deinde fideles, tum ad Dæmones profligandos; tum ad morbos pellendos, aliáque mala arcenda, vterentur.

9 Quinta eſt *Dæmonum per Exorciſmos adiuratio*. Huius meminit Cyprianus, ad Demetrianum Proconſ. Adiurantur, inquit, à nobis & torquentur Spiritualibus flagris: & verborum tormentis de Obſeſſorum corporibus eijciuntur Dæmones. Sed & prudentius formam quandam Exorciſmi his verbis expreſſit,

Intonat Antiſtes Domini,fuge callide ſerpens,
Exue te membris,& ſpiras ſolue latentes.
Mancipium Chriſti cur corruptiſſime vexas?
Deſine,Chriſtus adeſt humani corporis vltor.
Non licet,vt ſpoliū rapias,cui Chriſtus inhæſit.
Pulſus abi ventoſe liquor.Chriſtus iubet:Exi.

10 His quinque poſſemus alias rationes addere,ſed hæ præcipuæ ſunt,& aliæ in iam dictis, præſertim verò in Exorciſmo, continētur:vt ſunt Ieiunium, Oratio, Miſſæ Sacrificium, Litaniæ, Sanctorum inuocatio, Crucifixi Imago:& his ſimilia,de quibus inferius.

CAP.

Cap. XLII.

Examinatur primus modus, quo per Inuocationem Nominis Iesu, Dæmonia ex hominum Corporibus eijciuntur.

Formam & rationem Dæmonia eijciendi per *Nomen Domini nostri*, & Dominus videtur præscripsisse, & Apostoli obseruasse, & Viri sancti vsurpasse. Dominus præscripsit, cum dixit. *In Nomine meo Dæmonia eijcient.* Apostoli sibi gratulantur; quòd in *Nomine Christi ipsis subijcerentur Dæmonia.* D. Paulus in *Nomine Iesu* præcipit Dæmonio, vt à puella exeat. Primis Christianis testimonium præbent Iustinus & Prudentius superius citati: quibus accedit Lactantius Firmianus. 1

Nec desunt Exempla Sanctorum. B. Theodorus Archimandrita, teste Georgio presbytero, in Vita eius, apud Surium Tom. 2. *eiusdem Nominis* inuocatione liberauit primò seruum quendam, quem Domina eidem Theodoro adduxerat: deinde Principis cuiusdam filiam: quæ 27. annis, grauem Dæmonis carnificinam sustinuerat.

De S. Svviberto, Saxonum Apostolo scribit Marcellinus, cap. 20. quòd Dæmoniacum, eundem liberaturus, accesserit cum socijs; & primùm quidem se ad orationem conuerterit: post orationem verò ad Spiritum conuersus, eidem in *Nomine Christi* exitum imperauerit: ille verò graui post se relicto fætore discesserit.

De Arsacio docet Sozomenus, libr. 4. Hist. cap. 15. quòd obuiam habuerit furiosum Energumenum: qui gladio armatus omnes in fugam conuer

conuerterit: ſed ad ſaniorem mentem redierit, & ab infeſtante Spiritu ſit liberatus *Chriſti nomine*, per Arſacium, inuocato.

Idem *Chriſti Nomen*, cùm meritis atque ſtola S.Bernardi, coniunxit Pontius, Abbas Belleuallenſis: & feliciter Dæmonem ab Obſeſſo profligauit, qui alijs Exorciſmis adhibitis pelli non potuit: in Vita S.Bernardi, lib.4.cap.1.

Nec hoc Nomen neglexit Bernardus in Exorciſmo, quem collo Dæmoniacæ, à qua ſecundò Spiritum immundum eiecerat, alligauit. Sic enim is habet. In Nomine Ieſu Chriſti, Domini noſtri præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem rurſus ingrediaris. Vide cap.49.huius Diſputationis.

Et B.Dominicus: cùm, ſub concione eius, Dæmoniaca quædam exclamaret: & præſentes omnes perturbaret: In *Nomine Ieſu Chriſti*, facto Crucis ſigno Spiritui præcepit, vt miſeram relinqueret: qui & confeſtim reliquit. Vide cap.9.lib. 2. Vitæ ipſius.

Eligio Epiſcopo Nouiomenſi, cùm in prouincia Galliæ ageret, Dęmoniacus quidam, Quid hic agis, dicebat. Ille mox; in Nomine Ieſu Chriſti, reſpõdebat, obmuteſce, & exi ab homine. Vix verbũ protulerat; & Dæmon euolarat ita Audoenus Rhotomagenſis, lib.?.c.11.in eiuſdem Vita. Denique, *eiuſdem Nominis* inuocatione Spiritus eiecisse D.Antoniũ teſtatur, in ipſiꝰ Vita Athanaſius.

Quid, quòd eadem vſi etiam illi, qui Chriſti doctrinam non profiterentur? *Vidimus*, inquit Ioãnes, *quendam in nomine tuo eijcientem Dæmonia, qui non ſequitur nobiſcum*. Huic adiunxero illos, quorũ Lucas, in Hiſtoria Apoſtolorum, meminit: qui Iudæam

dæam circuibant, & ſuper eos, qui malos Spiritus habebant, *Nomen Domini* inuocabant. Ioſephum item, cuius Epiphanius meminit. *Act. c. 19.*

2 Verùm in hac Dæmonia eiiciendi ratione, *quatuor* ſunt, quæ in quæſtionem venire videntur. Primum eſt, *quid* ſit in Chriſti Nomine Dæmonia eijci. Secundũ, cur *potius* in Chriſti, quàm aut Patris, aut Spiritus ſancti Nomine Dæmonibus diſceſſus imperatus. Tertium *quodnam* potiſſimum Chriſti nomen (varia enim habet) hìc aſſumptum ſit. Quartũ & poſtremum, An ipſe ſub *nuda* Chriſti Nominis cõpellatione robur aliquod habeat, ad Spiritus ex hominibus exigendos.

3 Primæ quæſtionis definitio requirit, vt ambiguitas Nominis prius diſtinguatur. Neque enim vna eſt ipſius ſignificatio. Nunc pro imperio: nũc pro meritis; nunc pro authoritate: nunc pro virtute ac poteſtate, ſumitur. Exemplũ primi eſt; quòd Petrus *in verbo ſiue Nomine Domini* dixit *ſe laxare rete.* Exemplum ſecundi; quòd Dominus promittat omnia petentibus & *rogantibus Patrem in ſuo Nomine.* Exemplum tertij; quòd doceat *Patrem miſſurum Spiritum ſanctum in ſuo Nomine.* Exemplum quarti; quòd *in Patris Nomine aſſerat ſe opera & prodigia facere.* *Lucæ 5. Ioann. 14. Ibidem. Ioan. 10.*

4 Hoc conſtituto, dicimus, quod quamuis Chriſti imperio: Chriſti meritis; & Chriſti authoritate dici poſſit Dæmonia, eijci, quãdo ad *Nominis eius* inuocationem pelluntur, propriè tamen *virtutem eius* intelligimus: vt idem ſit in Chriſti Nomine; atque in virtute Chriſti Dæmonibus exitum imperare.

5 Quod dicimus, facilè probabit: qui, quale opus ſit,

opus sit, Dæmonum eiectio, expendet, diuinum prorsus est, & humanas vires longissimè superans, diuinam igitur virtutem requirit, qua Dæmones vt expelli demonstremus, *Christi Nomen*, hoc est, virtutem, quæ diuina est, inuocamus.

6 Idem animaduertet: qui adorationem S. Bernardi volet attendere: quam cap. 49. huius disputationis referimus. Cùm enim arroganter Spiritus quidam ipsi insultaret: quòd nec Syrulus (S. Syrum intellige, ad cuius Reliquias Dæmoniacum Bernardus miserat) nec Bernardulus (sic, per contemptum, Sanctum virum nominabat) ipsum sede sua atque domicilio esset pulsurus: *Non te*, respondit Bernardus, Syrus eijciet: non Bernardus: sed Dominus noster Iesus Christus.

7 Itaque in hac Dæmones eijciendi ratione duo videntur concurrere. Primum est Christi Nominis vsurpatio: alterum eiusdem virtus & potestas, illud voce profertur: hoc animo concipitur, & verbo insinuatur. Et sic ad primam Quæstionem responsum sit.

8 Altera difficilior est: sed tamen breuiter dicimus, *ob multas, & magnas rationes in Filij potius: quàm aut Patris, aut Spiritussancti aut etiã Dei Nomine Dæmonia pelli.* Quamuis enim omnium Personarum æqualis sit potestas: quia tamen Filij diuinitas erat astruenda, & doctrina confirmanda; omnino conueniebat; vt *Filij* Nomine inuocato Dæmonia pellerentur; cum hæc res egregiè ad vtrumque valeret.

9 Innotuerat olim mundo prima in diuinitate persona Pater: Filius non item, quemadmodum igitur Pater multis rationibus se probauerat; ita

altera

altera perſona, Filius Dei, ſuam diuinitatem ſignis & prodigijs debebat probare.

Pro Spiritus Sancti perſona, inquit aliquis, etiã 10
hæc ratio militat. Non hoc ignoramus. Sed aliæ ipſi non defuerunt, quibus ſuam diuinitatem aſtruxit, rationes, & illa maximè, quòd Chriſti grauiſſimum pro ſe teſtimonium haberet: cuius diuinitate conſtare non potuit.

Sed & Filio multò maximè his prodigijs & ſi- 11
gnis opus fuit. Quid ita? Poſtulabat, ſcilicet, hæc in primis doctrina, quam mundo inferebat, poſtulabant homines, quibus doctrina illa erat tradenda, poſtulabant illi, per quos erat tradenda. Nunquam mũdo Chriſti doctrina (vt perſuaſa eſt) perſuaderi potuiſſet: niſi ad hanc inferendam, & contrariam extirpandam prodigiorum machinæ, & Dæmonum profligationes fuiſſent adhibitæ.

Doctrina omnes ingenij vires ſuperabat. Carni 12
erat contraria: &, quæ mundus in præcipuo honore habebat, aſpernabatur. Tradenda hæc erat ingenij acumine valentibus: & qui, quòd ratione non capiebant, paradoxum iudicabant. Tradenda ijs, præter oblectamenta carnis, & huius vitæ, nulla alia ſupereſſe, exiſtimabant, bona. Et per quos tradenda? Non per Sapientes, & in Academicis congreſſibus, multis iam annis, exercitatos, Naturæ magiſtros: non per potentes & militum copia inſtructos: ſed per homines piſcatores: & qui vix ad honeſtorum virorum conſpectum admittendi videbantur. Quantis igitur, & qualibus hîc machinis, ſi quid feliciter fieri debuit, erat opus?

Eſto, potuerint hîc aliæ machinæ adhiberi: ad- 12
hibitæ etiam *ſint*, nec fruſtra adhibitæ ſint: veruntamen

tamen conueniebat, vt etiam Dæmones in *Nomine Christi* profligarentur; illi scilicet, qui iam in mundo principatũ obtinebant: qui multis modis, hominibus, plurimos annos illuserant: ad quorum regnum dissoluendũ, spolia diripiẽda, arces occupandas, Christus præcipuè in mundum venerat.

14 Hinc est, quod inter præclara à Christo gesta, nihil ita prædicetur, vt Dæmonum ex hominibus eiectiones. Nullum etiam opus sit, in quo frequentiùs occupatus videatur. Nullum ferè, quod ita homines mirati. Nullum, quòd magis ipsius hostes & aduersarij calumniati.

15 Sed tertia nos ad se Quæstio vocat, qua quæritur. *Quonam potissimum Christi, Nomine & Apostoli, & Apostolorum successores vsi sint in Dæmonum profligatione?* Atque hoc loco, vt quod sentio, dicam, extra controuersiam esse puto, Omniũ Christi Nominum vim magnam esse: & quod vnius fit vsurpatione, id posse fieri aliorum omnium. Hoc, ne alia proferam, declarat, qui nunc non infructuosè Dæmoniacis adhibetur. Exorcismus: in quo omnia propemodum, quo Christo tribuuntur, Nomina inueniuntur.

16 Veruntamen, quamuis omnium vis magna sit: *Nomine Iesu tamen vsos esse*, & in eo plus præsidij posuisse, optimè videmur posse affirmare, ob sequentes causas. Primò, quia licet multa Domino Nomina tribuerentur; vnum tamẽ proprium erat. *Vocatum est Nomen eius Iesus.* inquit Lucas, *quod vocatum est ab Angelo, priusquam conciperetur.* Iam verò ipse *suo* Nomine (quis dubitabit, quin hoc proprio?) Dæmonia dixit eijcienda. *In nomine Meo*, inquit, *Dæmonia eijcient.*

Dein

Deinde huius Nominis inuocatione Dæmonia expulsa legimus, non per Apost. Paulũ tãtùm; verùm etiam Iudæorum Exorcistas, qui Apostolum aliosque Christi Discipulos imitabantur. Et de Apostolo Paulo hoc clarum est ex capite 16. Historiæ Actuum Apostolicorum: vbi eijciens Pythonicum Spiritum: *Præcipio tibi*, inquit, *in Nomine Iesu discedere ab ea.* De Iudæorum verò Exorcistis, Lucæ 9. *Vidimus*, inquiunt Apostoli, *quendam eijcientem Dæmonia in Nomine Tuo qui non sequitur nobiscum*, Similiter Actuum 19. Quidam Iudæi Dæmones adiurabant *per Nomen Iesu, quẽ Paulus prædicabat.* Quid, quòd primi Christiani hoc, præ cæteris, Nomen assumpserint? Nominis Iesu inquit Iustinus, potentiam Dæmones tremunt & reformidant: & hodie quoque illi per Nomen Iesu adiurati nobis parent. De veritate Religionis Christianæ. Quid, quòd hóc in Dæmonum eiectione Apostoli omnes vsi videantur? *Domine*, inquiunt Lucæ 10. *etiam Dæmonia subijciuntur nobis in Nomine tuo.* Vide Tostatum q. 153. in 17. Matthæi.

Tertiò, quia huic Nomini aliquid plus tribuisse videntur Apostoli, quàm alijs omnibus. Omitto 18
quòd in Nomine *Iesu* dicatur flectendum omne genu cælestium, terrestrium, & infernorum quoties Sanctissimus Paulus idem illud Nomen in ore habuit? quoties in corde? Licet id intelligere partim ex ipsius scriptis, in quib. quingenties extat; partim ex grauissimis Scriptorib. qui eiusdem abscissum caput, ter *Iesu* nomen, inclamasse testantur. Baronius Tom. 1. Annal.

Ad hæc accedit fidelium omnium, qui iam sunt 19
(haud dubium, quin & priorum) consensus: &

quæ damnari non potest (nisi fortè à Christi hostibus) consuetudo; qua frequentius hoc, quàm quodcunque aliud, Nomen, si quando terrentur, aut cadunt, compellant: qua morientibus hoc potius inclamant: qua præ cæteris pingunt, & maiorem illi, quàm alijs, reuerentiam, nunc Capitis inclinatione, aut detectione, nunc geniculatione, exhibent.

20 Sed & ratio egregiè pro hac sententia militat. Finis, qui in Dæmonum eiectione propositus fuit? hoc potius; quàm quodcunque aliud Nomen requirebat. Quid ita? Quia cum hic propositum esset vt Christi gloria atque diuinitas innotesceret: ipseque pro vero Deo susciperetur & haberetur: nónne illud Nomen assumere oportebat, quod Christo erat maximè proprium? quo ab omnibus passim compellabatur? Atque hoc esse dulcissimum *Iesu* Nomen, si non alia, certè Titulus Triumphalis vt vocamus, satis superque declarat.

21 Porrò hæc pro tertiæ Quæstionis responsione dicta, haud parum ad quartæ solutionem faciunt. Neque enim obscurè insinuant *ipsum nudum Iesu Nomen Dæmonibus molestum, & graue fuisse*: magnã quoque ad ipsos sedibus humanis pellendos impressionem fecisse. Id exemplo etiam eorum confirmari videtur: qui quamuis Christum non sequerentur: nondum crederent: fortè etiam ipsius hostes essent & aduersarij: *Iesu* tamen Nomine inuocato Dæmonia pellebant.

22 Sic Sagis, & ijs, qui se Diabolo deuouerunt, mãdari, & serio præcipi scimus: vt si quando nocturnos conuentus habent, prorsus à Nomine *Iesu* abstineãt, quanquam Iesum abiurarint. Scimus subitò

& Dia

& Diabolos & præsentem turbam disparuisse: si quando Collegarum alicui, etiam præter intentionem, Nomen *Iesu* excidisset.

Dæmonia aliquando consuluit Christianæ Religionis desertor, & persecutor Iulianus (Naz. Orat. in Iulian. teste) Cùm verò eidem, terribili: & quam ferre non posset, forma, apparuissent: pro cōsuetudine, quam Christianus adhuc habuit, se Cruce muniuit, crucis hostis; & ipsa mox disparēt: probāq; ipsum per se Nomen *Iesu* Dæmonib. horrori esse. 23

Non leuia hæc sunt argumenta. Sed vt Caput hoc concludamus, *quatuor* dicimus. Primum, magnam huius Nominis vim esse, si *cum reuerentia*, atque pietate proferatur. Secundū, Etiam per multum valere: quamuis *nullum pietatis affectum* habeant, qui eo vtuntur: si tamen eo fine, vt Christi virtute quippiam obtineant, assumant. Tertium, Nullam eius vim esse, si vt *nuda quædam in aërē prolata vox ex,* consideratur. Quartum, Quòd, si vt signum aliquod vsurpetur, Dæmonibus terrori esse possit; quamuis & pius absit affectus: & nihil ab eo, qui profert, exspectetur. 24

Primum illud probant eiecti ab Apostolis Dæmones: serpentes sublati: haustum, sine detrimento venenum: infirmorum curatio: & his similia, vt taceam, quòd pius animus, cum re qualibet (quid ni cum diuini Nominis inuocatione?) possit plurimùm. *Pietas,* inquit Apostolus, 1. Timoth. 4. *ad omnia vtilis est.* 25

Secundum dubium non est. Illi ipsi, quos iam sæpe pro duximus, huius rei testes sunt: illi inquam, qui apud Christum à Discipulis delati, quòd Dæmonia eijcerent, in eius Nomine, quē non sequerē- 26

tur. Debuerunt quoque hic homines intelligere, Christi magnam esse virtutem; quando etiam illi, qui ipsius doctrinam non per omnia probabant, in eius Nomine Dæmonibus imperarent.

27 Tertium omnes, ni fallor, admittunt. Cùm enim vox in aerem prolata, nihil sit aliud, quod non concussus aer præstat. Si pica aut Psitacus doceatur Nomen *Iesu* proferre; viréſne alias, quodcunque nomen prolatum habebit? vide Tostatum in 1. Reg. cap. cap. 19. qu. 40.

28 Quod verò quarto loco asserebamus, idem, inquam, Christi nomen, vt signum quoddam est, vires aliquas habere, facilè credet, qui animaduerteret Dæmones non rebus tantùm, verùm etiam signis rerum terreri & cruciari. Res clara est, de signo Crucis: quod vbicunque tandem conspexerint, & quomodocunque formatum sit, odio habent impostores; & detestantur, quemadmodum fures, rotas, & patibula.

CAPVT XLIII.

Examinatur secundus modus, quo per vsum Reliquiarum Sanctorum, Dæmonia ex hominum corporibus eijciuntur.

1 ALtera ratio eijciendi Dæmones, est per *vsum Reliquiarum Sanctorum*. Pro hac produximus superius B. Chrysost. sententiam. Chrisostomo adiungimus semicinctia, & sudaria Apostoli Pauli: de quibus ita S. Lucas: *Virtutes*, inquit, *non quaslibet faciebat Deus, per manum Pauli: ita vt etiam super languidos*

quidos deferretur à corpore eius Sudaria & Semicinctia: & recedebant ab ijs languores & Spiritus Nequã egrediebantur. Addimus quoq; Vmbram Petri, qua Dæmonib. vim allatam esse haud obscurè insinuatur cap. 5. Historiæ Apostolorum.

Possent pro hoc argumento iam dicta satis esse; verùm quoniam hæc exorcizandi ratio magnos & multos habet Aduersarios, plurib. exemplis, rationibusque illustranda videtur, & explicanda. 2

Ab exemplis initium facimus. Refert B. Hieronymus, Epist. ad Eustoch. de Vita Paulæ, ad sepulchrum Elisæi, Ioannis Baptistæ, atque Abdiæ, rugire consueuisse, & latrare, & sibilare, & mugire Dæmones. Idem attestatione totius populi Mediolanensis fieri ad sepulchra Prothasij & Seruasij testatur B. Ambrosius, de Prothas. & Seruas.

Eorundem Prothasij & Seruasij memoria fuit in villa Victoriana ab Hippone regio, minus triginta millibus distante. Portatus est eò adolescens quidam, qui, cùm de medio tẽpore æstatis, equum ablueret, in fluminis gurgite Dæmonem incurrit. Ibi cùm iaceret, vel morti proximus, vel simillimus mortuo: tandem Dæmone fugam capiente liberatus est, ita B. Augustinus, lib. 22. de Ciuit. cap. 8.

Nazianzenus, Orat. 19. tanquam rem omnibus manifestam relinquit, ad Cypriani Martyris sepulchrum Dæmonia eiecta.

Plurima quoque per catenam S. Petri eiecta esse docent, & testantur Historiæ. Anno salutis 900. accidit, vt quidam Comes, Othonis Imperatoris, familiaris occupatus ab immundo Spiritu, seipsum dentib. dilaniaret; iussu verò Imperatoris ad Ioannem Pontificem ductus sit; hic vt sacram catenam

attigit, erumpens nefarius Spiritus, hominem liberum reliquit. Hoc Vincentius lib. 24. ca. 88. & Chronicon Saxoniæ.

Quibus Belgium notum eſt, non ignorant apud Gheelam Brabantiæ, ad ſacroſanctas D. Dymnæ Reliquias Dæmoniacos, ſingulari Dei Opt. beneficio, in hunc vſque diem liberari, inquit Brendenbachius, Lib. 7 Collat. cap. 37.

Sic anno 1541. in Sicilia, in templo S. Philippi, qui S. Petri diſcipulus fuit, ducentæ propemodum fœminæ liberatæ ſunt: & quotannis ipſo D. Philippi feſto die liberantur non pauci, quemadmodum quodam in loco refert Thomas Pazellus.

Gregorius Lingonenſis Epiſcopus adductos ad ſe Energumenos, ſigno Crucis, & verbo curabat: ſed eo abſente multi Dæmonia ab Obſeſſis virga, quam geſtare ſolebat, pellebant: quemadmodum habet Gregorius Turonenſis in eius Vita. Idem Gregorius, lib. 2. Miracul. ca. 44. docet ad pignora S. Iuliani Dæmoniacum cum vomitu ſanguinem Dæmonenque eieciſſe.

Sic dæmones clamabant ſe gemino incendio torqueri: cùm S. Genoueſa Reliquias S. Martini viſitaret: quia ſcilicet, nec ſancti Viri Reliquias nec S. Virginis præſentiam ferebant. Surius Tom. 1.

Agnouit hanc Reliquiarum virtutem Pipinus, Caroli Magni parens. Cùm enim Clericum ſuum (Brunco is vocabatur) à Dæmonis tyrannide cuperet abſolui, ad Sanctorum Reliquias ipſum deſtinauit. Nec ſpes fefellit: ſiquidem mox, vt limina Eccleſiæ S. Maximini, Treuirenſis Epiſcopi, attigit curatus eſt Brunco: teſte Lupo, in Vita S. Maximini, apud Surium, Tom. 3.

Idem

Idem Lupus addit vno eodemq́; die, S. Maximini ſacro triginta ſeptem earundem Reliquiarum beneficio à Dæmonib. eſſe liberatos: in eorumq; numero fuiſſe fœminam, quam poſt quadraginta ſeptem annorum carnificinam Sanaticam Spiritus reliquerit: ſulphureo nidore, in diſceſſu ſuo, templum impellens. Sequenti item anno, eodem S. Maximino ſacro die, curatores viginti duos: tertio anno curatos tredecim.

De Reliquijs S. Liborij Epiſcopi Cenomanenſis ſcribitur, quòd cùm anno 836. corpus eius è tumba leuaretur, transferendum Badelbornam: liberatus ſit Diaconus, quem multis annis Diabolus torſerat: in itinere verò cùm ad eiuſdem ſacra pignora mulier obſeſſa adduceretur: cœperit horrendum in modum Dæmon mugire, ſibilare, atque alias ferarum beſtiarum voces edere: mox verò diſcedere coactus ſit; feretrum attigerit. Hæc apud Surium, Tom. 4. fol. 338.

De puluere, in quem effuſa fuit aqua, qua B. Oſualdi oſſa fuerunt abluta, refert Beda, lib. 3. Hiſtor. Anglic. ca. 11. quòd Dæmoniacum ſanauerit: apud quem nihil profuerunt Exorciſmi.

Sic nihil proficiebatur in monaſterio Belleuallis, omnib. Exorciſmis, quos adhibebant dicti monaſterij Viri religioſi: ſtola autem, qua S. Bernard. vti conſueuerat, Energumeno, per Pontium loci Abbatem, admota, ſubitò Spiritum exegit, teſte VVilhelmo S. Theodorici, in vita Barnar. li. 4. ca. 1

De Gregorio Taumaturgo ſcribit Gregorius Niſſenus, in eius Vita: apud Surium, Tom. 4. quòd anhelitu oris ſui velum afflarit: & obſeſſo illud imponens, Dæmonem expulerit.

De Maltonio Episcopo testatur Sigebertus, qui eiusdem Vitam descripsit, (habetur apud Surium Tom. 6) quod rogatus vt nobilis cuiusdam filiam, quam miserè Dæmon torquebat, curaret; proiecerit in Obsessæ collum, suum strophiolum: & statim in conuitia Spiritus proruperit, & post potam benedictam aquam discesserit.

Sic Terentianus prætoriæ cohorti præfectus ob mortem Ioannis & Pauli Romanorum ciuium, quam iussu Iuliani Apostatæ curauerat, cùm filio à Spiritibus immundis, sceleres patrati vltoribus, inuaditur, sed ab ijsdem liberatur, quamprimùm ad Martyrum sepulchra fuit perductus. Ita in Vita Ioannis & Pauli per Terentianum scripta, teste Baronio in martyrologio 16. Iulij.

4 Habet hîc locum, quod de S. Bernardo refert Bernardus Bonæuallensis Abbas. Huic, cùm Mediolani in Ecclesia S. Ambrosij esset celebraturus; puellam adducunt à Dæmonio obsessam, auxilium eius implorantes. Quid Sanctus? Aquam manibus suis iubet super infundi; quam cùm puellæ bibendam dedisset, mox pristinæ sanitati illa restituitur. Habet quoque locum, quod B. Augustinus affert 22. de Ciuit. cap. 8. se Mediolani domum vidisse, quæ à Dæmonio vexabatur, & suspensa in illa parte terræ sanctæ, à Dæmonij infestatione liberata est. Hinc optimè B. Hieronymus Dæmoni, qui per os Vigilantij, Reliquias contemnentis loquebatur: *Tu hoc vilissimo totus es sæpe puluere.*

5 Nec mirum est Dæmones aut profligari, aut cruciari Reliquijs: cùm vel maiora; vel certè æqualia Reliquiarum attactu, & virtute perfecta esse sciamus. Per has enim alijs est restitutus visus: alijs

aliis redditus vſus pedum: aliis data vita: alij ab incurabilibus morbis liberati: vt benedictum ſit à Patribus Nicenæ II. Reliquias Sanctorum eſſe fontes ſalutares, quibus Deus multa beneficia hominib. præſtat. Nec hic exempla deſiderãtur. Mulier quædam fluxu ſanguinis laborauerat, annis 10. Expẽderat in medicos omnes, quas habebat, facultates. Chriſtum in medio turbæ conſpicata, cogitabat ſi vel fimbriam veſtimẽti eius, tangere, fore, vt ſanaretur. Quid multis? Vicit pudorem deſiderium ſanitatis. clàm Dominum accedit fimbriam tangit, & mox ſanitati reſtituitur.

Coniicitur in ſepulchrum Eliſæi Prophetę cadauer hominis cuiuſdam defuncti; ſubitò, vbi Eliſæi oſſa attigit, ſurrexit homo viuus, 4. Reg. 13.

Scribit S. Epiphanius in vita eorũ, à plurimis coli ſolita ſepulchra Ezechielis, Iſaiæ, & Hieremiæ, ob multa beneficia, quæ in iis locis propter eorundem merita Deus conferebat.

Baſilius Oratione in Mamãtem dicit omnibus nota eſſe miracula, quibus Martyr aliis ſanitatem aliis, vitam reddiderit. Refert idem Orat. in Iulianũ, cùm Reliquiæ S. Iulittæ in quendam locũ, vbi aquæ penuria laborabatur, adductæ fuiſſent, è terra eripuiſſe fontem aquæ dulciſſimæ; vt videretur ſancta illa, quaſi mater & nutrix cõmunis, totam illã regionem lacte ſuo alere voluiſſe.

S. Gregorius Nazianz. Orat. In Cyprian. Omnia inquit, poteſt puluis Cypriani cum fide, vt ſciunt hi, qui ipſi experti ſunt, & miraculum vſque ad nos tranſmiſerunt.

Ambroſius Sermone de Geruaſio & Prothaſio, & Epiſtola ad Sororem de iiſdem; inter alia

facta, refert etiam cæcum, nomine Seuerum, arte Lanionem, omnibus notissimum, fuisse curatum ad contactum feretri, quo Reliquiæ portabãtur.

6 B. August. lib. 22. de Ciuit. cap. 8. asserit tot facta esse miracula, breuissimo tempore, ad Reliquias S. Stephani, vt multi libri scribendi sint, si omnia referri debeant. Sulpitius in Vita S. Martini, dicit solo contactu vestis eius curatam mulierem a fluxu sanguinis. Legendus est Iacobus Rabus de Miraculis contra Morbachium.

Magna sunt quæ diximus. Sed illud magis Reliquiarum virtutẽ probat, quòd etiam sudaria, vel vela (quæ Sanctuaria vel Brãdea dicebantur) iis, cùm tangendi facultas non cõcederetur, Maiores admouerint; & postmodum his tanquã rebus sacris, ad res magnas perficiendas vsi sint, de quibus ne longiores sinus, consulendus est Cæsar Baronius, in Martyrol. 15. Iuoij. Quantam autẽ virtutem haurirent huiusmodi Vela, admota Sanctorum tumulis, locuples testis est B. Gregorius PP. scribens ac Constantiam Augustam, lib. 3. ca. 30. & Gregor. Turonen. de gloria Martyrum, cap. 28. & Diaconus in Vita Gregorij.

7 Quid, quòd non tantùm velamina, & Panniculi Reliquiis admoti; sed & Vestimenta laguentium: atque mortuorum, sacris altaribus, vbi Sãctorum seruarẽtur Reliquiæ, superposita, virtutẽ quandam diuinam hac ratione contraxerint; vt postea infirmis aut mortuis adhibita, præsens remedium attulerint? Pro hac re est sãctissimus Augustinus, qui ad arguendam Gentilium impietatem complurium miraculorum suo tempore in Africa editorum Catalogum texuit; eandémque

gratiam floribus, qui iisdem sacrãrũ Reliquiarũ loculis admoueri cõsueuerunt, impartiri solitam pluribus.mõstrat exemplis. Vide lib. 2. de Ciuit c. 8. 8

Maximis his maiora addimus. *Puluis* etiam atque situs, qui circa Martyrum sepulchra inuectus est, maxima, propter Martyres præditus fuit virtute. Fidem huius integrã faciunt Patres ferè omnes; sed imprimis Gregor. Nyss. Orat. in Theod. qui de consuetudine prædicti *Pulueris* colligendi hæc hæc ait: Si quis puluerem, quo conditorium, vbi Martyris corpus quiescit, obsitum est, auferre permittat: pro munere puluis accipitur, atque tanquam res magni pretij condenda colligitur.

Cæterùm, quot quantáve miracula, ex collecto Puluere, circa Sanctorum sepulchra iacente, Deus operari consueuerit, verax testis est beatus Gregorius PP. lib. 3. Dialog. cap. 17. qui fideli certáque attestatione refert, ex Puluere collecto, ex altaris crepidine mortuum esse reuocatum. Multa id genus habet de his, qui pleráque ipse expertus est, Gregorius Turonensis, de Miraculis sancti Martini, libro secundo, capit. 1. & libr. 3. cap. 12. & libro quarto cap. 32. & sequentibus. Item libro primo, de Gloria Martyrum, cap. 62. & lib. 2. cap. 33. 42. 45.

9 Nondum finem facimus. Addimus & hoc, quòd etiam à Sanctorũ loculis separata, si tamen in ipsorum impendantur honorem, eandẽ edendi miracula facultatẽ assecuta sint. Hoc de Oleo manifestum est, quo ex more in Ecclesia antiquitus obseruato, lampades circa sepulchra Sanctorũ solent accendi, eo enim vnctum cadauer filij Irenæi, mox reuixit, vt habet Beatus Augustinus 22. de Ciuit.

de Ciuit.cap.8. Sic ingentia miracula edita ad Oleum ex lychnis, ad Martyrum sepulturas refert Theodoretus, in Historia Sãctorum Patrum. De Ceræ particula, à S. Martini templo delata commemorat Turonensis, quod igni iniecta totũ incẽdium, quo domus ardebat, restrinxerit, & nouo miraculo Cera, quæ ignem alere est solita, violentias ignis oppresserit.

10 Vnum adhuc pro Reliquiarum gloria, atque argumenti confirmatione addimus, quòd ipsa quoque dira pœnarũ instrumenta, quibus Martyres excruciati sunt, magnam virtutem atq; vim ex Sanctorum membris hauserint. Testatur id *Lapis*: quo B. Stephani Prothomart. brachium est percussum. De quo S. Augustinus, *Serm.* 31. & 32. de Diuersis, quòd plurima per ipsum Anconæ, vbi religiosè seruabatur, facta miracula.

Testantur D. Petri *Catenæ*: de quibus idem August. Serm. de Sanctis 29. Meritò, inquit, per omnes Christi Ecclesias auro pretiosius habetur Ferrum illud pœnalium vinculorum. Si tam medicabilis fuit adumbratio visitantis; quanto magis Catena vincientis. Si inanis quædam species vacuæ imaginis (vmbræ) habere potuit in se vim salutis: quanto magis de corpore meruerunt attrahere salubritatis, ferreo pondere sacris impressa membris Vincula passionis?

Testatur Craticula S. Laurentij, cuius miraculorum meminit S. Gregorius Papa, in Registro, lib. 2. Epist. 33. Hinc optimè Gregorius Nazianz. Orat. 1. in Iulianum: Quorum (loquitur de Martyribus) corpora idem possunt, quod animæ: siue manibus contrectentur, siue honorẽtur: quorum vel

vel ſolum ſanguinis guttæ, atque exigua paſſionis ſigna idem poſſunt; quod corpora.

Intellexerunt haud dubium, hanc Reliquiarũ 11
Virtutem Maiores noſtri. Id ex *quatuor* Capitibus poſſumus deprehendere. Primum eſt, quod longè & difficiles Peregrinationes ad Sanctorum ſuſceperunt Reliquias. *Quia* (inquit B. Chryſoſtomus) à Martyribus miracula eduntur, magna affatim ad illos multitudo affluit.

Alterum eſt, quod ipſas ſtudioſè quæſierint; magna diligentia compararint: comparatas non alio; quam maximi theſauri loco habuerint. Hinc Theodoretus ad Grecos, de Martyribus; ſic habet: Animæ triumphatorum Martyrũ in cæleſti nunc patria vitam agunt, Angelorum choris interſitæ: eorum verò corpora non ſingula quidem ſingulis monumentis conduntur; ſed Ciuitates, oppida paganique conuentus hæc inter ſe ſortitò partiti ſunt, laborantibúſque animis ac ægrotis corporibus ſalutaria ea confiteri non ceſſant.

Tertium eſt, quòd eaſdem in ſummo honore iudicauerint habẽdas eſſe. Hoc pulchrè exprimit Gennadius de Eccleſiaſticis dogmatibus: Sanctorum corpora, inquit, & precipuè beatorum Martyrum Reliquias, perinde ac ſi Chriſti membra, ſinceriſſimè honorãda: & baſilicas eorum nominibus appellatas, veluti loca ſancta, diuino cultui mancipata, affectu piiſſimo & deuotione fideliſſima adeũdas credimus. Si quis contra hanc ſententiam, venerit; non Chriſtianus, ſed Eunomianus, & Vigilantianus creditur.

Quartum eſt, quòd magni beneficij loco habuerint; ſi iis locis, vbi Sanctorum Reliquiæ conſeruaren

seruarentur, sua haberent sepulchra. *In Constantinopoli*, inquit D. Chrysost. Homil. Quod Christus Deus, *Reges nostri magnam gratiam putant, non si prope Apostolos; sed si vel extra eorum vestibula, corpora sua sepeliantur, fiantq; piscatorũ Ostiarij Reges.*

12 Quæ diximus, egregiè, ni fallimur, nostrũ argumentum confirmant. Pluribus opus non est, finem facimus, si quam ob causam, per *Reliquiarum vsum*, Deus Dæmonia expelli voluerit, paucis docuerimus: simul etiam exposuerimus, Verène aliqua virtus Reliquiis insit, quam Dæmones ferre nequeant.

13 Prioris non malè dixerimus *duas* esse causas. Altera est, Christi diuinitatis & diuini numinis confirmatio; altera sanctitatis eius, ad cuius Reliquias Dæmonia profligãtur, declaratio. Et nunc duæ hæ causæ simul concurrunt: nunc altera tantùm locum habet.

14 Olim, quando etiam ad Domini nominis Inuocationem miracula edebantur, Christi gloria maximè erat proposita. Quocirca non tam mirabantur homines illa; ad quorum præsentiam attactúmque Dæmonia eiiciebantur; quàm, in cuius virtute eiicerentur: sicque non tam ad prædicandos Christi Apostolos atque Discipulos excitabantur; quàm à Christianam Religionem complectendam vrgebantur.

15 Sequentibus, & nostris temporibus, stabilita iam Christiana Religione, quæ ad Reliquias miracula eduntur, sanctitatis ferè sunt argumenta. Vul, Deus eos, qui sibi ministrant, honorari, ad quam rem cùm miracula, Dæmonúmque eiectio plurimum faciant; ad Sanctorum Reliquias &

Pulueres

Pulueres hæc vult fieri. Sic ſcilicet de Sanctis ma-
iorum ſanctitatis opinionem concipiunt homi-
nes. Sic maiorem ipſis honorem impendunt: fer-
uentius ipſorum patrocinia implorant: & tutius
meritis confidunt. Quanquam & in his quoque
Christi gloria propoſita eſt.

Sed tamen (quod ſecundo loco explicandum 91
erat) *Vis naturalis, qua Dæmonia profligantur, nulla
vel Reliquiis, vel iis quæ cum Reliquiis coniuncta ſunt,
ineſſe dicenda eſt.* Quam enim aliam rebus corpo-
reis, quàm corporeã, ineſſe dicemus? At qua Dæ-
mones pelluntur, illam non oportet eſſe corpo-
ream. Corporea nihil ad profligandos Dæmones:
nihil ad res, quæ naturæ vires ſuperant, facit.

Diuina igitur virtus eſt, qua Dæmones eii- 17
ciuntur. Id in ſimili cauſa egregiè demonſtrat
Apoſtolus Petrus. Cùm enim aliquando quendã
ex vtero claudum curaſſet, & ob id omnium in ſe
oculos vultúſque conuertiſſet: hac oratione à ſe,
in Deum, patratum miraculum amolitus eſt, *Viri
Iſraelitæ,* inquit *quid miramini hoc, aut nos quid in-
tuemini, quaſi Noſtra virtute, aut poteſtate fecerimus
hunc ambulare. Deus Abraham, Deus Iſaac, Deus
Iacob, Deus patrum noſtrorum glorificauit Filium ſuũ
Ieſum. In fide nominis eius: hunc quem vos nunc vide-
tis & noſtis, confirmauit nomen eius: & fides, quæ per
ipſum eſt, dedit integram ſanitatem iſtam, in conſpectu
omnium veſtrum.* ita Petrus.

Interim Reliquiis etiam Dæmonum exilia, at- 18
que prodigia alia tribuuntur. Quia quãuis Deum
authorem primum & ſummum habeant; alias ta-
men etiam poſſunt habere cauſas. Non ignora-
bat Dominus in digito Dei eiici Dæmonia:
ſed

ſed tamen & homines verè Dæmonia eiicere, hac ratione confirmat: *In nomine meo Dæmonia eiicient.*

At quam cauſæ rationem in hoc negotio Reliquiæ ſubeunt? Inſtrumẽtalis ſuſpicor. Per Reliquias Deus, tanquam per inſtrumenta quædam, Dæmones pellit: quẽadmodum eoſdẽ per ignem tanquam iuſtitiæ torquet, & punit. Sed hæc alium locum requirunt. Noſtra perſequamur.

CAPVT XLIV.

Examinatur tertius modus, quo per vſum Signi Crucis Dæmonia ex humanis corporibus eiiciuntur.

1 CRucis rationes & cõſiderationes variæ ſunt. Aliud Crucis Chriſti, aliud ſigni Crucis Chriſti nomine intelligimus. *Crucem* dicimus illud ipſum lignum, in quo Dominus ſalutem noſtram operatus eſt. *Signum* Crucis quidquid illud ſenſibus offert. *De ſigno hic quæſtio eſt.* Nam Crux ipſa ad præcedens, de Reliquiis caput pertinet.

2 Signum verò Crucis duplex poteſt diſtingui. Alterum permanens eſt: alterum tranſiens. Permanens aut ex ligno, aliáve ſolida materia fit, aut colore in plano effigiatur. Trãſiens, mox vbi formatum eſt, eſſe deſinit. Illud in eodem genere ponitur, cũ Imaginibus: hoc inter rationes, quibus Dæmonia profligantur, ſuperius conſtituimus.

3 Huius Tranſeuntis duplex vſus eſt. Quoddam homines ſibi imprimunt (vt cùm pietatis ſtudio Cruce vel frontem, vel pectus, vel os muniunt:) quod

quoddam alijs à se; vt fit in Sacramentorum, maximè verò Baptismi, Confirmationis, & Extremæ vnctionis administratione; & quando fideli populo, in Ecclesia, ab Episcopis & Sacerdotibus, benedicitur.

Vterque modus antiquissimus est: & non cum paruo fidelium fructu frequentatus. Quod vt in alijs, multis; ita in Dæmonum eiectione & profligatione licet deprehendere, cùm nouum non sit *ex humanis corporibus, virtute Crucis ipsos eiici*, quemadmodum grauissimus testis est, quem superius produximus, Lactantius Firmianus. 4

Nec hìc desunt exempla. Ex multis pauca afferimus. Gregorius Lingonicus Episcopus ex Energumenis, ad se adductis, tantùm facto Signo Crucis iubebat Dæmonia discedere, vt loquitur Gregorius Turonensis; in Vita Patrum cap. 7. Eodem Signo eadem à muliere quadam exegit Albinus, Andagauensis Episcopus; quemadmodum testatur Vincentius Lib. 23. cap. 243. 5

Scribit Epiphanius, Hæres. 30. Iosephum quendam, nondũ Christianum, Christi Cruce Dæmonia eiecisse, & deinde Christianũ effectum, eodem Signo Iudæorum incantationes destruxisse. Eadem Cruce vsa est S. Catharina Senensis in illo exigendo Dæmone; qui egrediens horrendos in Obsessi gutture excitauit tumores; vt docet Raimundus in Vita eiusdem, apud Surium, Tom. 4. 6

Eadem Theodorus Archimandrita; primùm in curanda Principis filia; quæ ab occulto Spiritu per annos 28. graues cruciatus sustinuerat: deinde in muliere, quam Dæmon ex colle quodam egressus inuaserat, misereque torquebat, tertiò in suo

Ostiario tychio, in cuius corpus, præter brachium nihil Spiritus potit. Cruce conatibus eius à S. viro opposita. Hæc Georgius presbytereius discipulus, in Theodori Vita.

Eadem vsus est B.Gemnus, Parisiensis Episcopus; dum occultum quedam ex puella Dæmonem eiecit, siquidem mox post impressam puellæ Crucem, Spiritus per nares, in specie musæ, egressus est. Vide Fortunatum Pictauorum Episcopum, in Vita Germani, cap. 27.

Eadem S.Brigida vidua; in fœminę cuiusdam curatione; quemadmodum Scriptor Vitæ eiusdem testatur Surium. Tom.4.fol.350.

Eadem Arnolphus Svvesionensis Episcopus; quando ad ipsum perductus est adolescens Dæmoniacus, qui grauem ab integra Dæmonum legione carnificinam patiabatur: qui quamuis vix vllis vinculis potuerit constringi, mox tamen visa Cruce velut agnus, quieuit, sanctumq; virum adorauit, Scribit hoc in eius Vita Lisiardus Svvesionensis Ecclesiæ Episcopus, cap. 24.

Eadem D.Bernardus; quando Sacrificio Missæ insistens, quotiescunq; hostiam sacram Cruce signabat, etiam Obsessæ mulieri Crucem inpresit. Vide cap. 46 huius Disputationis. Et tum vsus est, quando à puero Spiritum eiecit, qui molestior & morosior erat, tum maximè: quando puer vel Ecclesiam ingrediebatur; vel aqua benedicta aspergebatur: vel Euangelium audire compellebatur; aut diuinis interesse sacramentis: Vide in Vita Bernardi, cap. 3. libr. 2.

Eadem Mauritius Episcopus Andegauensis in Dæmoniaca liberanda; quem propter ferociente

Spiri

Spiritum vinculis fuit necessa constri, teste Fortunato in eius Vita.

Crucem quoque pectori Obsessæ impressit S. Laurentius, Archiepiscopus Dublinensis, quemadmodũ & ori eiusdem infudit aquam benedictam: & post vtrunque ad orationem conuersus, Dæmonem eiecit. Ita habetur c. 28. eius Vitæ, To. 6. apud Surium.

Sic Patroclus, eremi cultor, plurimos Dæmoniacos curasse legitur; sed signo Crucis, teste Gregorio Turonensi, in eius Vita cap. 9. Idem Gregorius Turonensis, in Vita, Nicetij Episcopi Treuirensis, refert, quòd sub vestimento suo (volens vitare arrogantiam) Crucem opposuit Dæmoniaco, & sic miserum à Dæmonis vexatione liberauerit. Historiam ad longum, superius Thesi vltima, cap. 32. dedimus.

Mirum verò non est Crucis signo Dæmonia ex hominum corporibus pelli. Etiam extra homines constituta, huius vim ferre nequiuerunt, si quando ipsa Christiani olim hoc aggrediebantur & oppugnabant. Expertus est vim Crucis Gregorius Neocæsariensis; quem sæpe contra Dæmones his armis depugnasse testatur Gregorius Nyssenus in eius Vita. 6

Expertus est Miles Georgius, qui ijsdem simulachrum Apollinis confregit, cùm in templum Apollini immolaturus, iussu Diocletiani esset adductus: teste Metaphraste, in eius Vita.

Experta S. Margareta, quæ Cruce Dæmonem, in forma Draconis sibi appropinquantem, profligauit; vt idem Metaphrastes 27. Iulij scribit.

Expertus sanctissimus Antonius, qui hoc armo-

rum genere, omnibus Nequam Spiritibus fuit terribilis: quemadmodum B. Hieronymus docet, in vita Pauli.

Refert quoque Gregorius Nyssenus, in vita Neocæsariensis, Diaconum Gregorij Neocæsariensis, Crucis signo munitum exiuisse noctu incolumen ex balneis, inter innumerabilia spectra; ex quibus nemo eorum, qui noctu intrasset, vnquam viuus exierat.

Refert Lactantius, Lib. 4. c. 24. præsente Christiano, qui frontem Cruce signauerat, Diabolum non ausum fuisse Imperatori responsum dare.

7 Adde, quod quamuis etiam pietatis studio hæc Crucis arma contra Dæmones non sumerentur, Dæmones tamen afflixerint, & grauiter torserint. Notum est exemplum Iuliani; qui dum pro Christianorum consuetudine, ipse abiuratus Christianus, se Cruce signat, Dæmones quos euocauerat, fugat, teste Nazianz. Oratione in Iulianum.

Sic Lucianus, Epicureus licet, & cuiusuis Religionis illusor, tradit Eucratem dignum fide virum, cùm annulum accepisset ex ferro, vt ait, ex quapiam Cruce facto, aduersus prauos Dæmones redditum esse securū. Itaque, inquit Cæsar Baronius, Anno Christi 60. quemadmodum Iudæi Exorcistæ, licet in Iesum Christum non crederent; tamen quod sciret à Paulo & aliis Christianis in nomine Iesu pelli Dęmones & ipsi eodem nomine ad dimouendos eos, ab Obsessis hominibus vtebantur: ita Magi, quòd à Christianis feliciter factitari vdebāt, nimirum Crucis virtute eos Dæmonibus imperare; & ipsi ad coercendos, cùm opus esset, impetus Dæmonum signo Crucis vti voluerunt.

Habent

Habent hîc ſuum locum egregiæ Patrum ſententiæ D. Baſilius lib. de Spiritu ſancto Crucem vocat *ſaluberrimum remedium* ad pellendos Dæmones. Ephrem de pœnit. c. 3. aſſerit *inſuperabilem Chriſtianorum armaturam.* Idem cap. 2. lib. de Armatura ſpirituali, ſic ait. Scuti vice, Crucis te muni: validiſſima enim armatura eſt. Origenes in eandem ſententiam loquitur, Hom. 6. in 5. ca. Exodi. Timor & tremor, inquit, cadunt ſuper Dæmones, cùm ſignum in vobis viderint Crucis fideliter fixum. Idem, Homilia 8. ad diuerſos ſic habet: Immortale labarum (Crucem) portemus in frontibus noſtris. Cum Dæmones hoc viderint contremiſcent, qui aurata Capitolia non timent. B. Auguſtin. ad Catechumenos, docet idcirco eos Cruce ſignari, vt Dæmonibus ſint terrori. B. Antonius, teſte Athanaſio in eius vita, contra omnes terrores, ſolo Crucis ſigno iubebat ſecuros eſſe Monachos. Paulinus pro Cruce ſic cecinit, Natali 8. S. Felicis. 8

Non Crucis inuictæ ſignum, & confeſſio munit,
Armatique Deo mentem, non quærimus arma
Corporis: & quanquam membris videamur inermes:
Arma tamen gerimus, quibus & ſub pace ſerena
Contra incorporeos animis decernimus hoſtes.

Quocirca non otioſa eſt hæc Cyrilli exhortatio: Non pudeat, inquit, vos, Chriſtum crucifixum confiteri: ſed in fronte confidenter ſignum Crucis digitis imprimatur: & in alijs omnibus Crux fiat: in panibus comedendis, & in poculis bibendis, & ingreſſu, & in ingreſſu: ante ſomnum recumbendo, & ſurgendo; eundo & quieſcendo. Magna hæc eſt cuſtodia: quæ propter pauperes gratis da-

datur: sine labore propter infirmos: cùm à Deo sit hæc gratia & timor Dæmonum. Triumphauit enim de illo hoc signo. Ostenta illi audacter, quando enim viderint Crucem, recordantur crucifixi: metu enim eum, qui contriuit capita Draconis. ita Cyrillus Hierosolymitanus Cathech. 9.

9 Et profectò haud dubitauerim hanc præcipuam, aut certè inter præcipuas, causam esse; cur tantus *Vsus* Crucis apud Christianos omni tempore fuerit; vt (quemadmodum loquitur Tertullianus, de Coro. milit. cap. 3.) triuerit frontem Crucis signo: ad omnem progressum atque promotum; ad omnem aditum & exitum ad vestitum, ad calceatum, ad lauacra, ad mensas, ad lumina, ad cubicula, ad sedilia; breuiter, quacunque nos conuersatio exercet. Vt mirum non sit, quod Theodoretu refert, militem quendam inde agnitum esse Christianum, quod ad omnem potum signaret poculum. Vide capit. 16. lib. 3. Theod.

9 Quòd si veterum Historias repetamus, & quas res Deus per Crucis signum voluerit perficere, atque adeò perfecerit, diligentius expandere; neque mirabimur, quòd Dæmones Crucis signum ferre nequiuerint: neque quòd religiosissimè illo vsi sint Maiores nostri. Incredibilia propemodum sunt, & infinita, pro hac re argumenta. Refert Palladius, in historia Lusan. cap. 2. senem quendam, cùm in puteo aspidem vidisset, signo Crucis puteum muniuisse; ac deinde sine timore aquam hausisse, & haustam sine vllo detrimento bibisse. Alium item fuisse, (id cap. 54. habet) qui signo Crucis munitus in mediis flammis longo tempore perdurarit; legisse

legiſſe etiam ſe librum Hippolyti, de Virgine, quæ cùm corporis ſui copiam Iudici negaſſet, in poſtribulum fit detruſa, ſed ſigno crucis liberata. Vide cap. 149.

Teſtatur Theodoretus per Iulianum & Martianũ 10
Martyres, ingentes Dracones ſigno Crucis occiſos eſſe: Sanctos item Aphraatem & Macedonium, Petrum, & alios, eodem ſigno varios morbos curaſſe. In Vita ipſorum.

Cæco Cruce lumen oculorum reſtituit Eugenius Epiſcopus, vt habet Victor Vticenſis, de Perſecutione VVandalica, & Laurentius Martyr, vt notauit Ado Treuerenſis.

Iuſſus erat ab Imperatoris Diocletiani Præfectis Tiburtius, aut ſimulachris immolare, aut ſuper ardentes carbones amnulare: Poſterius Martyr eligit: ſed ſigno Crucis ſe muniens, aduerſi patitur nihil. ita Metaphraſtes.

Archidiaconus quidam, vt ſcribit D. Gregorius, Epiſcopo Sabino venenum propinauerat: hic Cruce facta venenum ſumit: & moleſtiam ſenſit nullam.

Poſt mortem Iuliani Imp. mare terminos egreſſum, quaſi nouum diluuium minabatur: rei nouitate perculſi indigenæ, in Epidauro Dalmatiæ ciuitate, S. Hilarionem adducunt, atque in littore conſtitutum rogant; vt precibus ſuis mare, iramque Dei auerteret. Quid Hilarion? Tribus in arena Crucibus factis, manus contra fluctus eleuat: & ecce, ſubitò in modum muri eriguntur, & quaſi vim ſibi fieri ſentientes, paulatim recedunt. Hoc Hieronymus in Vita Hilar.

Quo tempore Mauritius rerum potiebatur;

veniunt Cōstantinopolim à Rege Cosdroa missi. Interrogati ab Imperatore, cur signum Crucis in frontibus gererent(omnium enim frons Cruci signata erat) cum Cruci nullum honorem putarent deferendum, responderunt, Signum hoc ingentis beneficii esse symbolum: hoc se olim à sæuiente peste liberatos fuisse, cum à Christianis edocti tali signo frōtē signassent. ita Nicephorus.

S.Martini hæc ad Iulianum oratio fuit: Ego, inquit, signo Crucis, non clypeo protectus, aut galea, hostium cuneos penetrabo securus Sulp. in Vita eius. Prudentius, pro hac re, in hymno ante somnum sic cecinit:

Fac cum vocante somno,
Castum petis cubile,
Frontem locúmque cordis,
Crucis figura signes.
Crux pellit omne crimen,
Fugiant Crucem tenebræ,
Tali dicata signo,
Mens fluctuare nescit.

His addimus vnum ex Augustino, & quidem Augustini verbis. 22.de Ciuit. c.8. In Carthagine, inquit, Innocentia religiosissima fæmina, de primariis ipsius ciuitatis, in mamilla cancrū habebat: rē sicut medici dicunt, nullis medicamentis sanabilem. Hoc illa à perito medico, & suæ domui familiarissimo acceperat: & ad solū Deū orãdo se conuerterat. Admonetur in somnis appropinquante Pascha, vt in parte fæminarū obseruanti ab baptisterium, quæcunque illi primitus baptizata occurrisset, signaret in locū signo Crucis Christi. fecit, & confestim sanitas secuta est. Hæc Augustinus.

Quæ

Quæ cùm ita ſint, mirum eſt noſtris tempori- 11
bus inueniri homines; qui nullam Crucis vim cõtra Dæmones eſſe velint: Tribuant etiam eorundem *aſtutiæ*, ſi quando ad hoc ſignum diſcedunt: quaſi. Nequam, hominum ſuperſtitionem hac fuga, quam ſimulare dicuntur, fouere & promouere intendant.

Si in Dæmonum fuga vim Crucis nullam a- 12
gnoſcunt: quid dicent, ad tot, tanta, tam certa prodigia, quæ ſolo Crucis ſignaculo ſunt perfecta? ad profligatos morbos? ad reſtitutam ſanitatem? ad hauſtum ſine detrimento, & ſalutis iactura venenum? ad ſublatos ingentes dracones? ad fractos & repulſos maris fluctus? ad hoſtes proſtratos? ad deiecta, & confracta ſimulachra? ad innumera alia, quæ Dæmonis arte perfici non potuerunt?

Mirum eſt poſſe Dæmonibus vim hanc tribui: 13
cùm vniuerſa antiquitas illam, non Dæmonibus, ſed ſignaculo tribuerit Crucis. Mirum eſt dici poſſe, ſuperſtitionis hæc eſſe argumenta: cùm à viris ſanctiſſimis, qui Dæmonum coniuratiſſimi hoſtes fuerunt, veluti Chriſtianæ religionis firma præſidia, ad omnia aduerſa profliganda, fuerint aſſumpta. Mirum eſt dici poſſe, illos colluſiſſe cum Dæmonibus; quorum nec viuorum præſentiam; nec mortuorum cineres Nequam Spiritus ſuſtinere potuerunt.

Nos hic Dæmonum non aſtutiam; ſed infirmi- 14
tatem intelligimus: quando ad Crucis ſignum diſcedunt, Vt in alijs omnibus, quæ Theſi 10. recenſuimus; ita in Dæmonum eiectione Crucis virtutem agnoſcimus. Crucem ad pellendos Spiritus *ſaluberrimum remedium*, cùm Baſilio, credimus, &

profitemur. *Veniat*, dicimus cum Athanasio (libro de Incarnatione & salutari Domini aduentu) *veniat*, inquam, qui istorum dictorum experimentum capere velit, & in ipsis præstigiis Dæmonum, & imposturis vaticinorum, & in miraculis Magiæ, vtatur signo Crucis ab ipsis deriso: noménque Christi inuocet: & videbit, quomodo eius rei metu Dæmones fugiant, vaticinia conquiescant, magiæ & veneficia iaceant. Hactenus Athanas.

15 Sed *quæ causa est*, quæret aliquis, *vt ad Crucis signum Dæmones fugiant?* Quæstio hæc, etsi curiosa
videatur: non tamen inutilem habet disputationẽ.
Quæritur enim, Sit ne aliqua virtus in Cruce, quæ
Dæmones torquet: aut potius odium ipsius Crucis in ipsis tantum sit, vt potius cum dedecore ma-
16 lint cedere: quàm cum molestia Crucẽ sustinere.

Et virtus quidem duobus modis Signo huic inesse intelligi potest. Prior est, vt quemadmodũ cæteris rebus virtus impressa est, qua agant: ita quoque signo Crucis sit impressa, posterior, vt nõ quidem ipsi virtus sit impressa: sed tanquam instrumentum Dei assumatur, quod Deus ex se, atque *opere operato*, vt in scolis loquimur, valere ve-
17 lit ad Dæmones profligandos.

Dici nullo modo potest Cruci, quæ in aëre formatur, aut fronti imprimitur, vim ea ratione inesse: qua sua rebus naturalibus dicitur inesse. Si, quod naturæ viribus habeat, consideremus, vires nullas alia hæc Crucis signatio in aëre facta, habebit: quàm quæcunque digito aut manu hominis
18 in aëre formata, figura.

Quod Deus Cruce, tanquam instrumento, &

vt diximus, *ex opere operato* Dæmonia proffligari velit, admodum est verisimile: & quidem si non aliunde, certè ex illo, quòd sæpe homines Iudæi & Ethnici, sine vera fide, aut deuotione, signo Crucis adiuti sint. Hoc de Iuliano testatur Nazianzenus, Ora. in Iulian. de Iosepho Hebræo Epiphanius Hæres. 30. His addimus Hebræum alium, cuius B. Gregorius meminit, lib. 3. Dial. cap. 3. & insignem. B. Augustini sententiam: qui ita loquitur (quæstione 79. qq 83. Nec mirum, inquit, quod hæc Signa valent, cùm à bonis Christianis adhibentur: quando etiam cùm vsurpatur ab extraneis, qui omnino suum nomen ad istam militiam non dederunt, propter honorem tamen excellentissimi Imperatoris valent. Cùm autem non cedunt Signis his huiusmodi Potestates: Deus ipse prohibet occultis modis, cùm id iustum atque vtile iudicat. Nam nullo modo vlli Spiritus audent hæc Signa contemnere: contremiscunt hæc, vbicunque illa prospexerint, ita B. Augustinus.

Hominum *pietas, vt ad alia omnia,* Apostolo te- 19
ste, ita etiam hic vtilis est, & valet. Quando enim Signum hoc pietatis studio assumunt: Christi merita, Crucis signo quasi expressa: postulant, & inuocant. Quocirca Dæmonibus signum Crucis opponere; est Christi passionem opponere: & Deum per Christi merita inuocare. An non hæc plurimum valens. *1. Timo. 4.*

Sed odium Dæmonum maximè hic valet. In- 20
credibile est, quantum sit illud erga Christi Crucem. Itaque vt nos res inuisas & odiosas: ita illi Crucem detestantur & fugiunt.

21
Odij huius, ni fallor, causæ duæ sunt, præcipua *Coloss. 2.*
est,

2. eſt, quia Signo hoc, vires eorum fractæ, & regnum diſſolutum, *Chriſtus enim* (inquit Apoſtolus) *chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, tulit, de medio, affigens illud Cruci, expolians Principatus & Poteſtates, traduxit palam confidenter, triumphans illos in ſemetipſo*: Quocirca vt canis baculum, quo percuſſus eſt deteſtatur; ita Diaboli Crucem.

22 Altera cauſa odij ex fructu, quem ex Signo hoc fideles carpere poſſunt, oritur. Neque enim hic paruus eſt. Atque, vt non dicam hoc Signo refricari paſſionis Chriſti memoriam, quæ maximum emolumentum importat; explicat idem, primò, totam perfectionem Chriſtianam. Profundum crucis inſinuat fidem; ſublimitas ſpem: latitudo perſeuerantiam: quæ ſi in Chriſtiano inueniuntur, perfectum conſtituunt. Explicat deinde; effectum Chriſti Paſſionis, qui eſt cœli patefactio: quod cacumen crucis inſinuat: inferni vaſtitas & ſolitudo: quod productio eiuſdem ad pectus vſque: & totius orbis redemptio & ſalus: quod productio manus à ſiniſtro ad dextrum latus: Hactenus de tertio modo.

CAPVT XLV.

Examinatur quartus modus, quo per vſum Rerum Conſecratarum Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

QVarta ratio Dæmones eijciendi eſt, vt diximus, per *Vſum Rerum Conſecratarum*. Hæc à præcedentibus tribus hoc videtur differre, quòd quam

quamcunque in Dæmonia poteſtatem habet: illam accipiat, per Orationem & Verbum Dei: cum priores illæ, non ab Eccleſiæ oratione: ſed aliunde vim ſuam habeant.

Ratio hæc ſimplex non eſt: quemadmodum 2
nec vnum eorum genus, quæ conſecrantur & benedicuntur. Benedicitur *aqua*: benedicitur *ſal*: benedicuntur *herbæ*: benedicũtur *Imagines cereæ*, quas ab effigie, ceræ impreſſa, *Agnus Dei* dicimus, & quidem benedicuntur hæ res, non ob eum finem, vt à Dæmonum infeſtationibus ſint liberæ, (quomodo aliæ quædam benedicuntur,) ſed vt ijs contra Dęmonum infeſtationes, & moleſtias vtamur.

Quod dicimus, ex formulis, quibus Eccleſia in 3
harum rerum benedictione vtitur, licet colligere, in *Salis* benedictione ſic orat: Immenſam clemẽtiam tuam, Omnipotens æterne Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam Salis, quam in vſum generis humani tribuiſti, benedicere, & ſanctificare digneris, vt ſit omnibus ſumentibus ſanitas animæ & corporis: & quicquid ex eo tactum, vel aſperſum fuerit, careat omni immunditia, omnique impugnatione ſpiritualis nequitiæ. Per Domin. In conſecratione Aquæ, hac forma vtitur: Deus, qui ad ſalutem humani generis maxima quæque Sacramenta, in aquarum ſubſtantia condidiſti; adeſto propitius inuocationibus noſtris: & elemento huic multimodis purificationibus præparato virtutem tuæ benedictionis infunde: vt creatura tua myſterijs tuis ſeruiens, ad abigendos Dæmones, morbóſque pellendos diuinæ gratiæ ſumat effectum, &c. Sic dum Herbas, & Ramos benedicit: rogat, vt quicunque ex ijs acceperint:

acci

accipiant sibi ad protectionem mētis,& corporis, &c. Dū Cereas Imagines, inter alia sic orat. Quæsumus, Domine, hos Agnos, quos de Cera virginea, in tuum honorem formauimus, sacra & perenni vnda, balsamóque sacri Chrismatis perfusos, benedicere, sanctificare & consecrare digneris: quatenus à te benedicti, virtutem accipiant contra omnia diabolica tentamēta: & omnes porttātes tuti esse possint, inter aduersa & prospera: vt tua consolatione accepta, nullum periculum timeant, nullæmque formident vmbram: nulla sæuitia diabolica, aut versutia humana iis noceat: sed fortitudine tuæ virtutis roborati, tua consolatione glorientur, qui verè paracletus diceris, &c.

4 Hæ Ecclesiæ sunt precationes. Quem harum effectum esse iudicamus? Si, quod Dominus dixit: *Quidquid petierimus Patrem in eius nomine, consecuturi sumus*, an hic nostro desiderio frustrabimur? Et cùm oramus, vt creaturas suas ad Dæmones profligandos valere velit, vota nostra reiiciet?

5 Fortè non in eius (Christi) nomine hæc à Patre petuntur: Sed petifinis singularum, quo *Per Dominum nostrum*, &c. tribui postulamus, probat. Fortè, quòd verbis confitemur, rebus negamus, dum quod superstitiosum est, & diuinis legibus contrariū, postulamus. Et quid illud? Quòd creaturas benedici volumus? Quòd iam benedictas volumus valere ad res prodigiosas perficiendas? Quòd ad Dæmones profligandos vim tribui rogamus? Sed hæc superstitiosa non sunt. Non aduersatur diuinis legibus creaturarum Benedictio. Non Opinio, quod à benedictæ ad res prodigiosas valeant? Non Opinio, quod valeant ad Dæmonum ex humanis

corpo

corporibus eiectionem. Docemus hæc tria.

Primùm omnium, *Creaturas benedicere* superstitiosum non est, nec diuinis contrarium legibus. Quòd superstitiosum est, omnibus superstitiosum est; Quòd diuinis legibus repugnat, nec ipse Deus vult sibi esse permissum. Quid inde? quid? Superstitione vacare creaturarum benedictionem: non repugnare diuinis legibus. Quamobrem verò? quia Deum creaturas benedixisse, tam est certum, quàm quod certissimum.

Fortè, quia à Deo Creaturæ benedictæ sunt, ne secundò benedicantur, cauendum est. Cur quæso? an quod semel benefactum est, secundò fieri nequit? vbi nulla lex est, quæ, ne factum repetatur, prohibet? Sed nec eo, quod Deus, fine nunc creaturas benedicimus. Nos benedictione petimus da morbos pellendos, Dæmonésque eiiciendos valere. Hoc in prima rerum conditione, quando ipsis Deus benedixit, propositum non fuit. 7

Adde, quod nec Saluator culpa careret: Neque enim semel hac benedictione ille vsus est. Vsus est antequam ex hac vita discederet: & postquam gloriosus à morte resurrexit. Vsus est in deserto, & in Emaus. An fortè, quam initio conditi orbis rebus omnibus Deus benedictionem contulit: illa ad panes, quibus Dominus benedixit non pertinet? 8

Quas res possumus maledicere; easdem benedicere possumus. Hoc nullus negauerit. At creaturas maledicere possumus: Poterimus igitur & benedicere. Assumptio certa est, quoniam & in Noua lege maledixit Dominus ficum: & in Veteri, si quando occultum crimen adulterij prodi debuit, 9

Marc 11.

Num. 5.

debuit,id aquis à ſacerdote maledictis, Deus fieri voluit.

10 *Noua* res in Chriſti Eccleſia non eſt Creaturarum benedictio. Magnam habet authoritatem à veneranda Antiquitate. *Oleum*, quo Apoſtoli infirmos curabant, benedictione myſtica hanc virtutem habebat. Benedictum *oleum* fuit, quod per Proculum Chriſtianum adminiſtrari ſolitum, ſcribit Tertullianus ad Scapul. 4. cap. D. Baſilius, libro de Spiritu ſancto, docet Apoſtolicam eſſe Traditionem, quòd *aquam* benedicimus. Sed Antiquitatem probat maximè Oratio, quæ inter Conſtitutiones à Clemente conſcriptas, reperitur. Ibi ſic dicitur. Domine Sabaoth, Deus virtutum, Creator aquarum, & dator olei, miſericors & benigne, qui dediſti aquam, ad potum & mundiciem; oleũ ad exhilarandam faciem in exultatione lætitiæ, ipſe quoque nunc ſanctifica aquam, & hoc oleum, in nomine eorum, qui attulerunt; & da virtutem ſanitatis effectricem, ægritudinum expultricem, Dæmonum fugatricem, omnibus inſidijs aduerſariam, per Chriſtum, qui eſt ſpes noſtra, quo cum tibi gloria & honor, & cultus, cum Spiritu ſancto Amen.

Marc 7.

11 Cæterùm, quemadmodum noua non eſt; ita nec *rara* fuit, in Chriſti Eccleſia, Creaturarum Benedictio. Hoc primum, in *aqua*, multorum teſtimonio clarum eſt. Dionyſius de Eccleſiaſtica Hierarchia dicit *aquam* ſacris inuocationibus cõſecrari. Cyrillus catech. 3. docet ſimplicem *aquam* fieri ſanctam, inuocatione Dei. Cyprianus libr. 1. Epiſt. 3. *Oportet*, inquit, *aquas prius mundari, & ſanctificari à Sacerdote*, Ambroſius lib. de his, qui myſt.

initiantur, cap. 3 docet *aquam*, niſi ſigno crucis prius ſacretur, nullum habere vſum in Eccleſia. Denique benedictæ *aquæ* meminerunt Epiphanius Hæreſ. 30. Theodoretus, lib. 5. cap. 21. Auguſt. Homil. 17. ex 50. Homil. & ſermone 19. de Sanctis, & libr. 6. in Iulianum, cap. 8.

Similia pro aliarum rerum conſecratione & be- 12
nedictione ſunt teſtimonia. Benedictionis *olei* meminerunt Clemẽs, Dionyſius & Tertullianus locis citatis, & Auguſtinus tractatu 118. in Ioannem.

Benedictionis *panis* extra Euchariſtiam B. Au- 13
guſtinus libro ſecundo, de Peccatorum meritis, ca. 26. & Paulinus in Epiſtolis ad Alipium & Romanianum: quæ ſunt 35. & 36. inter Epiſtolas diui. Auguſt. Benedictionis *Cerei* paſchalis Strabo, cap. 30. & Patres in Concilio *Toletano* IIII. can. 8, Benedictionis *Palmarum*, & Cinerum beatus Maximus cuius extant Homiliæ inſcriptæ in die Cinerum, & in Dominica Palmarum. &c. Hæc pro primo Capite.

Sequitur, vt doceamus (quod ſecundum erat) 14
ſine crimine fieri, quòd Creaturæ ad prodigioſos effectus & qui naturam ſuperant, adhibeantur. Pro hoc autem argumento egregiè militant ſacrarum Scripturarum documenta, non ex Veteris ſolùm: verùm etiam ex Noui Teſtamenti libris deprompta. Laborans incurabili morbo Naaman Syrus, venit ad Prophetam Eliſæum, ab eo ſanitatem petiturus: & ecce, poſtquam, vt iuſſus, *ſepties in Iordane ſe lauit, mox aquarum beneficio priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt.* Quàm prodigioſũ eſt, quod, Numeror. 5. legitur? vt ad ſumptam aquam, in quam maledicta congeſſiſſet Sacerdos, *adulteræ computreſcat femur:*

& tumens vterus disrumpatur? Hæc Veteris Testamẽti. Noui est illud, quòd Euangelista refert *oleo vsos esse Apostolos in infirmitatum quaruncunque expulsione*: & quòd *de aqua probatica dicitur ab Angelo mota* quæ primùm ipsam intranti præsentissimam sanitatem afferebat.

14 Præterea nec in ijs reb. de quib. est disputatio, hic desunt exempla. Docem. id primùm in *Aqua benedicta*. Magnam locustarum vim omnia consumentem, *hac aqua* proffligasse B. Aphratem narrat Theodoretus, in eius Vita Eadem *aqua* in quatuor partes fusa eosdem ex horto quondã abegit Theodorus Sicæorum Archimandrita: vt habet Metaphrastes, in eius Vita: quemadmodum, eodem teste, aliàs Ancyrænorum iumenta à sæuiente peste liberauit.

Confregit hac tumescentes, & inualescentes maris fluctus, quos Dęmon, viri sancti in Angliam aduentum impedire volens, excitauerat, sanctus Germanus, vt habet Beda in Histor. Angl. lib. 1. cap. 17.

Quintianus, Auernæ Episcopus, domum Hortensij cuiusdam, in qua febris omnes corripuerat, hac aspersit, & mox sanitas secuta est, ita Gregorius Turonensis, in eius Vita.

Hac morti proximum filium Eueliæ, mulieris Antiochenæ, liberat, & sanitati restituit beatus Chrysost. teste Metaphraste, 13. Nouembr. quemadmodum iam extremis corporis partib. mortuum famulum Comitis cuiusdam Anglicani Guitbertus Hyberniæ Episcopus: vt in eius vita habet Venerabilis Beda.

Sanauit hac paralyticum S. Brigida (Surius in eius

eius Vita)leprosum & cæcum. S. Theodorus, cuius superiùs meminimus: febri & difficultate partus laborantes diuus Bernardus, vt in eius Vita scribit Bernardus Bonauallensis, li. 2. cap. 3.

Prætereà Gothus quidam in itinere ex equo cadens, coxam confregerat, vt B. Gregorius scribit. lib. 1. Dialog. cap. 16. rogat mox Fortunatum Episcopum Tudertinum pro salute: Ille aqua benedicta coxam aspergit, &c, & ecce, omnis fractura ita solidata est, vt lecto surgeret: & ascenso equo iter inceptum perficeret.

B. Marcellus, Episcopus Apameæ, omnem Diaboli conatum, ne Iouis Apameni famosum delubrum combureretur obnitentis, aquæ, crucis signo benedictæ, vsu penitus superauit. Rem hanc fusius describit Theodoretus, lib. 5. cap. 21.

Henricus Raceburgensis Comes captos tenebat Parisios, multis tormentis in eos sęuiens. Intercessit pro ipsis Euernoldus Raceburgensis Episcopus: sed nihil proficit. Dies erat solennis Paschæ, cum captiui in catenis sub custodia starent in Ecclesia. Circuiens Pontifex, cùm fideles aqua benedicta aspergeret; captiuorum quoque aspergens catenam, dixit: *Dominus soluit compeditos*. Quid deinde? Mox catena dissilijt, illis liberè discedentibus. In facti testimonium catena seruatur. Hæc Krantius lib. 5. Vandaliæ.

Nimis finimus in exemplis pro Aquę benedictæ 15 virtute confirmanda. Non dubium, tædium nostra oratio afferret, si similem syluam in reliquis produceremus. Modus igitur orationi imponendus est. Sufficiet vnum aut alterum in alijs producere. Igitur *Oleo benedicto* plurimos curauit

Hilarion, teste Beato Hieronymo, in eius Vita. Eodem ad sanitates impertiendas vsos esse Monachos Aegypti, scribit Sozomenus, lib. cap. 21. & 29. & ante ipsum Ruffinus, li. 2. ca. 4. Eodem Theodorum Archimandritam expulisse Cacodæmonem, qui mirum cruciatum & tremorem mẽbris obsessi nautæ afferebat: scribit in Vita Theodori Præsbyter Georgius. Et de Vrsmaro legitur apud Ratherium, Veronensem Episcopum, in Vita Vrsmari, quòd Monialis, à qua Dæmonem eiecit, & os, & oculos, & nares Oleo benedicto liniuerit.

16 *Salis benedicti* meminit Gregorius Turonensis in vita S. Monegũdis, quæ anno Domini 560. vixit. Rogabatur illa, vt quia mortua infirmis (quod viua fecerat) mederi non posset, olæum salemque benediceret: quæ ægrotantib. benedictionem flagitantib. ministrarentur. Paret votis, & quidem cum plurimorum emolumento: quoniam, vt idem Gregorius loquitur, de memorata benedictione multi post eius transitum ægroti incolumitatis beneficia sunt experti.

17 De cerea Imagine, quæ Agnus Dei dicitur, ita scribit Molanus, anno 1568. cùm Princeps Auriacus numeroso exercitu in Brabantiam irrumpere tentaret: in agro Iuliacensi, prope Traiectum ad Mosam quendam Hispanum captiuum habuit, quem capitis damnatum, milites arbori alligatum sclopetis, vel bombardis occidere conabãtur. Verùm frustra sua in illum emiserunt tormenta ænea. Tantum enim abfuit, vt illum sic arbori alligatum bõbardis transuerberare, vt nec creberrimis emissionibus lædere potuerint. Quo viso obstupefacti, cœperunt eum suis spoliare vestibus, arbitrantes homi

hominem occultis quibusdam armaturis communitum, quas vis tormentorum penetrare non potuerit, verùm nihil præsidij ab ipsis inuentum fuit, præter dependens ex collo amuletum Agni, quo eidem sublato, primo ictu bombardæ extinctus, occubuit. Hæc Molanus, teste Petro Matthæo in VII. Decretalium. Plura huius generis nostra ætas obseruauit, & eorum superstitum adhuc testimonio, qui virtutem huius Imaginis experti sunt, possunt confirmari: vt non errasse iudicemus, qui de hac re cecinit:

Pellitur hoc signo tentatio Dæmonis atri,
Et pietas animo surgit, abitque timor.
Hoc aconita fugit, subitaque pericula mortis,
Hoc & ab insidijs vindice tutus eris.
Fulmina ne feriant, ne sæua tonitrua lædant,
Ne mala tempestas obruat, istud habe,
Vndarum discrimen idem propulsat, & ignis.
Illáque ne noceat vis inimica, valet.
Hoc facilem partum tribuente puerpera fœtum,
Incolumen mundo proferet, atque Deo.

Clariùs & breuiùs quidam hæc sequentibus est complexus.

Fulmina pellit,	*Et parientem*
Crimina mundat.	*Prole secundat.*
Dæmonas arcet.	*Plurima dignis*
Liberat igni.	*Munera confert:*
Seruat ab vndis,	*Paruáque tantum*
Mortéque prompta	*Portio prodest,*
Subiugat hostes,	*Maxima quantum.*

Hæc, quæ diximus, Rebus Consecratis fieri potuerunt: *non poterunt, ijsdem.* (quod tertium Caput est) *exigi ex hominum corporibus Dæmones?* Si causas

scrtemur: cur, quæ iã mirabilia recensuimus, Rerum Consecrarum beneficio patrata sunt, aliam vix inueniemus, quàm quòd Ecclesiæ oratione atque consecratione hanc virtutem sint consecutæ. Verum quemadmodum rogatus Deus est, vt has Creaturas valere velit ad profligandos morbos: ad tempestates auertendas, &c. ita rogatus est, vt valere velit ad Dæmonia profliganda. Ac fortè hic manum suam retraxisse, auxilium denegasse putandus est: qui in aliis rebus tam fuit liberalis, & munificus?

19 Fortè rebus sensibilibus & corporeis non abiguntur Dæmones: nec ad ipsos pellendos vim vllam habent. Etiam his abiguntur: etiam hæ vim habent. Nec hic exempla desiderantur. Nónne, quando cytharam pulsabat Dauid, Dæmonium relinquebat Regem Saul? Et fel, quod iussu Angeli ex pisce detraxit Tobias, nónne vim habuit fugandi Dæmones? Quid quod Salomon herbis in Dæmonum eiectione vti voluerit? Vide Ioseph. li. 8. Antiquit. cap. 2.

20 Sensibiles res sunt, quæ in aëre formantur, voces: dum Chriisti nomen imploramus: Sensibiles, quas digitis formamus Cruces: Sensibiles, Sanctorum Reliquiæ: sed tamen harum beneficio insensibilium atque incorporeorum Spirituum vis fracta est: ad harum præsentiam subsistere nequiuerunt Nequam Spiritus: quemadmodum Cap. 42. & sequentib. demonstratum est.

21 Fieri igitur potest, vt his rebus Dæmones fugentur. Sed non quid *fieri* possit, tantùm doceamus ostendamus quoque *id factum esse*. Ostendimus. Primùm se hîc nobis offert Sanctus vir Macharius

Hunc

Hunc *Aqua benedicta* puerum Dæmoniacum sanasse docet Palladius, in libro, qui inscribitur Paradisus Heraclidis, cap. 6.

Offert se secundò Eligius Nouiomensis sanctus Episcopus, Nitebatur hic impias quasdam superstitiones, in quodam vico, haud procul à Nouiomensi oppido, tollere: verùm, vbi pluribus concionibus nihil proficeret, iniuria etiam, atque contumelia ab auditorib. afficeretur: exemplum Apostoli secutus, *tradit ipsos Satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret.* Currunt hinc ad Sanctum virum Obsessorum amici, auxilium magnis desiderijs postulantes: sed hoc non nisi post vnius anni pœnitentiam, promittit Eligius. Tum ad se adductos (erant autem plures quinquaginta) *Aqua benedictæ* aspersione à Spiritibus liberat. Hæc Audoënus, Rhotomagensis Episcopus in Vita eius, lib. 2. cap. 20.

Est tertiò puer quidam, à parentib. Sancto Euchario oblatus, vt ad præscriptum Regulæ, cum alijs, in monasterio institueretur: Hic cùm aliquando à Dæmone (in forma hominis) oblatam aquam antequam eandem Cruce signasset, bibisset: ab eodem possidetur. Mox ad S. Eucharij altare adducitur. fiunt pro ipso orationes, sacratur aqua, offertur bibenda. hausta subitò abactus Dæmon. ita Surius in Historia Inuentionis sancti Celsi, cap. 11. To. 7.

Dictis addimus quartum. Arnolphus, Episcopus Svvessionensis, pacem inter quosdam compositurus erat. Hic dum quidam ipsi resistit &, ne oratione viri Sancti ad pacem cogitatur, fugit, à Dæmone in fuga corripitur. Quid deinde? Pro

Obsessi sanitate rogant alij:& illam, fide pacis admittendæ data, obtinent: sed beneficio *Aquæ benedictæ*, qua Dæmoniacum Sanctus vir aspersit. Hoc Lisiardus Episcopus Svvessionensis, in eius Vita. cap. 24.

Ad S. Bernardum (hoc quintum sit) puer triennio grauissimè ab obsidente Dæmone tortus adducitur spe libertatis consequendæ. Iubet post alia Bernardus in os Obsessi *aquam consecratam* infundi sed contra niti Dæmon cœpit, labia comprimere, & frendere dentibus. Tandem sordidissimo post se vomitu relicto est egressus. In Vita Bernardi, lib. 2. cap. 3.

Seruiunt quoque nobis hic S. Laurentius, Dublinensis Archiepiscopus; & Maltonius Episcopus, cuius Vitam describit Sigebertus. vterq; in Energumenorum curatione *Aquam benedictam* putauit ad eandem haustam in fugam coniecti sunt. Spiritusque madmodum in vtriusque Vita manifestum est, apud Surium, Tom. 6.

Et in vita S. Elisabethæ, Hungariæ Reginæ, scribit Iacobus Spirensis, cap. 30. quod ad sarcophagum eius adducta sit puella: quæ ad malam parentum imprecationem Dæmonis torturam patiebatur: & pristinæ incolumitati sit restituta, mox, vbi parum *benedicti panis, & sacræ vndæ* hausit.

22 His similia sunt, aut potius hæc confirmant sequentia. Domus cuiusdam, inquit Metaphrastes, multùm à Dæmonibus vexabatur. Cùm Domestici prandrerent, aut cœnarent, lapides super mensas iaciebantur: rumpebantur telæ mulierum: Tanta quoque multitudo murium & serpentum domum occu

occupabat, vt præ formidine nemo eam ingredi auderet. Ingressus tamen ad aliorum preces Theodorus Sicæorum Archimādrita; & post orationem, *Aqua*, cui benedixerat, totam aspergit & à Spiritibus immundis liberat. ita Metaphrastes in eius Vita.

Fuit quoque Dæmonium, quod iam triēnium in Pago Camonte, non procul à Bingio, suis præstigiis Moguntinam ciuitatem, & vicinos incolas affligebat, & illud tādem Sacerdotes Litaniis, & *Aqua benedicta* abegerunt, teste Sigeberto, ann. 858. Eodem modo Mogūtiæ domum quandam liberatam esse scribit Bernardus Crucius in Vita Ludouici II. Imperatoris. Itaque verissimè dici putamus: *Huius aqua tectus depelli, Dæmonis actus.* 5

Cap. XLVI.

Examinatur quintus modus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur.

Exorcismi nomine, hoc loco, illam rationem intelligimus, qua per Deum Spiritus Nequā adiurātur; &, vt ab humanis corporibus discedāt, Deóque Creaturam suam, quam possident, restituant, & vexare desinant, coguntur. 1

Hanc antiquissimam esse Cypriani Martyris, & Prudētij Christiani Poetæ testimonio clarum est. Addimus vtrique Tertullianū, vt in ore trium omne stet verbum. Ille quodam loco lib. de Præscript. cap. 40. in mulierculas quasdam, quæ exorcizare præsumebant, his verbis inuehitur. Ipsæ mulieres Hæreticæ, quam procaces? Quæ audeāt docere? exorcistas agere? &c.

Non paruas esse huius vires probant clamores, gemitus, eiulatus; quos in obsessis hominibus sæpissimè Dæmones dederũt. de quibus ita Cyprianus: de Idolorum vanitate loquens: Adiurati, inquit, per Deum verum à nobis, statim cedunt, & fatentur; & de obsessis corporibus exire cogũtur. Videas illos nostra voce & operatione Majestatis occultæ flagris cædi, & igne torreri, incremento pœnæ propugnantis extendi, eiulari, gemere, deprecari: vnde veniunt, & quando discedunt confiteri. ita Cyprianus.

3 Eiusdem virtutem quoque probant Hilarion, & Bernardus, Abbates Hilarion vim eius in Marsita ostendit; Bernardus in muliere Mediolanensi. Marsitas fortissimus iuuenis de territorio Hierosolymæ, tãtum valebat viribus, vt quindecim frumenti modios diu longéque portaret: & hanc haberet palmam fortitudinis suæ, si asinos vinceret. Hic afflictus pessimo Dæmones, nõ catenas, non compedes, non claustra ostiorum integra patiebatur. Multorum nasum & aures, morsibus amputauerat: horum pedes, illorũ gulam fregerat: tantúmque sui terrorem omnibus incusserat: vt oneratus catenis, & funibus in diuersa nitentiũ, quasi ferocissimus taurus ad monasterium Hilarionis Eremitæ pertraheretur. Quem postquam fratres videre, perterriti (erat enim miræ magnitudinis) indicauerunt Patri. Ille, sicut sedebat, iussit eum à se pertrahi, & dimitti: solutóque: *Inclina*, ait, *caput, & veni*. Tremere ille, & ceruicẽ flectere, nec aspicere contra ausus: omníque ferocitate deposita, pedes cæpit sedẽtis lambere. Adiuratus itaq; Dæmon & tortus, qui iuuenẽ possederat, septima die egressus

egressus est. Hæc Hieronymus in vita Hilar.

Bernardus verò Mediolani, mulieri cuidam, quam Spiritus Nequam diuexabat, hostiam patinæ impositam, superimposuit, his verbis: *Adest*. inquit, Spiritus, iudex tuus; adest summa potestas. Iam resiste, si potes. Adest ille, qui pro salute nostra passurus, inquit, Nunc Princeps huius mundi eiicietur foras. In eius igitur potestate præcipio tibi, vt ab hac eius ancilla egrediaris. Quid verò? Locum dare Spiritus compulsus est. Hæc in Vita Bern. libr. 2. cap. 4.

Puto quoque ex alia re, eius præstantiam colligi (nisi fortè hæc testimonium est sanctitatis viri) De Eugenio Abbate legitur: quòd rogatus, vt puellam ab immundo Spiritu liberaret: primùm quidem multam ad Deum orationem fuderit: deinde breuem Exorcismum scripserit, obsignarit, & collo puellæ alligari mandarit: Dæmonium verò discesserit, antequam ad puellam Exorcismus esset perlatus. Vide Surium, Tom. 1. in Ianuario. Simile quid de S. Barnardo, in eius Vita. ca. 4. li. 2. habetur. Expulerat ille secundò ab Obsessa quadã Spiritum Nequam. Quia verò verebatur, ne, se discedente, rursus miseram ingrederetur, hunc ipsius collo affixit Exorcismum: *In nomine Domini nostri Iesu Christi, præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem ingrediaris.* 5

Porrò non vna semper eadémq; huius Rationis Dæmonia eiiciẽdi, fuit forma. Olim ferè paucioribus rebus videtur constitisse: nunc quandoq; plura adhibẽtur: quòd nõ tam facilè modò, quàm olim, à Dæmoniis corpora videantur liberari. 6

Hinc esse crediderim, quod *aliis atque aliis modis* Dæmones per alios atque alios eiectos esse

legamus S. Laurentius Iustinianus dicitur Spiritum prius increpasse, & mox exitum imperasse, & impetrasse? Docet hoc Bernardus Iustinianus, Orator Venetorum, cap. 8. in Vita Laurentij. Eodem prorsus modo infantem liberauit Bertulphus, Abbas Bobiēsis, teste Iona; qui eius res gestas describit, apud Surium.

Parthenius teste Metaphraste 7. Februarij, solum egressum cuidam imperauit; & sic pristinam incolumitatem Obsesso restituit. Idem S. Remigius legitur præstitisse ei Dæmoniaco; quem ad ipsum misit S. Benedictus: vt docet Hincmarus in Vita Remigij.

Anatolia, sanctissima virgo, primo afflat Dæmoniacum; mox ad Dæmonem conuersa. *Exi*, inquit, *ab homine*, & de sanitate sibi gratulatur miser. Ita in eius Vita, apud Surium, Tom. 4.

S. Columbanus, cùm Parisiorum vrbem ingrederetur, Clotarium Regem inuisurus, obuiam habuit Obsessum, multis se conuitiis proscindētem: imperat Spiritui egressum vir Dei: sed tum tandē est egressus, vbi post iniectos in os eius digitos, eiusdem aliquandiu attrectauit linguam S. Bernardus quali forma vsus fuerit, superius Thesi 4. indicatum est.

Gregorius Lingonensis cum imperio signum Crucis coniunxit, teste Gregorio Turonensi, in eius vita, cap. 6. Eugenius Abbas, vt dictū, Exorcismum breuem scripsit: eundémque Obsessi collo præcepit alligari, sicque Sathanam fugat. Surius Tom. 1.

Hinc etiam esse dixero, vt Hæretici, qui vniuersa propemodum Catholicorum pietatis exer-

citis ad examen reuocãt, nunc quoque plura habeant, quæ carpent ac damnent in nostro, quàm in illo prioribus temporib. recepto Exorcismo. 9

Veruntamen iniqua ipsorum est censura. Iudicium temerariũ, & falsum. Quod dicimus, tũ demum erit manifestum, postquam, *quæcunque in Exorcismo cõcurrunt, iustißima esse, & omni superstitione vacare demonstrauerimus.* Age igitur hoc præstemus.

Varia autem sunt, quę in Exorcismo reperiuntur. Veruntamen ad *duo* præcipuè genera reuocari possunt, *res & verba* partim ad Deum diriguntur; partim ad Sanctos, Dei amicos; partim ad obsidentes Dæmones. Ad Deum dirigũtur per Orationem, & Sacrificium Missæ. Ad Sanctos per Litaniam: ad Dæmones, per Adiurationem. In Oratione attẽdi potest, vel quid petatur, vel quo modo, siue per quid petatur. In Litaniis præcipuè Sanctorum inuocatio. In Adiuratione modus dicendi, ipsa adiuratio, & quid potissimum Dæmonibus imponatur. 10

Petitur à Deo peccatorum venia. Petitur, vt ministris suis, in tam arduo & difficili negotio velit adesse: velit etiam misereri obsessi hominis, & eundem à Dæmonũ potestate eripere. Petuntur hæc per Christi, & Sanctorum merita. Inuocãtur Sancti, vt pro nobis, & Energumeno velint orare. Dæmones durioribus verbis increpantur: imperatur iisdem quãdoque vt se prodant: nomen dicant: prodãt socios; explicent causas, cur homines ingressi: ex hominibus discedant, infernum petãt. discessum suum aliquando signo declarent. 11

Res similiter in Exorcismo variæ sunt, atque 12

multipli

multiplices. Quædam sacræ sunt; quædam signa sacrarum. Sacræ sunt Sanctissimum Christi corpus, quod sub visibilibus speciebus offertur: Sanctorum Reliquiæ, quæ aliquando adhibentur: Aqua benedicta; qua Obsessi asperguntur. Signa rerum sacrarum sunt Crux maximè, quæ nunc fronti, nunc pectori, nunc aliis Obsessorum membris imprimitur. His addo Locum, vbi Exorcismus peragitur; qui plerumque templum est: Vestes item sacras, quibus Exorcista induitur: Stolam, quæ aliquando Obsessis imponitur: Impositionem manuum Sacerdotum; Cereos ardentes: quæ interdum adhibentur flagella: atque digitorum Exorcistæ in os Obsessi immissio.

13 Hæc ferè sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Sed tamen quemadmodum nec omnia nec necessaria sunt: ita nec semper adhibētur, nunc plura adhibentur: nunc pauciora. Verùm enimuerò siue adhibeantur, siue omittantur; *superstitione vacant omnia*; quod vt sua Exorcismo authoritas cōstet, sequentibus, sed breuissimè, docemus.

14 *Oratio*, quę adhibetur, *damnari non debet* In hac maximum aduersus Spiritus immundos præsidiū esse putauerunt, quicunque aliquando ipsos eiecerunt. Hac Fortunatum Tudertinæ Ecclesiæ Episcopum à Dæmoniis homines liberasse scribit B. Gregorius li. 1. Dial. cap. 10. Sic D. Bernardum per totius noctis Orationem Dæmonium Cremonæ expulisse, quod se ab ipso Papię eiectū, esse nequiter simulauerat; autor est Bern. Bonæuallensis in eiusdem Vita. li. 2. ca. 4. Oratione ducentos propemodum tam viros, quam mulieres liberasse B. Hilarionem, in Cypro insula, vbi se la-

titurum

titurũ ſperabat, docet B. Hyeronymus in eius vita.

Adductus aliquãdo eſt ad S. Macariũ Puer: quem mirum in modũ Dæmon vexabat. eundẽ Oratione curauit vir Sanctus: poſtquam vnam manuum ſuarum capiti pueri impoſuiſſet, & alterã eiuſdem pectori admouiſſet: ita Palladius in eius Vita.

Et Genouefa, ſancta virgo, quos Turoni Energumenos curauit: Oratione ad Deum facta curauit: quemadmodum cognoſcitur ex Vita, apud Surium, Tom. 1.

Eadem Oratione vſi ſunt Parthenius: de quo Metaphraſtes 7. Februarij: Eugendus Abbas; de quo Surius, Tom. 1. Arnulphus Epiſcopus Metenſis: de quo Surius Tom. 4. Herebertus, Archiepiſcopus Colonienſis: de quo Rupertus Tuitienſis in eius Vita. Patroclus item eremi cultor; de quo Gregorius Turonenſis, c. 9. in eius Vita. Laurentius Archiepiſcopus Dublinẽſis: de quo Surius To. 6. Marcianus: de quo Theodoretus Sectio. 3.

Et horum aliqui ſibi comprecatores aſciuerunt: vt Arnolphus, atque Bernardus aliquãdo: alij priuata contenti: ſed tamen nunc feruenti admodũ: nunc admodum diuturna vſi. Nam Laurentius Dublinenſis humi proſtratus Deum oraſſe legitur: Patroclus verò triduanã adhibuit orationem pluribus haud opus. Ipſe Dominus docet quoddam Dæmoniorum eſſe genus, quod non, niſi *Oratione* pellitur.

Si verò tantum valet Oratio: quidni hic plurimum poſſit *Sacrificium Miſſæ*? Poſſent multa pro 15
hac in medium proferri: ſed nos, quæ ad præſentem rem faciunt, proferimus. Refert Proſper Aquitanicus, libr. de Prædict. cap. 6. ſuo tempore

pore Sacrificium Missæ fructuosè pro salute Dæmoniacæ oblatum : & rursus, illa à Dæmonio liberata, oblatum pro gratiarum actione.

Meminit Sanctissimus Augustinus Sacrificij Missæ oblati pro domus purgatione, quæ à Dæmonibus plurimũ infestabatur ; & Sacrificio peracto docet liberatam esse.

Et in Missa haud parum præsidij positum esse credidit S.Bernardus. Illum enim ipsum, cuius Thesi 4 huius Capitis, meminimus, Exorcismum in Sacrosancto Missæ Officio adhibuit; id valere credens ad tam insolẽtem atque crudelem, cum tum bellum erat, Spiritum profligandum. Siquidem plurimis annis mulierem Spiritus hic obsederat: Visu, auditu, facultatéque loquẽdi priuarat; faciem Obsessæ ita immutârat, vt non hominem, sed monstrum referret: quandóque etiam linguam ad modũ proboscidis elephantinæ protrudebat. Adductus etiam ad S. virum pede eundem trudebat. Quocirca S. Vir & preces præsentis populi pro Obsessa postulabat: & Missę Sacrificium in subsidium accipiebat. Quoties verò Sacrificio insistens, hostiam signabat, ad mulierem conuersus, & ipsam eadem hostia signabat: Dæmone magis atque magis semper in eadem Obsessa ferociente donec tandem adhibito supradicto Exorcismo, post orationem Dominicam, in Sacrificio, recitatam, eundem profligauit.

Huc omnino facit: quod B. Chrysostomus, Ho-
16 mil. 4. contra Armenos docet, olim in more, atque consuetudine fuisse, vt tempore diuinorum Officiorum ad ipsum Sacrificium adducerentur Dæmoniaci. Verba eius hæc sunt: Causam dabo, cur ho

cur homines Dæmone agitatos, & furore accitos teterrimo, adduci tempore illo, & capita inclinare iubet Diaconus Qua de causa enim agitur? Dicam, quod sentio. Vincula, perquàm parua & grauia agitatio Dæmonum est: Vincula ferro validiora. Vt itaque tempore instante, quo Iudex prodire, & pro tribunali sedere est solitus, custodes carceris, quos in vinculis habent, omnes carcere educunt, & pro cancello septísq; fori collocant squallentes, sordentes, coma opletos, pannis misermè obductos: sic Patres statuerant, vt cum breui Christum, veluti pro tribunali sedere, ipsisq; Sacramentis apparere futurum esset; homines Dæmone agitati, illi tamquā vinculis quibusdā retenti adducerentur; non vt rerum, quas commisissent, examen subirent; modo eorum, qui in vinculis sunt: nec vt luerent pœnas; & supplicio afficerentur; sed vt populo vniuersáq; ciuitate præsente communes pro his fierent supplicationes, vt omnes iugi concordia Dominum communem orarent pro his: & quod misereretur, magno clamore contenderent. Ita Chrysost.

Adde, quòd in Missa, atque Oratione, quæ ad 17
Dæmonum eiectionem adhibentur, nihil petatur; quod vel nos petere sit indignum: vel Deum dare non cōueniat. Id petimus, quod vt petamus, à Domino sumus instituti: scilicet, vt nostra nobis remittantur delicta: vt à malo tum corporis, tum animi liberemur. Quid hîc superstitiosum?

Nec damnari potest *Modus*, quo illa à Deo pe- 18
timus: videlicet, quòd per Christi atque Sāctorum merita petamus. Quid non possunt Christi merita? Quid potest Pater negare per Filij vulnera, at-

que ſanguinem deprecantibus? Filius hîc pro nobis eſt: *Si quid*, inquit, *petieritis Patrem in nomine meo; dabit vobis.*

Fortè damnantur Sanctorum merita. Sed malè. Quot & quanta beneficia Iudæorum populo propter Abraham, Iſaac, Iacob merita, Deus contulit? Placent Deo Patriarcharum merita; non placebunt Apoſtolorum Petri & Pauli? atque aliorum Sanctorum, qui, vt Apoſtolus loquitur, *ludibria & verbera experti, inſuper & vincula & carceres: lapidati ſunt, ſecti ſunt, tentati ſunt, in occiſione gladij mortui ſunt: circuerunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, anguſtiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus?* Seruit quoque nobis hîc exemplum Pōtij Abbatis Belleuallēſis: qui cū fruſtra vidiſſet multa adhiberi à ſuis ad Obſeſſum quendam à Dæmonis tyrannide liberandum: Stolam, qua S. Bernardus in oblatione Sacroſanctæ hoſtię vti ſolebat, Obſeſſo admouit: & in virtute Chriſti, per ſancti viri *Meritum*, cuius ſtolam tenebat, exitum feliciter præcepit Vide VVilhelmum Abbatem S. Theodorici, in Vita Bernardi lib. 4. cap. 11.

19 Non eſt, quod quiſquam hac ratione Chriſti Merita *obſcurari* cauilletur; Illuſtrant Sanctorum Merita, Merita Chriſti. Chriſti gloriam; Illa amplificant, quando hinc intelligimus tantum illa potuiſſe; vt paſſionis fructus ſeruorum quoque Meritis magnam virtutem contulerit.

20 *Litaniæ fruſtra in Exorciſmo nō adhibentur.* Multa illæ emolumenta ſæpe Chriſtianitati attulerunt, vt alias dictum eſt. Sed & Litaniis fælicissimi Dæmonum ex humanis corporibus Exorciſmi perfecti ſunt, vt docent Iſengringius, Geruaſius Tornacen

nacensis,atque Iacobus Rabus.Accedit quòdGregorij Magni hortatu formidabile quoddam Dæmonis,quasi cornuti: spectrũ, quod certo cuidam loco ita infectum erat,vt in eo commorari nullus posset, Litaniis abactum tandem, & expulsum sit, quemadmodum & aliud,vt superius docuimus, in agro atque ciuitate Moguntinensi.Vide pro vtroque cap.1. de Locis infestis. Præterea, si Sanctorum Cineres ferre nequeunt Spiritus; ferent Nomina,quæ in Litaniis recitantur? Ad solum S. Antonij *Nomen* fugisse Dæmones, testis locupletissimus est,in eius Vita, D. Athanasius.

Ipsa *Adiuratio* (peregimus ad Orationem, quæ ad Spiritus habetur)*mala* nõ est. Patrum sanctissimorum, & qui primi quasi Duces Christiani gregis fuerunt,exempla illam cõfirmant.Adiurati,inquit Iustinus, Dæmones nobis parent, & Cyprianus:adiurati à nobis Dæmones, torquentur & eiiciuntur. Vide cap. 41. Discutiamus Adiurationis modum. 21

Modus hic postulat,vt durus sit sermo; vehemẽs, & non amicus, Christi in hoc, atque Apostolorum exẽplum sequimur, qui Dæmonia increpasse leguntur. De Christo dicitur,Matth.17.*Et increpauit illum* (Dæmonem)*Iesus*. & Marci 9. *Cõminatus est Spiritui immundo,dicẽs:Surde & immũde Spiritus: ego præcipio tibi,vt exeas ab eo.* De Apostolis, Paulo præsertim. Actuum.16.legitur,*quòd conuersus dixerit Spiritui: Præcipio tibi in nomine IesuChristi exire ab eo*,Sic de S. Laurentio Iustiniano, Venetorum Patriarcha, refertur; quòd spumantem ore, & dentibus frendentem durius increpauerit: & quasi probrum obiecerit, quòd infirmam mulierculam 22

fuerit ingressus. Ita Bernardus Iustinianus Venetorum Orator, in Vita Laurentij. Et cum hostibus, & coniuratissimis hostibus quis potest esse amicus sermo? Fortè etiam vt flagella corpori; ita durus sermo Spiritibus molestus est.

23 An superstitionem sapiunt, quæ Dæmonibus in Adiuratione imponuntur? Non sapiunt. Licet Dæmonibus, *vt se prodant*, præcipere. Theodorus Archimandrita (teste eius discipulo. Georgio presbytero. in eius Vita) præcepit illi, qui 28. annis puellam quandam miris & occultis modis torserat, vt se proderet. Licet postulare, *vt nomen suum prodant*. Christi pro nobis stat exemplum. Licet vrgere, *vt socios indicent*; vt cum quibus hostibus bellum sit, Exorcistæ norint. Licet *interrogare causam ingressus in homines*; vt hac, si tolli potest, remota, minor sit Spirituum in homines potestas; faciliusque exigi possint. Licet *signum discessus postulare*; vt de parta nobis ab hostibus victoria constet. Licet *in infernum amandare*: quod ipsis hic locus, Christo teste, paratus sit.

24 In *Verbis* igitur nulla superstitio est. *In rebus* minus est periculi. Quid ita? Quoniam iam superiùs pleræque illarum, ab omni superstitione vindicatæ sunt; videlicet, Sanctorum Reliquiæ: Aqua benedicta: & Signum sanctæ Crucis. Reliquarum vis non rationibus solùm; verùm etiam grauissimis exemplis, quæ omnes propemodum ætatis suppeditant, confirmatur.

25 An displicet, quòd *sanctissimum Christi in Eucharistiæ Sacramento corpus adhibetur*? Sed pro nobis hic est Sanctissimus vir. Bernardus, qui idem mulieri Mediolanensi adhibuit, Dæmoniumque

proffli

proffligauit hac, quam adiungimus oratione; Adest inique Spiritus, inquit, summa potestas. In eius tibi virtute præcipio; vt ab hac eius ancilla egredieris. In vita Bernard. 2. cap. 3. apud Bonæuallens. Idem Viro obsesso ciborium, in quo Sanctissima Eucharistia continebatur, imponit atque ita Dæmonium fugauit teste VVihelmo Abbate libr. 1. cap. 10. eiusdem Vitæ.

Refert etiam Prosper Aquitanicus lib. 6. de Sacerd. Virginem quandam, in quam ob impudicum aspectum simulachri Veneris, Dæmon erat ingressus, communicatione Corporis Christi liberatam esse. Historiam nos ad longum superius recitalimus. Eadem ratione anno Domini 1566. liberata est Nicolaa quædam, in oppido Picardiæ Veruino Bredenbach. lib. 9. Coll. cap. 22.

Sed & virtutem & Sacramenti Eucharistiæ ad immundos Spiritus profligandos magnam esse sequenti exemplo ostendit Ioannes Franciscus, Mirandulæ Comes, libro, de Strigibus: Fuit, inquit, in Alpibus Rhetiis sacerdos quidam probus ante annos duodecim, cui cũ foret opus ad ægrotum quendam Eucharistiam deferre: cùm longius ille abesset, videretque non ita, vt oportebat, celeriter ad eum pedibus posse peruenire, ascendit equum, colloque sanctissimum Christi corpus, pixide inclusum, satis honorificè alligauit, iter suum quanto ocyus accelerans. Cùm nonnihil processisset, obuium habuit quendam, qui, vt equo descendens pergeret ad spectaculum quoddam mirabilissimum, inuitauit. Imprudens homo & cupiditate rei tam stupendæ ductus paruit. Vix equo se dimiserat, cùm sensit se per aera vnà cum

comite deferri, & breui tempore in altiſſimo montis cacumine ſtatui. Ibi ampliſſima & amœniſſima planities erat, arboribus vndique excelſiſſimis obſepta, rupibuſque horrendis circuncincta. In medio choros innumeros, ac varios ludos cuiuſque generis, menſas lautas & diuerſis inſtructas erat videre. Audiebãtur etiam concentus quilibet, omni ſuauitate affluentes: denique aderant quæcunque animos hominum iucundiſſimis delinimentis teneri poſſent. Obſtupefactus improuiſa re Sacerdos attonitus hęrebat: Tum ſocius, qui adduxerat, petiit ab eo, Velletne Reginam, quæ ibi aderat, ſupplex venerari, & munus illi aliquod offerre. In alto quodam ſolio Regina aſſidebat, effigie formoſiſſima, regio cultu. Accedebant ad eã, proſternentes ſe humi cuncti, qui aderant, varia munera afferẽtes. Sacerdos reputans Reginam eſſe Chriſti matrem, & quid illi dono daret, exiſtimauit nihil ei gratius atque iucundius futurum munus; quàm Filij corpus. Acceſſit; & ad pedes accidẽs in modum ſupplicis, arculã, in qua erat auguſtiſſimum Sacramentum è collo detractum, in gremio mulieris illius poſuit. Mira res! Omnia continuò euanuêre. Perculſus nouitate Sacerdos, & præſtigiis irretitum ſe videns & in horroribus denſiſſimis, opem diuinam cœpit implorare; & cùm diu per vaſtas ſyluas erraſſet, vix tandem paſtorem reperit, à quo viam edoctus, didicit ſe millia centũ à loco abeſſe, quò Euchariſtiam deferre cupiebat. Ad ſuos tandem reuerſus, totam rem detulit ad Magiſtratum. Contigit hoc imperante Maximiliano primo. Hactenus Comes Mirãdulæ, pro virtute Euchariſtiæ, contra Dæmones.

Quòd

Quòd in *Templo* plerunque Exorcismi fiant, damnari non debet. Docemus hac ratione, cuius virtutem hîc imploremus: cuius potestate nitamur; Dei scilicet, cuius Templum domus est. Habentur præterea hîc ad manus præsentissima arma, quæ Dæmones haud parum debilitant. Adest hîc fidelis populus, cuius orationes vehementer Exorcistas iuuant. Denique Locus ipse ob multas causas haud parum Dæmonib. inuisus est; cuius vel hoc argumentum est, quod (vt refert. Sigebertus) præcedente nocte, antequam Ecclesia S. Petri Coloniæ, consecraretur, auditæ sint malignorum Spirituum voces, quæ, quòd sedibus suis pellerentur, multùm conquerebantur. Itaque & S. Bernardus, cùm difficilem admodum aliquando haberet Spiritum; Templum locum pugnæ delegit, sibique præsentes Christianos, qui orationibus iuuarent, rogauit, quemadmodum superiùs dictum est.

Cum Templo coniungo Sacrarium, quo vsus est B. Germanus, Antisiodorensis Episcopus. Cùm enim in Italia existens rogaretur, vt Dæmoniacos curaret, adductos ad se in Sacrario curabat omnes, teste Constantino Presbytero, in eius Vita. lib. 2. cap. 10. apud Surium Tom. 4. Pro vtriusque loci confirmatione sunt tres Obsessi, vno eodemque tempore ad Sanctum Theodorum Archimandritam adducti, qui Cellam Sancti viri qua concludebantur, graue sibi tormentum esse vociferabantur. Idem confirmauit vir Sanctus. Nam cùm in horum curatione occupatus à Sancto Cyriaco Patriarcha auocaretur; duos quidē à Dæmonio liberauit: sed tertio, cuius difficilior curatio erat, mandat; vt torturā eiusdem loci ad suum reditum

sustineret, ita Presbyter Georgius in eius Vita.

27 *Induuntur quandoque Sacris Vestibus Exorcistæ.* Quod hîc peccatum? Non sumus tam inepti; vt has ad Dæmonum eiectiones parum facere ignoremus: sed tamen dicimus nō temerè vsurpari. Demonstrant *hoc vestitu* Exorcistæ; non se sua virtute, aut meritis niti: sed potestate diuinitus sibi communicata: Præstare item officium Ordinis, quod Christi authoritate; non humanis nititur meritis. An fortè indignum, vt quis artis suæ atque officij insignia ferat?

28 *Stola etiā Energumenis, & Dæmoniacis imponitur:* Sed exemplo Maiorū. Hac Dæmonium exegit ex mulieri Sacerdos quidam cuius D. Gregorius alicubi meminit, primo Dialogorum, teste Ioanne Bodino, de Dæmonomagia, lib. 3. cap. 6. Et Pontius quidam, Abbas Monasterij Bellæuallis, Dæmonium expulit illa, qua aliquando vsus est, stola S. Bernardus; in Vita Bernar. lib. 4. c. 7. Taceo Stolam inter signa referri, quæ Dæmones non sustinent: quoniā, vt notat Alcuinus is, qui ea induitur admonetur, vt memor sit se sub Christi esse iugo: &, vt habet Bonauentura, in expositione Missæ; cancellata in pectore, admodum Crucis, primum significat Christi passionem mente & corpore circumferendam; deinde etiā populū Iudæorum à dextra transire in sinistram: contra gētes à sinistra in dextram. Adde quòd & Christi significet obedientiam. vt vult Rupurtus Tuitiensis, de diuinis Officijs, quam, licet Dominus omnium, pro nostra exhibuit salute, dum formam serui assumpsisset. Vide apud eundem l. 1. cap. 21.

29 *Imponunt & manum Obsessis Exorcistæ.* Nihil nouum.

nouũ. Imposuit olim S. Martinus famulo Tetradij, Treuiris teste Sulpit. in Vita eius: atque vt Martinus non frustra (Nam & Dæmonem pepulit, & Tetradium ad Christi fidem impulit) ita nec frustra Sacerdotes. Similiter à sæuissimo Spiritu liberatus est Puer, teste Paladio, in Vita Macarii: postquam eiusdem capiti vnam, & alteram pectori apposuisset: orationémque ad Deum, à quo omne bonum est, direxisset.

Et manuum impositionem adhibuit Theodorus Archimandrita, in filiæ Principis cuiusdam curatione, quam iam annis 18. grauiter Dæmon torserat. Habet hoc sæpius citatus, discipulus eius Gregorio Presbyter. Sic de Gregorio Agrigentino Episcopo testatur Metaphrastes in Vita eius: quod i custodis carceris filium, qui ob ferocientem in ipso Spiritum columnæ erat alligatus, restituerit pristinæ incolumitati mox, vbi capiti Obsessi imposuit *Manum*. Idem de Hospitio, magno continentiæ viro, refert Turonensis, lib. sexto Histor. Franc. Quid quod Apostolorum hic sequuntur exemplum, *qui super ægros manu imponebant, & bene habebant?*

Lumen Cereorum non adhibetur, vt Spiritus videri possint: sed vel eandem habet cum Rebus Sacris rationem, & efficaciam: vel adhibetur, vt ab homine discedens Satan, hoc extincto, discessum suum testetur. 30

Flagella rarius assumuntur, assumuntur tamen: & duas, vt suspicor, ob causas. Altera est, quòd Dæmones egregiè confundant, dum hæc tanquam contemptus sui argumenta assumi intelligunt. Altera, quòd ad ipsorum etiam eiectionem valere vi- 31

dentur:dum quas ipsi in corporibus humanis conditiones postulant, his dissoluantur: vt ob id minus apta habeant domicilia. Refert Gerardus à Nazareth, Cap. 20. de conuersatione seruorum Dei Flagellis ab homine quodam Diabolum pulsum, qui post multa, etiam sacra adhibita media discedere detrectauit.

Cum Flagellis *Alapas* coniungimus, quibus & B. Benedictus, & S. Hubertus Dæmoniacos liberarunt; quemadmodum de hoc Surius; 3. Noueb. in eius Vita testatur; de illo B. Gregorius 2. Dialog. cap. 30. & de tertio quodam Krantius, libro quinto Historiæ Vandalicæ, Capite vltimo, Quibus quartum addimus, Monachum, qui ob inobedientiam à Dæmone fuit occupatus: & per fratrũ preces adiutus; postquam eidem suus Abbas Poppo *Alapam* inflixit. Historiam recenset Euerhelmus, Abbas Altimontensis, cap. 18. Vitæ Popponis, apud Surium, Tom. 1. Et quintum illum, quẽ ob stupri consuetudinem Dæmon ingressus est; cuius in vita Simeonis Abbatis mentionem facit Leontius, Neapoleos Cypri Episcopus, quem Abbas inflicta *Alapa* expulit, dicens: *Noli amplius mœchari: & Dæmon ad te minimè accedet.*

Coniungimus quoque cum flagellis vim, quam attulit cuidam Obsessæ Theodorus Archimandrita: Per comam si quidem legitur eandem apprehendisse, & Cruce tandem facta, Spiritum exijsse. Seruit etiam huic argumento factum aliud eiusdem Theodori. Cùm puer adhuc esset, quidam sanctitate vitæ eius permotus, filium ipsi sistit Dæmoniacum, pro sanitate multum orans: Quid faceret puer adhuc Theodorus? *Modum*, inquit,

Dæmones

Dæmones exigendi ignoro. Tum pater pueri, Flagellum illi porrigit: *Hoc*, inquit, *filium percute: & vis inimica Dæmonis discedet.* Paret Theodorus, sed percutientem, primò & secundò ridet Spiritus: percutientem tertiò fugit, & discedit. Hæc Theodori discipulus Georgius Presbiter in eius Vita apud Metaphrastem.

Digitos quoque aliquando Exorcistæ in os Energumenorum immittunt. Sed exemplo Maiorum Sanctorum hominum. Quorum? Patrocli Abbatis, & eremi cultoris: teste Gregorio Turonensi, lib. de Vita Patrum, cap. 9. Columbani item teste Iona, in Vita eius, & S. Clari Abbatis Viennensis, apud Surium Tom. 1. in eius Vita. 32

Ex dictis clarum est, *nihil in Exorcismo criminis esse: nihil esse superstitionis.* Sed fortè non displicent singula: displicet quòd omnia hæc coniungantur: & quòd, qui virtute Dei Verbi eiici possunt, ad hos profligandos tot machinas adhibeamus. Verùm, nec hoc displicere debet, aut damnari. Christus nobis huius auctor videtur. Potuit ille verbo, ne dicam, nutu, dæmonia eiicere: sed tamen signa; quæ Exorcismi quandam speciem referrent, adhibuit. Cùm enim Dæmoniacum quendam sanaturus esset: primùm ipsum apprehendit de turba seorsum: tum misit digitos in auriculam eius: post expuens tetigit eiusdem linguam: denique suspiciens in cælum ingemuit: & postquam Epheta dixisset, sanitatem contulit.

CAP. XLVII.

Rationes & modos, quibus Dæmones eijciuntur, non semper esse efficaces: idq́ꝫ contingere varias ob causas.

1 QVanquam Exorcismi vires magnæ sint: quemadmodum & aliarum Rationum, quibus Dæmonia diximus eijci: *non semper tamen effectus speratos consequuntur.* Neque id quidquam Exorcismi virtuti aut illarum efficacitati detrahit, quoniam nec, quæ Apostolorum temporibus Dæmones eiiciendi rationes receptæ & probatæ erant, semper à Dæmonibus hominum corpora liberare potuerunt.

2 Efficax fuit illa ratio, qua filij Sceuæ Sacerdotis vti volebant: & multi salutarem effectum ex illa consecuti sunt: sed in Sceuæ filiis tãtum abest, quòd vires habuerit: vt etiam Dæmones in se conuerterint, & summam inde ignominiam retulerint, vnde nominis gloriam, & egregiam laudem venabantur.

3 Apostolis quoque super serpentes, scorpiones, & Dæmones potestas fuit collata. Potestas tamen hæc non vbique suas habuit vires. Adduxerat quidam ad ipsos filium suum, quem mirum in modum Spiritus torquebat, ab iis auxilium exspectans: sed spe sua frustratus est; à Dæmonio non potuit per Apostolos liberari filius.

4 Idem suis temporibus accidisse testatur Origenes Hom. 24. in Iosue: & ob id malignos Spiritus comparat Amorræis: quòd quemadmodum hi inter filios Israel permansissent: ita sæpe in Obsessis hominibus permaneant Spiritus. Adhibeantur,

tur,inquit,multæ orationes,multa ieiunia, multæ Exorcismorum inuocationes: ad hæc omnia surdus in obsesso corpore Dæmon permanet: tolerabilius ferens Exorcistarum pœnas, & adhibita sibi inuocatione tormēta;quàm discedere ab homine:quem impudenter & nequiter obsidet.

Sic de S.Benedicto legimus: apud Hincmarū, 5
in Vita S.Remigij:quòd suis;quos adhibuit Exorcismis, Dæmones non profligarit à Tolosana puella:hoc tamen extorserit:Remigij precibus & opera posse eijci. Ad quem etiam rogatus sanctus vir literas destinauit, sanitatem puellæ expetens. Vide aliud pro hac re exemplum apud Bedam, li. 3.Hist.Anglor,cap.71.

Ratio huius rei, ni fallor, nunc in ipsos Exor- 6
cismos:nunc in eos,qui Dæmonia eijcere tētant: nunc in miseros, qui torquentur, & à Spiritibus possidentur:nunc in alias causas referri potest.

Exorcismorum non ea ratio est, quæ Sacramē- 7
torum. Consequuntur hæc suos effectus necessariò:propterea, quòd ex diuina institutione, certa & efficacia sint,signa gratiæ cælestis: at hanc promissionem Exorcismis non fecit Dominus, quo fit, vt non semper quantas Sacramenta vires habeant, Dæmonésque pellant.

Exorcistarum etiam conditio interdum obstat. 8
Id suo exemplo Apostoli testantur:qui,si se priùs *ieiunio atque oratione* armassent,haud dubium (docet id Christi oratio) expulissent Dæmonium quod sine istis præsidijs eijcere nequiuerunt.

Hinc est quod superiùs monuerimus,multas in 9
Exorcistis conditiones requiri,si suo officio feliciter fungi debeant. Quòd si has prætermittant, & ad

ad arduum hic opus imparati accedant: si in officio sint negligentes, quid mirum, si aut parum, aut nihil efficiant?

10 Accedit, quòd non omnibus hanc gratiā Deus velit esse communem, *Alij*, inquit, *datur gratia sanitatum, alij operatio virtutum: alij Prophetia: alij discreti Spirituum: alij genera linguarum: alij interpretatio sermonum.* Quocirca fit, vt qui multis machinis & Exorcismis adhibiti per hos expugnari nō possunt Dæmones; mox cedant, & sedes relinquant; quàm primùm ab alijs leuiter tentantur.

11 Peccata quoque eorum, qui Obsessi sunt, quandoque merentur: vt non mox à Dæmonibus liberentur. Cùm enim, vt dictum est, hanc vexationem sæpe peccata afferant, iustissimo Dei iudicio fit: vt quamuis efficaces Exorcismi, aliæque machinæ adhibeantur: nihil item in Exorcistis desideretur; non tamen Dæmonia eijciantur, propterea quòd nondum satis in ijs, qui Obsessi sunt, sint vindicata peccata. Hæc quoque causa fuit: cur plurimùm rogati S. Eligius Nouiomensis Episcopus, & S. Parthenius, hic iuuenem quendam ex Hunnis oriundum: ille quinquaginta viros à Dæmonum vexatione liberare noluerint. Parthenius pro illo rogantibus dicebat: *Sinite torqueatur: parricida est*, Eligius pro his, *Sinite, experiantur, cui seruire peccato suo elegerint.* Hoc de Eligio Andoenus, cap. 20. li. 2. Vitæ eius: de Parthenio Metaphrastes, 7. Feb.

12 Quandoque etiam non Obsessorum peccatis præteritis tribuitur, quòd discessum moretur Spiritus: sed quia ipsis *fides deest, spesq́; libertatis consequendæ.* Orantes Deum, aut eius beneficia exspectantes, oportet magna cum fiducia accedere; qui

quia

quia Obſeſſorum quidam non habent: quid mirum, ſi adhibita ipſis remedia nihil efficiant? Hanc rationem Cyprianus, & Minutius Felix aſſignant: *Adiurati Dæmones*, inquiunt, *vel exibunt ſtatim, vel euaneſcent gradatim, prout fides patientis adiuuat.* Eādem fidem ſiue fiduciam multum in Obſeſſis vrget Toſtatus, quæſtione 165. in 17. ca. Matth. Pro qua etiam adducit illud Domini Matth. 21. *Amen dico vobis, ſi habueritis fidem, & non hæſitaueritis: non ſolùm de ficulnea facietis: ſed & huic monti dixeritis: Tolle te, & iactate in mare: fiet, & omnia quæcūque petieritis in oratione credentes, fient.* & illud Iacob. 1. *Si quis indiget ſapientia: petat à Deo: qui dat omnibus affluenter, poſtulet autem in fide, nihil hæſitans.*

His adde, quod perſæpè etiam nec Obſeſſis difficultas ſit, nec in ijs qui Exorciſmos Obſeſſis adhibent: Dæmones tamen nō cedant adiurati. Quēadmodum multis de cauſis permittit Deus: vt homines à Dæmonibus, etiā ſine vlla ſua culpa, poſſideantur: ita iuſtas poteſt habere cauſas: cur Dæmonibus in homines poteſtatē relinquat, quāquā ſuarum miſeriarum nullam dent cauſam. 13

Cap. XLVIII.

An ſenſibilibus, prorſuſq; naturalibus rebus Dæmones ex humanis corporibus eijci valeant.

QVia rationes, quibus Dæmones ex humanis corporibus, vel olim in Chriſti Eccleſia eiecti ſunt, vel adhuc hodie eijciuntur, examinauimus: non abs re fecerimus: ſi dictis vnum adiecerimus, & definiamus, Poſſitne fieri, vt *rebus qui-* 1

buſdam

busdam sensibilibus atque naturalibus, & quibus nihil diuinum, aut supernaturale inest, ijdem Dæmones pellantur.

2 Et quidem, si Dæmonum conditionem inspiciamus: attendamus etiam, quam vim res sensibiles, & naturales habeant: difficile non est ad propositam quæstionem respōdere. Cùm enim prorsus spirituales creaturæ sint Dæmones: Spiritualiū autem illa sit conditio, vt longè post se, omnes res corporeas relinquant: non malè dixerimus fieri non posse, vt in ipsos, res sensibiles agant: vim ijs afferant; sedibus suis pellant.

3 Nec argumenti huius vim eleuat, quòd animabus, dum in corporibus sunt, à sensibilibus rebus vis afferri possit: possint etiam vi à corporibus separari. Longè alia animarum, quàm Dæmonum in corpore conditio est. Illæ corporibus, vt formæ, coniunctæ sunt: hi, vt quidam motores & rectores. Quapropter illæ certas, in corporibus, dispositiones postulant: quas hi, quoniam corporū formæ non sunt, non requirunt, quare & hi in corporibus esse possunt, quomodocunque etiā illa se habeāt: illę nisi aptata sibi sint, informare nō valēt.

4 Cæterum, quamuis res ita se habeat, vt corpora *per* se nihil possint in Spiritus, *tria* tamen sunt, quæ in præsenti Disputatione contrarium suadere videntur: quæ, quoniam ferè ex Sacris Scripturis deprompta sunt, contemni nec debent, nec possunt.

5 Primùm suppeditat Historia Regum. Ibi Spiritum malum Psaltes Dauid à Saule Rege, cytharæ sono legitur profligasse. *Quādocunque enim* (dicitur Regum 16.) *Spiritus Domini malus arripiebat Saul:*

Saul: Dauid tollebat Cytharam, & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & leuius habebat. Recedebat enim ab eo Spiritus malus,

6 Alterum indicat Angelus Raphaël Tobiæ Iuniori: qui cùm de flumine piscem extraxisset, iussus est ab Angelo cor, fel, & iecur eius conseruare: didicitque ab eodem *cordis particulam si super carbones poneretur, fumo suo extricare omne genus Dæmoniorum: tam à viro, quàm muliere, & quidem ita, vt vltra non accedant ad eos.*

7 Tertiũ ex Salomonis Exorcismo sumitur. Quoniam, vt Iosephus testatur: qui hoc dæmonia profligabant (vt Eleazarus) naribus Dæmoniacorum annulum, qui sub signaculo radicem, Salomoni monstratam, habebat, inferebant, moxque per orantium nares Dæmonium extrahebant.

8 Hæc firmissima videntur, quæ pro hac causa afferri possunt, præsidia. Quid vero? Qui Dæmones, cum Platone, corporeos dicunt, facilius hic se expediunt, Qui nullam in ijs corporis, aut materiæ concretionem agnoscunt, difficultatem habent non paruam, Nos singula discutiamus.

9 Quod ad *primum* attinet, non putarem in dubium vocandum esse, Saulem verè à Dæmonio obsessum fuisse: quamuis enim multa præclara, eo etiam tempore, quo à Spiritu Nequam vexabatur, gesserit: non tamen hinc inferri debet à Dæmonio liberum fuisse. potest quis à Dæmonio possideri: & non semper eius Tyrannidem perpeti, vt cap. 8. Disput. præsentis ostensum est. Sed & Saulem verè Obsessum fuisse docent Theodoretus, q. 38, 39. 54. Gregorius, Abulensis, Lyranus in lib. Regum, & Vallesius cap. 30. de sacra Philosophia.

Dubium verò est: Vtrum à Dæmonio aliquando liberatus fuerit: &, si liberatus, vtrum Dauidis opera: &, Quali tandem Dauidis opera liberatus. Neque enim de hac re inter omnes constat. Sunt. quili beratum, negant sunt; qui volunt liberatum: veruntamen non efficiente hoc cithara: sed innocentia, & probitate Dauidis merente.

Vt quod sentimus, dicamus. Nullo modo ob
11 probitatem Dauidis, eiusq; innocentiam à Dæmonio liberatum putamus. Saulem Neque enim quærebatur, à seruis Saul, vir aliquis sanctus: quem Diabolus non ferret: sed qui Citharam pulsando,
12 dolorem, quem Dæmon afferebat, mitigaret.

Nec Citharæ sono, aut melodia fugatum Dæmonium verisimile est. Iam aliàs demonstratum est, eas rerum corporalium, & sensibilium vires nõ esse, vt quidquam in Spiritus possint. Auresquidem concentus & melodia demulcet; & voluptatem quandam animo affert, sed Nequam Spiritus ex hominumcorporibus eijcere non valet.

13 Non existimamus à Dæmonio liberatum Saul, vllo vel obsequio, vel auxilio Dauidis. Hoc sacra Historia confirmare videtur, Quærebatur (vt illa testatur) vir, non qui Spiritum pelleret: sed qui Citharam pulsando efficeret, vt leuius Dæmonis molestias Rex ferret. Sic inuentus refertur Dauidi: quo Citharam pulsante refocillabatur Saul: & Dæmonis molestias minus sentiebat.

14 Citharæ igitur harmonia voluptatem quandam Regi afferebat Dauid: quæ, quemadmodum omnis voluptas, quæ aliunde accedit, præsens, quod quis patitur, malum mitigat: ita dolorem, quem ex Dæmonis tyrannide patiebatur Saul, haud parùm frangebat. Atque hoc sensu etiam Dæmon

pulsus esse intelligi potest.

Potest quoque dici, quòd corporis humores, pulsata cythara, sunt purgati, & à melancholiæ affectione liberati. & quia dispositione ea mali Spiritus gaudent, fit, vt sublata ipsa, *per accidens*, vel abigentur, vel, ne ita molesti sint, impediantur. Magnam enim Musicæ vim esse ad homines, humoresque commouendos nemo dubitat. Exemplo Regis Daniæ Erici, ostendit hoc Krantzius, lib. 5. Daniæ cap. 3. quod ad verbum hîc subiungimus. *Cùm Ericus* inquit *interea iam reuersus in Regnum, solemni curia vteretur, multorúmq; militum simul & artificum industria delectaretur: aderat inter alios Musicus qui artis eam peritiam tenere se diceret: vt homines in quoscunque vellet affectus vocaret: ex mœstis lætos: ex alacribus tristes: ex indignantibus placatos: ex placidis indignantes, & vsque ad furorem insanientes se facere iactaret: Atque is, quò faciebat ista maiora, quæ se posse diceret: Regem experiundi fecit cupidissimum. Iamque pœnitebat artificem suæ iactantiæ: vellétque non tam de se magna prædicasse: quippe in Rege ista expendere, non sine periculo esset. Insuper, si minus quæ dixit, facto probasset, mendacem se futilémq; haberi, non sine discrimine formidabat. Orabat, quos potuit, Regem ab eo desiderio auerterent. Sed nihil egit. Vbi vidit, non se euasurum: quò minus impleret, quæ iactasset: orat exportari omnia arma, & quib. læsio possit inferri. Deinde vt extra sonum citharæ consistant nonnulli, qui possint adesse vocati, curauit: ereptámq; manibus citharam capiti iubentur illidere canentis. Omnibus iam ritè instructis, Regem cum paucis in aula reclusum aggreditur. Primum graui sono mœrorẽ quendam audientibus ingerebat, inde succinẽdo plausibilius, lætitiã vertit, vt paululũ*

abesset, quo minus iocabundi dissultarent. Tum modis acrioribus intentatus, indignationem quandam concitabat: quæ vbi inualuit, furere Regem: astantésque cernere erat. Mox signum dedit de litescentib. vt introirent, Regémq; iam sæuientē continerēt. Illæsa primū ex condicto cithara. Regem deinde aggrediuntur. Sed tantum fuit robur viri: vt pugno quosdam exanimaret Inde multis obrutus puluinarib. ardor ille conquieuit. Sed cum iam se in se recepisset, vehementer indoluit, sæuisse in eos, quos habuit ante fidissimos. Hæc Krantzius.

16 Si quis tamen omnino à Dæmonio, Dauidis Cithara, velit liberatum Saul: non multum reluctabimur: veruntamen non id sono, quem pulsata Cithara excitabat, tribuemus: sed Christi in Cruce exponsi (cuius signum quoddam Cithara fuit) virtuti, & passioni: vt dici possit, ita Dauidis citharam Dæmonium profligasse: quemadmodum idem persępe eiecit signum Crucis, Vide Matth. Filesium in 2. Sent. distinct: 8.

17 Sic nec eorum sententiam damnamus, qui etiam Citharæ sono electionem tribuunt, nulla eius habita ratione ad Christi passionem. Hi naturalem Dæmonum potestatem volunt diuinitus restringi; rebusq́; naturalibus subijci: quemadmodum igni infernali eosdem subiectos esse, & torqueri docent Theologi.

18 Cæterùm qui Dauidis Cithara à Saul Spiritum malum fugatum dicunt, ita fugatum volunt; vt ad tempus, & nullas à Spiritu perpessus fuerit molestias: & verè etiam ab ipso Spiritu fuerit liberatus ad tempus, inquam: quoniam cùm rursus odio atq; inuidia in triumphantem Dauidem excandesceret, à Dæmone rursus est correptus. quemadmodum

ex

ex cap. 18. eiusdem primi lib. Regum, licet colligere. Sic enim ibidem dicitur: *Post autem diem alterum inuasit Spiritus Dei malus Saul* ille scilicet, qui in fine cap. 16. dicitur *recessisse.*

Secundum argumentum maiorem difficultatem habet: propterea, quòd ipsius Angeli testimonio, quem mendacij arguere non possumus, Fumus vi ignis, ex cordis & iecoris particula, excitatus dæmonia extricare dicatur. 19

Sunt, qui vim huius argumenti paruam arbitrãtur: quòd in Canone Sacrarum Scripturarum Tobię Liber, vnde Argumentum desumptum est, non reperiatur. Sunt alij, qui admittunt Angelum, alicuius superstitionis Tobiæ fuisse authorem, dum suo quasi exemplo docuit superstitionis Tobiæ fuisse authorem, dum suo quasi exemplo docuit fumo fugari posse Dæmones: sed tamen à culpa absoluunt, quòd hoc, ne proderetur præstiterit. Sunt tertij, qui Dæmonis expulsionem Fumo tanquam signo, tribuunt, quemadmodum de Dauidis Cithara, & Ligno Cruce diximus. 20

Quidquid de hoc tertiò sit (quod non damnamus) certum est, Librum Tobiæ à Canone sacrarũ Scripturarum reijci non debere. Quanta reliquorum, tanta libri Tobię est authoritas. Certum quoque est superstitiosum non fuisse Raphaelem: nec superstitionis authorem fuisse Tobiæ. Nec peccant Angeli, nec alios ad peccandum inducunt. 21

Et quamuis hunc Fumum rei sacræ signum esse negaremus: nihil tamen est, quod nos cogere possit vt sensibilib. signis Dæmones expelli dicamus 1. Dicere possumus: Non docere Angelum vi fumi Diabolos expelli: sed tantum asserere, ipsos fu- 22

gandos, quando Fumus excitatus fuerit. Quocirca quemadmodum necesse non est, lotionem meam causam Eclypsis Lunæ esse, quòd, dum ego lauo: hæc accidit: ita necesse non id dicere, Fumum causam esse, quæ Diabolos pellat: quamuis dum Fumus fit, Diaboli pellantur. Docet Angelus quid fiat, non causam reddit, cur hoc fiat.

23 Hoc fortè Tobiæ, cap. 8. indicari videtur. Neq; enim dicitur Fumus Dæmonem profligasse: sed Raphaelem Angelum. *Protulit*, dicitur ibi, *Tobias de cassidili suo, partem iecoris, posuitque eam super carbones viuos. Tunc* (subiungitur) *Raphael Angelus apprehendit Dæmonium, & relegauit illud in deserto superioris AEgypti.*

24 Quid igitur est, quod Dæmonium profligauit? Fumus? Non Raphael Angelus profligauit. Quomodo verò? An ob excitatum Fumum? nec hoc etiam. Veruntamen, quando exitatus est Fumus profligatus est Dæmon. Si quid hic præter operas Angeli fuit, quòd Dæmonium profligauit, fuerunt merita atque orationes Tobiæ, & Saræ.

25 Quanquam & de fumo dicere possemus, quod de sono Cytharæ Dauidis insinuauimus: diuinitus scilicet fieri: vt naturalis Dæmonum virtus, etiam rebus corporeis subijciatur & constringatur. Quémadmodum enim res corporeæ consecratione, quæ illis adhibetur, vt Spiritus crucient, potestatem accipiunt. ita eosdem potest Deus velle ijsdem subiectos esse & constringi, quamuis nulla consecratio ad ipsos accesserit.

26 *Eleazarum*, qui *radicibus* in Exorcismo vsus dicitur, quidam inter Magos numerant: voluntque

cum

tum Dæmonibus pactum habuisse. Hinc negant Salomonis Exorcismo vsum: negant Dei virtute Dæmonia eiecisse.

Alij admittunt Salomonis, quem profitebatur 27
esse vsum Exorcismo: & verè non Dæmonum: sed Dei opera Dæmonia eiecta: veruntamen nullam hi tribuunt virtutem Radici: propterea, quòd non ex institutione Salomonis Radix in exorcismo adhibita sit, sed propria & priuata Eleazari voluntate: & ob id aliqua superstitione non caruc- 28
rit.

Prius illud non facilè dixerim: cùm haud pauca sint, quæ contrarium suadere videantur. Alterum crediderim fieri posse. Neque enim nouum est, vt res quæ diuinam institutionem habent, hominum malitia deprauentur: & tamen eundem, quem Deus 29
illas habere voluit, consequantur effectum.

Interim non intelligo, quidnam mali sit dicere Radicem, in Salomonis Exorcismo adhiberi solitam: illamque efficacem fuisse; & præterea omni superstitione caruisse, si diuinitus institutus est Exorcismus Salomonis. An non potuit velle Deus vt Radix adhibita ad homines à Dæmonibus liberandos valeret? Sed de his plura in Disputatione de Locis infestis.

QVARTA PARS

DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

De Dæmonum ex hominum corporib. egressu, egrediendi difficultate, & crudelitatis signis, quæ in egressu, relinquunt: via item qua egrediuntur, & loco, quo egressi tendunt: hisque similibus agitur.

CAPVT XLIX.

Dæmones admodum difficulter relinquere homines, quos semel obsident.

QVarta Disputationis pars egressum immundorum Spirituũ scrutabitur. Et in hac quemadmodum aliis, plura discutienda sunt: sed potissimum hęc. Ostendendũ summa cũm difficultate homines, quos obsident, Dæmones relinquere. Inquirendæ causæ huius: & Cur quidam difficiliùs eijciantur, quam alij: quiue illi sint. Explicandum præterea, quibus potissimum signis egressum suum prodant. Quæ item signorum causæ & rationes, tam in genere, quàm specie. Qua via egrediantur, dum abscedunt, & homines relinquunt. An etiam omnes simul egrediantur, dum verbi gratia

gratia, vnum aliquem hominem plures ipsorum obsident. Ad hęc, Quò tendant, eiecti ex hominibus. Cur ægrè admodum & difficulter ad infernū descendant. Postremò, an voto & desiderio ipsorum, qui egressuri quippiam petunt, liceat satisfacere. Præcipua ferè hæc sunt Capita, cum Spirituū egressu cōiuncta: & quæ difficultatē aliquam possunt habere. Si quæ sunt alia, vel difficultatem singularem non habent: vel ex prioribus huius Disputationis partib. innotescunt. Sed ad Primū.

2 Dæmones igitur, siue *Spiritus immūdos difficulter homines, quos obsident, deserere*, nemo rectè potest dubitare. Multa pro hac re sunt argumēta. Et primò quidem hîc seruit *quotidiana experientia*. Quotus enim quisque Dæmonum ex humanis corporibus eiicitur: qui non suo Exorcistæ plurimos parit labores atque molestias? quotusquisque Exorcistarū hoc opus aggreditur, qui non arduam se credit adire prouinciā? & in qua administrāda non plurimis præsidiis existimat sibi opus esse.

3 Confirmant experientiā hanc *Dæmonum à Christo expulsorum exempla*, qui quod ægerrimè sedes suas reliquerint, partim his verbis testati sūt. *Quid nobis & tibi Iesu? venisti ante tempus torquere nos. Scimus qui sis*: partim grauissima tortura, qua egressuri miseros mortales affecerunt. patent hæc Matth. 17. Marci 9. Luc. 9.

4 Confirmant *Apostoli*, qui quamuis consuetis, & à Christo Domino traditis machinis, in Dæmonū quorundam eiectione vterentur, nihil tamen proficere potuerunt: Dęmonibus suas sedes in hominibus retinentibus: nec quidquā de priori tortura remittentib. & hoc patet Marci 9. Luc. 9. Mat. 17.

5 Intellexerunt idem *quicũque apud Iudæos, Christi Apostolorumq; Exorcismis affuerunt*; qui quòd vel Dominus verbo, vel illi, Christi nomine inuocato Dęmonia eiicerent, in stuporem fuerũt conuersi. mirantes, scilicet, quod tam arduum & difficile opus tam leui opera, vt videbatur, conficeretur.

6 Sed & *quicunque immundos Spiritus sequentibus temporibus eiecerũt*, summam semper experti sunt difficultatem. Hinc tot tamque egregiis præsidiis muniti, & armis instructi esse voluerunt, antequã hoc opus aggrederentur: & suis viribus aliquando diffisi aliorum orationibus adiuuari: quemadmodum pluribus exemplis in tota hac Disputatione clarum est.

7 Et *Dæmones quoque* idem multis modis declararunt. Quibus verò? *Primò*, quòd quandoque se negarũt expelli posse ab hominibus: vt inter alios, ille, qui se neque Sirulum, neque Bernardulum curare aiebat, de quo nos aliquoties in hac Disputatione. *Secundò*, quòd persæpe expelli non potuerunt; quamuis etiam maximæ machinæ pro ipsorum eiectione adhiberentur: vt ille, quem ad B. Remigium misit B. Benedictus, de quo Thes. 14. cap. 23. *Tertiò*, quòd expellẽdi maximos clamores atque vociferationes, quibus vim sibi fieri testati sunt, ediderunt. Horum plures postea recensebimus. *Quartò*, quòd verbis & clamoribus nõ contenti, grauiter miseros mortales in suo egressu torserunt, quemadmodum pluribus exemplis est clarum. *Quintò*, quòd se torqueri dixerũt, si quando expellerentur: quemadmodum legio eorum, quos Dominus expulit, de quibus sic Lucas. ca. 8.

Obsecro, loquebatur legio Domino, *ne me torqueas*. *Præcipiebat enim* (addit Euãgelista) *Spiritui immundo, vt exiret ab homine*. Sextò & postremò, quòd in Exorcistas grauiter sæpè inuecti, quibus potuerũt modis, & nunc veris, nunc fictis excogitatis in ipsos criminibus, eosdem conati sint à suscepto Exorcisandi munere auertere: nec his contenti, in Deum cælitésque aliquando fuerint blasphemi. Exemplo hic esse potest, quem Paulus Simplex à S. Antonio rogatus, eiecit: qui Paulum quidem atque Antonium vocabat Helluones, veternosos, &c. Christum autem blasphemiis proscindebat. Vide Palladium Sect. 25. Hist. S. Patrum.

8 *Expellendi* & *eiiciendi* verbis etiam satis insinuatur inuitos discedere ex hominum corporibus Spiritus Nequam: Et horum est vsus frequentissimus in iis Scripturæ sacræ locis, vbi proscripti dicuntur. *In nomine meo Dæmonia eiicient*, loquitur Dominus Matth. 10. *Quare nos, potuimus eiicere illum*? loquuntur Apostoli Matth. 17. *In nomine tuo Dæmonia eiecimus*, loquuntur mali Christiani, Matth. 7. *In principio Dæmoniorum Beelzebub eiicit Dæmonia*, loquuntur Pharisæi Lucæ 11. Sic legitur *eiecisse* Dæmonia Dominus, Matth. 9. Apostoli, Marci 6. Filij Pharisæorum, Luc. 11. & quidam alius, qui Christum non sequebatur, Lucæ 9.

9 Legitur quidem quoddam Dæmonium rogasse Theodorum Archimandritam, vt sibi hominem quem possidebat, relinquendi daret facultatem. Veruntamen hoc non tam hominem cupiebat relinquere; quàm à molestia, quàm præsentia Theodori afferebat, liberari. Rem totam describit

Georgius

Gregorius Presbyter Theodori discipulus, apud Surium, Tom. 2. fol. 754.

10 Sic legitur quosdam Spiritus fugam cepisse, prius, quàm ad Sanctos, à quibus eiiciendi essent, peruenirent vt ille, qui Gordiani Imperatoris filiam torquebat, qui aduẽtum B. Triphonis, à quo se faciendum sciebat, anteuertit, teste Metaphrast. in vita Triphonis 1. Februarij. quosdam ad solum Sanctorum aspectum disparuisse; vt integra Legio, quæ adolescentem inuaserat, qui morsibus quosque obuios lacerabat; qui mox, viso Arnolpho Svvessionensi Episcopo, discessit, quemadmodum eiusdem Ecclesiæ Episcopus Lisiardus, 8 in Arnolphi Vita testatur, cap. 24. quosdam ad solam visam Crucem fugatos: vt illos, qui ad S. Gregorium Lingouiẽsem Episcopum sunt adducti: de quibus in eius Vita Gregorius Turonensis, cap. 7. Quosdam verbo eiectos, quorum Euangelica historia meminit. Sed tamen & hi si non grauissimis machinis coacti fuissent, domicilia sua non reliquissent: & quæ reliquerunt, inuiti admodum atque ægerrimè reliquerunt. Atque ita demonstratũ sit, Dæmones sedes suas difficulter relinquere.

Capvt L.

2

Quæ causa, cur cum tanta difficultate Dæmones deserant homines, quos obsident.

1 Difficilis Dæmonum ex humanis corporibus migrationis causam haud malè quis ex desiderio, quod Dæmones obsidendos habent; collegerit.

gerit. Ob easdem videtur ægrè discedere, ob quas desiderant homines ingredi, propterea, quòd cum difficultate illa relinquuntur, quæ cum voluptate possidentur.

Hinc manifestum est, studium, & voluntatem nocẽdi præcipuè eos in hominib. retinere. Quẽadmodum enim in hominum ingressu non ipsis propositum est, vt pœnarum suarum remissionem consequantur: sed vt noceant, ita hoc difficili suo recessu quærere videntur omninò, vt noceant. 2

Sunt nihilominus, qui *alias* atque *alias* causas huius difficilis discessus assignant. Vtrum *bene* discutiendum est. Quidam volunt ipsos discessum morari, propterea: quòd semel ex hominibus expulsi, secundò eosdem ingredi, & vexare non possint. Alij quòd mox, vbi exacti sunt, ad Infernum, quem vehementer detestantur, detrudantur. Priores hoc fundamento videntur niti, quòd semel ab homine victi, ad eundem secundò tentandum nunquam dicantur accedere: Posteriores ex illo coniecturam accipiunt, quòd à Christo expellendi Dæmones rogauerunt, ne *imperare in abyssum discessum*. 3 Luc. 8.

Priorum, vt fundamentum infirmum est, ita non firma satis assertio. Esto, non statim ad eundem hominem tentandum redeat Dæmon, à quo victus est: redire tamẽ ex illo colligimus, quòd victus à Christo rursus eundem aggressus sit: nisi fortè frustra à Luca Euangelista (cap. 4.) dictum esse velimus, quod *consummata omni tentatione* recesserit à Domino Dæmon *ad tempus*. 4

Sed & si non ad eundem reditus conceditur,

pot est

potest tamen esse facultas alium ingrediēdi. Probat id, qui Diocletiani Imp. filiam. Artemiam, aliquando torsit. Cū enim hunc S. Cyriacus Christi homine inuocato, eiiceret; nec vllum ipsi aliud commodum (vt postulabat) domicilium assignaret: eiectus, *Cogam te*, inquiebat Spiritus, *cum molestia in Persidem venire.* Quid deinde? Mox ab eodem Spiritu in Perside obsidetur Saporis Persarū Imper. filia. Pro cuius incolumitate, cùm pater esset solicitus, intelligit Cyriaci opera filiam iuuari posse: eundémque accersit. Accersito insultat Sathanas: *Nūquid dixeram*. inquit, *futurum, vt in Persidem difficile iter subires.* Apud Surium, Tom. 4.

6 Quid quòd ad eundem, semel eiectus Dæmon aliquando redeat? Docet hoc Domini oratio. *Cùm enim immūdus Spiritus*, inquit, *discesserit ab homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & nō inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui. Et cùm venerit, inuenit eam scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi.* Idē significat Dominus Marci 9. quando iam egressuro Dæmoni præcepit, *ne rursus hominem ingrediatur.* Si enim rursus ingredi non potuit, cur ne ingrediatur præcepit?

7 Quod Dominus docet, confirmant exempla: illius imprimis, quem S. Bernardus aliquādo eiecit. Res sic se habet. Papię Sanctus vir agebat. Hîc ipsi Dæmoniaca adducitur: quòd spes esset meritis atque patrocinio Bernardi liberandam. At Dęmon mox Sancto viro cœpit insultare: *Non me*, inquiens, *de anicula mea pelles, porculos edens, & brassicas,*

ficus deuorans. Tum Bernardus Obsessam ad S. Syri Reliquias iussit adduci. Sed mox insolentior factus Spirit⁹, *Nō me Syralus, Non me Bernardulus eiiciet*, clamabat. Reductę ad se Bernardus: *Nec te, Syrus, nec Bernardus eiciet*, inquit, *sed Dominus noster Iesus Christus.* Et ad orationem conuersus, impudentem Spiritum eiecit. Marito domum reuerso, iterũ à Spiritu mulier inuaditur. Rursus igitur ad Bernardũ maritus. Rursus Spiritum expellit Bernardus: & ne se discedente tertiò mulierẽ ingrederetur Dæmon, collo Obsessæ hunc appẽdit Exorcismum: *In nomine Domini nostri Iesu Christi, præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem ingrediaru.* Ita cap. 4. lib. 2. vitæ S. Bernardi, apud Surium, Tom. 4. fol. 802.

Et exemplum Saulis primi Iudæorum Regis 8
hîc nobis seruit. De hoc, quòd verè aliquãdo Obsessus fuerit, ostẽsum est superius, quòd verò Spiritus aliquando ipsum reliquerit, admodum est probabile, propter illud, quod in fine cap. 16. dicitur: *Recedebat ab eo Spiritus.* Et tamen ad eundem rediisse Dæmonium manifestum est ex cap. 18. vbi sic dicitur: *Post diem autem alteram inuasit Spiritus Dei malus Saul.* Atque hoc prioribus sit dictum.

Posteriores quãuis cum ratione loqui videantur; 9
quod tamẽ asseritur, non potest certò constare. Vnde quæso constabit? Non patrocinatur huic sententiæ sensuum iudicium: Non sacra eloquia: Non Dæmonum confessio.

Quid quòd contrarium non obscurè Sacra eloquia insinuent? Scimus Raphaelem Dæmonium 10 *Tob. 8.*
abegisse: verũtamen non in *Infernum*: sed in Ægyptum relegauit. Neque hic multùm referre putamus;

mus; ex homine, an ex domo Dæmonium eiectū sit. Omnino huic, quòd Raphael eiecit, locus videbatur assignandus, quem petunt, qui ex humanis corporibus eiiciuntur.

11 Idem illi, qui à Domino eiecti postulant: vt ne in abyssum mitterentur, confirmant. Si enim con- *Lucæ 8.* stabat se, postquam eiecti essent, in *Infernum* mittendos: quid rogant, ne mittantur? Sed quia nō necessariò ad *Inferos* mittuntur eiecti; Christi autem summam in eiiciendo facilitatem & potestatem obseruabant: verebantur, ne qui ipsos corporibus expelleret: in *Infernum* pelleret: quod ne faceret, precabantur.

Cum his idem senserūt, quorum in vita sancti Germani Parisiensis Episcopi fit mentio. Egressuri enim Sāctum virum rogarunt, vt si inter homines versari non permitterentur, liceret saltem errare per desertū. Ita Fortunatus cap. 30. S. Germ.

12 Veruntamen quamuis *Infernus* non sit definitus locus Dęmonibus, humana corpora relinquētibus: ad *Infernum* tamen relegari posse ex eo, ni fallimur, possumus coniicere: quòd, si quando ex hominibus expelluntur, nihil ita timeant; quàm quòd in Infernum relegantur.

13 Quocirca non probatur quod quidam dicunt, nullam hominū in Dæmonia aliam esse potestatem: quàm quòd illa ex humanis corporib. eiicere valeant. Esto, dicatur Dominus dedisse *potestatem* *Lucæ 10.* *eiiciendi Dæmonia*: non tamen aliam quamcunque negauit. Quid quod alibi dederit *potestatē calcan-* *3. Cor. 5.* *di super Dæmonia*? & Sanctissimus Paulus, qua potestate Dæmonia in homines immisit? Vide Abulens. in 10. Matthæi.

CAP.

CAPVT LI.

Quod quidam Spiritus Dæmoniorum difficiliùs eiiciantur: & quinam illi sint: atque vnde hoc habeant.

QVamuis omnes Spiritus humana domicilia ægrè admodum relinquant; quidam tamen sunt inter ipsos; qui cæteris difficiliùs eiiciuntur; quidam faciliùs. Et quemadmodum hoc certum est accidere, ita non ita certum est, *Quinam illi sint*, qui difficiliùs eiiciuntur: & *quibus de causis* idipsum contingat. Omnia verò hæc tria præsenti Capite ostendenda sunt. 1

Et primùm illud, vt à pluribus supersedeamus, illius Dæmonis exemplo manifestum est, qui ab Apostolis eiici non potuit; quorum tamen in Dæmonia fuit plena & summa potestas. Nam qui plurima iam in variis locis eiecerant; in vno, cuius tres Euangelistæ (Matth. 17. Luc. 9. Marc. 9) meminerunt, frustra laborarunt. 2

Nec est, quòd quis omnem, huius difficilis discessus, causam in Apostolos coniiciat; quasi fides ad hoc opus perficiendum ipsis defuerit; quæ non defuerit, quando alios Spiritus ex hominibus eiecerunt. Quamuis enim incredulitati ipsorum Dominus tribuat, quòd Dæmonium illud non eiecerint: præter incredulitatem tamen significat etiam in ipso Dæmonio causam fuisse. *Hoc genus Dæmoniorum*, inquit, *non eiicitur nisi ieiunio & oratione.* Insinuat scilicet, Dominus, in aliis profligandis ab Apostolis non opus fuisse ieiunio & oratione, sufficisse Christi inuocatum nomen. hîc præterea 3

fuisse illis opus aliis subsidiis: quòd difficiliùs hoc, quam alia pellantur.

4 Idem admiratio, & stupor populi Iudaici confirmat. Neque enim semper illi stupebant aut mirabantur; quãdo vel ipsorum filij, vel Apostoli, aut etiam Dominus Dæmonia eiiciebat: in aliquorum eiectione clamant: *Nihil simile visum in Israel*: Mat. 9. nunc etiam Christũ pro Messia incipiunt habere, Matth. 12. *Nunquid*, inquiunt, *hic est filius Dauid*? Messias? quia scilicet, ea à Domino videbant eiici, quæ ab aliis non posse pelli existimabant.

5 Sed *Qui illi* Spiritus? difficile est vniuersim definire, quinam, scilicet, ex omnibus sint, qui cæteris *difficiliùs* eiiciantur; superiorúmne Ordinũ, an inferiorum: qui maiores molestias aliis afferunt, an qui minores: qui diutius sedes suas in hominibus habuerunt, an qui non ita diu: quibus causa data sui in homines ingressus, an qui vltro, absque vlla Obsessorum culpa eosdem cruciant. Quamuis enim hinc aliqua coniectura peti posse videbatur; certa tamẽ, & quæ exceptionẽ nõ patiatur, peti nõ debet.

6 Verisimile est, & in inferioribus Ordinibus, & non tantùm in superioribus, quosdam esse; in quorum eiectione plus laboris suscipiendum Exorcistis: Et esse eos etiam aliquando, qui minores afferunt molestias: Et eos, qui non ita longo tempore in hominum corporibus sedes suas habuerunt: Et præterea tales, quibus nulla per Obsessos in ipsos tyrannidis causa est data.

7 Nam qui superiorum Ordinum tãtùm hos esse dixerint: propterea; quòd hi viribus maioribus polleant: non attendunt etiã qui inferiorũ Ordinũ sunt, quamuis illis viribus sint impares, omnib. tamen

men hominibus,à quibus eiiciēdi essent,esse superiores. *Neque enim est potestas*,inquit Iob, c.41.hominis vllius,quæ cū cuiuscunq; etiam minimi,potestate cōferri possit.Sed nec ex virib. spirituū hęc res est metienda. quia non permittitur, quantum possunt, in miseros mortales sæuire modus ipsis impositus est.Quocirca fieri potest, vt plus etiam aliquando permittatur alicui inferioris Ordinis Spiritui, quàm alteri Ordinis superioris: & difficilius ille, quam hîc pelli possit.

Qui crediderint eos solos difficulter cedere: 8
qui nullam quietem,nec diurnam,nec nocturnam ijs,quos obsident, relinquunt:refutantur exemplo illius, quem Matt. 17. Dominus docuit difficulter expelli.Difficulter ille admodum cedebat, sed tamen non continuo molestus erat illi, quem obsidebat. aliquando etiam eundem deserebat:quemadmodum Obsessi parens testatur apud Euangelistas, Mar. 9. &Luc. 6.

Eodem exemplo eorum sententia refellitur, 9
qui difficiliùs expelli volunt,quibus iusta ab hominibus,quos obsident data est vexandi causa.Refellitur,inquam,quia miser ille nullam ingressus causam Spiritui dederat:vt qui ab ineunte ætate,quando peccare nondum potuit, carnificinam Dæmonis sustinuerat.

Denique neque diurnitas vel breuitas tempo- 10
ris ,quo hominibus molesti fuerunt, certa hic regula esse potest:vt difficiliùs pelli illi dicendi sint, qui diutius suas in hominibus sedes habuerunt, (quod Hieronymum sensisse testatur Maldonatus, Comm. in Euangel.) faciliùs qui non ita diu. Nam qui difficillimè pulsus est,Mat.17.postquam

aliquot annis miserè puerũ torsit: difficillimè etiã pulsus fuisset, ipso quo primùm ingressus est die: cùm vt verisimile est, in principio, quemadmodum fine & mutus fuerit & surdus.

11 Interim tamen quamuis ex iam dictis certum iudicium non videatur posse peti; ex vno tamen & de vno Dæmonum genere constare potest, quod quæritur. Ex quo vero? Christi reuelatione. Et de quo? Illo à quo Lunatici, siue surdi & muti, Obsessi dicuntur. Postquam enim frustra in hoc Spirituum genere eiiciendo laborassent Apostoli: *secretò* (quemadmodum S. Matth. habet, cap. 17.) Dominum accesserunt, interrogaturi, cur qui alios expulissent Spiritus, hunc eiicere nequirent: Quibus Dominus, post alia: *Hoc genus* inquit, *Dæmoniorum, non eiicitur, nisi in ieiunio & oratione*: quasi dicat: Misi quidem vos, cum potestate Dæmonia in nomine meo eiiciendi. Eiecistis quoque plurima: veruntamen in hoc eiiciẽdo quamuis consuetas machinas adhibueritis, nihil profecistis, quia scilicet aliud hoc Dæmoniorum genus est: Non ita facilè pellitur, vt cætera: hæc meo inuocato nomine fugiunt. Illud nisi oratione & ieiunio vrgeatur, non cedit. ita Tostatus quæst. 172. in 17. Matth.

12 Et certum hoc Dæmoniorum genus à Domino designatur. Pronomen, *Hoc*, magnum huius præbet argumentum. Demonstrant idem omnes, quibus res gesta describitur, circunstantiæ. Dæmonium enim illud puerum miserè torserat: pro ipso expellendo pater Apostolos rogarat: Apostoli eiicere, sed frustra, tentarant: ante eius proscriptionem Dominus fidem patris postula

tulabat: torturæ tempus sciscitabatur: ieiunio atque oratione solùm profligari poterat.

Verùm hîc iam quæstio est, Quodnam illud Dæmonum genus? Respondemus ex Euangelica id constare Historia. Lunatici dici possunt, siue surdi atque muti Dæmones. Quoniam Dæmonem, qui difficiliùs expellebatur, pater nunc *Lunaticum Spiritum* vocat, nunc *surdum & mutum.* Matth. 17. sic loquitur: *filius meus Lunaticus est.* at Marci 9. *Tuli filium meum habentem Spiritum mutum.* Quod verò idem *surdus* fuerit, Christi exorcismus confirmat: *Surde*, inquit ille, *& mute Spiritus, præcipio tibi, Exi ab homine.* Itaque siue Lunaticum dicas, siue surdum & mutum Spiritum; perinde: hoc certum, pelli difficulter hoc Dæmoniorum genus. 13

Sed tamen si Lunaticum dicas, quod certis Lunæ temporibus tantùm cruciat, non verò facultate vel audiendi, vel loquendi priuet, qualia inueniri nemo potest dubitare, non quoscunque Spiritus Lunaticos; sed mutos tantùm atque surdos dicemus esse, qui cæteris difficilius, ex humanis corporibus, exigantur. 14

Et meritò difficiliùs. Quam enim rationem in his eiiciendis sequeris? Neque enim quid loqueris volent intelligere; cùm surdi dicantur: neque ad interrogata vnquam respondere; cum sint muti. 15

Meminisse tamen hîc oportet *mutos* atque *surdos* dici: non quòd facultate loquendi, audiendiue careat; sed quod hac priuent, quos obsident. Et Lunatici vocantur, quod certis Lunæ temporibus & decrementis grauius torqueant. Priori illo 16

oſtendunt odium quo erga miſeros mortales flagrant; quos præcipuis ſentiendi facultatibus priuant: poſteriori inuidiam erga vniuerſorum Dominum, Deum Opt. Max. cum hac Lunatica vexatione malum, quod ipſi afferunt, in Dei cupiant deriuare creaturas atque ita ipſum apud mortales, vel in odium trahere, vel certè reddere contemptibilem.

17 Mutos igitur atque ſurdos Dæmones dicimus eſſe, qui difficiliùs expelluntur. Sed an hos ſolùm? An præter hos, alios quoque? Huius definitionem non aliis relinquimus: ad Tertium, quod hoc Capite propoſitum nobis eſt, accedimus. & difficilis huius diſceſſus *cauſam* inquirimus.

18 Nicolaus igitur Liranus, in 9. ca. Marci, viribus & potētiæ Spirituum hoc tribuit, quòd hi aliis difficilius eiiciantur. *Cùm enim viribus ſint impares Spiritus, qui maioribus*, inquit, *inſtructi ſunt, difficiliùs ex hominibus exiguntur, qui minoribus facilius.* Veruntamen hæc non ita bene dici videntur.

19 Primùm, Quoniam Spirituum immundorum vires maximæ ſunt, multisque modis humanas quaſcunque ſuperantes. Neque hoc de ijs tantùm dictum volumus, qui ſuperiorū ſunt Ordinum, & viribus ſuperant eos, qui ſunt Ordinum inferiorum; de omnibus dictum volumus. Minimus Spirituum (cuiuſcunque etiam ille Ordinis, conditionisque ſit) quemcunque mortalium, etiam robore viribusque valentem ſuperat, Iob. 41. Quocirca ſi virium hîc ratio habenda, non minus difficulter minimus, quàm maximus à quocunque mortalium eiicietur.

20 Deinde, non permittuntur pro virium ſuarum

quan

quantitate in Obſeſſos mortales ſæuire Dæmones. Docet id, vel is, qui difficulter, Matth. 17. à Domino eſt pulſus. Quomodo, quæſo, non interfeciſſet miſerum puerum, quem nunc in *aquam atque ignem præcipitabat? nunc in terram proſternebat?* ſi quantum per vires ſuas voluit, ſæuire permiſſus fuit?

Tertiò, quia machinæ, quæ pro Dæmonum eie- 21
ctione adhibentur, non ex ſe habent hoc, quod Dæmonũ poſſint frãgere vires: veluti calida frangunt vim frigidorum: Dei voluntate quod poſſunt; poſſunt in Dæmones: & ab ijſdem tam facilè, ſi Deus vellet, vincentur, & ex hominibus eiicientur Spiritus ſupremi, viribuſque præſtantes; quam infimi; quorum minor virtus atque poteſtas.

Quæ igitur tam difficilis egreſſus cauſa? quia, 22
ſcilicet, hi Lunatici: ſiue ſurdi atque muti Spiritus *maiorem in Obſeſſorum corpora acceperunt à Deo poteſtatem.* Et quo maior ipſis in corpora poteſtas collata; eò difficiliùs ex corporibus eiiciuntur. Pro quantitate poteſtatis, quam in homines accipiunt; maior atque minor vis ad ipſos ex hominibus pellendos neceſſaria videtur. Ita Toſtatus Abulenſis, quæſt. 172. in 17. Matt.

Hinc eſt, quod Chriſti in his Lunaticis, ſiue mu- 23
tis atque ſurdis Spiritibus expellendis, poteſtatem plus mirati ſint, & prædicarint Iudæi: quàm in quibuſcunque aliis eiiciendis: quàm etiam in mortuorum ad vitã reſtitutione. Poſtquam enim mutum Dæmonium eieciſſet, mutuſque locutus fuiſſet; *mirata* (inquit Matth. Euangeliſta, c. 9. *ſunt turbæ dicentes; Nunquam ſic apparuit in Iſrael.* Et capite 12. cùm iterum eieciſſet Dæmonium mutum,

in illam veniunt opinionem, vt credant esse Messiam. *Nunquid*, inquiunt, *hic est filius Dauid?* Similiter testatur Lucas, cap. 9. *obstupuisse omnes in magnitudine Dei*, postquam curauit Lunaticum, cuius mentio fit Matth. 17. Et tamen hic stupor ipsos non apprehēdit; quando mortuos excitabat: Nunquam in similes voces proruperunt. Atque hoc breuiter pro hoc argumento.

CAPVT LII.

Quibus potissimum signis egressum suum prodant Dæmones.

1 NOn quæritur, Quibus signis constare potest, homines à Dæmonum obsidentium tyrannide esse liberatos: sed *Quibus egressum suum illi prodant*. Quemadmodum, enim, vt prima disputationis huius parte dictum est, aliis produnt suum in homines ingressum: aliis suam inhabitationem: ita aliis potest constare, quòd homines obsessos reliquerint iam; aliis quod egrediantur.

2 Prius illud vno aut altero argumento est clarum: posterius potest innotescere pluribus. Obtentæ libertatis hoc vnum argumentum est, si nullum eorum, de quibus cap. 22. 23. 24. &c. egimus, signorum latentes Spiritus prodat; nullam etiam mortales sentiant, aut experiantur molestiam, siue cruciatum: alterum est, si qui Obsessi fuerunt, significent se libertati esse restitutos.

3 Quamuis enim aliquando in hominibus possint latere Spiritus, & molesti nō esse, quemadmodum doctum est prima Disput. parte; vt tamen nullas molestias

molestias pariant, vel nullo se signo insinuent: aut non contingit, aut contingit rarissimè. Ille, cuius aliquoties mentionem fecimus, quem expulit B. Germanus, Parisiorum Episcop. non molestus erat puellæ: quam obsidebat: sed tamen hoc ipso se insinuabat, & proditus est: quòd vsu membrorũ Obsessam priuaret, si quãdo ad templum illa properaret. Sic qui Obsessi fuerunt, post adhibitos Exorcismos & alia Christianæ religionis, quibus contra Dæmones pugnatur, arma, si se significent liberatos, de libertate ipsorum non temerè præsumitur.

Sed *Signa, quibus Dæmones discessum suum prodant*, inquiramus Igitur *duplicia* illa sunt. Quædam ab Exorcistis coacti dant Spiritus: quædam vltro 4
dant non coacti. Siquidem aliquando Christianorum adiurationibus iubentur discessum suum, editis signis, prodere: aliquando discedentes, vltrò, pòst se discessus signa relinquunt. In priori genere sunt luminis extinctio, vitri alicuius ruptio, aut quid simile: in posteriori alia atque alia. 8

Est verò inter duplicia hæc signa plurimum discriminis. Quæ coacti dant: pro imperantium imperio eduntur. Quæ sponte: pro voluntate ipsorum Spiritum. Rursus, in prioribus plerúmque nihil est, quod reprehendas: in posterioribus semper aliquid, quod meritò displiceat, Priora item sæpe solius Dæmonis perficiuntur opera, extra ipsos Obsessos: posteriora quamuis Dæmonum sint opera: sæpe tamen in, vel per ipsos Obsessos fiunt. De posterioribus hic nobis maximè est sermo. 5

Et quæ illa? Plurima sunt, & admodum varia. 6

Nec mirum. A libera, & quæ variorum & plurimorum effectuum causa esse potest, proficiscuntur voluntate. Sed tamen ex multis quædam nobis, quæ ex rerum gestarum Historiis collegimus, sunt recensenda.

7 Primum sit, *ipsorum Spirituum confessio*. Hac suũ egressum indicarunt illi, quorum S. Euangelista Marc. cap. 1. meminit, cùm enim necessitas exeũdi, & sua domicilia, quæ possederant, relinquendi ipsos vrgeret, in hanc vocem eruperunt: *Quid nobis, & tibi, Iesu Nazarene? venisti ante tempus perdere nos*. Et ille, quem S. Cyriacus ex filia Diocletiani Imperatoris expulit. *Iam quidem*, inquiebat impostor, *discedam: sed efficiam, vt cum difficultate in Persidem venias*. Ita in Vita Cyriaci, apud Sur. Tom. 4.

8 Secundũ est *animalculorum quorundam ob Obsessis discessus*: In quorũ genere præcipuè sunt muscæ, aranei, formicæ, & huius similia. De Petro quodam Cauponis filio legitur, in Vita Theodori Archimandritæ: quòd cum ipsum à Dæmonis tyrannide vir sanctus liberaret, Dæmon visus sit discedere, in specie nigræ formicæ. De Magnofledini cuiusdam filia scribit Fortunatus, in Vita sancti Germani, cap. vigesimoseptimo: quòd ab illa, ad Imperium S. Germani, Spiritus malus exierit in specie muscæ.

Huc refero auiculam, quæ supra caput cuiusdã Diaconi visa est, mox, vbi eundem ab obsidente Spiritu liberauit. Idem Germanus Parisiorum Episcopus, teste eodem Fortunato, Pictauorũ Episcopo, cap. quinquagesimosecundo, eius Vitæ. Refero quoque Draconem septuaginta cubitorum;

in quem mutatus est Dæmon, quem Paulus Simplex ab adolescente eiecit. Historiam ad longum refert Palladius Sect.25.in Vita Pauli Simplicis.

Tertium sit, *ingentes clamores, vociferationes, atque bellnarum voces.* Cum clamore valido egressus est, quem, Marci primo, eiecit Dominus (quamquã, cum clamore, torturam grauẽ attulerit Obsesso:) quemadmodum & ille, qui Marci nono expellitur: & plurimi, quorum Actuum octauo meminit sanctus Lucas. Item alius, cuius in Vita sancti Macarij fit mentio, qui & cum clamore coniunxit cruciatum, apud Metaphrast. 7. Februarij. 9

Cum eodem clamore egressum suum prodiderunt, qui se gemino incendio torqueri dicebãt: quando S. Genouefa Turonum ingrediebatur, visitatura reliquias sancti Martini apud Surium 1. Ianuarij. Et illi, qui à sancto Parthenio eiiciendi, cùm petiissent, quò diuerterent, audierunt, se, Parthenium ingrederentur. Magnis enim clamoribus editis, disparuerunt, teste Metaphraste, septimo Februarij. Sic magnos clamores cum corporis Obsessi collisione edidit, quem Theodorus Archimandrita expulit, de quo Thesi 8. huius Capitis.

At belluarum voces, hoc est, vlulatum, rugitum, sibilum, &c. in suo egressu, reddiderunt illi, qui ad Reliquias sancti Lithorij, Cenomanensis Episcopi fugere coacti sunt, de quibus Surius, Tom. 4. fol. 338. Illi quoque, quos ad sepulchra Elisæi, Ioannis Baptistæ, atque Abdiæ rugire consueuisse, docet B. Hiero. Epist. 27. ad Eustachium, de Vita Paulæ.

Quartum signum est, *deformitatis per Diabolum* 10
allatæ

allata cessatio. Hoc deprehensum est, ab obsidente Dæmone liberatum esse puerum, qui in modum vtris inflatus erat. Cùm enim pro hoc sanctus Macarius orasset: maxima copia aquæ ex Obsessi corpore defluxit, tumórque omnis resedit, & expulso Spiritu maligno pristina incolumitas rediit. Metaphrastes 7. Febr.

11 Quinti signi loco sit *vomitus*, cum quo Spiritus egressi leguntur haud rarò. Propinauerat quidam Obsesso puero sanctus Bernardus aquam benedictam: & mox post haustum egressus est Spiritus cum ingenti vomitu. Ita in Vita Bernardi, libro secundo, cap. tertio. Sic quem beatus Dominicus eiecit, magnam vim carbonum, euomuit. In Dominici Vita, libro secundo, ca. nono, apud Surium, Tomo 3.

Cum vomitu *sanguinem* coniungo: quem præter iam dictum, per nares abundantem, vnà cum musca eiecit puella à S. Germano curata, de qua Thesi 8. huius Capitis, & Energumenus, de quo Gregorius Turonensis, lib. 2. Miracul. cap. 44.

Coniũgo *saniem*, quæ egressa est ex ore mulieris, quam à Dæmonis vexatione S. Huber. liberauit. de qua Surius Tom. 6. in Vita Hubert.

12 Sextum signum sit *fœtor grauis*, quem nunc exhalant Obsessi, nunc post se relinquunt. Hic prodidit discessum Dæmonis ex puella Tolosana: quæ ad S. Benedictum primum à parentibus adducta, ab eodem deinde Rhemos, in Galliam, ad S. Remigium missa est, de qua Hincmarus, in Vita Remigij, quòd ingentem post se fœtorem reliquerit, quàm primùm eandem Diabolus reliquit. Cum simili fœtore discessit Spiritus: quẽ S. Svvibertus,

ex quodam Edelhero, in villa Velſenberg, profligauit, de quo cap. 20. Marcellinus in Vita eiuſdem. Et inter triginta ſeptem, qui vno eodémque tempore ad Reliquias S. Maximini ſunt curati, mulier fuit: quæ 47. annis Spiritum obſidentem perpeſſa erat: quam poſtquã ille reliquit, ſulphureo odore tẽplum reſperſit, teſte S. Lupo in Vita Maximini. Simili ſulphureo fœtore aërem infecit, quem S. Columbanus imperio ſuo expulit, cùm Pariſeos, Clotharium Regem inuiſurus, eſſet ingreſſus, ita Ionas cap. 27. in eius Vita.

Septimum indicium diſceſſus Spirituum immundorum, eſt *inſolitus tumor in Obſeſſorum corpore, maximè illa parte qua egredi volunt.* Hoc agnouerunt diſceſſum ſuum moliri illum, quem B. Catarina Senenſis eiecit. Recedente ſi quidem tumore quem in Obſeſſi gutture excitauerat: obſeruata eſt mox integra ſanitas Obſeſſo reſtituta. Vide Raimundum in Catarinæ Vita. 13

Octauum argumentũ eſt, *membrorum diſruptio*, & vehemens cruciatus. Hoc in illo fuit, cuius S. Marc. meminit, Dæmonio. Cùm enim iuberetur à Domino exire, hominem diſcerpſit: &, magna voce edita, diſceſſit, Marc. 1. Et Spiritus, qui per ſolùm Triphonem ex Diocletiani filia ſe eiici poſſe dixerat, poſtquam puellam multum diſcrutiaſſet, egreſſus eſt, teſte Metaphr. 1. Febr. Sic cum ingenti corporis membrorúmque omnium diſtractione diſceſſit, cui S. Dominicus imperauit exire ex muliere, quæ Romæ ipſius interturbabat concionem, quemquam hæc ſimul & multum ſanguinis, & magnam carbonum euomuerit copiam, vt lib. 2. cap. 9. Vitæ eiuſdem docetur. Ille item, qui 14

coactus

coactus est cedere S.Columbano,de quo superiùs Thes.12.huius Capitis.

15 Nonum signum sit *Obsessorum in terrã deiectio, & allisio.* Cum hoc sanitatem consecuta est Principis cuiusdam filia, per Theodorum Archimand. Cùm enim vir sanctus importunius Dæmonem vrgeret:miseram ille terræ allisit, & magna voce edita discessit, ita Georgius presbyter in Vita Theodori. Similiter in terram prostrauit hominem,quem Simon Salus,alapa inflicta,curauit:de quo Leontius Episcopus Neapoleos in Vita Simonis. Illa quoque, quæ post haustam aquam benedictam,quam S.Maltouius propinauerat, curata mox fuit,in terram primùm corruit, teste Sigeberto,in eius Vita. Et cui S.Nicetius Treuirensis Episcopus,Crucem opposuit, primùm in terram dilapsus est, pòst sanus surrexit. Vide Thes. vltimam.cap.23.

16 Decimum signũ sit.*Imago mortis:* Neque enim raró obseruatur eos,à quib⁹ Dęmones eiecti sunt, veluti mortuos concidere,& à mortuis vix differre. Exemplum huius præbet S.Marcus cap.9.Euãgelicæ historiæ.*Cõminatus est*,inquit,*Dominus Spiritui immundo,dicens illi:Surde & mute Spiritus , ego præcipio tibi,Exi ab homine:& amplius ne introeas in eũ.Et exclamans,& multũ discerpẽs eũ,exijt ab eo:& factus est sicut mortuus.Et multi dicebãt,quia mortuus est.*Hæc Marcus, Præbet aliud huius exemplũ Surius Tom.6.in Vita S.Huberti,Episcopi Leodiẽsis. Nam quam hic ab infestante Dæmone eripuit: eandem semimortuam Dæmon reliquit.

17 Denique vndecimum signum sit,*magni tumultus,& cum tumultibus damna* aliquãdo mortalibus

allata

allata in fortunæ bonis. Refert Palladius, Sect. 71. in Vita Abbatis Poſſidonij, à muliere grauida eiectum eſſe immundum Spiritum, *qui egrediens diruerit à fundamento totum aulæ parietem.*

Hæc ſigna. Duo verò vel tria his adiicienda 18
ſunt. Primùm eſt, non credendum eſſe, vt quemadmodum nos dicta ſigna diſtinximus, & in certas claſſes coniecimus, ita ipſa ſemper diſtincta inueniri. Quoniam quamuis quædam per ſe inueniantur ſola, nihil tamen prohibet, multa (quid quod omnia?) aliquando obſeruari, quæ vnius Spiritus diſceſſum teſtentur. Hoc & exempla pleraque à nobis allata teſtantur: & quotidiana confirmat experientia.

Alterum eſt, non certum omnino atque infal- 19
libile ex his ſignis datis, diſceſſus Dæmonum argumentum accipi, Sicuti pro voluntate ſua Spiritus hæc poſt ſe ſigna relinquunt: ita eadem poſſunt dare, & nihilominus in hominibus, quos aliquandiu obſederunt, ſedes ſuas retinere. Et de hoc nullum apud doctos dubium eſt.

Tertiũ eſt, nec neceſſariò ſigna hæc cũ Spirituũ 20
diſceſſu coniuncta eſſe: adeò, vt ex humanis corporibus migrare valeat nullus, quin ſimul editis ſignis diſceſſum ſuũ teſtetur. Sæpenumero ipſa cum Dæmonum diſceſſu coniuncta ſunt, ſed nihilominus fieri poteſt, adeóque fit non rarò, vt diſcedant: nullis ſui diſceſſus poſt ſe datis ſignis.

Nec hæc mira cuiquam videri debent, quia 21
pleraque ſignorum dictorum à libera ipſorum Spirituũ pendent voluntate: non illa tantũ, vt quẽadmodum hæc, ita alia reddere valeant: verùm

etiam ea, vt omittere omnino possint. Ad signa hæc edenda, plena est iis libertas, vt in scholis loquimur: & quo ad *spectationem* & quo ad *actus exercitium*.

Hinc est, vt multoties eiectos legamus Spiritus, de quibus, quòd ex humanis corporibus discesserint nullis, in egressu, datis signis constare potuit, quales sunt eiecti à Triphone Phrygiensi, Berthulpho Abbate Bobiensi, Bernardo Clareuallensi, Germano item Episcopo Antisiodorensi, aliisque quam plurimis: quorum frequens in hac Disputatione facta est mentio.

CAPVT LIII.

Explicantur rationes & causæ signorum discessus, quæ ex humanis corporibus eiecti Spiritus edere solent.

1 IN causis rationibúsque Signorum, quæ Spiritus Nequam ex hominibus egressuri edere solent, inuestigandis, vel quæri potest, *Cur Spiritus plerunq; non egrediantur, nisi signis sui discessus relictis:* vel non hoc solùm, verùm etiam, *Cur hæc, atque illa relinquant.* Quemadmodum enim rerum omnium aliæ possunt esse rationes cur operentur: aliæ cur hoc vel illud operentur: ita aliæ possunt esse causæ atque rationes: cur signa in suo discessu Spiritus immundi edant: aliæ cur hæc atque alia edant.

Vtriusque vero rationes & causæ nobis explicandæ sunt: tum vt absolutior sit Disputatio: tum quia vtrobique sunt, quæ non inutilem habent inuestigationem. A prioribus initium sumemus.

Cur

Cur igitur *Signis quibusdam* ſuum diſceſſum pro-
duntDęmones?Reſpondeo breuiſſimè;*partim quia* 3
prodere coguntur: *partim quia vltro prodere volunt*.
Quod dicimus ex diſtinctione ſignorum, præce- 4
denti Capite data,manifeſtum eſt. quædam enim
ipſis ab Exorciſtis imperantur:quædam ipſi vltro,
nec rogati, nec coacti,dant.In priorib.illis cogun-
tur:in poſterioribus his liberrima eſt voluntas,quæ
ſignorum eſt cauſa.

Sed,Itane in prioribus coguntur, vt illa edere 5
prorſus ſit neceſſe,Si non ſemper,profectò,vt plu-
mum coguntur.Quemadmodum enim vi Exorciſ
morum, atque imperio Sanctorum hominum,vſu
etiam conſecratorũ rerum illis neceſſitas imponi-
tur,vt domicilia ſua relinquant inuiti:ita vt diſceſ-
ſus ſui ſigna dent & argumenta.

6
Rurſus,Siccine libera ſunt poſteriora,vt omitte-
re ſi vellent,poſſent?Poſſunt.Neq; enim liberè illa
ab ipſorum voluntate proficiſcerentur: niſi penes
ipſos eſſet eadem intermittere. Quæ liberè dant:
liberè poſſunt non dare:liberè poſſunt intermit-
tere.

Cæterum *alterum*,hoc eſt, Cauſas atque ratio- 7
nes inueſtigemus,cur hæc potius,quàm illa ſui diſ-
ceſſus dent ſymbola. Et hic nobis prior diſtinctio
ſignorum ſeruire debet.Siquidem aliæ locum ha-
bent in prioribus illis,aliæ in poſterioribus.Quid
mirum? Nam priora pro hominum redduntur im-
perio & voluntate? poſteriora pro beneplacito
Dæmonum.Poſſunt autem aliæ rationes & cauſæ
homines mouere,cur hæc vel illa poſtulent: aliæ
Dæmones cur hæc vel illa relinquant.

Et quæ cauſæ ſignorum, quæ ab hominibus

petuntur? Propemodum semper vna eademque: & quidem illa ipsa, quæ discessus Spirituum sit argumentum. Neque enim aliud omnib. quæcunque & qualiacunque homines petunt, indicijs propositũ est, quàm vt de Spirituum exitu sint certi, quocirca hic eadem causa *signorum*, & *talium* atque *talium* signorum.

7 Quæ verò rationes Signorum, quæ pro sua voluntate aut certè non ab hominibus coacti, Dæmones relinquant? Respondeo *semper sibi conuenientissima dare*, quæcunque tandem dent. quemadmodum mali corui, malum ouum. quamuis aliæ atque aliæ rationes & causæ in alijs Signis sint ipsis propositæ. Obscurius hoc, Explicandum

8 ergo.

Varia superius docuimus esse signa, quibus egressuri Dæmones discessum suum testantur. Sed tamẽ omnia propemodum ad *quatuor genera* reuocantur Alia dici possunt *crudelia*: alia *sordida*: alia *barbara*: alia *Leuia*. *Crudelia* sunt, disruptio membrorum, internus viscerum dolor, corporum in terram disiectio, & plurima mortis imago. *Sordida*, vomitus, tam per os, quam per nares, egestio sordium, fœtor sulphureus, odor grauis. *Barbara*, rugitus, boatus, inconditi clamores, aliæque belluarum voces. *Leuia*, formæ quorundam animalium abiecto-

9 rum.

Et hæc quidem omnia, vt diximus, Dæmonib. optimè conueniunt. *Crudelia*, tanquam homicidis quo nomine ipsos Dominus compellat, Ioannis, ca. 8. *Sordida*. tanquam Spiritibus. immundis quod nomen ijsdem idem Dominus tribuit: Lucæ 11. *Barbara*, tanquam Leonibus, quibus. D.

Petrus

Petrus ipſos confert: cap. 4, *Leuia* tanquam abiectis Dei hoſtibus, quorum pro oratione ſuorum peccatorum, miſerrima eſt conditio.

Sed tamen in ſingulis propemodum aliud atque aliud propoſitum videtur Spiritibus. *Crudelia* igitur ſtatuunt ex odio, quo flagrant erga miſeros mortales, nocendique libidine, quæ ipſos nunquã deſerit. Quemadmodum enim hæc omnium miſeriarum atque moleſtiarum, quas obſeſſis hominibus afferunt, ſunt cauſa: ita efficiunt, vt ab hominibus diſcedentes, quam poſſunt, & permittuntur, exerceant crudelitatem. 11

Sordida relinquunt, vel ad præſentes vexandos: vel in deteſtationem rerum ſacrarum, quarum in ipſorum eiectione eſt vſus. Neque enim tantùm ijs cupiunt eſſe graues, in quibus ſuas ſedes habent: cupiunt eſſe quibuſcunque: quibus eorum ex mortalibus proſcriptio eſt grata. quo circa cùm præſentibus alia ratione aliquando nequeant, fœtore excitato ipſis ſunt moleſti. Sic quia Aqua benedicta ipſis aliquando porrigitur: ſuo vomitu, quàm hanc deteſtentur, declarant. 12

Barbara ferocientis & belluini animi erga mortales ſunt argumenta: *ſimúlq;* quam ægrè eoſdem relinquant, his volunt teſtatum. Quemadmodum enim eadem aliquando ab hominibus non bene ſanis, quamuis non ob Obſeſſis, ob eoſdem fines dantur, ita dari ob eoſdem à Dæmonibus, admodum eſt veriſimile. 13

Leuia, ni fallimur, in ipſis Dæmonibus cauſas, vt plurimum, non habent: nec tam ipſa vltro dare videntur Spiritus: quàm aliunde, vt dent cogi. Huius 14

non leue argumentum illud est;quod ad formam dictorum animalium, quibus discessum suum testentur, cogi videantur. Quocirca in his, non quid Spiritibus, quàm illi, qui hæc animalia imperat, propositum est, attendendum.

Capvt liv.

Qua via egrediantur Dæmones, quando humana corpora relinquunt.

1 Quæ Ca. 9. dicta sunt de Via, quam Spiritus tenent in suo, in miseros mortales, ingressu: eadem nobis seruiunt hoc loco, vt doceamus, quã seruent in egressu. Verisimile est, quod aut semper, aut plerumque eandem teneant, & quando ingrediuntur, & quando egrediuntur.

2 Quocirca primum hoc constitutum sit, *certam determinatámq;* illis nullam esse, ad nullam ita esse astrictos, vt illam deserere nequeant; & aliam quãcunq; in egressu tenere non valeant. Quemadmodum quicunque hominis meatus, atque porus ipsis patentissima est porta ad ingrediendum: ita ad egrediendum. Quid, quod aut meatib. aut poris nullis egeant? possunt ipsa penetrare corpora?

3 Si corporibus instructi essent Spiritus: poris indigerent, aut meatibus: si non magnis, saltem aliquantis: per quos se in corpora insinuarent: at quia corporum expertes sunt: tam facilè loca peruadunt, quæ corporibus etiam solidissimis sunt referta: quàm quæ corporibus sunt destituta.

4 Possunt igitur per os hominis egredi: possunt per

per nares, per aures, reliquosque meatus & poros. Possunt per quamcunque hominis partem. Et de prioribus illis difficultas nulla est: pro posteriori seruit nobis Theodorus. Archimandrita: qui cùm obseruasset Dæmonem in brachio Ostiarij sui Eutychij latere: non ad os: aut alium aliquem meatum, illum compulit: quin imò ne ad caput aliam ve partem, vbi facilior videtur esse egressus, perueniret: opposito humeris Crucis signo prohibuit, coegitque in brachio sibi viam, qua exiret, quærere: quemadmodum & quæsiuit, & inuenit. Sic de Miraculis S. Martini refert Gregorius Turon. quòd cum obseruatum esset, in vngulam pollicis cuiusdam Energumeni descendisse Dæmonium, digito infusum esse oleum de sepulchro Martini sumptum, & disrupta cute, vnà cum sanguine dicessisse Dæmonium. Ita Turo. capite. 9. de Gloria Confessoris.

Nihilominus qui multas habere & tenere pos- 5
sunt in suo, ex humanis corporibus, egressu vias, *duas* videntur præcipuas obseruare: quarum licet altera ipsis tanquam immundis Spiritib. sit conuenientior: altera tamen magis vsitata.

Prior illis Spiritibus fuisse videtur: qui, fœtore 6
graui post se relicto, sua habitacula deseruerunt, quorum plures recensuimus Cap. 52. & disertè testatur Gregorius Turonensis, de Gloria Confessorum, c. 9. oleo: quod de S. Martini sepulchro desumptum fuit, vnctum esse caput Energumeni cuiusdam, *& subitò Dæmonem per fluxum ventris egressum esse.* Posterior fuit alijs quam plurimis, sed inprimis triplicibus: *Primùm* ijs, qui discessus sui

signa in ore Obsessi dederunt, exhibitis animalculis, formicis, muscis, araneis. *Deinde* ijs, qui eundem suum discessum prodiderunt, tumore gutturis aut colli ipsorum Obsessorum. *Tertiò* ijs, qui cum vomitu turpi & fœdo discesserunt. Et horum exempla eodem cap. 52. data fuerunt.

7 Probabilia sunt hæc: quæ diximus: veruntamen non ita certa, vt contrarium asserere temerarium sit quin possunt & posteriores hi, in Obsessorum ore, aut circa os discessus sui signa dare, & alia via egredi: Et possunt priores fœtorem post se relinquere, & per os euolare, Sed, vt diximus, probabilitatis speciem habent, quæ asserimus; non veritatis necessitatem.

CAPVT LV.

An omnes simul egrediantur, si quando multi fuerunt: qui vnum aliquem hominem obsederunt, & exire coguntur.

1 PRioris Capitis quæstio curiosior fortassis fuit, hæc vtilior videtur. Nam cum constet plures quandoque in vno homine esse, si simul non omnes discedunt adiurati, intelligunt facilè exorcistæ nondum integram se victoriam obtinere de hoste quando de aliquorum discessu magna manifestaq; habent indicia: sed vlterius sibi esse progrediendũ: nec cessandum, donec postremum eiecerint, si perfectam sanitatem, & incolumitatem afflictis mortalibus velint esse restitutam:

2 Nisi fortè dicere velimus eam vim virtutemque

esse

esse machinarum, quibus domicilijs suis eijciuntur Spiritus: vt quamuis ipsi per se possint, & velint discedere nunc simul: nunc hi sine illis: tamen tum ipsis necessitas incumbat simul discedere: quando his machinis petuntur. Sed quis hoc asseruerit?

Quid igitur ad propositam Quæstionem. Hoc videlicet: *Nec semper simul egredi Spiritus*, quando per se egrediuntur, non coacti, aut saltem leuiter tentati: *Nec semper simul egredi*, quando grauiorib. etiam tormentis vrgentur. 3

Prius illud clarum est ex ipsorum Spirituum conditione. Liberrima hæc est, Non vnus ab alio pendet: aut vt sit, aut vt operetur. Potest quisque per se esse. Potest quisque per se operari. Potest igitur hic voluntate sua hominem, quem obsidet, relinquere, quamuis ab eiusdem vexatione alter nolit resistere. 4

Præterea in discessu Spirituum ab hominib. alia non est, quàm in eosdem ingressu ratio. At necesse non est, vt omnes *simul* ingrediantur. Potest vnus alterum in societatem asciscere, Potest in domicilium recipere, quemadmodum haud obscurè Dominus insinuat, Matth. 12. Possunt igitur & hi à mortalibus discedere: & illi in ijsdem cum eorundem molestia, perseuerare. 5

Quod si vires Spirituum attendamus, hinc quoque constabit rationi admodum esse consentaneum, quod dicimus. Non illæ æquales sunt omnium quidam alijs sunt robustiores. Quocirca & hi inferiores, etiam inuitos suis sedibus possunt pellere, & quamuis id non faciant. (Lucæ 11) possunt tamen facere. 6

7 Certum quoque est, vnum pro alterius imperio & voluntate cedere. Plura eius rei argumenta nos capite decimo sexto attulimus. Si verò cedunt pro voluntate atque imperio eius, qui extra Obsessum est, quid prohibet, cur minus vnus alteri cedat pro voluntate aliquorum, qui vnum aliquem hominem simul possident?

8 Cæterùm, *Vtrum, cùm Exorcismis, aut alijs (quibus Christiani contra ipsos pugnant) armis tentantur, simul omnes discedant*, forsitan aliquis dubitauerit: propterea, quòd quandocunque (ni fallimur) legimus ipsos per Sanctos homines esse eiectos omnes simul eiectos legamus, Sed tamen nec hîc necesse est confiteamur. omnes cogi, vt *simul* discedant.

9 Huius *prima ratio* ex Dæmonum inæquali in homines potestate accipitur. Cùm enim in vno eodemque plures esse possint, quorum non æqualis est in Obsessum potestas: potuerunt eijci, qui minorem habent potestatem: & sedes suas retinere, qui habent maiorem.

10 *Altera* ex machinis. quibus expugnantur expellendi: sumitur. Neque enim omnes omnibus seruiunt. Etiam Christi Apostolorumque ætate pro quibusdam exigendis seruiebat Iesu inuocatum nomen: pro alijs illud vires non habebat: quemadmodum docet Lunaticus, cuius aliquoties meminimus. Quid si igitur Iesu nomen adhibeatur quibusdam: non verò, quæ Dominus docet requiri, Ieiunium atque Oratio? Et tamen possunt vtriusque generis quidam in hominib. latere. Nónne igitur hi sedes suas mutabunt: illi easdem retinenebunt.

11 *Tertiam* Exorcistarum conditio suppeditat. Multa in ipsis necessaria esse, diximus cap. trige. octauo

si suo

si suo officio bene fungi velint. At quædam horũ ipsis possunt deesse: quædam quamuis adsint, possunt reddi perfectiora: quædam quamuis perfecta sint, necesse est repeti, si optatos effectus obtineri debent. Fieri igitur potest, vt Exorcismis vel leuiter tẽtati, vel semel tentati, quidam fugam capessant: alij non nisi iisdem identidem repetitis discedant.

Hæc omnia confirmat experientia, nostra ætate obseruata. Neque enim rarò notatum est quosdam Spiritus, relictis post se certis indiciis, discessisse; quosdam sedes suas in iisdem hominibus retinuisse: qui & ipsi post modum grauioribus machinis tentati, datis signis, egressi sunt. Taceo confessionem Dæmonum, qui huic rei fidem quandoque fecerunt. 12

Quæ cùm ita sint, non malè faciunt Exorcistę, quando, cum Dæmonibus congressuri, primùm sciscitantur, *Quotnam* ipsorum sint, qui miserum hominem affligant; quîque singulorum, vel certè præcipuorum capitum nomina exquirunt: nec exorcisandi finem faciunt priùs, quàm victoria de singulis sit parta. Sic enim plena sua mortalibus restituitur libertas. Sic omnis Dæmonum cessat vexatio. Sic non inanis eorum intelligitur fuisse labor, & defatigatio. 13

Verumenimuerò, quamuis non semper *necesse sit simul* omnes egredi, quãdo Christianæ religionis, sibi contrariis, armis vrgẽtur: *vt plurimùm* tamen simul egredi ex *tribus* videmur colligere. *Primum* ex illo, quòd Sanctos homines, de quorum Dæmonomachia Annales extant, vel vno Exorcismo, vel alia aliqua ratione vsos legamus, in 14

quorumcunque Dæmoniacorum curatione. *Alterum* est, quòd vel nũquam, vel rarissimè legamus vnum aliquem, aut alterum eiectum ab aliquo homine fuisse, & interim in eodem, alios aliquos hæsisse. *Tertium*, quòd machinæ, quibus Dæmones tentantur, omnes ipsis sint exosæ: & ob id si vnum aliquem in fugam conuertant, verisimile sit in fugam conuerti omnes.

CAPVT LVI.

Quò tendant Spiritus Dæmoniorum ab hominibus eiecti.

1 VAria sunt loca, ad quæ immundi Spiritus, domicilia sua relinquentes, solent diuertere, *sed præcipuè sex*, ni fallimur. Et ad horum quædam inuiti proficiscuntur: ad quædam libenter: ad quædam libentius: ad quædam libentissimè.

2 Primum omnium sunt *humana corpora*: Neque enim aut impossibile est, aut nouum, quòd ex vno egressi, aliud ingrediantur. Qui Artemiam Diocletiani Imperatoris filiam obsidebat, à S. Cyriaco Diacono expulsus, mox in Persidem transuolauit; ibique Iobiam, Saporis Persarum Imperatoris filiã ingressus, magna summæ crudelitatis dedit argumenta: quemadmodum constat in vita Cyriaci, apud Surium Tomo 4. Et qui nostris temporibus eijciuntur, sæpissimè, vt alios ingredi liceat, efflagitant.

3 Sunt secūdo loco *bestiæ atq; pecudes* humanis vsibus seruientes. Exemplum huius præbet grex porcorum; in quos integra legio expulsorum Spirituum

rituum permissa est ingredi: qui deinde magno impetu facto, cum dominorum suorum damno gregem in mare egerunt præcipitem. De quibus Matth. 8.

4 Sunt tertio, *loca culta*, hominum vsibus apta, atque ab iis inhabitata: Nam quemadmodum dubium non est quosdam inter mortales, cum voluptate conuersari, atque etiam aliquos ingredi: ita credi potest quosdam ex hominibus egressos, hominum societatem quærere. Serui hic eadem Dęmonum legio, quæ rogabat *ne extra regionem, in qua versabatur, mitteretur.* Sed & de locis infestis Disputatio plurima hîc exempla suppeditat.

5 Quartus locus est *superior aër*, quibusdã vsque ad diem supremi iudicij, à Deo Opt. Max. ad homines exercendos destinatus. Quemadmodum ex hoc plerique Dei permissu, homines ingrediũtur: ita ex hominibus eiecti, ad hunc, quasi sibi deputatum & proprium locum, reuertuntur.

6 Quintus locus est *solitudo siue desertum.* Hîc sedem suam habuit Dæmonium, quod mortem attulit viris, qui Saræ concubitum expetebant. de quo Tob. 8. capite. Et de hoc loco plura in illa de Locis infestis Disputatione.

7 Sextus denique locus est *infernus*, quem Dominus dixit *paratum Diabolo, & angelis eius.* Matt. 25. Ad hunc ne mitterentur rogabant illi, qui *abyssũ* deprecabantur. Matth. 8. Quamuis enim, vt bene notat Iansenus, cap. 31. Concordiæ Euangelicæ, *Abyssus* propriè significet aquarum profunditatem: accipitur tamen quandoque (maximè in nouo Testamento) pro Inferno; propterea, quod sub terra sit, mortuos damnatos ita absorbens,

abſorbens, vt emergere illinc non poſſint. Sic ad
Rom. 10. accipitur, & Apoc. 9. 11. 17. 20.
8 Magna autem & multiplex eſt inter hæc loca
differentia: Sed cuius hîc habenda ratio; illa ex vo-
luptate & difficultate, quam eiecti ex hominibus
Spiritus his habent, nobis diſcutienda eſt.
9 Ad *prima* igitur illa loca libentiſſimè diuertunt,
verſipelles. Nullubi maiorem, quàm his volupta-
tem percipiunt. Nec mirum, quia, quod, Nequam
intendunt, hîc aſſequuntur facilè, hominũ ſcilicet
malũ: quod partim corporibus afferũt, partim ani-
mabus; quando ſedes ſuas in hominibus habent.
In hoc verò domicilij genere, impios ſiue ma-
10 los homines prębonis expetere videntur: niſi for-
tè illa impiorum ſit conditio; vt protſus deſperatæ
ſint ſalutis. Quamuis enim vtriſque incommoda-
re deſiderent; hos tamen præferunt: quòd intelli-
gant hîc ſe, cum maiori ſuo emolumento, & horũ
detrimento verſari: cùm his ad gratiam reditum
videantur præcludere; bonis maiorem & gloriæ
& gratiæ ſua tortura præbere ſegetem.
Poſt humana corpora, reliquis locis *beſtias &*
11 *pecudes*, quæ humanis vſibus ſeruiunt, præferunt:
non tam vt beſtiis moleſtiam, quam vt homini-
bus, quorum beſtiæ ſunt, detrimentum afferant.
Vbicũque magis mortalib. poſſunt incõmodare,
gratior illis eſt reſidẽtia: quia vt mortalibus incõ-
modẽt, præcipue eorum cogitationes. Hinc, quos
ex homine eiiciebat Dominus, Matth. 8. quia, vt
eiecti rurſus in homines mitterentur, ſpem nul-
lam habebant: vt porcos ingredi liceret, precati
ſunt, & obtinuerunt.
12 Quod ſi iam dictis locis habitatio negatur: vt
inter

Inter homines saltem ipsis esse, & versari liceat petũt. Idem iam dicti à Domino eiecti docent. Quã enim aliam ob causam, ne *extra regionem mitterentur* rogarunt? Et iis locis libentiùs versantur Nequam, vbi nequitiæ suæ aliquando argumenta dederũt:&quibus, quòd dare possint, spes affulget: qualia sunt, quæ ab hominibus incoluntur.

Quid si nec inter homines ipsis locus datur? 13
Eligẽt præ reliquis *vastas solitudines*. Neque enim ab his ita abhorrent: sicut ab aëre, aut inferno, ipsis per voluntatem Dei, quem oderunt, destinatis locis. Crux quædam, atque tormentum ipsis est, & aër, & infernus: quamuis maius infernus.

Atque vt hæc loca vel expetunt, vel præ aliis 14
eligunt Dæmones, ita præ omnibus abominantur, fugiunt & horrent *Abyssum*, siue *Infernum*. Res ipsorum confessione clara est, Matth. 8. Cur verò? An quia in inferno conclusi, viuis incommodare nequeunt? An quia extra infernum supplicia nulla sustinent? illa verò mox subeunda, vt in infernum relegẽtur? An quia maiora & grauiora ipsorum supplicia in inferno, quam extra? An quia semel in infernum missi, nunquam facultatem habent inde redeundi? Causas has sequenti Capite discutiemus.

Caput LVII,

Cur Diaboli egerrimè ad Infernum descendant.

FInis præcedentis Capitis materiam suppedi- 1
tat præsenti. Inquirebãtur ibi causæ *cur Abyssum siue*

sum siue Infernum horreant eiecti ex hominibus Dæmones: & potius quæcunque alia, quàm inferni loca eligant adire. Illæ hoc Capite explicandæ.

2 De *quatuor* verò quæstio instituta fuit: quæ Vtrum omnes; an vna, aut plures locum habeant, quamuis curiosè, fortassis tamen cum fructu, disputatur. Et aliis quidem Dæmones bono aliquo priuari possunt videri: vt si ideo refugiant: quòd vel libidini suæ, qua hominibus nocere cupiunt, nequeant satisfacere: vel quia vagandi libertate, necessitate carceris infernalis, priuētur: Aliis malo affici; vt si reformident infernū, vel ob meritas pœnas, quæ sunt subeundæ: vel ob earundem augmentum quod ad priores accedit.

3 Et sunt, qui dictas causas omnes volunt valere apud hos Spiritus. Alij non omnes, sed aliquot; & horum quidam pauciores; quidam plures. Nos quod res est paucis Assertis definimus.

4 Rectè sentiunt, qui Dęmones Infernum reformidare, & horrere existimant, *quòd libidini suæ in hominibus vexandis satisfacere nequeant.* Hoc primùm Assertum. Huius ratio manifesta est: quoniam Infernus iisdem, non vt ibidem noceāt: sed vt, quas meruerunt, pœnas persoluant, destinatus est. Quocirca cùm voluptatem ex hominum vexatione haud paruam capiant; eáque priuentur, cùm Inferno concluduntur, nō possunt non tantùm odisse Infernum, quantum, vt hominibus noceant, habent desiderium, atque voluptatem.

5 Non tamen inferno conclusis omnis potestas, mortales cruciandi ablata est. Illa solùm est ablata: quam in viuos habent. Interim qua in damnatos sæ

eos ſequire poſſunt, tantũ abeſt, vt ablata ſit: vt tum primùm atrocius in miſeros ſæuire credi debeãt. Neque enim tantùm ad Infernũ retruſi ſunt Dæmones, vt patiantur: etiam vt diuinæ iuſtitiæ ſint miniſtri, & damnatorum hominum ſint tortores hæc loca *modò* occupant.

Secundò, eos bene ſentire exiſtimamus, qui ob aliquod emolumẽtum, quo infernali carcere priuantur, eos credunt Infernum horrere. Et quod illud? *Quòd vagandi libertas ipſis ablata ſit.* Dubium non eſt, quin res creatæ omnes ſua, quam habere aptæ natæ ſunt, libertate gaudeant, & magis atque magis illæ, quæ excellentiora, præ cæteris, naturæ præſidia obtinuerũt. Res inductione omnium clariſſima eſt. At præ cæteris omnibus naturæ dignitate excellunt Spiritus. Imprimis igitur libertatis erunt amãtiſſimi. Iam verò hac priuantur Spiritus Dæmonum, Inferni carceribus concluſi. Nõ igitur poſſunt nõ odiſſe eos, & deteſtari. 6

Tertium Aſſertũ eſto. Errãt qui Infernum Dęmonibus horrori eſſe dicunt, quòd *ibidem ſupplicia, quæ iam olim promeruerunt ſint ſuſtinẽda*, à quibus extra Infernum conſtituti ſunt liberi. Vbicũque miſeri ſunt; ſunt miſerrimi. In inferno, in aëre, in ſolitudinibus, in pecudibus, in hominibus, in ipſo quoque ſi eò redire daretur, cælo. Suum ſemper ſecum cruciantem ignem circumferunt. Hoc quia copioſiùs docet Diſputatio de Locis infeſtis, hîc pluribus proſequi neceſſe non eſt. 7

Hinc perſpicuum eſt, in graui errore verſari eos, qui Dæmonum ſupplicia vſque ad extremum generalis iudicij diem volunt eſſe ſuſpenſa. Quãuis enim in hac olim ſententia fuerunt viri, non 8

parum

parum literati;tamē nostris temporibus, sine graui hæreseos periculo,ea sententia non defenditur. Hic omnium iam rectè sentientium est sensus, & consensus,mox post peccatū à Spiritibus *Nequam* cōmissum,sua degeneribus supplicia à Deo fuisse decreta;& à miseris subita.

9 Verūtamen (quod quartū sit Assertum)quamuis quod semel meruerunt supplicium, semper passi sint, patiantúrque Dæmones; quocunque etiam loco versentur: dubium tamen nullum *Inferni carcere cruciatum ipsorum augeri*; & ob hoc pœnarum auctuarium Infernum ipsis odio esse.

10 *Accidentalem* hanc pœnam vocant Theologi: quemadmodum priorem, quæ ipsorum peccatis debetur,*essentialem*. Neque enim hæc propriè ipsorum, vt *essentialis* illa,peccatis debetur;sed conditionem miserorū sequitur:& inde proficiscitur, quod inferno conclusi facultate vagandi priuati sint, & libidini, qua hominibus nocere cupiunt (quod ipsis graue est) nequeant satisfacere; Atque hactenus de locis.

Cap. LVIII.

An voto & desiderio Dæmonum liceat obtemperare, quando egreßuri ex hominum corporibus aliquid petunt

1 Habent quandoque, quòd petant egressuri Dæmones. Et vt quotidiana omittamus, id clarū est,exemplo aliquot millium; qui à Domino,iam iam eiiciendi,leguntur postulasse,*ne extra Gerasenorum regionem mitterentur: atque vt liceret ingredi in porcos.*

Hinc

Hinc quæstio oritur: *An ipsorum desiderio, si quid egressuri petant, possit fieri satis.* Christi exemplum suadere videtur, vt quandoque possit: Contrarium insinuat nocendi eorum summum & indefessum studium. 2

Res, ni fallimur, sic se habet: *Vt si iniquum non sit, quod petunt, petitioni possit fieri satis: sin secus, non possit.* Prius trifariam contigit. Nam vel petunt, ne malum ipsis afferatur: vel ne bono aliquo, quod habent, priuentur: vel vt bonum aliquod de nouo consequantur. Posterius, duo rerum genera continet; quorum aliæ Dei honorem lædunt, aliæ proximorum saluti officiunt. Discutiamus singula. A postremis incipiamus. 3

Nunquam Dæmonum petitioni satisfieri debet: si quod Dei honorem, aut gloriam lædat, postulant. Nihil Dei honori præferendum. Etiamsi ab homine egressuri non putentur Spiritus Nequam, nisi in hac re ipsorum petioni fiat satis, petitioni annuendum non est. 4

Sic, si quid, quod proximorum saluti officiat, petant; audiendi non sunt. Post Dei honorem, Dei amicitia atque nostra salute nihil possumus habere prius. Quocirca si salutis vnius etiam hominis iactura fieri debeat; quamuis totius mundi incolumitas, & pax, opera Dæmonum, expectetur; Dæmonibus acquiescendum non est. 5

Dum postulant, ne nouis malis grauentur, ne scilicet in infernum detrudantur miseri, petitioni acquiescere possunt Exorcistæ: hoc est, possunt non in infernum relegare, quos potestate sibi diuinitus data, si vellent, relegare valerent. Hoc quid mirum? Si sine peccato sunt Exorcistæ, quando 6

Dæmones ex hominibus obſeſſis non eiiciunt; criminis rei erunt, ſi quos eiiciunt, non ad inferos remittant.

7 Si rogent, ne bono quod poſſident priuentur; audiri aliquando poſſunt. Chriſti hic nobis ſuffragatur exemplum. Rogabant eum quidam, *ne regione Geraſenorum*, quam quaſi poſſidebant, pellerentur. Nec pulſi ſunt à Domino. Fortè nullum ipſis bonum, ea in regione? Cur igitur ne pellantur, rogant? Quemadmodum diuerſi Dæmones alijs & alijs vitijs delectantur: ita diuerſi ad diuerſas regiones afficiuntur; & eas maximè, in quibus mores hominum, propter longam conſuetudinem perſpectos, habent; atque vbi ipſis maior ſpes, & occaſio nocendi.

8 Quid, quòd ſi bonum aliquod poſtulent, obtinere id quandoque poſſint? Bonum quoddam ipſorum eſt, hominum vexatio & cruciatus: hoc iis poteſt aliquando concedi petentibus. Nunquid non Deum roganti cuidam, vt Iob affligeret, id eſt, conceſſum? Adde quòd Dæmoni Apoſtolus Paulus quendam Corinthium tradiderit. tradiderit etiam Alexandrum & Hymenæum. An poteſt Apoſtolus Dæmoni præcipere, vt homines ingrediatur; & roganti, vt in hominem ingrediatur, ſi quando expellitur, non poteſt facultatem facere?

Iob. 1. *1. Cor. 5.* *1. Tim. 1.*

9 Veruntamen magna hîc cautela opus eſt. Multa hac in permiſſione Exorciſtis ſunt attendenda. Non facilè hic Dæmonum petitioni acquieſcendum. Neceſſe eſt, vt ſi in aliquos ingrediendi facultas conferenda ſit; id ipſorum opera mereantur: dignumque ſit, de quibus ob demerita graues

ues pœnæ ſumantur: quemadmodum Apoſtolus ſuo exemplo docuit in Alexandro, Hymenæo, & Corinthio.

Nec hoc ſufficit. Neceſſe etiam eſt, vt qui Exor- 10
ciſtarum officio funguntur, in eos, quos Dæmoni tradunt, imperium & ius habeant; adeoque ratione officij & poſſint, & valeant animaduertere. Quemadmodum habuit Elegius Nouiomenſis Epiſcopus; qui in ſuorum ſubditorum quinquaginta Dæmonibus ſequiendi poteſtatem fecit, quod ab impiis & ſacrilegis ritibus non abſtinerent. teſte Audoeno in Vita eius, cap. 20.

Debet quoque hîc propoſita eſſe ſpes maioris 11
boni: vt, ſcilicet, qui alijs rationibus non videbantur poſſe iuuari; hac iuuandi credantur: & ſpiritus ſaluus fiat, dum in corpus ſæuiunt Dæmones. Et hæc ſpes eidem Elogio propoſita fuit. Vnde rogatus, non ſtatim hanc pœnam relaxauit: *Diſcant*, inquit, *prius, cui ſeruire elegerunt, antequam à tyrannide Dæmonis abſoluantur*. Eandē fuiſſe propoſitam D. Paulo, hæc ipſius oſtendit oratio: *Quos* (intellige Hymenæum & Alexandrum) *tradidi Sathanæ*, inquit, *vt diſcant non blaſphemare*. Sic (1. Cor. 5.) tradidit Sathanæ Corinthium in interitum carnis, *vt Spiritus eius ſaluus ſit, in die Domini noſtri Ieſu Chriſti.*

Debet etiam abeſſe ſtudium Dæmonibus pla- 12
cendi. Non ipſis tanquam amicis hîc gratificandum eſt; ſed tanquam lictoribus & carnificibus vtendum. quibus quanquam gratum eſt incommodare; pro hominum tamen imperio & voluntate incommodare, moleſtum eſt. Quapropter non hîc Dæmonum malitiæ ſeruitur; ſed eorum malitia & nocendi ſtudium nobis ſeruit.

13 Addiderim his, Hanc potestatem Dæmonibus dandam non esse, nisi ab ijs; qui summum in ipsos ius habent; & quandocunque libet eos humanis corporibus exigere possunt, quale habuisse D. Paulum Sacræ docent literæ: & Elogium, cuius iam secundò mentionem fecimus, res ipsa. Siquidem postquam iustum de suis supplicium sumptum est: aquam benedictam ipsis offert: qua sumpta, mox Spiritus recesserunt. Quia verò hoc ius paucis, hoc tempore, tributum est, parcissimè Dæmonum petitioni in hac causa putarem satisfieri oportere.

14 Porrò quamuis in quibusdam, vt dictum est, possimus ipsorum desiderio satisfacere; in nullo tamen facere tenemur: licet etiam quæ ex re hominum sunt, petant. Nobilis quædam mulier obsessum seruum ad Theodorum Archimandritam adducebat: atque vt ab eo Dæmonium pelleret, rogabat. Theodorus mox, ne se loco moueat, imperat. Quid Dæmon? magnis vocibus se torqueri clamabat. facultatemque discedendi petebat. An obtinuit? Non obtinuit, nisi postquam Theodoro visum est. Ita Georgius presbyter in Theodori Vita, apud Surium, Tom. 2.

Finis Disputationis de Dæmoniacis.

ELENCHVS, SIVE INDEX CAPITVM LIBRI DE DÆMOMIACIS, in quatuor partes distributus.

PRIMAE RARTIS CAPITA.

CAp. I. Dæmones verè quosdam homines ingredi, illósque obsidere. fol. 7

2. Ad hominum à Dæmonibus obsidionem duo plerunque concurrere. fol. 11

3. Dæmones non sub externa, & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorum & muscarum aliquando conspiciantur. 14

4. Dæmones, dum homines obsident in corpora potissimum potestatem habere & exercere: in animam verò non ita multum posse. 17

5. Finitam & certam potestatem dari Dæmonibus in obsessorum corpora: & hoc iustas ob causas. 23

6. Sextuplicia ferè mala obsessis corporibus hominum per Dæmones afferri. 26

7. Quinque propemodum modis Dæmones Obsessorum corporibus molestias afferre. 30

8. Dæmones non semper Obsessos molestare, nec iisdem semper adesse. 33

9. Per quam partem Spiritus Nequam homines Obsessos ingrediantur. 37

10. In qua hominum Obsessorum parte Dæmones latitent, & sedes suas habeant. 40

11. Dæmones aliquando signis quibusdam (& ferè quadruplicibus) declarare suos in hominum corpora ingressus, & hoc iustas ob causas. 44

12. Quorum Ordinum sint Dæmones, qui homines possident: & vnde cognosci valeat. 49

13. Plures aliquando in vno homine esse Dæmones atque vnde id possit intelligi. 56

14. An plures Spiritus plus torqueant: & singuli alia tormenta afferant. 59

15. De finibus, ob quos Dæmones ingrediuntur, & obsident hominum corpora. 61
16. An, & qui homines possint Dæmones hominibus immittere. 65
17. De variis operationibus Dæmonum in Obsessis corporibus: & quæ iis hominibus possint tribui, quæ non. 71

SECVNDAE PARTIS CAPITA.

18. An Catechumeni, & qui Baptismatis Sacramento nōdum sunt initiati, verè à Dæmonibus obsideantur. 77
19. An Sagæ, & Malefici à Dæmonibus obsideantur. 83
20. An Diuinatores sint reipsa à Dæmonibus obsessi. 86
21. An Hæretici verè à Dæmonibus obsideantur, 90
22. De duodecim signis, quæ non sunt certa & indubitata argumenta latentium in hominibus Dæmoniorum. 95
23. Quæ & qualis occultorum reuelatio prodat latentes in hominibus Dæmones. 98
24. Quæ linguarum peritia, & vtrum sola illa, prodat inhabitantes in hominibus Dæmones. 103
25. De sex generibus corporalium Signorum, quæ quamuis non omnino prodant latentes in hominibus Spiritus, vehementes tamen generant suspitiones. 106
26. De Signis, quæ ad rerum sacrarū vsum in Dæmoniacis obseruantur, & latentes Spiritus produnt. 111
27. De Obsessorum hominum misera cōditione ob mala, quæ Dæmones partim corporibus, partim animabus afferant. 116
28. De Obsessorum misera conditione ob bona, quibus per Dæmones priuantur. 123
29. Vtrum Obsessi semper suæ miseriæ, & tyrannidis, quam à Dæmonibus patiuntur sint causa 133
30. Ob quas culpas Obsessi patiuntur tyrannidem Dæmonum. 138
31. Homines aliquando non ob proprias, sed aliorum culpas pati Dæmonum carnificinam. 151
32. Fieri quandoque, vt absque vlla sua culpa Dæmonium cruciatus in obsessis corporibus sustineant mortales

les; sed tamen non sine magnis diuinæ prouidentiæ rationibus. 154

TERTIAE PARTIS CAPITA.

33. Esse aliquam vim & potestatem, qua ex hominum corporibus eiiciuntur. 59
34. De quadruplici potestate, qua Dæmones ex hominũ corporibus eiiciuntur. 106
35. De multiplici differentia inter quadruplicem potestatem expellendi Dæmonia. 109
36. Ob quem finem Ecclesiæ suæ Dominus contulerit potestatem, Dæmones ex hominũ corporibus eiiciendi. 111
37. Penes quos sit potestas Dæmones eiiciendi, quam Dominus suæ Ecclesiæ communicauit. 116
38. De Exorcistarum variis conditionibus. 119
39. Num puritas conscientiæ in Exorcistis necessaria sit, si Spiritus ex hominum corporibus debeant eiicere. 189
40. Num Exorcista Hæreticus, siue qui aliam, quam Catholicam profitetur, religionem, Dæmones valeat eiicere. 195
41. De quinque diuersis modis, quibus apud Catholicos Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 199
42. Examinatur primus modus, quo per Inuocationem nominis Iesu, Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 203
43. Examinatur secundus modus: quo per vsum Reliquiarum Sanctorum Dei, Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 212
44. Examinatur tertius modus, quo per vsum Signi crucis, Dæmonia ex humanis corporibus eiiciuntur. 224
45. Examinatur modus quartus, quo per vsum rerum Consecratarum Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 236
46. Examinatut modus quintus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 192
47. Ostenditur, rationes & modos, quibus Dæmones eiici solent, non esse semper efficaces: & quæ huius causæ. 268

49. An

48. An sensibilibus prorsúsque naturalibus rebus Dæmones ex humanis corporibus eiici valeant. 271

QVARTAE PARTIS CAPITA.

49. Difficulter admodum Dæmones relinquere homines, quos obsident. 280
50. Quæ causæ huius difficilis ex hominum corporibus discessus. 284
51. Cur quidam Dæmones præ reliquis difficilius eiiciantur: qui illi sint: & quæ huius rei rationes & causæ. 289
52. Quibus potissimum signis egressum suum ex hominibus prodant Dæmones. 296
53. Explicantur causæ & rationes signorũ, quibus egressum produnt Dæmones. 304
54. Per quam viam Dæmones egrediuntur, dum homines deserunt. 308
55. An simul omnes egrediantur, si quando multi in aliquo sunt homine. 310
56. Quò tendant Dæmones eiecti ex hominibus. 344
57. An ægerrimè descendant Dæmones ad infernum. 317
58. An voto & desiderio Dæmonum liceat satisfacere, quando ex hominibus egressuri aliquid petũt. 320